

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

Ex. A

S. o. u.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1944:9
JUSTITIEDEPARTEMENTET

PROCESSLAGBEREDNINGENS
FÖRSLAG
TILL
LAG OM INFÖRANDE AV NYA
RÄTTEGÅNGSBALKEN
M. M.
I
LAGTEXT

S T O C K H O L M
1 9 4 4

Statens offentliga utredningar 1944

Kronologisk förteckning

1. Jordbruksbefolkningens levnadskostnader. Av E. Lindahl och L. Lemne. Marcus. 71 s. Jo.
2. Betänkande med förslag angående långtjänstunderbefäl m. m. Beckman, 91 s. Fö.
3. Betänkande angående nykterhetstillståndet under krigsåren. Marcus. 336 s. Fi.
4. Promemoria med förslag till lag med bestämmelser om allmänna behörighetsvillkor för vissa kommunala uppdrag m. m. Hæggström, 66 s. S.
5. Betänkande med förslag till civilförsvarslag m. m. Beckman, 262 s. S.
6. Betänkande med förslag till byordningar och instruktioner för ordningsmännen i lappbyarna. Marcus. 85 s. Jo.
7. Utredningar angående ekonomisk efterkrigsplanering. 1. Marcus. 215 s. Fi.
8. Betänkande med förslag angående revision av riksdagens arbetsformer. Norstedt, 114 s. Ju.
9. Processlagberedningens förslag till lag om införande av nya rättegångsbalken m. m. 1. Lagtext. Norstedt. viij, 192 s. Ju.
10. Processlagberedningens förslag till lag om införande av nya rättegångsbalken m. m. 2. Motiv m. m. Norstedt. 500 s. Ju.

Anm. Om särskild tryckort ej angives, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. E. = eklestiastikdepartementet, Jo. = jordbruksdepartementet. Enligt kungörelsen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars yttre anordning (nr 98) utgivas utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1944:9
JUSTITIEDEPARTEMENTET

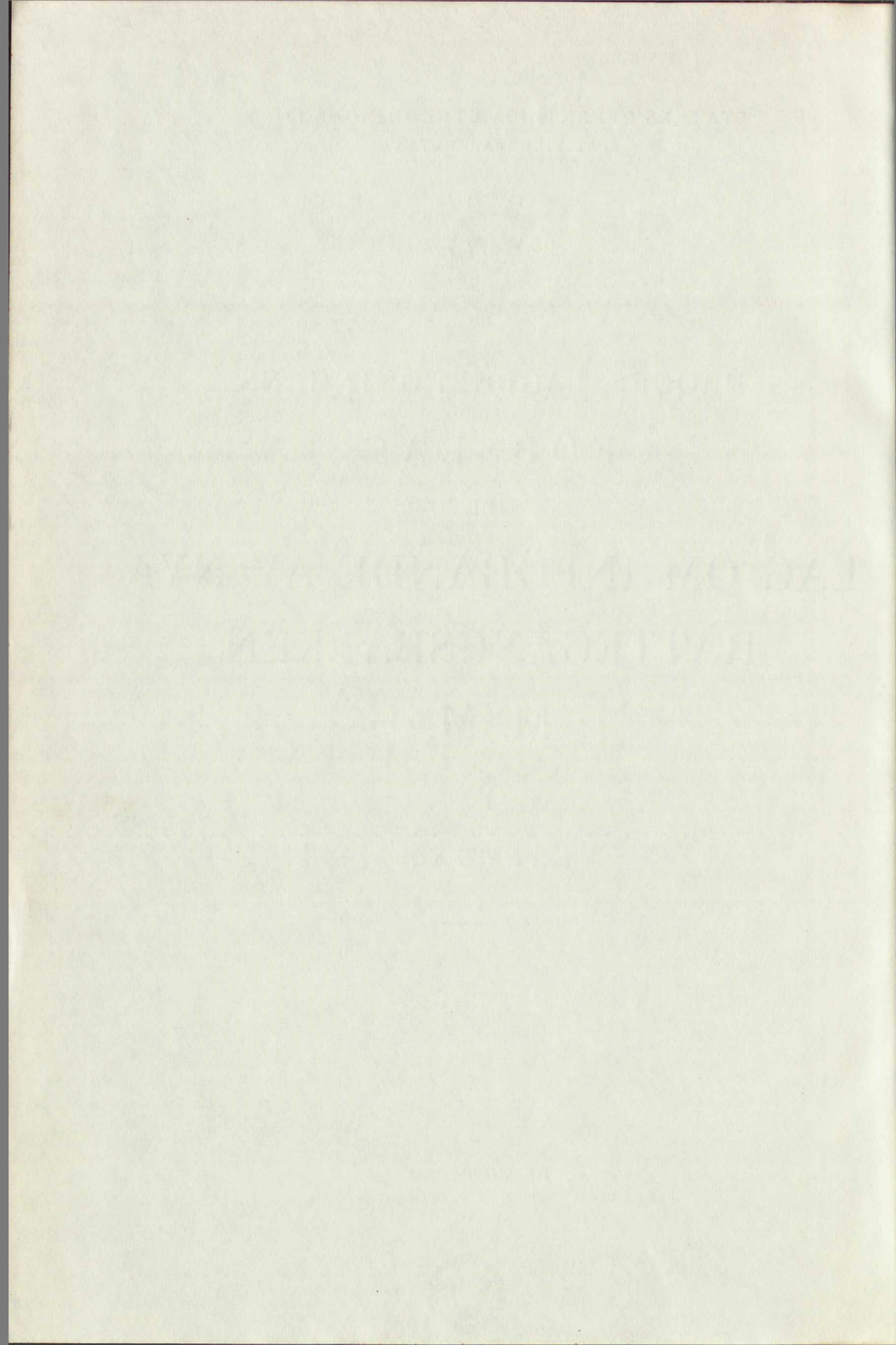

PROCESSLAGBEREDNINGENS
FÖRSLAG
TILL
LAG OM INFÖRANDE AV NYA
RÄTTEGÅNGSBALKEN
M. M.
I
LAGTEXT

STOCKHOLM 1944
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
441589

Till KONUNGEN.

Sedan processlagberedningen den 29 november 1938 till Kungl. Maj:t avgivit betänkande med förslag till ny rättegångsbalk, övergick beredningen till att behandla de övriga lagstiftningsfrågor inom

olika områden, som sammanhånga med införandet av den nya rättegångsordningen.

I den sammansättning, som beredningen ägde vid avgivandet av sitt förra betänkande, ha inträtt följande förändringar. Den 31 december 1938 upphörde på grund av revisionssekreteraren Per Santessons utnämning till justitieråd hans ledamotskap i beredningen. I samband därmed entledigades revisionssekreteraren Tore Strandberg från uppdraget såsom sekreterare och förordnades i stället assessorn, numera hovrättsrådet Erik Söderlund att fullgöra detta uppdrag. Den 20 december 1940 förordnades Söderlund att, med bibehållande av befattningen såsom sekreterare, från och med den 1 januari 1941 vara ledamot av beredningen. Den 16 augusti 1942 frånträdde Strandberg efter utnämning till justitieråd sitt ledamotskap i beredningen. Slutligen har Kungl. Maj:t genom beslut den 25 september 1942 entledigat Söderlund från sekreterarbefattningen och i stället förordnat assessorn Sven Strömberg att från och med den 1 oktober 1942 vara sekreterare hos beredningen.

Såsom ledamöter i den nämnd, som förordnats att tillhandagå beredningen med råd i förekommande frågor, ha tjänstgjort ledamoten av riksdagens första kammare presidenten Karl Schlyter, ledamöterna av riksdagens andra kammare riksgäldsfullmäktigen Axel Lindqvist och Gunnar Persson i Falla, borgmästaren Joël Laurin, härads hövdingen G. Lindstedt, ledamöterna av riksdagens andra kammare rektorn Gust. Mosesson och riksgäldsfullmäktigen K. A. Ryberg samt advokaten Holger Wiklund.

Sammanträden med nämnden ha hållits den 7—den 12 december 1942 och den 31 januari—den 9 februari 1944. Vid dessa sammanträden ha samtliga av beredningen upprättade lagförslag varit föremål för överläggning.

I anledning av Kungl. Maj:ts förordnande den 19 mars 1943 ha justitieråden N. Vult von Steyern och S. Bellinder deltagit i beredningens överläggningar vid behandlingen av frågor, som röra högsta domstolens organisation och verksamhet.

Beredningen har den 14 februari 1941 erhållit nådigt bemyndigande att från ämbetsverk och övriga myndigheter inhämta de uppgifter och yttranden, som kunde erfordras för arbetet, ävensom att efter samråd med chefen för justitiedepartementet anlita särskilda sakkunniga. Med stöd av nämnda bemyndigande har beredningen över utarbetade lagutkast i stor utsträckning inhämtat yttranden, varjämte under arbetets gång samråd ägt rum med myndigheter och sammanslutningar, som beröras av de upprättade lagförslagen. Vid utarbetandet av förslag till de ändringar, som i samband med processreformen påkallas i lagen om krigsdomstolar och rättegången därstädes samt strafflagen för krigsmakten, ha såsom sakkunniga anlåtats professorn Folke Wetter och rådmannen Halvar Lech.

Beredningens arbetskrafter ha under den tid, som förflutit efter avlämnandet av förslaget till ny rättegångsbalk, tagits i anspråk även för andra uppgifter. Enligt uppdrag av chefen för justitiedepartementet har beredningen under januari och februari 1940 varit sysselsatt med utarbetande av förslag till lag med särskilda bestämmelser angående domstolarna och rättegången

vid krig eller krigsfara m. m. (justitiedepartementets promemorior 1940: 1). Den 23 april samma år tillkallades beredningens ordförande såsom sakkunnig att verkställa utredning rörande de bestämmelser angående förvaltningsdomstolarnas och förvaltningsmyndigheternas verksamhet, vilka kunde vara erforderliga vid krig eller krigsfara eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden. Vid detta arbete biträdde Söderlund såsom sekreterare. Arbetet pågick till den 14 augusti 1940, då betänkande i ämnet avgavs (S.O.U. 1940: 23). På grund av särskilda uppdrag för bland annat föredragning i lagrådet av beredningens förslag och utarbetande av propositioner till riksdagen har Strandberg under större delen av 1939, 1940 och 1941 varit befriad från arbete i beredningen; under förra hälften av 1942 var Strandberg förordnad att inför vederbörande riksdagsutskott föredraga förslaget till ny rättegångsbalk. Söderlund har under viss del av februari och mars 1939 tjänstgjort som t. f. revisionssekreterare. Under 1940 har Söderlund, förutom sin tjänstgöring som sekreterare vid omförmälda utredning angående förvaltningsmyndigheternas verksamhet, haft uppdrag att föredraga vissa lagförslag inför lagrådet samt att biträda med utarbetande av propositioner till riksdagen. Söderlund har ock under viss del av 1941 och under avsevärd tid 1942 varit befriad från arbete i beredningen i anledning av uppdrag att verkställa viss utredning för besparingsberedningens räkning samt att såsom sakkunnig biträda inom socialdepartementet.

Sedan beredningens tidigare betänkande avgivits, ha till beredningen överlämnats följande framställningar för att tagas i övervägande vid beredningens arbete:

- 1) riksdagens skrivelse till Kungl. Maj:t den 24 april 1937 (nr 192) i anledning av väckt motion om åtgärder i syfte att parts ekonomiska oförmåga att inställa sig vid domstol må anses utgöra laga förfall m. m.;
- 2) en av styrelsen för avdelningen för barnavård inom Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet den 10 februari 1937 till Kungl. Maj:t avlåten skrivelse angående barns ställning i förhållande till polismyndighet och domstol;
- 3) en av Sveriges trafikbilägares riksorganisation den 19 maj 1938 till Kungl. Maj:t avlåten skrivelse angående fackdomstolar i biltrafikmål;
- 4) en av juris kandidaten Gösta Arnvik den 19 februari 1942 till Kungl. Maj:t avlåten skrivelse angående villkoren för att antagas till ledamot av det blivande allmänna advokatsamfundet;
- 5) två av juris kandidaterna S. Tydén, Folke Collander, G. Müngersdorff, Gösta Nisser och Karin Stenhammar den 18 mars 1942 till Kungl. Maj:t avlåtna skrivelser i samma ämne;
- 6) en av arkitekten J. Wiberg den 5 juni 1942 till chefen för justitiedepartementet avlåten skrivelse angående införande av bestämmelser om tolk för dövstumma vid förhandlingar inför domstol;
- 7) en av O. Svensson m. fl. nämndemän i Västbo härads tingslag den 6 oktober 1941 till Kungl. Maj:t avlåten skrivelse angående traktamentsersättning åt nämndemän; samt
- 8) tre av protokollssekreteraren C. P. Ossbahr upprättade promemorior angående högsta domstolens hörande över nådeansökningar.

Under samma tid har beredningen nedannämnda dagar avgivit underdånigt yttrande i följande frågor:

1) den 15 december 1938 i anledning av en av Örebro stad gjord underdånig framställning om inrättande av en hovrätt i Örebro;

2) den 12 april 1939 över en inom justitiedepartementet upprättad promemoria angående ändrad lagstiftning rörande spioneri m. m., såvitt anginge frågan om ändringar i lagen om vissa tvångsmedel i brottmål;

3) den 20 juni 1939 över en av polisdomaren C. G. Björck gjord framställning om ändring av instruktionen för polisdomaren i Göteborg;

4) den 23 september 1939 angående ett av tillkallade sakkunniga avgivet betänkande med förslag till omorganisation av landsfiskals- och stadsfiskalsbefattningarna m. m.;

5) den 20 december 1940 över ett av tillkallad sakkunnig utarbetat betänkande med förslag rörande offentliga rättshjälpsanstalter;

6) den 16 juni 1941 i anledning av framställning från styrelsen för Sveriges advokatsamfund om skydd för ideella föreningars namn;

7) samma dag över ett av tillkallade sakkunniga avgivet betänkande med förslag till förststatligande av den allmänna väghållningen på landet m. m., i vad förslaget avsåge överförande av mål om vägrätt från allmän under rätt till ägodelningsrätt;

8) den 30 april 1943 över ett av tillkallad sakkunnig avgivet betänkande med förslag till lag om ändring i vissa delar av förordningen den 16 maj 1884 angående patent;

9) den 31 augusti 1943 över ett av medicinalstyrelsens rättsmedicinska nämnd avgivet betänkande angående omorganisation av rättsmedicinalväsendet;

10) den 30 oktober 1943 rörande riksdagens skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 juni 1943 (nr 290), i vad anginge skärpta kompetenskrav för erhållande av rådmans tjänst;

11) den 29 januari 1944 över en inom justitiedepartementet upprättad promemoria angående rätt att insända inlaga i rättegång med posten m. m.; samt

12) den 15 februari 1944 över en inom justitiedepartementet upprättad promemoria angående domstols behörighet i fråga om upptagande av vissa brottmål.

Beredningen har nu slutfört sitt uppdrag och får härmed i underdånighet överlämna betänkande med förslag till lag om införande av nya rättegångsbalken m. m. jämte tillhörande motiv och bilagor. Ledamöterna i den rådgivande nämnden ha avgivit yttranden över de upprättade lagförslagen. Dessa yttranden bifogas.

Underdånigst

N. GÄRDE.

THORE ENGSTRÖMER.

ERIK SÖDERLUND.

/Sven Strömberg.

Stockholm den 17 mars 1944.

YTTRANDE AV PROCESSLAGBEREDNINGENS RÅDGIVANDE NÄMND.

Undertecknade, som varit tillkallade för att vid processlagberedningens arbete tillhandagå med råd i förekommande frågor, få med hänvisning till vad av beredningen i dess skrivelse till Konungen anförts rörande sättet för vårt deltagande i arbetet, härmed uttala, att vi, även om på enstaka punkter olika meningar framförts, i allt väsentligt ansluta oss till de lagförslag, som nu framläggas av beredningen.

K. SCHLYTER.

AXEL LINDQVIST.

GUNNAR PERSSON
med särskilt yttrande¹.

JOËL LAURIN
(se särskilt yttrande)¹.

G. LINDSTEDT
(se särskilt yttrande)¹.

GUST. MOSESSON.

K. A. RYBERG.

HOLGER WIKLUND.

---

¹ De särskilda yttrandena återfinnas å s. 445 i andra delen av betänkandet.

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

The history of the United States is a story of growth and expansion. From a small collection of colonies on the eastern coast, it grew into a vast nation that spanned the continent. The early years were marked by struggle and conflict, but the spirit of independence and democracy prevailed.

The American Revolution was a turning point in the nation's history. It was a fight for freedom and self-determination. The Founding Fathers drafted the Constitution, which established a system of government that has endured for over two centuries. The United States has since become a global superpower, leading the world in many areas of science, technology, and culture.

Förslag
till
Lag
om införande av nya rättegångsbalken.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Den av riksdagen år 1942 antagna och den 18 juli samma år (nr 740) utfärdade nya rättegångsbalken skall jämte vad nedan i 2—28 §§ stadgas träda i kraft den 1 januari 1947.

Att bestämmelser, som erfordras för övergången till nya rättegångsbalken, må meddelas redan därförinnan, stadgas i 29 §.

2 §.

Genom nya rättegångsbalken upphävas:

rättegångsbalken i 1734 års lag;

5, 6, 12 och 13 §§ lagen den 14 juni 1901 om vad iakttagas skall i avseende å införande av lagen om ändring i vissa delar av rättegångsbalken;

14 kap. jordabalken i 1734 års lag;

10 kap. 6 § byggningsbalken i 1734 års lag;

12 kap. 3 § handelsbalken i 1734 års lag;

förordningen den 6 mars 1751 om rättegångens förkortande i brottmål, då flera under särskilda domstolar hörande personer äro däruti delaktiga;

kungörelsen den 18 december 1823 angående ändring av 10 kap. 21 § rättegångsbalken samt huru förhållas bör, då emot redan dömda personer yppas brott, varom rannsaking tillföre icke varit anställd;

förordningen den 17 april 1828 angående upphörande av kommerskollegii domsrätt i vissa mål, såvitt därigenom förklarats tillkomma Svea hovrätt att upptaga tvistiga frågor om skyldighet för rederier att ersätta kostnad för nödställda sjömäns underhåll och hemförskaffande;

förordningen den 10 juni 1841 angående rätt domstol för frågor, som röra rikets ständers bank och riksgäldskontor;

förordningen den 30 april 1844 angående förändrade föreskrifter i avseende på fullföljden av polismål;

2 § förordningen den 19 december 1844 om upphörande av vissa särskilda domstolar;

förordningen den 6 februari 1849 angående vittnesmål av mosaisk trosbekännare;

16 § punkten 5 samt 19 § punkterna 1—12 och 14—20 förordningen den 16 februari 1864 om nya strafflagens införande och vad i avseende därpå iakttagas skall;

förordningen den 24 mars 1871 angående vissa förändrade föreskrifter i avseende å beräkning av tid för klagan mot hovrätts utslag i brottmål;

16 § förordningen den 31 oktober 1873 angående främmande trosbekännare och deras religionsövning;

förordningen den 22 april 1881 om offentlighet vid underdomstolarna;

förordningen den 6 oktober 1882 angående böter för svarandeparts uteblivande från underrätt;

lagen den 30 oktober 1885 angående lydelsen av judes edliga förpliktelse;

lagen den 10 juli 1899 angående påföljd i vissa fall av parts uteblivande i brottmål;

lagen den 13 juni 1902 om tolks anlitan vid domstol;

lagen den 20 juni 1905 om särskild sammansättning av vissa rådstuvurätter vid behandling av handelsmål;

lagen den 7 maj 1918 om särskilda tingssammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden;

lagen den 19 juni 1919 angående förordnande av rättegångsbiträde åt häktad;

stadgan den 11 juni 1920 om måls handläggning i vissa fall av Kungl. Maj:ts högsta domstol i dess helhet;

lagen den 2 juni 1922 om tiden för företagande av rannsaking med häktad;

lagen den 22 februari 1924 angående domstols behörighet i fråga om uppdragande av vissa brottmål;

lagen den 23 mars 1928 om meddelande av rättegångsfullmakt genom telegram;

lagen den 13 maj 1932 om häradsnämnds tjänstgöring;

lagen den 12 maj 1933 om vissa tvångsmedel i brottmål;

lagen den 7 juni 1934 om bevisning genom sakkunnig;

lagen den 15 juni 1934 om handläggning inom stängda dörrar av mål om utpressning;

lagen den 8 mars 1935 med vissa bestämmelser om häradssting;

lagen samma dag om kungörande av häradsrätts sammanträden;

lagen den 29 maj 1936 om offentlighet vid förhör inför hovrätt;

lagen den 12 mars 1938 med vissa bestämmelser om doms avkunnande vid rådhusrätt; samt

lagen den 22 juni 1939 om särskilda rättsmedel;

tillika med, om ej annat nedan stadgas, alla de särskilda ännu gällande stadganden, vilka innefatta ändring eller förklaring av eller tillägg till vad sålunda upphävda lagrum innehålla.

Såsom upphävda skola anses:

Kungl. brevet den 24 juli 1741 huru parter och sökande böra sina skrifter i rätterna underteckna;

Kungl. brevet den 22 november 1749 angående rättegångens förkortande i de mål, som röra uppror och orolighet i riket;

Kungl. resolutionen på Stockholms stads konsistorii besvär den 7 augusti 1753;

Kungl. brevet den 24 april 1754 angående vittnesförhör om sådant som blivit sagt mellan fyra ögon;

Kungl. brevet den 12 mars 1756 angående advokater, som förleda någon till oskäligen rättegång;

Kungl. resolutionen på städernas besvär den 19 januari 1757 § 18;

Kungl. brevet den 1 februari 1758 angående fullmäktiges brukande vid tingen;

Kungl. cirkuläret den 19 augusti 1761 att överrätternas domar hädanefter ej böra offentligen avkunnas;

kungörelsen den 29 juni 1773 angående dem, som med besvär och andra skrifters författande förleda enfaldiga till oskäligen rättegångar och obilliga ansökningar;

Kungl. brevet den 27 maj 1801 angående vissa oordningars förekommande i tjänsten av de under hovrätternas jurisdiktion lydande domare m. m.;

Kungl. förklaringen den 23 mars 1807 punkterna 29, 33, 36, 38, 39 och 40;

Kungl. brevet den 29 juli 1812 angående häktads förvisning till annan domstol;

kungörelsen den 1 oktober 1812 om ett noga iakttagande av vad lag och författningar påbjuda vid besvärsskrifters och ansökningars inlämnande;

Kungl. brevet den 12 februari 1824 angående härads och tingslags fördelning i vissa nämndemansdistrikt;

Kungl. cirkuläret den 7 januari 1830 att ej någon må till domarämbetets utövande förordnas, som icke fyllt tjugufem år;

kungörelsen den 16 december 1921 om tiden för översändande av rannsagningshandlingar i mål, som av underrätt blivit för fortsatt handläggning hänvisat till annan domstol; samt

kungörelsen den 30 april 1925 angående underrättelse i visst fall till part rörande av domstol meddelat uppskovsbeslut;

så ock, om ej annat nedan stadgas, vad i övrigt finnes i lag eller författning stridande mot nya rättegångsbalkens bestämmelser.

3 §.

Förekommer i lag eller författning hänvisning till eller avses däri eljest lagrum, som ersatts genom bestämmelse i nya rättegångsbalken eller i denna lag, skall den i stället tillämpas.

4 §.

Vad i lag eller författning är särskilt stadgat om rättegången i vissa mål vare gällande, även om det är stridande mot bestämmelse i nya rättegångsbalken.

Om särskilda domstolar och rättegången vid dessa gälle vad därom är stadgat.

5 §.

Stadgande i lag eller författning om allmän domstols behörighet att upptaga mål, som tidigare handlagts av förvaltningsmyndighet eller av särskild domstol, skall alltjämt gälla.

6 §.

Om behandling av ärenden, som domstol eller domare har att upptaga, gälle vad därom är stadgat.

7 §.

Vad i 5 kap. 6 § och 7 kap. 7 § jordabalken, 24 kap. 2 § byggningsbalken samt 20 § sjölagen är stadgat om ed skall icke avse ed i rättegång.

8 §.

Stadgandena i 27 kap. byggningsbalken eller eljest i lag eller författning om särskild sammansättning av underdomstol i mål angående husesyn skola upphöra att gälla; om fullföljd av talan i sådant mål lände till efterrättelse vad angående tvistemål i allmänhet är föreskrivet.

9 §.

I förordningen den 16 februari 1864 om nya strafflagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall erhåller 19 § punkten 29 följande ändrade lydelse:

Rum där anhållen person förvaras skall uppfylla skäligen anspråk på sundhet och bekvämlighet. I övrigt skall beträffande den anhållnes behandling i tillämpliga delar gälla vad i 21—28 punkterna är stadgat med avseende å häktad, dock att vad där sägs om föreståndare för häkte i stället skall avse anhållningsmyndighet.

10 §.

Bestämmelse i kyrkolagen eller särskild lag eller författning om gudstjänst vid allmän domstol lände till efterrättelse,

11 §.

I stället för vad i äldre rättegångsbalken eller särskild lag eller författning är föreskrivet om vittnesmål av vakter och andra, som förrätta offentligt tjänsteärende, skall om deras hörande som vittne gälla, att hinder mot vittnesmål ej må grundas å gärning, som i eller för ärendets utförande förövats mot dem, med mindre de föra talan som målsägande.

12 §.

Mål, vari stämning utfärdats eller rättegång eljest inlets före nya rättegångsbalkens ikraftträdande, skall behandlas enligt äldre lag; dock gälla följande avvikelser:

1. Bestämmelserna i 1, 9, 11, 12, 15 och 16 kap., 17 kap. 1 och 14 §§, 18, 21, 24—29 kap., 30 kap. 1 och 12 §§, 31 samt 35—40 kap. nya rättegångsbalken skola, med iakttagande av vad nedan stadgas, i tillämpliga delar gälla i fråga om rättegången i underrätt i mål, som vid nya rättegångsbalkens ikraftträdande ännu icke blivit av underrätten slutligen avgjort.

Förhandling, som enligt äldre lag skall äga rum inför underrätten, anses som huvudförhandling; beträffande handläggning, som enligt bestämmelse i nyss nämnda kapitel må ske utom huvudförhandling, gälla dock vad därom är i samma kapitel stadgat. Skall rådhusrätt enligt nya rättegångsbalken bestå av en lagfaren domare och nämnd, skall rådhusrätten i stället äga den sammansättning, som i nämnda balk är i allmänhet föreskriven för domföret vid huvudförhandling.

Den som enligt äldre lag förklarats jävig att vittna i målet må utan hinder därav höras som vittne. Har före nya rättegångsbalkens ikraftträdande edgång förelagts part, skall i fråga om parts ed äldre lag lända till efterrättelse; vad i nya rättegångsbalken är stadgat om parts hörande under sanningförsäkran äge i sådant mål ej tillämpning.

2. Angående fullföljd av talan mot underrätts dom eller beslut, som meddelats efter nya rättegångsbalkens ikraftträdande, samt mot hovrätts dom eller beslut i sålunda fullföljt mål så ock om rättegången i högre rätt i sådant mål skola, med iakttagande av vad nedan stadgas, bestämmelserna i nya rättegångsbalken tillämpas.

Mot dom, som enligt 12 kap. 3 § äldre rättegångsbalken meddelats mot utebliven svarande, må svaranden föra talan allenast genom sökande av återvinning; därom gälla vad i 44 kap. 9 och 10 §§ nya rättegångsbalken är stadgat. Angående fortsatt handläggning och vilandeförklaring av mål i anledning av talan mot beslut, som meddelats under rättegången, skola bestämmelserna i nya rättegångsbalken tillämpas.

I brottmål äge underställning ej rum. Har i samband med dom eller slutligt beslut, som meddelats före nya rättegångsbalkens ikraftträdande, brottmål hänvisats till fortsatt handläggning vid annan rätt, skall talan mot domen eller beslutet fullföljas i samma ordning som är föreskriven för talan mot dom eller beslut, som sist meddelats. Sedan nya rättegångsbalken trätt i kraft, må sådan hänvisning ej ske.

Angående meddelande av underrättelse om vad part, som vill fullfölja talan, har att iakttaga skall vad i nya rättegångsbalken är stadgat lända till efterrättelse.

I fråga om skyldighet för part, som fullföljer talan, att vid fullföljdsinlagan foga underrättens utslag och övriga protokoll samt, om vad skall hava anmälts, bevis därom, ävensom äventyret, om det försummas, gälla vad äldre

lag föreskriver; föreläggande att inkomma med felande handlingar skall meddelas av den rätt, till vilken talan skall fullföljas.

Vad i nya rättegångsbalken är stadgat därom, att ändring i lägre rätts dom i visst fall ej må ske med mindre bevis upptages ånyo, skall ej äga tillämpning.

3. Beträffande ansökan om resning eller om återställande av försutten tid eller besvär över domvilla, som inkommit efter nya rättegångsbalkens ikraftträdande, skall denna tillämpas, ehuru målet behandlats enligt äldre lag.

4. Mål, som efter nya rättegångsbalkens ikraftträdande på grund av återförvisning eller av annan sådan anledning återupptages av den domstol, som först handlagt målet, skall behandlas enligt nya rättegångsbalken; vad nu sagts gälla ock mål angående återvinning, om stämning i återvinningsmålet utfärdats eller återvinning eljest sökts efter nya rättegångsbalkens ikraftträdande.

13 §.

I fråga om rättegångsfullmakt, som givits före nya rättegångsbalkens ikraftträdande, skall vad i äldre lag är föreskrivet angående fullmakts form och innehåll samt ombuds behörighet på grund av fullmakten fortfarande gälla.

14 §.

Stadgandet i 12 kap. 2 § äldre rättegångsbalken angående skyldighet för kärke, som uteblivit från rätten, att ånyo instämma sin talan, skall äga tillämpning även för det fall, att tiden därför utlöper först efter nya rättegångsbalkens ikraftträdande.

Skall för åtgärd, som någon eljest har att vidtaga, tid räknas från dag före nya rättegångsbalkens ikraftträdande, gälla i fråga om längden av sådan tid äldre lag. Är i lag eller författning stadgat, att åtgärd skall vidtagas sist å det ting, som först infaller sedan visst förhållande inträtt eller viss därifrån räknad tid förflutit, skall det, om ej annat är stadgat, avse det allmänna ting, som då infaller; skall talan instämmas till visst ting, skall vad sålunda är föreskrivet anses fullgjort, om talan då blivit väckt vid rätten.

15 §.

Polisundersökning angående brott, som åklagare eller polismyndighet hållit före nya rättegångsbalkens ikraftträdande, må i mål angående allmänt åtal för brottet anses som förundersökning enligt 23 kap. nämnda balk.

16 §.

Har före nya rättegångsbalkens ikraftträdande den som misstänkes för brott häktats eller mot honom eller annan tvångsmedel, som avses i lagen den 12 maj 1933 om vissa tvångsmedel i brottmål, kommit till användning, skall i fråga om verkan av sådan åtgärd samt dess fortsatta bestånd äldre lag tillämpas; är, då nya rättegångsbalken träder i kraft, någon kvarhållen för brott, skall han anses som anhållen enligt nya rättegångsbalken den dag, då kvarhållandet beslöts.

17. §.

Angår fråga om egendoms förverkande till det allmänna eller annan sådan påföljd någon, som ej är tilltalad, skall talan därom föras mot honom. Om sådan talan gälle i tillämpliga delar vad i nya rättegångsbalken är föreskrivet angående åtal för brott, varå icke kan följa svårare straff än böter.

Är i fall, som avses i första stycket, fråga om förverkande av egendom, som tagits i beslag, och är ägaren ej känd eller har han eller annan, mot vilken talan föres, icke känt hemvist inom riket eller kan eljest ej på sätt om stämning i brottmål är stadgat delgivning ske här i riket, äge rätten utfärda stämning å honom att å tid och ställe, som angivas i stämningen, komma tillstädes vid rätten för att svara i målet vid påföljd, att egendomen eljest må förklaras förverkad. Stämningen skall kungöras på sätt i 33 kap. 12 § nya rättegångsbalken sägs; uppgår värdet av beslagtagna egendom uppenbart ej till etthundra kronor, erfordras ej att meddelande införes i tidning. Uteblir svaranden, skall egendomen förklaras förverkad, om ej av omständigheterna framgår, att talan därom är ogrundad.

Hava i lag eller författning meddelats avvikande bestämmelser, vare de gällande.

18 §.

I fråga om talan, som föres särskilt angående utdömande av förelagt vite, äge vad i nya rättegångsbalken är föreskrivet angående åtal för brott, varå icke kan följa svårare straff än böter, motsvarande tillämpning.

19 §.

Har för brott tilltalad genom dom, som må verkställas, ehuru den icke äger laga kraft, dömts till straff eller annan påföljd för brottet och är han för sådan verkställighet intagen i straffanstalt, allmän uppfostringsanstalt eller säkerhetsanstalt eller i avbidan på verkställighet tagen i förvar, skall han vid fullföljd av talan i målet anses som häktad för brottet.

Vad i nya rättegångsbalken är föreskrivet angående misstänkt för brott skall, om ej annat är stadgat, äga motsvarande tillämpning i fråga om den, mot vilken, sedan han blivit dömd för brott, vid domstol inledes förfarande, som avser förening av straff, ådömande av säkerhetsåtgärd i stället för straff eller ändrade bestämmelser med avseende å villkorlig dom eller vad eljest tidigare ådömts honom för brottet; är han intagen i anstalt, som sägs i första stycket, eller tagen i förvar, skall han anses som häktad för brottet. Har offentlig försvarare förordnats för den dömd, skall arvode och ersättning till försvararen alltid gäldas av statsverket.

20 §.

Är i mål, som ej angår allmänt åtal, allmän åklagare eller annan myndighet enligt lag eller författning behörig föra talan å det allmännas vägnar och är ej särskild föreskrift därom meddelad, äge om ordningen för målets full-

följd i högre rätt så ock om rättegångskostnad vad i nya rättegångsbalken är stadgat angående allmänt åtal motsvarande tillämpning; i stället för vad i fråga om tvistemål stadgats om föreläggande för part och parts utevaro skall beträffande den, som för talan å det allmännas vägnar, gälla vad om åklagare är föreskrivet.

21 §.

Vad i nya rättegångsbalken är stadgat om fullföljd av talan till hovrätt och högsta domstolen samt rättegången därstädes i mål, som väckts vid underrätt, skall, om ej särskild föreskrift därom är meddelad, äga motsvarande tillämpning i fråga om fullföljd i högre rätt av mål, som upptagits av annan världslig domstol eller myndighet och enligt lag eller författning må fullföljas i hovrätt; dock skall talan föras genom besvär.

22 §.

Bestämmelserna i nya rättegångsbalken om fullföljd av talan mot underrätts beslut i rättegång skola äga motsvarande tillämpning beträffande talan mot underrätts beslut i fråga, som avses i 4 kap. 5, 7 eller 8 § eller 33 kap. 24 § nämnda balk. Mot hovrättens beslut må talan ej föras.

23 §.

Vad i nya rättegångsbalken är stadgat om lydelsen av ed och eds utbyte mot försäkran på heder och samvete äge motsvarande tillämpning i andra fall, då enligt lag eller författning ed skall avläggas inför domstol eller annan myndighet.

Ed eller försäkran, som avlagts enligt äldre lag, vare alltjämt bindande.

24 §.

Är i lag eller författning föreskrivet, att vid offentlig förrättning vittne skall närvara, bör trovärdig person anlitas.

Skall enligt lag eller författning för besiktning, uppskattning eller fullgörande av annat sådant uppdrag ojävig person anlitas och är ej särskild föreskrift därom meddelad, må därtill ej tagas någon, mot vilken förekommer jäv, som gäller mot domare.

Äberopas den, vilken anlitas som vittne enligt första stycket eller för fullgörande av uppdrag, som sägs i andra stycket, till vittne eller sakkunnig i rättegång, gälle vad om sådant bevis är stadgat.

25 §.

Den domsrätt, som i stad tillkommer poliskammare eller polisdomstol, skall övergå å stadens rådhusrätt. Mål, som före nya rättegångsbalkens ikraft-

trädande väckts vid poliskammare eller polisdomstol, skall dock där slutbehandlas.

26 §.

Rådhusrätt, i vilken icke finnas förutom borgmästaren minst två ledamöter, som skola vara lagfarna, må utan hinder därav bibehållas i sin hittillsvarande sammansättning, till dess Konungen förordnar annorledes. Om ledamot, som ej är lagfaren, gälle vad om lagfaren ledamot är stadgat; dock må allenast lagfaren ledamot handlägga fråga, i vilken enligt 1 kap. 11 § nya rättegångsbalken rådhusrätten är domför med en lagfaren domare, eller vara ordförande i rätten.

Angående tillsättning av ledamot, som icke skall vara lagfaren, lände till efterrättelse vad hittills varit gällande, om ej Konungen förordnar annorledes.

27 §.

Utan hinder av vad i 21 kap. 5 § nya rättegångsbalken är föreskrivet därom, att den som förordnas till offentlig försvarare skall vara advokat, må vid de domstolar Konungen bestämmer tillsvidare och till dess Konungen förordnar annorledes till sådan försvarare utses även annan lämplig person, som avlagt för behörighet till domarämbete föreskrivna kunskapsprov.

28 §.

Utan hinder av nya rättegångsbalken eller vad i denna lag förordnats skola alltjämt anses som gällande:

lagen den 19 november 1886 angående skyldighet för utländsk man att i rättegång vid svensk domstol mot inländsk man ställa borgen för kostnad eller skada;

2 § lagen den 12 maj 1897 med vissa bestämmelser om riksbankens sedelutgivningsrätt, så ock angående forum för riksbanken;

lagen den 3 februari 1911 angående viss lättnad för utländsk konsul i fråga om vittnesmåls avläggande;

Kungl. cirkuläret den 24 augusti 1915 till samtliga underdomstolar och överexekutorer i riket angående utredning i vissa fall om värdet av tvisteföremål;

lagen den 30 maj 1930 om beräkning av lagstadgad tid; samt bestämmelse i särskild lag eller författning om hovrätts eller viss hovrätts eller högsta domstolens behörighet att som första domstol upptaga mål om ansvar eller enskilt anspråk på grund av ämbetsbrott.

Vad i Kungl. cirkuläret den 18 januari 1918 är föreskrivet angående beredande av tillfälle för parter och deras biträden att sittande övervara rättegångsförhandlingar skall avse även förhandling i hovrätt eller högsta domstolen.

29 §.

Vad i nya rättegångsbalken är stadgat om förordnande av Konungen i vissa fall gälle utan hinder därav, att nya rättegångsbalken ännu ej trätt i tillämpning. Konungen meddelar ock de närmare bestämmelser, som eljest erfordras för övergången till nya rättegångsbalken.

Förslag

till

Lag

**med särskilda bestämmelser angående vittne vid
vissa rättshandlingar.**

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Skall enligt lag avtal eller annan rättshandling äga rum eller eljest bekräftas med vittne, må till vittne ej tagas den, gent emot vilken rättshandlingen skall företagas, ej heller den, som är under femton år eller som på grund av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan rubbning av själsverksamheten saknar insikt om betydelsen av sådan bekräftelse.

2 §.

Har till vittne tagits någon, som enligt 1 § ej är behörig som vittne, skall vid bedömande av rättshandlingens giltighet hans vittnesbekräftelse anses utan verkan.

Åberopas vittnet till bevis i rättegång, gälle vad i rättegångsbalken är stadgat om sådant bevis.

3 §.

Om testamentsvittne är särskilt stadgat.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

I fråga om avtal eller annan rättshandling, som ägt rum före nämnda dag, skall äldre lag gälla, dock må vittnesbekräftelse, som skulle varit gällande enligt denna lag, icke anses utan verkan på den grund, att den, som bevitnat rättshandlingen, enligt äldre lags bestämmelser om vittnesjäv varit obehörig som vittne.

F ö r s l a g
till
L a g
om handläggning av ärenden.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Med ärende avses i denna lag fråga om rättsvård, som allmän underrätt har att upptaga självmant eller efter ansökan och ej enligt lag eller författning skall handläggas i den för tvistemål eller brottmål stadgade ordningen eller äger samband med rättegång i sådant mål; dock ej fråga, som angår straff eller annan påföljd för brott eller villkorlig dom.

2 §.

Ansökan må göras muntligen eller skriftligen hos rätten.

I ansökan skall sökanden uppgiva de omständigheter, varå den grundas, och den åtgärd, som påkallas, samt de omständigheter, som betinga rättens behörighet, om ej denna framgår av vad eljest anföres. De skriftliga handlingar, som åberopas, skola samtidigt företes.

Skriftlig ansökan skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller hans ombud. Göres ansökan muntligen, skall, i den mån det erfordras, uppteckning därav ske. Sökandens namn, hans hemvist och postadress skola ock antecknas. Fullmakt för sökandens ombud erfordras ej, med mindre rätten finner fullmakt böra företes.

3 §.

Uppfyller ansökan, som avses i 2 §, ej föreskrifterna i nämnda paragraf eller är den eljest ofullständig, förelägge rätten sökanden att avhjälpa bristen.

Efterkommes ej sådant föreläggande, må ansökan avvisas.

Finnes uppenbart, att ansökan ej kan av rätten upptagas till behandling, skall den omedelbart avvisas.

4 §.

Skall yttrande inhämtas från annan än sökanden eller finner rätten annan åtgärd böra vidtagas för att ärendet må i ett sammanhang kunna företagas till prövning och avgörande, skall beslut därom utan dröjsmål meddelas. Då förhandling skall äga rum, utsätte rätten, så snart lämpligen kan ske, tid och ställe för förhandlingen och utfärde härför erforderliga kallelser och förelägganden enligt vad i 5 § sägs.

Erfordras i avbidan på ärendets avgörande, att egendom ställes under förvaltning av god man eller att annan åtgärd vidtages för säkerställande av den rättsvård, varom är fråga, äge rätten förordna därom. Tillfälle skall lämnas den, som åtgärden angår, att yttra sig däröver. Är fara i dröjsmål, må dock förordnande omedelbart meddelas. Förekomma ej längre skäl för åtgärden, skall den av rätten omedelbart hävas.

5 §.

Finnes för ärendets prövning sökanden eller annan, som ärendet angår, höra höras muntligen, skall förhandling inför rätten äga rum.

Om förhandlingen gälle i tillämpliga delar vad i rättegångsbalken är stadgat om huvudförhandling. Till förhandlingen skola sökanden så ock den, som ärendet eljest angår, kallas. Rätten äge förelägga vite. Är ärendet sådant, att det må av rätten upptagas endast efter ansökan, må föreläggande meddelas sökanden att komma tillstädes vid påföljd, att ansökan eljest förfaller. I annat fall må sökandens eller annans utevaro ej utgöra hinder för ärendets prövning och avgörande.

6 §.

Underrätt vare vid handläggning av ärende domför, häradsrätt utan nämnd och rådhusrätt med en lagfaren domare.

Vid annan handläggning än i 3 eller 4 § sägs skall dock i häradsrätt nämnd deltaga och rådhusrätt äga den sammansättning, som i rättegångsbalken är i allmänhet föreskriven för domförhet vid huvudförhandling i tvistemål, om ärendet angår:

1. adoption, vårdnaden om barn eller samtycke till hävande av tjänste- eller arbetsavtal, som barn ingått, medgivande till äktenskap enligt 2 kap. 4 § giftermålsbalken eller till åtgärd beträffande makars egendom enligt 5 kap. 14 § eller 6 kap. 6 § nämnda balk eller förordnande utan samband med rättegång angående sådan egendoms förvaltning i andra fall;

2. förmynderskap eller godmanskap enligt lagen om förmynderskap, dock ej fråga om inskrivning eller överflyttning av förmynderskap eller godmanskap eller föreläggande, som avses i 7 kap. 10 §, 8 kap. 11 § eller 9 kap. 3, 4 eller 10 §, eller entledigande av god man, då uppdraget slutförts, eller i fall, som avses i 11 kap. 3 § eller 4 § 1—5, om den, för vilken gode mannen förordnats, begär hans entledigande;

3. dödsbos förvaltning genom boutredningsman;

4. nedsättning av bolags aktiekapital eller grundfond, tillstånd till vinstutdelning i bolag, skyldighet för bolag eller förening att träda i likvidation eller förordnande eller entledigande av likvidator;

5. förvaltningen av stiftelse eller utseende av huvudmän i sparbänk;

6. förordnande eller entledigande av god man eller annan för fullgörande av särskilt uppdrag i andra fall än ovan sagts;

7. bestämmande av arvode;

8. tillstånd till försäljning av samfälld egendom enligt lagen om samäganderätt, underställning av delägares beslut eller meddelande av särskilda föreskrifter angående god mans förvaltning enligt lagen om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter eller intagande i rättens protokoll av förening enligt lagen om ägofred; eller

9. dödande av förkommen handling.

Skall i häradsrätt nämnd deltaga, vare häradsrätten i ärende, som avses i andra stycket 2, 3, 6 eller 7, domför med tre i nämnden, dock ej då fråga är om tillstånd enligt lagen om förmynderskap till viss förvaltningsåtgärd eller talan mot överförmyndares beslut.

7 §.

Ärenden angående äktenskapsförord, bouppteckning eller arvsskatt, testamentsbevakning eller åtgärder, som avses i 9 kap. lagen om arv eller 8 kap. lagen om testamente, avhandlingar om lösöreköp eller kallelse å okända borgenärer skola, om ej i arbetsordning eller eljest annat bestämts, i under rätt handläggas av inskrivningsdomare.

8 §.

I ärende, som sägs i 6 § andra stycket, skall handläggning, som där avses, äga rum i häradsrätt vid ting och i rådhusrätt å allmän rättegångsdag; dock må, om ärendet är brådskande, handläggning ske å särskilt sammanträde.

9 §.

Rättens avgörande av ärende sker genom beslut.

Underrätts beslut må, om det finnes lämpligt, tecknas å den handling, som ligger till grund för ansökan. I den mån det erfordras, skall beslutet angiva de skäl, varå beslutet grundas. Avkunnas ej beslutet vid förhandling, som avses i 5 §, skall det meddelas genom beslutets tillhandahållande å rättens kansli. Besvärstid skall räknas från den dag, då klaganden erhöll del av beslutet. Den som vill föra talan mot beslutet äge hos rätten erhålla underrättelse om vad han har att iakttaga.

Mot underrätts beslut i fråga, som avses i 4 § andra stycket, skall talan föras särskilt. Beslutet skall lända till efterrättelse utan hinder av att det icke äger laga kraft. Mot hovrättens beslut i fråga, som nu nämnts, må talan ej föras.

10 §.

Om dagbok, protokoll och aktbildning i ärenden, som avses i denna lag, förordnar Konungen.

11 §.

Är i lag eller författning särskild föreskrift meddelad i fråga om ärende, som avses i denna lag, vare den gällande, även om den är stridande mot bestämmelse i denna lag.

I övrigt skall i allt, varom ej i denna lag eller i annan lag eller författning är särskilt föreskrivet, angående behandlingen av ärende lända till efterrättelse vad om tvistemål är stadgat, i den mån det är tillämpligt.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Genom lagen upphäves förordningen den 16 juni 1875 angående särskilda protokoll över lagfarter, inteckningar och andra ärenden, i vad förordningen avser förmynderskaps-, äktenskapsförords- och bouppteckningsprotokoll.

Förslag

till

Lag

om lagsökning och om handräckning för fordran (lagsökningslag).

Med upphävande av lagen den 18 juni 1937 (nr 451) om lagsökning och om handräckning för fordran förordnas som följer.

Om lagsökning.

1 §.

För fordran, som är förfallen till betalning och grundar sig å skuldebrev eller annat skriftligt fordringsbevis, må gäldenären lagsökas enligt vad i denna lag sägs.

Borgenär, som för sin fordran har inteckning i fast egendom eller i fartyg, äge ock genom lagsökning söka betalning ur den intecknade egendomen.

2 §.

Lagsökning skall göras skriftligen hos allmän underrätt. Ansökningen skall innehålla uppgift om borgenärens namn, yrke, hemvist och postadress samt gäldenärens namn och, där så kan ske, dennes yrke, hemvist och postadress, så ock fordringens belopp och den ränta, som fordras. Borgenären ange ock de omständigheter, som betinga rättens behörighet, om denna ej framgår av

vad eljest anföres. Vid ansökningen skall fogas besannad avskrift av den handling, varå borgenären grundar sin fordran.

Ansökningen skall jämte avskrift av fordringshandling, som åberopas, avlämnas i två exemplar och vara egenhändigt undertecknad av borgenären eller hans ombud. Är endast ett exemplar ingivet, besörje rätten mot stadgad avgift erforderlig avskrift.

3 §.

Finnes den åberopade handlingen icke innefatta bevis om fordran eller prövar rätten eljest hinder möta för upptagande av ansökningen, skall ansökningen avvisas; bevis därom skall tecknas å ena exemplaret av lagsökningsinlagan.

4 §.

Upptages ansökningen, förelägge rätten gäldenären att inom viss av rätten bestämd tid efter det lagsökningshandlingarna blivit honom delgivna skriftligen svara å ansökningen vid påföljd att målet ändå avgöres. Föreläggandet, som skall tecknas å ena exemplaret av ansökningen, skall innehålla anmaning till gäldenär, om vars hemvist och postadress tillförlitlig upplysning icke föreligger, att hos rätten göra anmälan därom.

Vid utsättande av tiden för svars avgivande har rätten att taga hänsyn till belägenheten av den ort, där gäldenären bor eller handlingarna eljest kunna väntas bliva honom delgivna. Har gäldenären känt hemvist inom riket, må tiden icke utan synnerliga skäl bestämmas längre än två veckor.

5 §.

Det exemplar av ansökningen, varå enligt 4 § föreläggandet tecknats, skall jämte fordringshandlingen delgivas gäldenären på sätt om stämning är stadgat. Delgivning skall ske genom rättens försorg, om borgenären ej hellre vill själv ombesörja delgivningen.

6 §.

Hava enligt bevis, som inkommit till rätten, lagsökningshandlingarna blivit gäldenären delgivna och kommer han ej inom förelagd tid med skriftligt svar, avgöre rätten målet på de skäl borgenären företett.

7 §.

Rätten äge, om gäldenärens svar föranleder därtill, förelägga borgenären att, innan målet avgöres, bemöta svaret med påminnelser. Ej må eljest flera skrifter växlas än en å vardera sidan.

8 §.

Finnes handling, som part företett i avskrift, böra förete i huvudskrift, förelägge rätten honom viss tid att förete handlingen vid äventyr att målet

eljest avgöres. Rätten give ock motparten tillfälle att taga del av handlingen, om skäl äro därtill; denne äge då yttra sig över handlingen.

9 §.

Anteckning om föreläggande, som rätten meddelat part enligt 7 eller 8 § eller eljest medan målet är under behandling vid rätten, skall å tid, som i 38 § stadgas, införas i däri omförmälda bok; föreläggandet skall tillika genom rättens försorg tillställas parten.

10 §.

Nu nekar den som sökes sin hand och förskrivning; har han ej förut vid domstol eller inför överexekutor eller ock, enligt å handlingen tecknat behörigt bevis, i tillkallat vittnes närvaro inför landsfiskal, stadsfogde eller notarius publicus erkänt handlingen, förordne rätten, att målet skall såsom tvistigt hänskjutas till rättegång.

11 §.

Invänder gäldenären, att den handling, varå kravet grundas, icke är gällande mot honom, i ty att han blivit tvungen eller förledd att utgiva handlingen, och visar han sannolika skäl för invändningen, skall målet såsom tvistigt hänskjutas till rättegång, om ej gäldenären försummat att anmäla och kungöra tvånget eller förledandet så som i andra stycket sägs.

Anmälan om tvång eller förledande skall göras hos domstol inom fyra veckor, sedan tvånget upphörde eller förledandet skedde; gäldenären vare ock pliktig att inom lika tid efter det anmälan gjordes låta domstolens bevis där- om införas i allmänna tidningarna. Försummas något av vad sålunda är föreskrivet, äge rätten utan hinder av invändning, som här avses, i lagsökningsmålet pröva borgenärens rätt.

12 §.

Gör gäldenären mot kravet annan invändning än nu sagts och vill den styrka, då skall han genast förete sina bevis; ej må andra än skriftliga bevis gälla. Finnes gäldenären hava skäl för invändningen, hänskjute rätten målet såsom tvistigt till rättegång.

Grundas kravet å fordringsbevis, vari gäldenären betingat sig vederlag för den utfästa betalningen, och gör gäldenären invändning, som har avseende å vederlaget, skall målet såsom tvistigt hänskjutas till rättegång, om gäldenären förebragt sannolika skäl för invändningen eller borgenärens rätt till betalning eljest finnes stridig.

13 §.

Äro ej sådana skäl för handen, att målet bör hänskjutas till rättegång, skall betalningsskyldighet åläggas gäldenären; avser lagsökningen betalning

ur intecknad fast egendom eller intecknat fartyg, fastställe rätten fordringen till betalning ur den intecknade egendomen.

14 §.

Vill gäldenären kvitta sin skuld mot fordran hos borgenären och är denna fordran sådan att den kan utkrävas genom lagsökning, förordne rätten att den må, så långt den räcker, kvittas mot skulden.

Ej må klar och förfallen fordran uppehållas för det som är stridigt eller icke förfallet.

15 §.

I fråga om kostnad i lagsökningssmål gälle vad i rättegångsbalken är stadgat om rättegångskostnad i tvistemål; hänskjutes målet till rättegång, skall frågan om ersättning för sådan kostnad prövas i rättegången.

16 §.

I lagsökningssmål må rätten förordna om kvarstad och skingringsförbud, som avses i 15 kap. rättegångsbalken, så ock giva handräckning, varom sägs i 192 § utsökningslagen; om sådan åtgärd gälle vad i rättegångsbalken och utsökningslagen är för motsvarande fall stadgat.

17 §.

I lagsökningssmål skall utslag givas ofördröjligen, sedan målet kommit i det skick att det kan avgöras. Fordringshandlingen eller den del därav, varom i målet är fråga, skall ordagrant intagas i utslaget eller avskrivas omedelbart därefter.

18 §.

Varder borgenärs talan bifallen, äge gäldenär hos rätten göra skriftlig ansökan om återvinning. Återvinning skall sökas inom en månad från den dag, då utslaget delgavs gäldenären,

Om återvinningstalan äge i övrigt vad i rättegångsbalken är stadgat om återvinning i tvistemål motsvarande tillämpning; rättens utslag i lagsökningssmålet skall därvid anses som tredsdom.

Om handräckning för fordran.

19 §.

För utfående av penningfordran, som är till betalning förfallen och som ej är grundad på skriftligt fordringsbevis eller avser skadestånd, äge borgenären åtnjuta handräckning efter ty nedan sägs.

20 §.

Ansökning om handräckning skall göras skriftligen eller muntligen hos allmän underrätt och innehålla uppgift om borgenärens namn, yrke, hemvist och postadress samt gäldenärens namn och, där så kan ske, dennes yrke, hemvist och postadress, så ock fordringens belopp och den ränta, som fordras; borgenären ange tillika i ansökningen eller i räkning, som åberopas, tydligt och fullständigt grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst samt de omständigheter, som betinga rättens behörighet, om denna ej framgår av vad eljest anföres.

Ansökning, som göres skriftligen, skall avlämnas i två exemplar och vara egenhändigt undertecknad av borgenären eller hans ombud. Är endast ett exemplar ingivet, besörje rätten mot stadgad avgift erforderlig avskrift och gälle den i målet lika med huvudskrift. Göres ansökning muntligen, skall genom rättens försorg mot stadgad avgift uppteckning därav ske i två exemplar; borgenären eller hans ombud vitsorde med sin underskrift att uppteckningen är riktig. Uppteckningen gälle sedan som huvudskrift.

Räkning, som åberopas, skall ingivas i två exemplar; är räkningen ingiven i allenast ett exemplar, skall mot stadgad avgift avskrift därav ske.

21 §.

Ej må i samma ansökning framställas krav mot mera än en gäldenär.

22 §.

Prövar rätten hinder möta för upptagande av ansökningen, skall ansökningen avvisas; bevis därom skall tecknas å ena exemplaret av ansökningen.

23 §.

Upptages ansökningen, förelägge rätten gäldenären att, såframt han helt eller till någon del bestrider ansökningen, inom viss av rätten bestämd tid, högst en vecka, eller, då gäldenären är avlägset boende, högst tre veckor, efter det ansökningen jämte räkning, om sådan åberopats, blivit honom delgiven, skriftligen hos rätten bestrida ansökningen vid påföljd, att utmätning för gälden eljest må ske.

Har borgenären i ansökningen fordrat ersättning för handräckningskostnaden, bestämme rätten i föreläggandet vad i sådant hänseende skall, om bestridande ej sker, utgå utöver kostnaden för blivande delgivning.

Föreläggandet, som skall tecknas å ena exemplaret av ansökningen, skall tillika innehålla anmaning till gäldenär, om vars hemvist och postadress tillförlitlig upplysning icke föreligger, att hos rätten göra anmälan därom.

24 §.

I föreläggande, som avses i 23 § första stycket, må, om borgenären det begär och rätten finner det lämpligt, i stället för vad där sägs om skriftligt be-

stridande, föreskrivas att gäldenären har att, såframt han helt eller till någon del bestrider ansökningen, å viss av rätten bestämd dag, högst en vecka, sedan ansökningshandlingarna kunna väntas hava blivit honom delgivna, i borgenärens närvaro muntligen inför rätten framställa sitt bestridande vid påföljd att utmätning för gälden eljest må ske.

Äro ej särskilda skäl däremot, skola borgenären så ock gäldenären, om han vill bestrida ansökningen, vid vite föreläggas att infinna sig personligen. Parterna skola tillika erinras, att de, om ansökningen bestrides och målet hänskjutes till rättegång, böra vara beredda att genast uppgiva de omständigheter och bevis de vilja åberopa i rättegången och förete sina skriftliga bevis; erinran härom till gäldenären skall intagas i föreläggandet.

25 §.

Om delgivning med gäldenären av ansökningshandlingarna jämte föreläggande, som avses i 23 eller 24 §, äge vad i 5 § är stadgat i fråga om delgivning av lagsökningshandlingar motsvarande tillämpning. Ej må delgivning äga rum utom riket och ej heller på sätt i 33 kap. 12 § rättegångsbalken sägs.

26 §.

Hava enligt bevis, som inkommit till rätten, handräckningshandlingarna blivit gäldenären delgivna och bestrider ej gäldenären på sätt och å tid, som rätten förelagt, ansökningen, teckne rätten ofördröjligen å det exemplar av ansökningen, som kvarligger hos rätten, såväl föreläggandet som bevis, att ansökningen lämnats obestridd och utmätning för gälden förty omedelbart må äga rum; rätten pröve ock vad i ersättning för delgivningskostnad skall tillkomma borgenären och teckne bevis därom å ansökningen. Bestrides allenast en del av fordringen eller allenast handräckningskostnaden eller del därav, varde beviset därefter jämkat.

Kommer, då bestridande skall göras muntligen inför rätten, varken borgenären eller gäldenären tillstades, vare ansökningen förfallen.

Har gäldenären förklarat sig vilja kvitta sin skuld mot fordran hos borgenären, skall det till den del fordran skulle täcka skulden anses som bestridande.

27 §.

Har gäldenären på sätt och å tid, som förelagts enligt 24 § första stycket, gjort bestridande och äro båda parterna tillstades, bör rätten höra parterna och, om det finnes lämpligt, söka att förlika dem. Träffas förlikning, skall på begäran bevis därom tecknas å det exemplar av ansökningen, som avses i 26 §; om sådant bevis gälle i övrigt vad i nämnda lagrum sägs.

Förlikas ej parterna eller har gäldenären i annat fall än i första stycket avses på sätt och å tid, som förelagts, gjort bestridande, skall, om borgenären yrkar det, målet eller, om bestridandet avsett allenast en del, målet i denna del såsom tvistigt hänskjutas till rättegång. Vill i fall, då bestridande gjorts

muntligen, gäldenären, att målet eller del därav skall prövas av rätten, eller fordra ersättning för sin kostnad, må ock gäldenären yrka, att tvisten hänskjutes till rättegång; dock ej om bestridandet avsett allenast handräckningskostnaden.

Då bestridande skall ske skriftligen, skall yrkande, som i andra stycket sagts, framställas hos rätten sist inom en månad efter utgången av den för bestridandet bestämda tiden. Skall bestridande göras muntligen inför rätten, skall yrkandet framställas vid det sammanträde, då bestridandet göres.

Ehuru bestridande ej gjorts, må borgenären, om han är missnöjd med rättsens beslut om ersättning för handräckningskostnaden, påkalla, att frågan där- om hänskjutes till rättegång; om sådant yrkande gälle vad i tredje stycket är stadgat för där avsett fall.

Har icke förlikning träffats eller å någondera sidan yrkats, att målet skall hänskjutas till rättegång efter ty ovan sagts, vare ansökningen förfallen.

Då bestridande, som skall ske skriftligen, blivit gjort, skall borgenären genast underrättas därom.

28 §.

I samband med yrkande om måls hänskjutande till rättegång skall parten tillika uppgiva de omständigheter och bevis, som parten vill åberopa i rättegången; skriftligt bevis, som parten innehar, skall genast företes.

Har enligt 24 § andra stycket borgenären eller gäldenären vid vite förelagts att infinna sig personligen och är han, då målet hänskjutes till rättegång, tillstådes allenast genom ombud, skall, om därav vållas uppskov i målet, vitet omedelbart utdömas.

29 §.

Gäldenär, hos vilken utmätning för fordran eller handräckningskostnad må äga rum, äge att hos rätten göra skriftlig ansökan om återvinning. Återvinning skall sökas inom en månad från det utmätning ägt rum eller utan föregången utmätning betalning skett med förbehåll om rätt för gäldenären att söka återvinning.

Om återvinningstalan äge i övrigt vad i rättegångsbalken är stadgat om återvinning i tvistemål motsvarande tillämpning; rättens bevis, att utmätning må äga rum, skall därvid anses som tredskodom.

Gemensamma bestämmelser.

30 §.

Vid behandling av mål om lagsökning eller handräckning vare rätten domför, häradsrätt utan nämnd och rådhusrätt med en lagfaren domare.

31 §.

Om laga domstol i mål om lagsökning eller handräckning gälle vad för tvistemål är stadgat.

32 §.

Hänskjutes mål till rättegång, förordne rätten tillika om målets fortsatta handläggning. Finnes förberedelse ej erforderlig, må målet omedelbart ut-sättas till huvudförhandling. Har i mål om handräckning bestridande gjorts muntligen, bör förberedelse eller huvudförhandling äga rum i omedelbart samband med sammanträde för muntligt bestridande.

Då förberedelse eller huvudförhandling hålles i omedelbart samband med sammanträde för muntligt bestridande, gälle om rättens domförhet vad i 30 § är föreskrivet.

Anteckning om rättens beslut att hänskjuta mål till rättegång skall å tid, som i 38 § stadgas, införas i däri omförmälda bok.

33 §.

Talan i mål, som hänskjutits till rättegång, skall anses väckt, då lagsök-ningsinlagan inkom till rätten eller ansökningen om handräckning gjordes hos rätten; med avseende å rättegången skall så anses som om stämning ut-färdats genom rättens förordnande om målets fortsatta handläggning. Vad sålunda föreskrivits gälle ock, då på grund av ansökan om återvinning mål skall upptagas till fortsatt handläggning.

34 §.

Talan mot rättens beslut, varigenom ansökning enligt 3 eller 22 § avvisats, skall föras genom besvär i hovrätten. Mot utslag, som avses i 18 §, äge gäldenären föra talan allenast genom sökande av återvinning.

Har rätten genom särskilt beslut utlåtit sig angående kvarstad, skingrings-förbud eller vräkning, däröver skall klagan föras särskilt. Ej må i annat fall särskild klagan föras över beslut, som rätten meddelat under målets handläggning.

Menar part, att mål av rätten onödigt uppehålles, äge han däröver klaga; dock må klagan ej föras över att mål hänskjutits till rättegång.

35 §.

Anteckning om meddelande av slutligt utslag eller av beslut, mot vilket talan må omedelbart föras, skall å tid, som i 38 § sägs, införas i däri om-förmälda bok.

36 §.

Över hovrätts beslut i mål, som enligt 34 § fullföljts till hovrätt, må klagan ej föras; dock må mot hovrätts beslut i fråga om kvarstad, sking-ringsförbud eller vräkning talan fullföljas till högsta domstolen enligt vad i rättegångsbalken är stadgat angående fullföljd av talan mot hovrätts be-slut i mål, som väckts vid underrätt.

37 §.

I mål om lagsökning eller handräckning erfordras ej förande av protokoll. Om aktbildning och dagbok meddelas närmare bestämmelser av Konungen.

38 §.

För anteckning om förelägganden samt utslag och beslut enligt vad därom är stadgat i denna lag skall vid allmän underrätt finnas inrättad bok, som utan särskild begäran skall vara tillgänglig för allmänheten. Innan föreläggande, utslag eller beslut, varom anteckning skall ske, meddelas, skall senast samma dag anteckningen införas i boken.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

U t k a s t

till ändringar i rikets grundlagar.

Regeringsformen.

§ 17.

1:o. Konungens domsrätt skall uppdragas minst tolv av Honom utnämnda lagkunniga män, vilka fullgjort vad författningarna föreskriva dem, som uti domareämbeten må nyttjas, samt i sådana värv ådagalagt insikt, erfarenhet och redlighet. De kallas justitieråd och utgöra Konungens högsta domstol.

Närmare bestämmelser om högsta domstolens sammansättning och tjänstgöring meddelas i särskild lag, stiftad av Konungen och riksdagen samfällt i den ordning 87 § 1 mom. stadgar.

§ 18.

Regeringsrätten tillkommer det även att, i mål av beskaffenhet att kunna tillhöra dess eller kammarrättens slutliga prövning, upptaga och avgöra alla ansökningar, att Konungen må bryta dom åter, som vunnit laga kraft, eller återställa laga tid, som försuten är. Alla övriga sådana ansökningar skola av högsta domstolen avgöras.

§ 20.

De mål, som från krigsdomstolarna dragas under Konungens prövning, skola uti högsta domstolen företagas och avgöras. Konungen utser och förordnar minst två, högst tre militärpersoner av högre grad att med domare jäv och ansvar, efter ty i 22 § 1 mom. stadgas, sådana mål i högsta domstolen övervara och däröver rösta.

§ 22.

1:o. Uti högsta domstolen kunna mål prövas och avgöras av fem justitieråd. Då i högsta domstolen till prövning och avgörande förekommer mål, varom i 20 § stadgats, böra tillika två av de militärpersoner, dem Konungen härtill utsett, hava säte i domstolen. Ej må flera än sju domare på en gång i prövningen av något mål deltaga, där ej för vissa fall annorledes förordnas i den ordning 87 § 1 mom. stadgar. I samma ordning bestämmes domarnas antal vid behandling av fråga, huruvida talan i mål, som fullföljes till högsta domstolen, må komma under dess prövning, där enligt lag särskilt tillstånd därtill erfordras, så ock av ansökan, varmed högsta domstolen enligt 26 § har att taga befattning.

§ 24.

Uti Konungens nedre justitierevision skola justitieärendena beredas till prövning och avgörande i högsta domstolen.

§ 26.

Konungen äger att i brottmål göra nåd, mildra livsstraff samt återgiva ära och till kronan förverkat gods. Över ansökningar därom höre Konungen dock regeringsrätten, beträffande mål av beskaffenhet att kunna tillhöra dess eller kammarrättens slutliga prövning, men i andra mål högsta domstolen; och fatte Konungen Sina beslut uti statsrådet. På den brottslige skall sedermera ankomma att emottaga den nåd, Konungen honom förunnat, eller undergå det straff, vartill han blivit dömd.

§ 31.

Till borgmästarebefattning i stad äge där bosatta och i stadens allmänna angelägenheter röstberättigade män och kvinnor föreslå tre behörige personer. Varje röstberättigad äger en röst. Till befattning som lagfaren rådman i stad äge staden föreslå tre behörige personer. Bland de sålunda föreslagne utnämner Konungen en till innehavare av den ifrågavarande befattningen.

Närmare bestämmelser om val för upprättande av förslag till de befattningar nu sagts meddelas genom särskild, av Konungen och riksdagen samfällt stiftad lag.

Övergångsstadganden.

Bestämmelserna i 18 § 2 mom. samt 22 § 1 mom. i vad det avser ansökan, varom i 18 § 2 mom. förmåles, skola i deras äldre lydelse fortfarande gälla intill dess, enligt vad därom är i allmän lag stadgat, den nya rättegångsbalken skall lända till efterrättelse. I fråga om mål, som enligt nyssnämnda lag skola behandlas jämlikt äldre lag, skola ock därefter 18 § 2 mom. samt, i nyss angiven del, 22 § 1 mom. i deras äldre lydelse äga tillämpning.

Har för återbesättande av befattning, varom i 31 § förmäles, åtgärd vidtagits före den dag, då sagda lagrum i sin nya lydelse blivit gällande, skola, vid befattningens tillsättning, äldre bestämmelser tillämpas.

Tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

6:o. Handling, som — — — tryck utgivnas.

Ej må i tryckt skrift röjas något, som enligt förordnande av domstol eller av undersökningsledare i brottmål jämlikt vad därom är i allmän lag stadgat ej må uppenbaras.

§ 5.

1:o. Mål angående brott som avses i 3 § upptages vid rådhusrätt eller vid häradsrätt varunder stad lyder, enligt vad därom är stadgat i särskild lag, stiftad i den ordning 87 § regeringsformen föreskriver.

4:o. Tilltalas någon — — — han frikänd.

Uti den i 1 mom. omförmälda särskilda lagen må bestämmas, att juryn skall deltaga i målets prövning även sedan den avgjort frågan, huruvida skriftens innehåll är brottsligt.

5:o. Vid allmän underrätt som har att upptaga mål om brott som i 3 § sägs skola för en tid av tre kalenderår väljas i Stockholm åttio, i Göteborg sextio och å annan ort fyrtio personer, vilka skola uppföras å en jurymannalista, från vilken på sätt nedan sägs skola uttagas jurymän för tjänstgöring i dylika mål. Vid rådhusrätt förrättas valet av rätten; arbetar rådhusrätten på avdelningar, skola domstolens samtliga ledamöter deltaga i valet. Vid häradsrätt utses de av häradshövdingen efter samråd med tingslagets nämndemän. Valet skall förrättas senast två månader före början av det första året i varje valperiod. Har mer än en fjärdedel av de utsedda avgått före valperiodens slut, skall ursprungliga antalet fyllas på sätt nu sagts.

Till uppförande — — — bliva representerade.

7:o. Då mål däri jury skall deltaga förekommer, skola av rätten bland dem som äro uppförda å jurymannalistan dels nämnas en till ordförande i juryn och en till suppleant för honom, dels ock genom lottning uttagas till ledamöter i juryn sex och till suppleanter för dem fyra, samt av parterna å vardera sidan bland de å listan uppförda eller andra till uppförande därå skickade nämnas till ledamöter tre och till suppleanter tre, samtliga, på sätt allmän lag stadgar om domare, ojäviga personer. Därefter äge vardera parten utan anförande av skäl utesluta en ledamot och en suppleant bland de av rätten utlottade samt en ledamot och en suppleant bland de av motparten nämnda.

9:o. Vill part göra jäv mot någon som utsetts till jurymän, framställa invändningen innan utslutning företages. Därefter må vid underrätt fråga om jäv av part väckas allenast i det fall att den mot vilken jävet riktas är leda-

mot av juryn och den omständighet varå det grundas ej var för handen eller parten kunnig då uteslutning företogs; och skall invändningen framställas vid första rättegångstillfället sedan parten erhöll kännedom om jävet.

I högre — — — framställa jävet.

Har genom — — — ej föras.

Övergångsstadganden.

Bestämmelserna i 2 § samt 5 § 1, 4, 5, 7 och 9 mom. skola i sin förutvarande lydelse fortfarande gälla intill dess, enligt vad därom är i allmän lag stadgat, den nya rättegångsbalken skall lända till efterrättelse.

Jurymanalista som med stöd av 5 § 5 mom., i dess äldre lydelse, upprättats skall fortfarande gälla till dess den valperiod utgått, för vilken de å listan upptagna blivit valda, eller eljest på grund av nämnda stadgande nytt val skall äga rum.

Förslag

till

Lag

om Kungl. Maj:ts högsta domstols sammansättning och tjänstgöring.

Med upphävande av lagen den 14 maj 1915 (nr 139) angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på avdelningar förordnas som följer.

1 §.

Kungl. Maj:ts högsta domstol skall utgöras av tjugufyra justitieråd, av vilka tre, enligt vad därom är särskilt stadgat, tjänstgöra i lagrådet.

Högsta domstolen skall vara delad i tre avdelningar.

2 §.

Å envar av högsta domstolens avdelningar skall, med iakttagande att någon av avdelningarna alltid är samlad, arbetet fortgå minst fyrtio veckor om året.

3 §.

Till tjänstgöring å avdelningarna skola justitieråden indelas för viss tidsperiod; dock må även därunder sådan jämkning i avdelningarnas sammansättning äga rum, som påkallas av ledamots avgång, förfall eller annan särskild omständighet.

4 §.

Högsta domstolens avdelningar äro lika behöriga att upptaga till högsta domstolens handläggning hörande mål och ärenden.

Arbetet skall, såvitt möjligt, jämnt fördelas mellan avdelningarna.

5 §.

Ordförande å avdelning utses bland högsta domstolens ledamöter av Konungen.

Vid sammanträde med högsta domstolen samfällt föres ordet av den främste bland ordförandena.

6 §.

Mål, som fullföljts till högsta domstolen eller skall av denna omedelbart upptagas, bör i allmänhet tilldelas viss ledamot (referent), som har att meddela för målets beredande erforderliga anvisningar. Referenten bör deltaga i målets handläggning och avgörande i högsta domstolen.

Är avdelning, varå referenten är indelad till tjänstgöring, ej samlad och angår målet häktad eller fordrar målet eller däri uppkommen fråga eljest skyndsamt avgörande, bör annan ledamot utses att vara referent i målet eller i den särskilda frågan.

7 §.

Då avdelning behandlar ansökan om resning eller besvär över domvilla i något av högsta domstolen avgjort mål eller ärende, må ej ledamot, som deltagit i det tidigare avgörandet, tjänstgöra på avdelningen, om domfört antal ledamöter ändå är att tillgå.

8 §.

Förekommer vid prövning och avgörande av mål i högsta domstolen tillika fråga om yttrande i ärende, som avses i § 26 regeringsformen, böra de domare, som deltagit i målets avgörande, besluta i frågan. Skall yttrande i sådant ärende eljest avgivas, må beslut fattas av tre justitieråd; i mål, som avgjorts av krigsdomstol, bör dock i stället för ett av justitieråden någon av de i § 20 regeringsformen nämnda militärpersonerna deltaga i beslutet.

9 §.

Närmare grunder för avdelningarnas sammansättning och målens fördelning samt tjänstgöringen i högsta domstolen beslutas av högsta domstolen samfällt. I övrigt tillkommer, såvitt angår viss avdelning, ordföranden och, i fråga om avdelningarna inbördes, ordförandena gemensamt att leda arbetet och fördela tjänstgöringen.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 6 § lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 7) om tjänstgöringen i Kungl. Maj:ts lagråd.

Härigenom förordnas, att 6 § lagen den 26 maj 1909 om tjänstgöringen i Kungl. Maj:ts lagråd¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

6 §.

Ledamot, som — — — förekommande ärenden.

Sedan justitieråd börjat tjänstgöra i lagrådet, skall han utan hinder därav delta i behandlingen av mål eller ärende, varmed han förut i högsta domstolen tagit befattning vid huvudförhandling eller annan handläggning för slutligt avgörande, ävensom i handläggning av mål, som enligt förordnande av någon högsta domstolens avdelning skall avgöras av högsta domstolen i dess helhet. Likaså skall regeringsråd, som börjat tjänstgöra i lagrådet, utan hinder därav delta i slutbehandling av mål eller ärende, varmed han förut i regeringsrätten tagit befattning.

Ledamot i — — — lagrådet bestämmer.

Har Konungen — — — dess behandling.

—————

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

Förslag

till

Lag

med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål.

Med upphävande av lagen den 9 april 1937 (nr 118) med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål förordnas som följer.

1 §.

Mål angående brott, som avses i 3 § tryckfrihetsförordningen, upptages, om den skrift som föranlett åtalet är tryckt i stad, i vars rådhusrätt enligt gällande bestämmelser jämte borgmästaren finnas minst två lagfarna leda-

¹ Senaste lydelse se 1932:135.

möter, vid den rådhusrätten men i annat fall vid rådhusrätten i stad som är säte för länsstyrelsen i det län där skriften är tryckt eller, om staden lyder under häradsrätt, vid den häradsrätten.

Beträffande sådan utom riket på svenska språket tryckt skrift, å vilken huvuddistributören finnes angiven, vare dennes boningsort ansedd som tryckningsort.

Är vid målets anhängiggörande tryckningsorten eller i fall, som avses i andra stycket, huvuddistributörens boningsort ej känd eller är fråga om annan utom riket tryckt skrift än i andra stycket sägs, vare som tryckningsort ansedd ort, där skriften anträffas.

2 §.

Mål, varom i 1 § förmäles, skall av rätten företagas till förberedande behandling så snart ske kan. Finnes part eller annan böra höras, förordne rätten därom.

Vid målets beredande skall utredas vem som är ansvarig för skriftens innehåll; beslut i sådan fråga så ock i fråga om måls avvisande må meddelas under målets beredande. Om särskild talan mot beslut, varigenom rätten ogillat invändning av den tilltalade, att han icke är ansvarig för skriftens innehåll, gälle vad i rättegångsbalken är stadgat angående invändning om rättegångshinder.

Vid målets beredande skall tillika bestämmas, huruvida frågan om skriftens innehåll är brottsligt skall prövas av jury.

Skall jury ej medverka, varde målet, sedan beredandet slutförts, utsatt till huvudförhandling i den för brottmål i allmänhet gällande ordningen; i fråga om rättens domförhet gälle dock vad i rättegångsbalken är stadgat om mål, vari nämnd skall deltaga.

3 §.

Då jury skall medverka, skola i samband med målets beredande vid sammanträde med parterna inför rätten de åtgärder för juryns bildande vidtagas, varom i tryckfrihetsförordningen sägs. Åklagaren eller målsäganden skall närmare angiva i vilket hänseende han påstår skriften vara brottslig jämte det eller de lagrum, som han finner tillämpliga.

4 §.

Sedan målets beredande slutförts, skall rätten utsätta tid för huvudförhandling inför juryn. Vid förhandlingen skall rätten bestå av en lagfaren domare. De till tjänstgöring i jury utsedda skola genom rättens försorg skriftligen kallas till förhandlingen; och skall kallelsen innehålla såväl uppgift å den tid inom vilken anmälan om laga förfall eller begäran om befrielse från jurymanuppdraget på annan grund senast bör vara till rätten inkommen som ock erinran om påföljd för försummelse att hörsamma kallelsen.

Visar juryman laga förfall eller beviljas honom befrielse från jurymanuppdraget, inkallas suppleant till tjänstgöring. Finner rätten att juryman

icke styrkt laga förfall eller avslås begäran om befrielse från uppdraget, varde jurymannen därom underrättad. De av rätten efter lottning uttagna suppleanterna skola inkallas i den ordning vari de utlottats och de av part utsedda suppleanterna i den ordning de nämnts; för juryman, som av rätten utsetts till ordförande, inträder hans suppleant.

Uteblir juryman å tid, till vilken förhandlingen inför juryn utsatts, skall suppleant för den uteblivne inkallas, om uppskov med målet därigenom kan undvikas. Äger den uteblivne ej laga förfall och vållas av utevaron uppskov med målet, vare han skyldig att ersätta statsverket och parterna den kostnad, som genom försummelsen uppkommer; dock må ersättningsskyldigheten jämkas efter vad rätten finner skäligt.

5 §.

Då fulltalig jury tillstädeskommit inför rätten, skola juryns medlemmar avlägga denna försäkran: »Jag N. N. lovar och försäkrar på heder och samvete, att jag såsom ledamot i denna jury efter bästa förstånd skall besvara de frågor, som av rätten framställas, och i övrigt fullgöra det uppdrag, som lämnats mig, samt i obrottslig tystnad hålla såväl vad under juryns och rättens överläggningar yttras som huru de särskilda medlemmarna rösta. Detta vill och skall jag som en ärlig och uppriktig domare troget hålla.»

6 §.

Målet handlägges vid huvudförhandlingen i juryns närvaro. Juryman äger att med rättens tillstånd framställa fråga till part, vittne, sakkunnig eller annan.

7 §.

Sedan förhandlingen inför juryn blivit förd till slut, skall rätten utan uppskov till juryns besvarande skriftligen avfatta frågan huruvida skriftens innehåll är brottsligt efter det eller de lagrum, som åklagaren eller målsäganden funnit tillämpliga. Avser åtalet flera brott eller föranleder målets beskaffenhet i övrigt flera frågor, skola de framställas var för sig. Innan frågorna till juryn slutligen avfattas, skall närvarande part beredas tillfälle att yttra sig över desamma. Därefter överlägges juryn i enrum under den av rätten utsedde ordföranden. Framställd fråga skall av juryn besvaras med ja eller nej. Ej må juryn åtskiljas innan samtliga frågor blivit besvarade.

8 §.

Vid juryns överläggning skola handlingarna i målet jämte rättens protokoll vara tillgängliga för juryn.

Juryns beslut skall grundas å vad vid huvudförhandlingen inför juryn förekommit. I beslutet må ej deltaga juryman, som ej övervarit hela huvudförhandlingen. Har ny huvudförhandling ägt rum, skall beslutet grundas å vad därvid förekommit.

Juryns svar skall, skriftligen avfattat, tillställas rätten.

9 §.

Sedan juryns svar tillställts rätten, skall rätten omedelbart åter sammanträda med juryn för överläggning till dom. Överläggningen skall hållas inom stängda dörrar.

Vid överläggningen skall juryns svar uppläsas men må vid denna i övrigt ej förekomma fråga huruvida skriftens innehåll är brottsligt.

Yppas inom juryn annan mening än domarens och äro i juryn minst sju ense om skälen och slutet, gälle juryns mening; i annat fall gälle domarens. Ej må i något fall jurymans avvikande mening antecknas i protokollet.

Dom skall meddelas senast påföljande söckendag; vid avkunnande av dom erfordras ej, att juryn är närvarande.

10 §.

Över alla mål som i 1 § omförmälas skall genom rättens försorg föras särskild dagbok.

11 §.

Juryman åtnjuter av statsmedel dagtraktamente och reseersättning enligt de grunder, som gälla för landstingsmän.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; den skall dock ej äga tillämpning i mål, vari stämning utfärdats eller rättegång eljest inletts före nämnda dag.

Förslag

till

Lag

**angående ändring i vissa delar av lagen den 28 maj 1937
(nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma all-
männa handlingar.**

Härigenom förordnas, att 10, 26, 36, 38 och 39 §§ lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

10 §.

Handlingar rörande polismyndighets, tullmyndighets eller allmän åklagares verksamhet till förekommande eller beivrande av brott så ock handlingar rörande användning av tvångsmedel i brottmål må ej utlämnas, såvida skä-

ligen kan befaras, att utlämnande skulle motverka brotts upptäckande eller brottmåls utredning eller åtgärder till förekommande av brott eller ock vara menligt för rikets säkerhet eller för enskild person; dock må handling ej i något fall hemlighållas längre tid än sjuttio år från dess datum, och vare Konungen obetaget att, där särskilda omständigheter det påkalla, medgiva utlämnande utan hinder av vad ovan stadgas.

26 §.

Handlingar som — — — därtill samtycker.

Beträffande handlingar — — — deras datum.

Till myndighet inkomna eller där upprättade handlingar rörande någons ansökan om inträde i advokatsamfundet eller eljest hans rätt att vara advokat eller rörande disciplinärt förfarande mot advokat må, i vad de angå hans ekonomiska ställning eller andras enskilda förhållanden, ej tidigare än sjuttio år efter handlingens datum utlämnas i vidare mån än handlingens ändamål kräver eller den handlingen sålunda angår därtill samtycker.

36 §.

Har i mål, som handlägges av domstol, förhandling hållits inom stängda dörrar, må protokoll över sådan förhandling samt därvid företedda handlingar icke utan domstolens tillstånd utlämnas, innan målet blivit skilt från domstolens handläggning. Förekommer anledning, att förhandling i målet skall äga rum inom stängda dörrar, må domstolen i avbidan på sådan förhandling besluta, att handlingar, som inkomma i målet, icke må utan dess tillstånd utlämnas; har förhandling hållits inom stängda dörrar, må ock sådant beslut meddelas beträffande handlingar, som därefter inkomma. När domstolen skiljer sig från målet, äger den förordna, att dylika protokoll och inkomna handlingar samt dess beslut och dom i målet ej heller därefter må utlämnas förrän viss tid, i intet fall längre än sjuttio år, förflutit från dagen för förordnandet; därvid må dock, om det med hänsyn till målets beskaffenhet finnes lämpligt, föreskrivas, att utlämnande före den sålunda bestämda tidpunkten må ske med enskilda parters samtycke.

Fullföljes mål, i vilket enligt förordnande, som i första stycket sägs, protokoll och handlingar i lägre rätt ej må utlämnas, må ej heller till högre rätt inkomna eller där upprättade handlingar i målet utan rättens tillstånd utlämnas; ankommande på högre rätt att ej mindre pröva förordnande, som av lägre rätt meddelats, än även, om anledning därtill finnes, med avseende å rättens handlingar i målet meddela förordnande, som i första stycket sägs.

Över förordnande, som av domstol jämlikt denna paragraf meddelats, må ej föras särskild klagan.

Protokoll samt beslut och dom så ock handlingar, som företetts vid förhandling i mål vid domstol, må ej hemlighållas på grund av andra stadganden i denna lag i vidare mån än som följer av 35 §.

38 §.

Där det — — — handlingars utlämnande.

Kan handling, som enligt denna lag ej må utlämnas, antagas vara av betydelse som bevis i rättegång eller för förundersökning i brottmål, äge domstol, där rättegången föres eller fråga som hör till förundersökningen må upp- tagas, förordna, att handlingen skall för sådant ändamål tillhandahållas domstolen eller undersökningsledaren. Vad nu sagts gälle dock ej handlingar, som omförmälas i 1—5 samt 31 och 33 §§. Är handlingens innehåll sådant, att den som utfärdat handlingen ej enligt 36 kap. 5 § andra, tredje eller fjärde stycket rättegångsbalken må höras som vittne därom, må handlingen ej företes som bevis. Ej heller må, med mindre synnerlig anledning förekommer därtill, handling företes som bevis, om därigenom yrkeshemlighet skulle uppenbaras.

39 §.

Vad i denna lag stadgas länder ej till inskränkning i sökandes, klagandes och andra parTERS rätt att i mål och ärenden hos domstol eller annan myndighet utbekomma protokoll, beslut eller dom. Andra handlingar, som enligt denna lag ej må utlämnas, må utbekommas allenast om det prövas kunna ske utan fara för missbruk; härvid skola erforderliga förbehåll göras.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

Förslag

till

Lag

om inskränkning i vissa fall av offentligheten vid domstol beträffande allmänna handlingar.

Härigenom förordnas som följer.

Företes i mål vid domstol allmän handling, som enligt vad därom är stadgat ej må till envar utlämnas, äge domstolen förordna, att förhandling i vad den angår sådan handling skall hållas inom stängda dörrar. Meddelas sådant förordnande eller hålles ej förhandling i målet, må handlingen ej intagas i protokoll. Ej heller må den i protokollet anmärkas eller eljest bringas till parts eller annans kännedom i vidsträcktare mån än som erfordras på grund av handlingens åberopande. Vad nu sagts om protokoll gälle ock dom samt beslut, som meddelas skilt från protokollet.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

Förslag

till

Lag

om val av borgmästare och lagfaren rådman i stad.

Häri genom förordnas som följer.

1 §.

Då befattning som borgmästare eller lagfaren rådman i stad blivit ledig, skall magistraten ofördröjligen genom kungörelse, som införes i allmänna tidningarna, och anslag å rådhuset tillkännagiva ledigheten samt meddela underrättelse, att sökande till tjänsten har att sist innan klockan tolv å trettionde dagen från det kungörelsen blivit i allmänna tidningarna införd till magistraten ingiva sin till Konungen ställda av styrkt tjänsteförteckning åtföljda ansökning.

Konungen äger förordna om uppskov med tillsättande av befattning, som i denna lag avses. Väckes i stad fråga om uppskov och sökes sådant inom en månad efter det befattningen blev ledig, eller skall efter ty särskilt är stadgat anmälan om ledigheten göras hos Konungen, skall med åtgärd enligt första stycket anstå, tills Konungen förordnat, att befattningen skall tillsättas, eller tiden för meddelat uppskov gått till ända.

2 §.

För val av borgmästare gälle med de undantag, som föranledas av föreskrifterna i denna lag, i tillämpliga delar vad om val av stadsfullmäktige är stadgat. Bestämmelserna om rätt för väljare att i vissa fall avlämna valsedel inom riket å postanstalt samt utom riket å svensk beskickning eller svenskt konsulat skola ej äga tillämpning. Sammanräkning av valsedlarna skall påbörjas inom sju dagar efter valdagen.

Val av rådman förrättas av stadsfullmäktige med iakttagande av vad nedan stadgas.

3 §.

Då borgmästare skall väljas, överlämne magistraten, efter ansökningstidens utgång, inkomna ansökningshandlingar till hovrätten, som har att avgiva yttrande rörande sökandena och ordningen mellan de tre, vilka enligt hovrättens mening med hänsyn till förtjänst och skicklighet samt lämplighet i övrigt för befattningen böra främst ifrågakomma vid valet, med anmärkande tillika om hovrätten finner någon av sökandena icke vara till befattningen behörig. Sedan handlingarna återställts, utsatte magistraten dag, tider och ställen för valets förrättande.

Kungörelse om valet skall minst fjorton dagar förut anslås å rådhuset och

uppläsa i stadens kyrkor samt därjämte inom samma tid införas i de tidningar, där kallelse till allmän rådstuga intages, eller beträffande Stockholm i den tidning, i vilken överståthållarämbetets kungörelser vanligen intagas. I kungörelsen skall meddelas uppgift å sökandena till befattningen och ordningen mellan de tre i hovrättens yttrande främst upptagna med anmärkande tillika om någon av sökandena enligt hovrättens mening icke är till befattningen behörig. I kungörelsen skall noggrant tillkännagivas tider och ställen för valet samt varest ansökningshandlingarna och hovrättens yttrande under tiden till valet tillhandahållas de röstberättigade.

4 §.

För val, som i 3 § avses, utgör staden en valkrets, vilken dock, där så för rösternas uppsamlande anses nödigt, må av magistraten delas i lämpligt antal valdistrikt. Vid sådana skilda förrättningar, äger magistraten låta sig företrädas av deputerade, tre i varje valdistrikt, av vilka en av magistraten förordnas till ordförande. Till deputerad må i händelse av behov utses den, som eljest ej tillhör magistraten. I den mån suppleanter för valförrättarna eller särskilda protokollförare anses erforderliga, må sådana av magistraten förordnas.

5 §.

Då rådman skall väljas, överlämne magistraten, efter ansökningstidens utgång, med eget utlåtande ansökningshandlingarna till hovrätten för avgivande av yttrande, som sägs i 3 §. Sedan handlingarna återställts, skola de tillika med hovrättens yttrande överlämnas till stadsfullmäktige för förrättande av val.

6 §.

Val skall ske med enkla, slutna och omärkta sedlar.

Valsedel må ej förses med partibeteckning. Valsedel skall innehålla namn å en, två eller tre till erhållande av tjänsten behöriga personer. Namnen skola å valsedeln uppföras i följd, det ena under det andra. Är något namn å valsedel överstruket eller upptager valsedel namn å någon, som är obehörig, eller framgår i avseende å något där förekommande namn ej fullt otvetydigt, vem därmed åsyftas, anses sådant namn såsom obefintligt. Äro å valsedel upptagna namn å flera behöriga personer än tre, anses de sista övertaliga namnen såsom obefintliga.

Vid val av rådman må ej å valsedel upptagas namn å någon, som ej i behörig ordning anmält sig som sökande till befattningen; sker det, anses hans namn som obefintligt.

7 §.

För besättande av vart och ett av de tre förslagsrummen skall särskild sammanräkning av valsedlarna ske.

Vid första sammanräkningen gäller varje valsedel såsom hel röst för det första, såsom halv röst för det andra och såsom tredjedels röst för det tredje å densamma upptagna namnet. Det namn, som fått högsta rösttalet, erhåller första förslagsrummet.

Vid andra sammanräkningen gäller valsedel, vilken icke upptager det namn, som erhållit första förslagsrummet, på det sätt, som för första sammanräkningen stadgats. Valsedel, vilken innehåller det namn, som uppförts i första förslagsrummet, gäller såsom halv röst för det första och såsom tredjedels röst för det andra av de återstående namnen. Det namn, som vid sammanräkningen fått högsta rösttalet, erhåller andra förslagsrummet.

Vid tredje sammanräkningen gäller valsedel, som icke upptager något av de redan på förslaget uppförda namnen, på det sätt som för första sammanräkningen stadgats. Valsedel, som upptager ett av dessa namn, gäller såsom halv röst för det första och såsom tredjedels röst för det andra av de återstående namnen. Valsedel, som upptager båda de uppförda namnen, gäller såsom tredjedels röst för det återstående namnet. Det namn, som vid tredje sammanräkningen fått högsta rösttalet, erhåller det tredje förslagsrummet.

Mellan lika rösttal skiljes genom lottning.

Därest vid val av borgmästare vid sammanräkningen av rösterna befinnes att någon, som ej är sökande till befattningen, skulle jämlikt ovan upptagna bestämmelser ifrågakomma till ett av förslagsrummen, har magistraten att inhämta uppgift av honom, huruvida han är villig att emottaga kallelsen. Förklarar han sig ej vara villig att emottaga densamma, eller avgiver han icke svar å magistratens förfrågan inom fjorton dagar efter det meddelandet blivit honom i rekommenderat brev tillsänt, betraktas hans namn såsom obefintligt och företages med iakttagande härav i nödig utsträckning ny sammanräkning av rösterna.

8 §.

De avlämnade valsedlarna skola, sedan de uppräknats och protokollförts, förvaras under försegling intill dess valet vunnit laga kraft eller i händelse av besvär dessa blivit avgjorda.

9 §.

Vid val av borgmästare ankommer på magistraten att, så snart efter slutförd sammanräkning av rösterna kan ske, med ledning av ovan lämnade föreskrifter upprätta förslag till besättande av befattningen. Å tid, som meddelas genom anslag å rådhuset och medelst införande av kungörelse i de tidningar, som angivits i 3 §, skall valets utgång offentligen tillkännagivas å rådhuset genom uppläsning av de vid uppräknningen och sammanräknandet av rösterna samt förslagets upprättande förda protokoll, och skall därvid jämväl behörig besvärshänvisning lämnas. Valförrättningen anses härmed avslutad.

Avser valet rådman, skola, så snart rösterna sammanräknats, stadsfullmäktige omedelbart, med ledning av ovan lämnade föreskrifter, upprätta för-

slag till besättande av befattningen. Protokoll över valförrättningen och förslagets upprättande skall jämte ansökningshandlingarna tillställas magistraten.

10 §.

Över val av borgmästare må anföras besvär, vilka, ställda till Konungen, skola inom tjugu dagar efter valförrättningens avslutande hava inkommit till Konungens befallningshavande, som efter inhämtande av vederbörandes underdåniga förklaringar har att med eget yttrande insända besvärshandlingarna till Konungen. Ej må klagan över något av magistraten på grund av denna lag meddelat beslut föras annorledes än i sammanhang med klagan över valet.

Vill någon anföras besvär över val av rådman, gälle därom vad i fråga om besvär över stadsfullmäktiges beslut i allmänhet är stadgat.

11 §.

Protokollet över valförrättningen jämte ansökningshandlingarna skall av magistraten insändas till Konungens befallningshavande, som, efter det valet vunnit laga kraft, ofördröjligen översänder handlingarna till Konungen.

Denna lag skall träda i kraft den dag, då Konungen låter i riksdagen uppläsa öppet brev, att kungörelse utfärdats om ändrad lydelse av 31 § regeringsformen. Genom lagen upphävas lagen den 14 mars 1921 om val av borgmästare i stad med magistrat samt av rådmän och magistratssekreterare i Stockholm så ock vad i lag eller särskild författning eljest finnes mot denna lag stridande.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 2 och 3 §§ lagen den 17 juni 1932 (nr 263) om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende.

Härigenom förordnas, att 2 och 3 §§ lagen den 17 juni 1932 om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

¹ Senaste lydelse av 3 § se 1942:659.

2 §.

Beträffande stad, i vars rådhusrätt borgmästaren är ensam lagfaren ledamot eller jämte borgmästaren erfordras endast en ledamot, som skall vara lagfaren, må Konungen även utan stadsfullmäktiges samtycke meddela förordnande om rådhusrättens upphörande och stadens förenande med domsaga.

Har sådant förordnande meddelats, skall staden åliggande skyldighet beträffande avlöning till innehavare av befattning, som genom rådhusrättens upphörande indrages, och pension till honom och hans familj övertagas av statsverket.

Uppstår för staden utgift i anledning av förpliktelse att bidra till hållande av tingshus eller, genom inrättande av nya tjänster eller eljest, för stadens förvaltning eller nödgas staden avstå från inkomst eller rättighet, skall, såvitt ej sådan utgift eller förlust motsvarar besparing eller annan ekonomisk förmån, som beredes staden genom rådhusrättens upphörande, sådan utgift och förlust ersättas av statsverket.

3 §.

Innan förordnande — — — särskilt avse:

1. huruvida ändring — — — tillgänglig rättsvård,
2. huruvida särskild — — — av inskrivningsärenden,
3. vilken myndighet — — — för staden,
4. vilken myndighet — — — på magistraten,
5. hur mantalsskrivning — — — böra verkställas,
6. hur stadens — — — bör ordnas,
7. huruvida och — — — tingslagets egendom,
8. vilka utgifter kunna uppstå för staden i anledning av förpliktelse att bidra till hållande av tingshus och, genom inrättande av nya tjänster eller eljest, för stadens förvaltning så ock i vilken omfattning staden nödgas avstå från inkomst eller rättighet, samt
9. huruvida och i vilken omfattning genom statsverkets övertagande av stadens skyldighet beträffande avlöning och pension eller eljest besparing eller annan ekonomisk förmån genom rådhusrättens upphörande beredes staden.

Om utrednings — — — av Konungen.

Över utredningen — — — till Konungen.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1945.

Förslag
till
Lag
angående ändrad lydelse av 9 § lagen den 6 juni 1930
(nr 251) om kommunalstyrelse på landet.

Härigenom förordnas, att 9 § lagen den 6 juni 1930 om kommunalstyrelse på landet skall erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande angives.

9 §.

Finnas kommunalfullmäktige, inskränkes kommunalstämmans befattning till följande ärenden, nämligen:

- a) ärenden, för vilkas avgörande gälla särskilda bestämmelser om röst-rätt;
- b) val av ordförande och vice ordförande i kommunalstämman;
- c) frågor om införande och avskaffande av kommunalfullmäktige samt om kommunalfullmäktiges antal;
- d) frågor om ställe för kommunalstämma, om sättet för stämmas kungö-rande samt om sätt och ställe för förvaring av stämmans protokoll; ävensom
- e) val av nämndemän, då icke enligt vad därom är i allmän lag stadgat valet ankommer på kommunalfullmäktige; av valmän för utseende av vat-tenrättsnämndemän; av skiftesgodemän; samt av valmän för utseende av ägodelningsnämndemän.

I kommun — — — dess angelägenheter.

—————

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

—————

Förslag
till
Lag
angående ändrad lydelse av 9 § lagen den 6 juni 1930
(nr 252) om kommunalstyrelse i stad.

Härigenom förordnas, att 9 § lagen den 6 juni 1930 om kommunalsty-relse i stad skall erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande angives.

9 §.

Finnas stadsfullmäktige, inskränkes allmänna rådstugans befattning till följande ärenden, nämligen:

a) överläggningar och beslut i sådana angelägenheter, som enligt särskilda författningar äro förbehållna vissa klasser av stadens medlemmar; samt;

b) frågor om införande och avskaffande av stadsfullmäktige samt om stadsfullmäktiges antal.

I stad — — — dess angelägenheter.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

Förslag till Lag

om ändring i vissa delar av giftermålsbalken.

Härigenom förordnas, dels att 8 kap. 12 § och 14 kap. 3 § samt 15 kap. 5, 7, 8, 9, 11, 15, 18, 19, 23, 26, 28 och 29 §§ giftermålsbalken skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives och dels att 15 kap. 30—33 §§ nämnda balk skola upphöra att gälla.

8 KAP.

12 §.

Är äktenskapsförord slutet mellan trolovade, vare det gällande från äktenskapets ingående, om det ingives till rätten inom en månad, sedan äktenskapet ingicks. Eljest vare förord ej gällande, förrän det ingivits till rätten.

14 KAP.

3 §.

Medlare äger — — — förlika makarna.

Om vad makarna vid medlingen i förtroende meddelat åligge medlaren att iakttaga tystnad och han må ej höras som vittne därom.

15 KAP.

5 §.

Angående rättegången i äktenskapsmål gälle, om ej i detta kapitel annorledes stadgas, vad i rättegångsbalken är föreskrivet om mål, vari saken är sådan, att förlikning därom ej är tillåten. Rör målet tillika särskild fråga,

varom parterna kunna träffa avtal, skall vad om behandlingen av sådan fråga är stadgat äga tillämpning.

7 §.

Mål om hemskillnad enligt 11 kap. 1 § varde ej till prövning upptaget, såframt det ej visas, att medling ägt rum, efter vad i 14 kap. sägs.

8 §.

Mål om hemskillnad enligt 11 kap. 2 § må ej upptagas, med mindre det visas, att medling ägt rum, eller att svaranden underlåtit att på kallelse infinna sig till medling eller ej kunnat anträffas med kallelse.

9 §.

Skall mål, som avses i 8 §, upptagas, ehuru medling ej föregått, och finner rätten, att tillfälle till medling bör beredas, skall målet uppskjutas och lämplig person av rätten utses till medlare; och gälle om sådan medlare vad i 14 kap. 3 § sägs. Hörsammar make ej kallelse att infinna sig inför medlaren, eller har av annan orsak medling ej skett före den dag, till vilken målet blivitt uppskjutet, äge vidare uppskov för medling ej rum, med mindre båda makarna det äska.

11 §.

I mål — — — besöka varandra.

Vid förordnande — — — 5 kap. 8 § sägs.

Förordnande, varom nu är sagt, må meddelas utan huvudförhandling. Innan förordnande meddelas, skall tillfälle att yttra sig över yrkandet beredas andra maken. Har förordnande meddelats, tage rätten, när målet förekommer till huvudförhandling, under omprövning, huruvida förordnandet skall äga bestånd.

Beslut, varom — — — rätten återkallas.

15 §.

Boskillnad sökes skriftligen hos den rätt, där mannen bör svara i tvistemål i allmänhet eller, om mannen ej är skyldig att i mål, som nyss sagts, svara vid svensk domstol, där hustrun bör svara i sådana mål. Finnes ej behörig domstol, enligt vad nu är sagt, varde målet upptaget av Stockholms rådstuvurätt.

18 §.

Är ansökning om boskillnad gjord allenast av endera maken, skall föreläggande meddelas andra maken att inom viss tid inkomma med skriftligt svaromål. Föreläggandet skall jämte ansökningen delgivas andra maken på sätt om stämning är stadgat.

Medgiver andra maken ansökningen eller är hans bo avträtt till konkurs, skall, såvida ej anstånd enligt 20 § skall äga rum, dom genast meddelas om

boskillnaden. I annat fall skall förberedelsen fortsättas eller, om fortsatt förberedelse ej erfordras, målet omedelbart utsättas till huvudförhandling.

19 §.

Angående föreläggande för part och parts utevaro i boskillnadsmål äge vad i rättegångsbalken är stadgat om mål, vari förlikning ej är tillåten, motsvarande tillämpning.

23 §.

Vad i 8 och 9 §§ är stadgat om mål angående hemskillnad enligt 11 kap. 2 § skall äga tillämpning jämväl beträffande mål emellan makar angående underhållsskyldigheten, såvida de ej på grund av söndring leva åtskilda, så ock beträffande mål dem emellan angående fråga, som avses i 8 kap. 6 eller 7 §.

26 §.

Förordnande, varom i 24 eller 25 § sägs, må meddelas utan huvudförhandling.

Innan förordnande — — — över ansökningen.

Har förordnande meddelats, tage rätten, när målet förekommer till huvudförhandling, under omprövning, huruvida förordnandet skall äga bestånd. Det kan även eljest när som helst återkallas.

28 §.

Vill make eller hans arvinge, att egendom skall sättas under särskild vård och förvaltning, efter vad som stadgas i 9 kap. 6 §, 11 kap. 17 eller 23 § eller 12 kap. 5 §, söke han hos rätten förordnande därom. Sådant förordnande må, om sökanden det äskar, meddelas utan huvudförhandling att gälla till dess rätten, när ärendet förekommer till huvudförhandling, tagit frågan under omprövning.

Innan förordnande, varom nu är sagt, meddelas, skall tillfälle beredas andra maken att yttra sig över ansökningen.

Förordnande gånge — — — från hovrätten.

29 §.

Är part missnöjd med rättens under rättegång meddelade beslut i fråga, varom förmäles i 9 kap. 6 eller 9 §, 11 kap. 20 eller 23 § eller detta kap. 11, 24, 25 eller 26 §, må däröver föras särskild klagan.

Över hovrättens beslut i fråga, som nu nämnts, må klagan ej föras.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 2 § lagen den 26 maj 1933 (nr 229) angående blodundersökning i mål om barn utom äktenskap.

Härigenom förordnas, att 2 § lagen den 26 maj 1933 angående blodundersökning i mål om barn utom äktenskap skall erhålla följande ändrade lydelse.

2 §.

Yrkande, som avses i 1 §, skall framställas så snart ske kan, och meddele rätten utan dröjsmål sitt beslut.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

om barnmorskas hörande vid domstol.

Härigenom förordnas som följer.

Utan hinder av vad i lag eller särskild författning är föreskrivet om tystnadsplikt för barnmorska, vare barnmorska skyldig att på anmodan av domstol meddela upplysning angående omständighet, som hon i sin yrkesutövning själv iakttagit. Upplysning, som nu sagts, må lämnas i skrift. Höres barnmorska muntligen, skall i övrigt tillämpas vad om vittne är föreskrivet; dock må, om domstolen finner det lämpligt, skriftligt utlåtande helt eller delvis uppläsas.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

Förslag

till

Lag

**angående ändrad lydelse av 2 kap. 4 § och 7 kap. 1 § lagen
den 25 april 1930 (nr 104) om testamente.**

Härigenom förordnas, att 2 kap. 4 § och 7 kap. 1 § lagen den 25 april 1930 om testamente¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

2 KAP.

4 §.

Till testamentsvittne må ej tagas den, som är under femton år eller på grund av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan rubbning av själsverksamheten saknar insikt om betydelsen av sådan vittnesbekaftelse, ej heller testators make eller den, som med honom är i rätt upp- eller nedstigande skyldskap eller svågerlag, eller hans syskon.

Ej må — — — vara vittne.

Åberopas testamentsvittne till bevis i rättegång, gälle vad i rättegångsbalken är stadgat om sådant bevis.

7 KAP.

1 §.

Testamente skall vid domstol bevakas inom sex månader från det testamentstagaren fått kännedom om testators död och det till hans förmån gjorda förordnandet.

Skall någon — — — rätt upphört.

Bevakning gälle — — — till ända.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

¹ Senaste lydelse av 2 kap. 4 § se 1933: 319.

F ö r s l a g
till
L a g
angående ändring i vissa delar av lagen den 9 juni 1933
(nr 314) om boutredning och arvskifte.

Härigenom förordnas, dels att 1 kap. 2 §, 2 kap. 9 och 10 §§ samt 3 kap. 1 och 8 §§ lagen den 9 juni 1933 om boutredning och arvskifte¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives och dels att 2 kap. 21 § nämnda lag skall upphöra att gälla.

1 KAP.

2 §.

Till dess — — — i boet.

Är ej någon, som sålunda tager vård om den dödes egendom, skall husfolk, husvärd eller annan, som är därtill närmast, omhändertaga egendomen samt tillkalla delägare eller hos rätten göra anmälan om dödsfallet. Polismyndigheten vare ock pliktig att utföra vad nu sagts, där dess biträde äskas eller eljest finnes erforderligt. Då anmälan skett, förordne rätten, där det tarvas, god man att fullgöra vad enligt första stycket åligger delägare.

2 KAP.

9 §.

Har den, som gjort ansökan enligt 1 §, ej fullgjort vad i 2 § är stadgat, skall rätten förelägga honom viss tid därtill, vid äventyr att, där det felande ej är tillgängligt, då ärendet upptages till vidare behandling, ansökningen skall vara förfallen.

Innan rätten meddelar beslut, som avses i 1 eller 5 §, skola dödsbodelägarna genom särskilda meddelanden av rätten erhålla tillfälle att yttra sig, såvitt det utan märklig tidsutdräkt kan ske. Där det prövas erforderligt, skall delägare jämte sökanden på sätt nyss är sagt kallas att inställa sig inför rätten.

Ej må — — — yttra sig.

10 §.

Kan i ärende, som avses i 1 eller 5 §, slutligt beslut ej omedelbart meddelas, äge rätten, där det erfordras, meddela beslut att gälla intill dess att slutligt beslut föreligger; och skall vad i 9 § tredje stycket sägs vinna tillämpning, i fråga om entledigande av boutredningsman dock endast där så utan märklig tidsutdräkt kan ske.

¹ Senaste lydelse av 1 kap. 2 § se 1937: 82.

Mot rättens beslut skall i händelse av missnöje föras särskild talan. Mot hovrättens beslut må talan ej föras.

3 KAP.

1 §.

Bouppteckning skall förrättas sist tre månader från dödsfallet, såframt ej, på ansökan inom samma tid, rätten med hänsyn till boets beskaffenhet eller av annan särskild orsak den tid förlänger.

8 §.

Bouppteckning skall inom en månad efter upprättandet jämte bestyrkt avskrift för registrering ingivas till rätten i den ort, där den döde skolat svara i tvistemål i allmänhet, eller, om behörig domstol ej sålunda finnes, till Stockholms rådstuvurätt. Äro flera bouppteckningar, skola de samtidigt ingivas; och varde tiden härför räknad från det den sista bouppteckningen upprättades.

Bestyrkt avskrift — — — bekostnad tagas.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

**angående ändring i vissa delar av lagen den 18 juni 1926
(nr 326) om delning av jord å landet.**

Härigenom förordnas, *dels* att i 21 kap. lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet 1, 2, 4, 5, 10, 13, 14, 23, 29—31, 36—39, 43 och 53 §§ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives samt 8 och 9 §§ skola upphöra att gälla, *dels* att avdelningarna H och I nämnda kapitel och lag skola erhålla följande ändrade lydelse, *dels ock* att den under avdelning K i samma kapitel och lag upptagna 68 § skall erhålla nr 66.¹

¹ Senaste lydelse se beträffande 10 § 1938:163, beträffande 23 § 1935:236, beträffande 36 § 1942:396, beträffande 38 § 1935:236, beträffande 43 § 1937:164, beträffande 53 § samt avdelningarna H och I 1935:236 samt beträffande 68 § 1937:164.

1 §.

Första domstol — — — varje domsaga.

Där till — — — jorden ligger.

Angående de domstolar, som döma i jorddelningsmål, och rättegången i sådant mål gälle i allt, varom ej i denna lag eller annan lag eller författning är särskilt stadgat, vad i fråga om allmän domstol är föreskrivet, där det är tillämpligt.

Om Konungens befallningshavandes och överlantmätarens befattning med vissa avstyckningsmål är nedan i detta kapitel stadgat.

2 §.

Ägodelningsrätt består — — — tre ägodelningsnämndemän.

Ordinarie domaren — — — nyss nämnts.

Ägodelningsnämndemännen, som böra vara allmänt betrodda, i lanthushållning kunniga och med ortens förhållanden väl förtrogna män, skola vara valbara till nämndemansbefattning vid häradsrätt i domsagan samt ej hava uppnått sextiofem års ålder; dock må den, som uppnått nämnda ålder, tjänstgöra i mål, varmed han förut såsom ägodelningsnämndeman tagit befattning.

4 §.

Vid val — — — skilje lotten.

Klagan över valet föres genom besvär enligt 52 kap. rättegångsbalken. Över hovrättens utslag må klagan ej föras.

Om valets — — — jämväl denne.

5 §.

Finner ägodelningsdomaren — — — nytt val.

Om skyldighet att åtaga sig uppdrag som ägodelningsnämndeman och att kvarstå i uppdraget så ock att efter avgång fortfarande tjänstgöra skall vad i rättegångsbalken finnes stadgat om nämndeman äga motsvarande tillämpning.

10 §.

Angående sammanträde — — — till sammanträdet.

I besvärsmål — — — inom kommunen.

Varder å — — — äga tillämpning.

Vad ovan stadgats gälle i tillämpliga delar, då sakägarna skola kallas till sammanträde inför ägodelningsdomaren; dock erfordras ej kungörelse, som avses i första stycket.

Ej må i kallelse, som skall tillkännagivas sakägarna i den i andra stycket föreskrivna ordning, för utevaro från sammanträde inför ägodelningsrätten eller ägodelningsdomaren utsättas vite eller annat äventyr; förelägges sådant, skall delgivning ske med den, som föreläggandet avser.

13 §.

Att biträda — — — vederbörande överlantmätare.

Finner ägodelningsdomaren eljest nödigt att sakkunnig anlitas eller annan förberedande åtgärd vidtages eller att för målets beredande särskilt sammanträde med sakägarna hålles inför ägodelningsdomaren, äge han förordna där-om; om sådan åtgärd gälle i tillämpliga delar vad i rättegångsbalken är för motsvarande fall stadgat.

Överlantmätaren äger att för sin inställelse åtnjuta ersättning av allmänna medel enligt gällande resereglemente; kostnaden skall stanna å statsverket.

Ersättning till annan sakkunnig så ock ersättning eller kostnad i annat fall för bevisning, varom ägodelningsdomaren eller ägodelningsrätten själv mant föranstaltar, skall gäldas av sakägarna. Det åligger klaganden eller, där klagandena äro flera, dessa en för alla och alla för en att förskjuta ersättning och kostnad, som nu nämnts.

14 §.

Där på grund av stadgande i denna lag handling skall ingivas till domstol i jorddelningsmål, nedre justitierevisionen eller ägodelningsdomaren, må den i stället på vederbörande parts eget äventyr inlämnas genom bud eller i betalt brev insändas med posten; handling, som insändes med posten, skall dock till denna avlämnas så tidigt, att handlingen kommer mottagaren tillhanda inom utgången av den tid, som för varje särskilt fall är föreskriven för dess ingivande. I fråga om handling, som sålunda inkommer, äge i övrigt vad i 33 kap. 3 § rättegångsbalken är stadgat motsvarande tillämpning.

23 §.

Mot beslut eller åtgärd under jorddelningsförrättning, som i denna lag avses, i andra fall, än nu är sagt, må, såvitt ej annat följer av bestämmelserna i 66 §, talan föras genom besvär, som, ställda till ägodelningsrätten, skola ingivas till ägodelningsdomaren inom trettio dagar från den dag, då den förrättning, under vilken beslutet meddelats eller åtgärden vidtagits, blivit avslutad.

Under jorddelningsförrättning — — — blivit fastställt.

29 §.

Finner ägodelningsdomaren — — — talan däremot.

Avse besvär — — — över besvären.

I andra fall än dem, om vilka ovan i denna paragraf sägs, utsätte ägodelningsdomaren, sedan erforderliga åtgärder vidtagits för att målet om möjligt må kunna slutföras i ett sammanhang, så snart lämpligen kan ske, tid och ort för målets handläggning vid huvudförhandling inför ägodelningsrätten.

30 §.

Sedan kungörelse — — — förrättningslantmätarens utevarö.

Om föreläggande för part och parts utevarö i stämningssmål gälle vad i rättegångsbalken är stadgat angående sak, varom förlikning ej är tillåten.

31 §.

Vid huvudförhandlingens början bör ägodelningsdomaren kort redogöra för saken och de yrkanden, som framställts i målet. För utredning av fråga av teknisk beskaffenhet äge part åberopa av honom ingiven skrift. Redogörelse skall lämnas för skriftens innehåll.

Finnes uppskov med förhandlingen av nöden, skall ägodelningsrätten så snart lämpligen kan ske sammanträda till fortsatt huvudförhandling å tid och ställe, som innan domstolen åtskiljes meddelas eller ock sedermera tillkännagives i den ordning, som uti 10 § är föreskriven.

Hava de ledamöter, som vid det senare sammanträdet sitta i domstolen, ej övervarit den tidigare handläggningen, skall målet upptagas till ny huvudförhandling; i den mån det kan antagas vara utan betydelse eller skulle medföra oskäligen kostnad eller synnerlig olägenhet erfordras ej, att bevis, som upptagits vid tidigare sammanträde, ånyo upptagas.

Utslag eller beslut i jorddelningsmål skall grundas å vad vid syn eller annan förhandling förekommit och handlingarna i övrigt innehålla.

36 §.

Ägodelningsdomaren skall föranstalta därom att anteckning om sådant till ägodelningsrätten inkommet jorddelningsmål, som avses i 15 § under 5, 6 och 7 samt i 16 § första stycket, verkställas såväl i lagfartsprotokollet å nästa in-skrivningsdag som i lagfartsboken.

Ägodelningsdomaren skall — — — av Konungen.

37 §.

Yppas vid överläggning i ägodelningsrätt skiljaktiga meningar, vare lag som i rättegångsbalken stadgas beträffande domstol, där allenast lagfarna ledamöter hava säte i rätten.

Vid omröstning säge ägodelningsdomaren sin mening först.

38 §.

Av ägodelningsrättens utslag samt, där så finnes nödigt, av rättens protokoll i målet eller vissa delar därav skall utskrift tillställas förrättningslantmätaren.

Har ägodelningsdomaren eller ägodelningsrätten meddelat fastställelse å jorddelningsförrättning inom samhälle, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas, skall byggnadsnämnden utan dröjsmål under-rättas om beslutet.

39 §.

Handläggning, som ej avser huvudförhandling eller syn å stället, må företagas av ägodelningsdomaren; dock må ej utöver vad i denna lag sägs mål företagas till prövning och avgörande av annan än ägodelningsrätten.

43 §.

Hava besvär icke inom stadgad tid anförts mot avslutad jorddelningsförrättning, varom ovan sägs, överlämne överlantmätaren, där ej stadgandena i tredje stycket av denna paragraf eller i 66 § annat föranleda, handlingarna till ägodelningsdomaren; bifoge ock eget yttrande ävensom den förklaring över gjorda anmärkningar, han må hava infordrat från förrättningslantmätaren. I fråga om yttrande, varom nu är sagt, gälle vad i 28 § andra stycket sägs.

Sedan handlingarna — — — stycket sägs.

Utgöres förrättningen — — — äga tillämpning.

53 §.

Där ej — — — hos hovrätten.

Över hovrätts beslut i jorddelningsmål må, såvitt ej på grund av vad i 51 och 52 §§ eller eljest finnes stadgat vid hovrättens beslut skall förbliva, talan fullföljas i högsta domstolen.

H. Om förfarandet vid fullföljd av talan mot ägodelningsrätts och ägodelningsdomares beslut i jorddelningsmål.

54 §.

Talan mot ägodelningsrätts eller ägodelningsdomares utslag eller beslut i jorddelningsmål skall föras genom besvär.

Vill någon anföra besvär mot ägodelningsrätts eller ägodelningsdomares utslag eller beslut, skall han inom fyra veckor från den dag, då utslaget eller beslutet meddelades, till ägodelningsdomaren inkomma med sina till hovrätten ställda besvär; har beslut under rättegången meddelats annorledes än vid sammanträde för förhandling, skall dock besvärstiden räknas från den dag, då klaganden erhöll del av beslutet.

Vid besvären skall fogas styrkt avskrift av besvärslagan jämte därtill hörande handlingar vid äventyr att ägodelningsdomaren eljest, där delägare skall höras över besvären, låter på klagandens bekostnad verkställa avskrift därav. Vad sålunda är stadgat äge dock ej tillämpning i avseende å kartor eller andra ritningar, ej heller å handlingar av vidlyftigare beskaffenhet, såsom protokoll i rättegångsmål eller handlingar rörande laga skifte eller därmed jämförlig förrättning.

55 §.

Finnes besvärstalan ej vara fullföljd på föreskrivet sätt eller inom rätt tid, skall den av ägodelningsdomaren avvisas. Om fullföljd av talan mot beslutet gälle vad i 54 § andra stycket är föreskrivet.

Avvisas ej besvärstalan efter vad i första stycket sägs, låte ägodelningsdomaren genast efter klagotidens utgång översända avskrifterna av besvärshandlingarna till den delägare, som blivit utsedd att förvara förrättningshandlingarna, eller, om denne är klagande eller icke någon är utsedd att

förvara förrättningshandlingarna eller hinder eljest möter, till annan delägare och förelägge genom kungörelse i kyrkan, på sätt i 3 kap. 1 § sägs, de icke klagande delägarna att inom fyra veckor från kungörandet till ägodelningsdomaren inkomma med sin till hovrätten ställda förklaring över besvären, vid påföljd att underlåtenhet därutinnan icke föranleder uppehåll med målets avgörande. Kungörelse, varom ovan sägs, skall innehålla uppgift å den person, till vilken avskrifterna blivit översända.

Vid de avskrifter, som sålunda översändas, foge ägodelningsdomaren skriftlig uppgift å de handlingar, varav på grund av stadgandet i 54 § tredje stycket andra punkten avskrift icke verkställts, ävensom underrättelse, att nämnda handlingar hållas tillgängliga hos ägodelningsdomaren.

56 §.

Yrkas i besvär, att ersättningsskyldighet eller skyldighet att utföra arbete på egen bekostnad skall åläggas förrättningslantmätaren, eller erfordras eljest förklaring av denne, skola besvärshandlingarna genom ägodelningsdomarens försorg tillställas honom med föreläggande att inom fyra veckor därefter med återställande av handlingarna avgiva förklaring vid påföljd att, om förklaring ej inkommit inom föreskriven tid, det ej må föranleda uppehåll med målets avgörande.

57 §.

Då föreläggande att inkomma med förklaring blivit fullgjort eller därför utsatt tid tilländagått, skall ägodelningsdomaren till hovrätten insända besvärs- och förklaringsinlagorna jämte därtill hörande handlingar ävensom, såvitt angår den fullföljda frågan, i huvudskrift eller styrkt avskrift, förrättningshandlingarna och ägodelningsrättens akt.

Angå besvären ägodelningsdomares beslut, som avses i 55 § första stycket, skall ägodelningsdomaren, om besvären ej efter vad där stadgats av ägodelningsdomaren avvisas, omedelbart till hovrätten insända besvärsinlagorna jämte avskrift av de överklagade besluten.

58 §.

I jorddelningsmål må hovrätten, där så finnes erforderligt, till biträde åt sig kalla överlantmätare; i fråga om ersättning åt honom skall vad i 13 § finnes stadgat äga motsvarande tillämpning. Erfordras för utredning av teknisk fråga undersökning å marken, må hovrätten uppdraga åt överlantmätare att ensam eller med biträde av två ägodelningsnämndemän verkställa sådan undersökning. Om underrättelse rörande tiden för undersökningen samt om ersättning åt ägodelningsnämndemännen gälle vad i 32 § finnes för där utsatt fall stadgat.

Bevis genom syn å stället må upptagas i hovrätten, allenast om synnerliga skäl därtill äro.

Hava parterna å ömse sidor begärt, att de skola höras i hovrätten, skall det äga rum, om förhöret ej uppenbart skulle vara utan betydelse.

59 §.

När hovrätten meddelat slutligt utslag i jorddelningsmål, skola ofördröjligen de av ägodelningsdomaren insända förrättningshandlingarna jämte ägodelningsrättens akt samt akten i hovrätten översändas till ägodelningsdomaren. Därjämte skall en avskrift av utslaget tillställas förrättningslantmätaren.

Har hovrätten meddelat fastställelse å jorddelningsförrättning inom samhälle, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas, skall underrättelse om beslutet utan dröjsmål meddelas byggnadsnämnden.

I. Om förfarandet vid fullföljd av talan mot hovrätts beslut i jorddelningsmål.

60 §.

Talan mot hovrätts utslag eller beslut i jorddelningsmål skall föras genom besvär.

61 §.

Vill någon anföra besvär mot hovrätts utslag eller beslut, skall han inom fyra veckor från den dag, då utslaget eller beslutet meddelades, till ägodelningsdomaren inkomma med sina till högsta domstolen ställda besvär; har beslut under rättegången meddelats annorledes än vid sammanträde för förhandling, skall dock besvärstiden räknas från den dag, då klaganden erhöi del av beslutet. Vad klaganden enligt 54 kap. 17 och 18 §§ samt 56 kap. 2 § rättegångsbalken har att iakttaga, skall fullgöras hos ägodelningsdomaren, och skall vad i övrigt där sägs om hovrätt avse ägodelningsdomaren.

Vid besvären skola tillika fogas styrkta avskrifter av besvärsinlagan samt av de övriga inlagor och skriftliga bevis, som klaganden må ingiva, med undantag dock för kartor och andra ritningar samt handlingar av vidlyftigare beskaffenhet, såsom protokoll i rättegångsmål eller handlingar rörande laga skifte eller därmed jämförlig förrättning. Har klaganden underlåtit att ingiva avskrift, som enligt vad nu är stadgat skall fogas vid besvären, låte ägodelningsdomaren, där delägare skall höras över besvären, på klagandens bekostnad verkställa sådan avskrift.

62 §.

Hava särskilda besvär anförts över ett av hovrätten under rättegången meddelat beslut, skall ägodelningsdomaren därom genast underrätta hovrätten, genom vars försorg de handlingar i målet, vilka angå den genom beslutet avgjorda frågan, tillika med ägodelningsrättens eller ägodelningsdomarens protokoll samt hovrättens protokoll och beslut skola översändas till ägodelningsdomaren.

63 §.

Finnes besvärstalan ej vara fullföljd på föreskrivet sätt eller inom rätt tid, skall den av ägodelningsdomaren avvisas. Om talan mot sådant beslut

äga vad i 60 § och 61 § första stycket är föreskrivet i fråga om hovrätts beslut motsvarande tillämpning.

Avvisas ej besvärstalan efter vad i första stycket sägs, skall ägodelningsdomaren snarast möjligt efter klagotidens utgång över besvären infordra till högsta domstolen ställda förklaringar.

I fråga om infordrande av förklaringar skall vad i 55 och 56 §§ finnas stadgat äga motsvarande tillämpning.

64 §.

Då föreläggande att inkomma med förklaring blivit fullgjort eller därför utsatt tid tilländagått, skola genom ägodelningsdomarens försorg besvärs- och förklaringsinlagorna jämte därtill hörande handlingar ävensom, såvitt angår den fullföljda frågan, i huvudskrift eller styrkt avskrift, förrättningshandlingarna samt hovrättens och ägodelningsrättens akter insändas till högsta domstolen.

Angå besvären ägodelningsdomares beslut, som avses i 63 § första stycket, skall ägodelningsdomaren, om besvären ej efter vad där stadgats av ägodelningsdomaren avvisas, omedelbart till högsta domstolen insända besvärsinlagorna jämte avskrift av de överklagade besluten.

65 §.

Vad i 58 § finnes stadgat skall äga motsvarande tillämpning i jorddelningsmål, som dragits under högsta domstolens prövning.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälla i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 12 maj 1917 (nr 189) om expropriation.

Härigenom förordnas, *dels* att överskriften framför 13 § lagen den 12 maj 1917 om expropriation skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges, *dels* att framför 14 § samma lag skall införas en överskrift av nedan angiven lydelse, *dels ock* att 13, 14, 30, 47 a och 92 §§ nämnda lag¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

¹ Senaste lydelse se beträffande 30 § 1918: 324 och beträffande 47 a § 1939: 152.

Om laga domstol i expropriationsmål och förhandling i sådant mål.

13 §.

Expropriationsmål skall upptagas av underrätten i den ort, där fastigheten är belägen.

Skall expropriation ske från särskilda inom olika underrätters domvärjo belägna fastigheter, som ej lämpligen kunna för expropriationsersättnings bestämmande uppskattas annat än såsom en enhet, förordne Konungen, att för sådan uppskattning frågan om expropriationen skall i sin helhet upptagas av den av underrätterna Konungen bestämmer.

Om rättens förhandling gälle i tillämpliga delar vad i rättegångsbalken är stadgat om huvudförhandling. Uppskjutes förhandlingen, vare ej erforderligt att särskild kallelse angående målets fortsatta handläggning tillställs parterna; om underrättelse till parterna i fall, då målet förklarats vilande, stadgas i 43 §.

Om expropriationsmåls förberedande handläggning vid domstol.

14 §.

På ansökning av den exproprierande utfärde rätten stämning å fastighetens ägare så ock å andra ersättningsberättigade, om sådana sakägare av sökanden uppgivas, och kalle dem att inställa sig vid rätten för målets förberedande handläggning. Rätten föranstalte ock att, till underrättelse för möjligen befintliga okända sakägare, kungörelse om tiden för inställelsen minst fjorton dagar förut uppläses i kyrkan för den församling, där fastigheten är belägen, samt införes i allmänna tidningarna och tidning inom orten. Målet varde tillika, om det ej angår allenast upphävande av särskild rätt, som ej är in-tecknad i fastigheten, antecknat i rättens in-teckningsprotokoll å nästa in-skrivningsdag samt anmärkt i in-tecknings- eller fastighetsboken.

Avser på grund av förordnande, som i 13 § andra stycket sägs, stämning i expropriationsmål fastighet utanför rättens domvärjo, åligger rätten att därom ofördröjligen göra anmälan hos in-skrivningsdomaren i den ort, där fastigheten är belägen, för anteckning enligt vad nyss är sagt.

Vistas känd — — — den frånvarande.

30 §.

Emot ordföranden eller ledamot i expropriationsnämnd gälle de jäv, som i rättegångsbalken äro stadgade i fråga om domare; som jäv skall ock räknas, att han står under någondera partens förmanskap eller är i hans tjänst eller av honom åtnjuter lön eller underhåll.

Har expropriationsmålet — — — är part.

47 a §.

Mot rättens slutliga utslag i fråga, som avses i 46 eller 47 §, skall talan föras i samma ordning, som är föreskriven för talan mot dom i tvistemål.

Så snart utslag i målet vunnit laga kraft, skall genom rättens försorg till den som för fastighetsregistret översändas det ena exemplaret av karta och beskrivning, som enligt 16 § andra stycket må hava ingivits i målet, jämte sådant utdrag av handlingarna i målet och rättens utslag, att därav framgår vilket område som avses med expropriationen. Å kartan skall tecknas bevis, att den legat till grund för expropriationen.

92 §.

Påstår vid rätten ägaren av annan fastighet än i 90 § avses, att fastigheten lider synnerligt men och fördenskull, jämlikt 12 § första stycket, bör lösas, men bestrides sådant av motparten, varde, om annat ej avtalas, expropriationsnämnd ej tillsatt, innan denna tvist blivit av rätten avgjord genom lagakraftägande utslag. Mot rättens utslag i fråga som nu är sagd må särskild talan föras i samma ordning, som är föreskriven för talan mot dom i tvistemål.

Vad i — — — ej tillämpning.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 4 och 5 §§ lagen den 28 juni 1918 (nr 526) om rätt att över annans mark framdraga ledning för vatten till husbehovsförbrukning.

Häri genom förordnas, att 4 och 5 §§ lagen den 28 juni 1918 om rätt att över annans mark framdraga ledning för vatten till husbehovsförbrukning skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

4 §.

Finnes syn å stället nödig, äge rätten under förberedelsen uppdraga åt två för uppdraget lämpliga män, mot vilka ej förekommer jäv som gäller mot domare, att förrätta sådan syn å tid, som av rätten bestämmes, och att på grund av vad vid synen iakttagits avgiva utlåtande, huruvida ledningens framdragande över svarandens mark må anses behöfligt samt i sådant fall varest och huru ledningen bör göras så ock med vilket belopp ersättning för intrång genom ledningen bör utgå; och varde emellertid målet hos rätten

vilande. Är fråga om fastighet på landet, varde uppdrag, som nu nämnts, företrädesvis lämnat åt dem, som äro ledamöter i nämnden.

Synemännens utlåtande skall skriftligen avfattas och före synens avslutande för närvarande parter uppläsas; och varde därvid tillkännagivet vad den med utlåtandet missnöjde enligt 5 § har att iakttaga. Utlåtandet skall av synemännen ofördröjligen insändas till rätten.

För syneförrättning — — — av käranden.

5 §.

Är part missnöjd med synemännens utlåtande, äge han inom trettio dagar, sedan utlåtandet meddelades, till rätten inkomma med påminnelser. Hava påminnelser ej inom nämnda tid inkommit, skall utlåtandet genom rättens dom fastställas; sådan dom må meddelas under förberedelsen. Parts utevaro utgöre ej hinder för målets handläggning och avgörande.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

**angående ändring i vissa delar av lagen den 20 juni 1924
(nr 384) om återköpsrätt till fast egendom.**

Häri genom förordnas, att 6—8 och 14 §§ lagen den 20 juni 1924 om återköpsrätt till fast egendom skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

6 §.

Den, som vill göra gällande återköpsrätt, har att instämma fastighetens ägare till underrätten i den ort, där fastigheten är belägen. Stämmer den ägare, som sist sökt lagfart, eller någon hans efterträdare i äganderätten, vare dock ej erforderligt att stämman ny ägare, å vilken fastigheten före stämningens delgivning överlåtits, så framt ej den, som blivit stämd, vid rätten tillkännagiver, att fastigheten frångått honom, eller detta eljest varder för rätten kunnigt. Kommer nye ägaren, utan att vara stämd, tillstådes såsom part i målet, gälle ock den ågångna stämningen.

Är ägaren — — — lag stadgat.

Vid rätten — — — rörande fastigheten.

7 §.

Är ny ägare, som i 6 § omförmäles, ej stämd, och kommer han ej ändock i målet in; vare, där återköp sker, så ansett som överginge genom återköpet fastigheten från den, som blivit stämd, och vike den förstnämndes fång för återköparens. I fall, varom nu sagts, njute den, som får vika, skadestånd av den, som var stämd, där denne svarat i målet utan att giva tillkänna, att fastigheten frångått honom. Överlåtelse av fastigheten, som äger rum efter stämningens delgivning, vare, där återköp kommer till stånd, ogiltig; och äge den, till vilken överlåtelsen skedde, så framt han var i god tro, genast häva avtalet och njuta skadestånd, dock att avtalet ej må hävas, sedan det visat sig, att målet ej leder till återköp.

Varder efter — — — i utsökningslagen.

Återköparen må — — — utredning erforderligt.

8 §.

Rätten give så snart ske kan och i varje fall före tillsättande av återköpsnämnd, varom nedan sägs, särskilt utslag i frågan, huruvida återköp må äga rum. Tillstädjes genom utslaget återköp, må, där ej rätten samma dag skiljer sig från målet, över utslaget föras särskild talan; sker det ej, stånde utslaget fast. Fullföljes talan, vile under tiden målet.

Parts utevaro utgöre i mål om återköpsrätt ej hinder för målets handläggning och avgörande.

Skall särskild talan föras mot utslag, varigenom rätten utlåtut sig i frågan, huruvida återköp må äga rum, skall talan föras i samma ordning, som är föreskriven för talan mot dom i tvistemål.

14 §.

Rätten fastställe i sitt utslag löseskillingen och den ränta, som därå skall utgå; meddele ock erforderliga bestämmelser angående fastighetens tillträde och löseskillingens erläggande. Såvitt ej annat med laga verkan avtalats, utsette rätten därvid viss fardag efter det utslaget vunnit laga kraft, å vilken återköparen skall tillträda fastigheten och löseskillingen senast skall ned sättas hos Konungens befallningshavande. Talan mot utslaget skall föras i samma ordning, som är föreskriven för talan mot dom i tvistemål.

Fullföljes ej — — — i 7 § andra stycket sägs.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 31 § stadsplanelagen den 29 maj 1931 (nr 142).

Härigenom förordnas, att 31 § stadsplanelagen den 29 maj 1931 skall erhålla följande ändrade lydelse.

31 §.

Uppkommer i mål angående inlösen av mark tvist om rätt eller plikt att lösa och erfordras ej för prövning av tvisten, att uppskattning sker av marken, meddele rätten särskilt utslag i tvisten, innan nämnd sättes. Emot utslaget må talan föras särskilt i samma ordning, som är föreskriven för talan mot dom i tvistemål, och vile emellertid målet i övrigt. Avslås yrkandet om inlösen, gälle i fråga om rättegångskostnad vad därom i allmänhet är stadgat.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 18 juni 1925 (nr 221) om bulvanförhållande i fråga om fast egendom.

Härigenom förordnas, att 10 § lagen den 18 juni 1925 om bulvanförhållande i fråga om fast egendom skall upphöra att gälla samt att 11 och 13 §§ samma lag skola erhålla följande ändrade lydelse.

11 §.

Har domstolen utlåtit sig angående sådant förbud, varom i 3 § sägs, gälle om klagan över domstolens beslut vad i rättegångsbalken är stadgat om handräckning.

13 §.

Då talan väckts om upplösning av bulvanförhållande, skall å nästa inskrivningsdag anteckning därom ske i inteckningsprotokollet samt i intecknings- eller fastighetsboken.

Har domstol meddelat förordnande enligt 1 §, åligger det domstolen att inom fjorton dagar tillställa överexekutor utskrift av domstolens dom.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

F ö r s l a g
till
L a g
angående ändrad lydelse av 4, 7 och 8 §§ lagen den 7 juni 1934 (nr 239) om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag.

Härigenom förordnas, att 4, 7 och 8 §§ lagen den 7 juni 1934 om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande angives.

4 §.

Under rättegången mot bulvanen må domstolen, när skäl därtill äro, förordna, att de aktier bulvanförhållandet avser skola beläggas med kvarstad, därest de anträffas hos bulvanen eller någon som av bulvanen erhållit dem såsom pant eller som innehar dem för bulvanens eller panthavarens räkning. Åklagaren må ock hos överexekutor begära förordnande om kvarstad, som nyss sagts.

Förordnas om — — — vunnit laga kraft.

Kvarstad varom — — — därom förordnat.

7 §.

Mål som — — — hans person.

Ändå att talan om ansvar föres, gälle om skyldighet för part eller annan att förete skriftlig handling eller föremål vad beträffande tvistemål är stadgat.

8 §.

Innan förordnande meddelas enligt 2 §, skall tillfälle beredas den för vilken bulvanförhållandet ingåtts att yttra sig i målet.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag**om upphävande av 13 § lagen den 27 juni 1927 (nr 287)
angående uppsikt å vissa jordbruk.**

Härigenom förordnas, att 13 § lagen den 27 juni 1927 angående uppsikt å vissa jordbruk skall upphöra att gälla.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag**om ändrad lydelse av 16 och 31 §§ skogsvårdslagen den 15
juni 1923 (nr 212).**

Härigenom förordnas, att 16 och 31 §§ skogsvårdslagen den 15 juni 1923 skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

16 §.

Har åtgärd — — — räkningar styrkes.

Vill den, av vilken kostnad sålunda utsökts, emot det till betalning fastställda beloppet anställa klander eller eljest söka återvinning, stämme in talan därom till domstol sist inom en månad från det uttagning av beloppet ägt rum eller, därförutan, betalning skett med förbehåll om rätt för gäldenären att söka återvinning.

31 §.

Över överexekutors åtgärd i anledning av framställning, varom i 16 § sägs, må ej klagan föras.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 21 och 29 §§ lagen den 10 juni 1932 (nr 180) om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden.

Härigenom förordnas, att 21 och 29 §§ lagen den 10 juni 1932 om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

21 §.

Har åtgärd — — — räkningar styrkes.

Vill den, av vilken kostnad sålunda utsökts, emot det till betalning fastställda beloppet anställa klander eller eljest söka återvinning, stämme in talan därom till domstol sist inom en månad från det uttagning av beloppet ägt rum eller, därförutan, betalning skett med förbehåll om rätt för gäldenären att söka återvinning.

29 §.

Över överexekutors åtgärd i anledning av framställning, varom i 21 § sägs, må ej klagan föras.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 2 juni 1933 (nr 269) om ägfred.

Härigenom förordnas, att 31, 33, 36, 37, 49, 51, 53 och 58 §§ lagen den 2 juni 1933 om ägfred skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

31 §.

Är sakägare missnöjd med förrättning, skall han vid talans förlust inom två månader efter förrättningens avslutande vid domstol väcka talan mot samtliga övriga sakägare.

Äro sakägarna å någon sida flera än tio, skall i avseende å delgivning med dem vad i rättegångsbalken stadgas om delgivning med byalag äga motsvarande tillämpning.

33 §.

När i mål, som i 31 § avses, stämning är utfärdad, infordre rätten genast från förrättningsmannen förrättningsprotokollet och övriga förrättningen rörande handlingar. Förrättningsmannen vare pliktig, där rätten så prövar nödigt, att inställa sig vid rätten för att höras i målet. Gottgörelse åt förrättningsmannen för sådan inställelse skall förskjutas av den part, som klandrat förrättningen; och pröve rätten i slutliga utslaget, huruvida kostnad, som någon sålunda förpliktats att förskjuta, skall helt eller delvis gottgöras honom av annan part.

Sedan målet blivit genom laga kraft ägande utslag avgjort, skall förrättningsakten översändas, om målet återförvisats till förrättningsmannen, till denne men eljest till lantmäterikontoret i det län, varest förrättningsmannen förordnats, för att där förvaras. Utskrift av utslag i målet skall, ändå att utslaget icke vunnit laga kraft, översändas till nämnda lantmäterikontor samt, om målet angår betesreglering, vederbörande skogsvårdsmyndighet ävensom till förrättningsmannen och den, som enligt 30 § första stycket har att förvara avskrift av förrättningshandlingarna. Återförvisas målet till förrättningsmannen, vare han skyldig att därom omedelbart underrätta sådan i 23 § tredje stycket omförmäld myndighet, till vilken utskrift av utslaget icke enligt vad nu är sagt skall översändas.

Föres ej — — — skall förvaras.

Huru förrättningsman — — — förordnar Konungen.

36 §.

Varder i annan ordning än vid syneförrättning upprättad skriftlig och av vittnen styrkt förening rörande stängelskyldighet eller betesreglering, äge envar, som deltagit i föreningen, hos den eller de allmänna underrätter, inom vilkas domvärjo de fastigheter, föreningen angår, äro belägna, uppvisa föreningen, i stad med rådstuvurätt å allmän rättegångsdag och eljest inför häradsrätten å allmänt ting. Överensstämmer föreningen med de i denna lag stadgade grunder, och hava, där föreningen avser upplåtelse av betesmark, i föreningen tydligt angivits den upplåtna markens läge och gränser, den eller de fastigheter, för vilka den upplåtits, sätt och tid för markens inhägnande och anordnande för betesbruk samt huruvida ersättning skall utgå och i så fall med vilket belopp ersättningen skall i den ordning 16 § föreskriver gäldas, låte rätten intaga föreningen i rättens protokoll. Sedan vare föreningen gällande mot framtida ägare eller innehavare av fastigheterna så ock, där intagande i rättens protokoll ägt rum vid rådstuvurätt inom en månad och vid häradsrätt sist vid det allmänna ting, som infallit näst efter två månader sedan föreningen ingicks, mot den, som efter upprättandet men före föreningens intagande i rättens protokoll blivit ägare eller innehavare. Förening, som

slutits för boställe eller kronan eller allmän inrättning tillhörig, på viss tid upplåten fastighet, have dock ej verkan mot senare innehavare, med mindre föreningen blivit av vederbörande myndighet godkänd.

Sedan förening enligt första stycket intagits i rättens protokoll, skall utdrag av protokollet i ärendet genom rättens försorg översändas till länets lantmäterikontor så ock, där föreningen angår betesreglering, till vederbörande skogsvårdsmyndighet.

37 §.

Träffas förening, att stängsel ej skall hållas mellan angränsande ägor, oaktat stängsel enligt denna lag kunnat äskas, eller att stängsel skall vara av viss annan beskaffenhet än den, som enligt 5 § eller med stöd därav meddelad föreskrift är för orten gällande, eller att stängsel skall helt eller delvis sättas annorstädes än i 4 § är föreskrivet; är föreningen upprättad på sätt i 36 § sägs och har i förekommande fall däri tydligt angivits den sträckning, vari stängslet skall framgå, skall om sådan förenings uppvisande och intagande i rättens protokoll och om verkan av föreningen så ock om översändande av utdrag av protokollet, sedan föreningen däri intagits, vad i 36 § är stadgat äga motsvarande tillämpning.

I förening — — — föreningens upprättande.

Förening, som i denna paragraf avses, äger ej giltighet utöver tio år sedan den blivit intagen i rättens protokoll.

49 §.

Avser försummelsen underhåll av stängsel och bättrar den försumlige ej ofördröjligen efter tillsägelse, må den, mot vilken stängselskyldigheten gäller och som kan av försummelsen lida men, hålla syn genom två för uppdraget lämpliga män, mot vilka ej förekommer jäv som gäller mot domare; av synemännen skall den ene vara nämndeman, ägodelningsnämndeman eller god man vid lantmäteri- eller mättningsförrättningar. Har den försumlige i god tid kallats till synen och varder bristen vid synen vitsordad, förelägge honom synemännen viss tid, ej kortare än fem dagar, inom vilken han skall hava botat bristen vid äventyr att denna eljest må avhjälpas av den, som påkallat synen. Denne låte efter utgången av sagda tid, till utrönande av huruvida vid synen befunda brister blivit avhjälpta, anställa efterbesiktning i samma ordning som om syn stadgats; dock vare efterbesiktning icke av nöden, därest den försumlige avlämnat skriftligt erkännande, att åtgärd för bristens avhjälpande ej vidtagits. Därefter njute den, som fordrar rättelse, utmätning hos den försumlige ej mindre för kostnaden för synen och för efterbesiktning, där sådan erfodratts, än även för det belopp, vartill det eftersatta arbetet av synemännen uppskattats, samt vare pliktig att därefter ofördröjligen ombesörja arbetets utförande. Nöjes ej den andre däråt, instämme sitt klander till domstol inom en månad efter utmätningen eller vare sin talan kvitt.

Den som — — — hava kostat.

Vad här — — — denna lag.

51 §.

Den, vars ägor lidit skada av annans hemdjur, låte skadan genast synas och värderas av två för uppdraget lämpliga män, mot vilka ej förekommer jäv som gäller mot domare.

53 §.

Ägare till intaget hemdjur have ej, utom i de i 54 § angivna fall, rätt att återfå djuret, förrän han antingen i lösen därför utgiver det värde, vartill skadan beräknats enligt 51 §, så ock kungörelsekostnad samt det belopp, vartill kostnaden för djurets underhåll och vård blivit av två för uppdraget lämpliga män, mot vilka ej förekommer jäv som gäller mot domare, uppskattat, med avdrag för den nytta intagaren under tiden haft av djuret, eller ock för sådan lösen ställer full pant eller borgen. Nöjes ej djurets ägare åt värdering eller uppskattning, som nu sagts, eller vill han av annat skäl återvinna vad han utgivit i lösen, instämme saken till domstol inom en månad efter det djuret utlöstes.

58 §.

Uppkommer tvist, huruvida den, som intagit hemdjur, funnit det å sin mark, och kan han ej styrka sin uppgift härom, gälde ersättning till djurets ägare för den skada, som denne genom intagningen tillskyndats.

Enahanda ersättningskyldighet — — — hans ägor.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångshalken finnes föreskrivet.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändring i vissa delar av lagen den 13 juni 1921 (nr 299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter.

Härigenom förordnas, att 8—10 samt 13 och 14 §§ lagen den 13 juni 1921 om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

8 §.

Menar delägare, att beslut, som i ärende, varom i denna lag sägs, vid sammanträde av delägarna fattats, länder honom till märkligt förfång eller

¹ Senaste lydelse se beträffande 9 § 1924: 338 samt beträffande 10 och 14 §§ 1924: 26.

att det icke i laga ordning tillkommit eller att det står i strid med allmän lag eller författning eller annorledes överskrider deras befogenhet, som beslutet fattat, äge han inom trettio dagar från den dag beslutsprotokollet blivit tillgängligt efter ty i 4 § 5 mom. sägs vid rätten väcka talan mot samtliga övriga delägare. Försummas det, vare rätt till klandertalan mot beslutet förlorad.

9 §.

Delägares beslut — — — rätten fastställt.

Har ansökan gjorts om förordnande för särskild person att föranstalta om sammanträde med delägarna, skall på begäran av någon av dessa rätten, där omständigheterna ej till annat föranleda, i avbidan på ansökningens avgörande omedelbart meddela förbud för delägarna att å ägan verkställa avverkning så ock, där skäl därtill äro, att å ägan taga ler, torv, grus eller dylikt. Då ansökan företages till avgörande, tage rätten under omprövning, huruvida förbudet skall bestå. Meddelat förbud skall äga giltighet intill dess beslut enligt 5, 6 eller 7 § om ägans användning eller avhändande kommit till stånd och trätt i tillämpning eller ock frågan om ägans tillgodogörande på sätt nu är sagt förfallit. Om verkställande av förbud gälle i tillämpliga delar vad i utsökningslagen om skingringsförbud sägs; vad där är föreskrivet om pant eller borgen skall dock ej äga tillämpning.

10 §.

Ansökan om ägas ställande under förvaltning av god man göres hos rätten. I anledning av sådan ansökan skall, där ej med hänsyn till ägans beskaffenhet eller omständigheterna i övrigt åtgärden finnes vara överflödig eller olämplig, förordnande av rätten meddelas för delägare eller annan att såsom god man omhändertaga ägans förvaltning.

Förordnande, som — — — förordnandet upphört.

Där någon — — — skogsvård därå.

Sådana föreskrifter — — — vederbörande skogstjänsteman.

Har ansökan om ägas ställande under förvaltning av god man gjorts, och kan ej god man omedelbart förordnas, skall vad i 9 § andra stycket finnes för där avsedda fall stadgat om förbud, som må meddelas i avbidan på ansökningens avgörande, äga motsvarande tillämpning.

13 §.

Ej må — — — därtill samtyckt.

Vill den, som är till god man förordnad, befattningen frånträda och gitter han visa skäl原因, eller

ansöker delägare, att god man entledigas, och prövas skäl därtill vara,

eller varda delägarna ense att själva omhändertaga förvaltningen av samfälligheten och göra de därom anmälan,

eller beslutes i den ordning, som i denna lag sägs, om förfogande över samfälligheten på sådant sätt, att förvaltning av god man ej vidare erfordras,

eller varder upplyst, att samfälligheten blivit för gemensam räkning försåld eller att gemenskapen annorledes upphört, varde gode mannen av rätten entledigad.

14 §.

Äro i mål eller ärende, som anhängiggjorts vid rätten, å någon sida flera delägare än tio, skall vad i rättegångsbalken stadgas om delgivning med byalag äga motsvarande tillämpning.

Mot beslut, varigenom rätten under ärendes behandling utlåtit sig angående förbud, som avses i 9 eller 10 §, skall talan föras särskilt. Beslutet skall lända till efterrättelse utan hinder av att det icke äger laga kraft. Mot hovrättens beslut i fråga, som nu nämnts, må talan ej föras. Beslut, som eljest av rätten meddelas enligt 5, 6, 7, 9, 10 eller 13 §, träder utan hinder av förd klagan genast i verkställighet.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

om ändring i vissa delar av vattenlagen.

Härigenom förordnas, *dels* att 11, 13 och 14 kap. vattenlagen i nedan intagna delar skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande angives¹, *dels* ock att 7, 14 samt 110—113 §§ 11 kap. nämnda lag skola upphöra att gälla, varjämte överskriften till 110—113 §§ sistnämnda kapitel skall utgå.

¹ Senaste lydelse se beträffande 11 kap. 4 § 1941:614, beträffande 11 kap. 16 § 1920:459, beträffande 11 kap. 33 och 37 §§ 1941:614, beträffande 11 kap. 44 § 1939:154, beträffande 11 kap. 45—47 §§ 1941:614, beträffande 11 kap. 50 § 1939:146, beträffande 11 kap. 65 § 1941:614, beträffande 11 kap. 73 § 1942:394, beträffande 11 kap. 75 § 1941:614, beträffande 11 kap. 77 och 80 §§ 1919:425, beträffande 11 kap. 81 § 1920:459, beträffande 11 kap. 87 § 1932:138, beträffande 11 kap. 88, 92 och 97 §§ 1941:614, beträffande 11 kap. 98 § 1919:425, beträffande 11 kap. 99 § 1932:138, beträffande 11 kap. 100 § 1919:425, beträffande 11 kap. 101 § 1932:138, beträffande 11 kap. 102—107 §§ 1919:425, beträffande 11 kap. 109 § 1939:146, beträffande 13 kap. 11 § 1941:614 och beträffande 14 kap. 9 § 1919:425.

11 KAP.

Om domstolar och rättegång i vattenmål.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Första domstol i vattenmål benämnes vattendomstol.

Överdomstol i — — — nedan sägs.

I de mål som fullföljas från vattenöverdomstolen dömer högsta domstolen.

Angående de domstolar, som döma i vattenmål, och rättegången i sådant mål gälle i allt, varom ej i denna lag eller annan lag eller författning är särskilt stadgat, vad i fråga om allmän domstol är föreskrivet, där det tillämpligt är.

4 §.

Vattenrättsnämndemän utses — — — vattenrättsdomaren underrättelse.

Har vattenrättsnämndeman — — — äga rum.

Om skyldighet att åtaga sig uppdrag som vattenrättsnämndeman och att kvarstå i uppdraget så ock att efter avgång fortfarande tjänstgöra skall vad i rättegångsbalken finnes stadgat om nämndeman äga motsvarande tillämpning.

12 §.

Yppas vid överläggning i vattendomstol skiljaktiga meningar, vare lag som i rättegångsbalken stadgas beträffande domstol, där allenast lagfarna ledamöter hava säte i rätten. Vid omröstning säge vattenrättsdomaren sin mening först, därefter vattenrättsingenjörerna och sist nämndemännen.

16 §.

Vid utövändet — — — i kammarkollegiet.

Är fråga — — — än vattenmål.

Vad i 2 kap. 4 § rättegångsbalken är stadgat om befogenhet för ledamot i hovrätt eller tjänsteman vid denna att vidtaga åtgärd, som avser allenast måls beredande, äge motsvarande tillämpning beträffande hovrättsledamot i vattenöverdomstolen och tjänsteman vid denna.

33 §.

Kungörelse, som i 32 § sägs, skall genom vattenrättsdomarens försorg dels för uppläsande så snart ske kan i kyrkan genast avsändas, i mål, som i 17 § 1—12 samt 17, 18, 20 och 21 avses, till pastorsämbetet i den eller de församlingar, där fastigheter, som omförmälas i kungörelsen, äro belägna, i mål, som avses i 17 § 13, 14, 15 och 16, till pastorsämbetet i den eller de församlingar, där den del av farleden eller flottleden, varom fråga är, framgår, samt i mål, som avses i 17 § 19, till pastorsämbetet i den eller de församlingar, i vilka ansökan om företaget förut kungjorts, dels ock inom tio dagar införas i en eller flera av ortens tidningar så ock, där fråga ej allenast är om företag

enligt 7 eller 8 kap., i allmänna tidningarna. Ett exemplar av kungörelsen skall tillika med ett exemplar av ansökningshandlingarna ofördröjligen sändas till det eller de ställen, som i kungörelsen angivits.

Vattenrättsdomaren skall därjämte, såframt i målet är fråga om ansökan enligt 17 § 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15 eller 18, utan dröjsmål i betalt öppet brev eller brevkort å posten avlämna underrättelse om kungörelsens utfärdande, om det eller de ställen, varest handlingarna i målet hållas för parterna tillgängliga, samt om den för erinringars avgivande bestämda tiden till envar i ansökningen uppgiven eller eljest för honom känd ägare av fastighet, som i kungörelsen omförmäles, så ock till de kända nyttjanderättshavare, vilkas rätt beröres i saken. Underrättelsen skall adresseras till den fastighet, varom fråga är, såvitt ej säker kunskap vinnes om annan adress inom landet för mottagaren. Varder efter ty i 37 § sägs kungörelsen delgiven viss sakägare, erfordras ej underrättelse, som nu sagts, till sådan sakägare.

Där sakägare — — — nu sagts.

Är jord — — — sätt underrättad.

Ägare av — — — fastighetens ägare.

37 §.

Kan inverkan ske på kanal- eller slussanläggning, skall kungörelsen delgivas anläggningens ägare eller styrelsen för densamma på sätt, som för delgivande av stämning är stadgat. Lag samma vare beträffande känd förvaltning eller styrelse för annan allmän farled eller vattenregleringsföretag eller flottningsstyrelse för allmän flottled eller syssloman eller styrelse för torrlägningsföretag eller företag enligt 8 kap., där det företag, varom i målet är fråga, berör led eller företag, som nu nämnts.

Är fråga att genom tillämnad byggnad taga i anspråk av annan tillgodogjord vattenkraft, skall kungörelsen på sätt förut sagts delgivas ägaren av den anläggning, där kraften tillgodogöres.

Vad i — — — annans vattentäkt.

Där fråga är om ansökan, som i 17 § 20 avses, skall kungörelsen delgivas ägaren av det strömfall, från vilket kraftbelopp, varom fråga är, tillhandahållies. Vad nu sagts äge motsvarande tillämpning beträffande ansökan enligt 17 § 11 eller 12.

Är fråga om ansökan, som i 17 § 21 avses, skall kungörelsen delgivas ägaren av den vattentäkt, från vilken vatten, varom fråga är, tillhandahållies.

Skall delgivning ske genom sökandens försorg, meddele vattenrättsdomaren föreläggande därom. Om sådant föreläggande och påföljden, där det ej fullgöres, äge vad i 32 kap. 2 § rättegångsbalken är stadgat om stämning motsvarande tillämpning. Förklaras ansökningen, i anledning av underlåten delgivning, av vattenrättsdomaren förfallen, skall bevis därom med de skäl, varå beslutet grundas, tecknas å ett exemplar av ansökningen. Tillkännagivande om beslutet skall lämnas parterna i den för kallelser till dem stadgade ordning.

42 §.

Då handling i vattenmål skall delgivas genom rättens försorg, förordne därom vattenrättsdomaren eller vattenrättssekreteraren.

Vittnesstämning till vattendomstolens sammanträden utfärdas av vattenrättsdomaren eller vattenrättssekreteraren.

43 §.

Vattenrättsdomaren eller vattendomstolen äge, om det finnes erforderligt, självant föranstalta om bevisning. Rör målet tillika särskild fråga, varom parterna kunna träffa avtal, skall dock vad om behandlingen av sådan fråga är stadgat äga tillämpning.

Erfordras för att målet vid vattendomstolens sammanträde må om möjligt kunna slutföras i ett sammanhang, att yttrande inhämtas av sakkunnig, skriftligt bevis företes, föremål tillhandahålles för syn eller besiktning eller annan förberedande åtgärd vidtages, skall vattenrättsdomaren utan dröjsmål meddela beslut därom.

Vattenrättsdomaren äge ock, där sådant finnes lämpligt, förordna, att till vinnande av utredning, som i målet finnes erforderlig, bevisupptagning skall äga rum inför vattenrättsdomaren eller vid allmän underrätt. Skall bevis upptagas vid allmän underrätt, meddele denna om tiden och stället för bevisupptagningen i god tid besked till vattenrättsdomaren, som därom sist å åttonde dagen förut underrättar parterna i den för kallelser till dem bestämda ordning.

Vill sökanden eller annan, att åtgärd, som nu sagts, vidtages, skall han så snart ske kan göra framställning därom hos vattenrättsdomaren.

44 §.

Är i målet fråga om inlösen av område, som utgör del av fastighet, äge vad i 10 kap. 25 § andra stycket är stadgat motsvarande tillämpning.

45 §.

1 mom. Erfordras för bedömande av målet särskild teknisk utredning eller vidlyftigare värdering, uppdrage vattenrättsdomaren, där sådant finnes lämpligt, åt sakkunnig, som i 43 § sägs, eller ock åt annan sakkunnig person att efter förberedande undersökning avgiva utlåtande i målet. Tarvas utredning av mer än en person, varde uppdraget lämpat därefter.

Undersökning, som — — — vattendomstolens sammanträde.

2 mom. Vattenrättsdomaren må — — — av dem.

Om tiden — — — av nöden.

3 mom. Där vid — — — till vattenrättsdomaren.

46 §.

Vattenrättsdomaren må, där sökanden därom anhåller och ärendet finnes brådskande, medgiva vidtagande av erforderliga provisoriska åtgärder. Omfattar sådan åtgärd vidlyftigare arbete eller är avsevärt intrång på allmän

eller enskild rätt därav att befara, må sådant förordnande av vattenrättsdomaren lämnas, allenast såframt sökanden hos Konungens befallningshavande ställer pant eller borgen för skadestånd, som han kan kännas skyldig utgiva till följd av arbetet i fråga.

Tarvas till — — — motsvarande tillämpning.

Beslut, som — — — annorlunda förordnar.

47 §.

Framgår av — — — eller ställen.

Där så finnes lämpligare och hänsyn till okända rättsägares rätt ej utgör hinder däremot, låte vattenrättsdomaren i den för delgivande av stämning stadgade ordning sist å åttonde dagen före vattendomstolens sammanträde kalla sakägare, som ovan sägs, att inställa sig vid sammanträdet för sin rätts bevakande. Skall kallelsen delgivas genom sökandens försorg, gälle i fråga om föreläggande i tillämpliga delar vad i 37 § sista stycket finnes stadgat.

50 §.

För huvudförhandling i målet sammanträder vattendomstolen till syn på stället eller, där målet kan prövas utan syn, å annan plats, som är för parterna välbelägen.

Tiden och — — — bestämda ordning.

Har sökanden — — — parternas rätt.

53 §.

Yrkanden beträffande ersättning till följd av det företag eller den åtgärd, varom fråga är, så ock påståenden i anledning av utlåtande, som i 45 § sägs, skola göras medelst skriftlig inlaga i två exemplar före vattendomstolens första sammanträde i målet eller ock i inlaga på sätt nu sagts eller muntligen framställas å nämnda sammanträde och, där syn hålles, före syngångens början eller i den ordning, som domstolen bestämmer. Vid yrkanden och påståenden, som framställas senare än nu nämnts, vare vattendomstolen icke pliktig att fästa avseende, utan så är att de föranledas av iakttagelser under syngången eller av eljest under domstolens sammanträden förekomna omständigheter.

Av inlaga — — — ena exemplaret.

55 §.

Vid huvudförhandlingens början bör vattenrättsdomaren eller annan ledamot av rätten kort redogöra för ansökningen och de yrkanden, som framställts i målet. För utredning av fråga av teknisk beskaffenhet äge part åberopa av honom ingiven skrift. Redogörelse skall lämnas för skriftens innehåll.

Parts utevaro från vattendomstolens sammanträde utgöre ej hinder för målets handläggning och avgörande. Ej må i föreläggande, som skall tillkännagivas parterna i den för kallelser till dem bestämda ordning, för ute-

varo från vattendomstolens sammanträde utsättas vite eller annat äventyr; utsättes sådant, skall delgivning ske med den, som föreläggandet avser.

57 §.

Där ej — — — beskedet lämnas.

Finnes uppskov med förhandlingarna av nöden, skall vattendomstolen så snart lämpligen kan ske sammanträda till fortsatt huvudförhandling å tid och ställe, som innan domstolen åtskiljes meddelas eller ock sedermera tillkännagivas i den ordning, som för kallelser till parterna blivit bestämd.

I sammanhang — — — parts hörande.

Hava de ledamöter, som vid det senare sammanträdet sitta i vattendomstolen, ej övervarit den tidigare handläggningen, skall målet upptagas till ny huvudförhandling; i den mån det kan antagas vara utan betydelse eller skulle medföra oskäligen kostnad eller synnerlig olägenhet, erfordras ej att bevis, som upptagits vid tidigare sammanträde, ånyo upptages.

58 §.

Vattendomstolens utslag skall grundas å vad vid syn eller annan förhandling förekommit inför vattendomstolen och handlingarna i övrigt innehålla.

Å tid och plats, som för utslagets meddelande enligt 57 § blivit särskilt bestämd, skall utslaget vara för parterna tillgängligt.

Då utslag sålunda gives, erfordras ej att vattendomstolen är samlad.

65 §.

Ändå att — — — motsvarande tillämpning.

Har svarandepart genom att utebliva från vattendomstolen eller ej iakttaga föreläggande, som vattenrättsdomaren eller vattendomstolen meddelat, eller genom påstående eller invändning, som han insett eller bort inse sakna fog, eller annorledes genom vårdslöshet eller försummelse föranlett uppskov i målet eller eljest vållat kostnad, gottgöre han sökanden de utgifter, som därigenom åsamkats denne.

73 §.

För varje ansökningsmål skall av vattenrättssekreteraren upprättas en akt, omfattande ett exemplar av samtliga de handlingar, som i målet ingivits, samt de i målet förda protokoll så ock avskrift av de utav vattenrättsdomaren i målet utfärdade kungörelser och meddelade beslut ävensom av vattendomstolens utslag i målet jämte förteckning å de kartor, ritningar och andra handlingar, som akten omfattar.

Vid akten — — — upptagna adresser.

Vattenrättssekreteraren skall — — — av vattendomstolen.

75 §.

Viñ någon mot annan föra talan, som i 17 § 22—57 avses, skall han hos vattenrättsdomaren göra skriftlig ansökan om stämning å svaranden. I an-

sökan skola fullständigt upptagas kärandens påståenden och de skäl, varå de grundas; käranden bifoge ock de handlingar han vill åberopa till stöd för sin talan.

Beträffande mål, däri talan om ansvar föres, gälle vad i 84 § finnes stadgat.

76 §.

Är ansökan i något avseende ofullständig eller finner vattenrättsdomaren den i inlagan väckta talan vara av beskaffenhet, att den uppenbarligen icke kan av vattendomstolen upptagas, skall vad i 29 och 31 §§ är stadgat beträffande ansökningsmål äga motsvarande tillämpning.

77 §.

Möter ej mot talans upptagande hinder, som i 76 § avses, teckne vattenrättsdomaren å stämmningsinlagan föreläggande för svaranden vid äventyr, som i 82 § förmäles, att inom viss av vattenrättsdomaren förelagd tid, minst fjorton dagar, efter det stämmningshandlingarna delgivits honom, till vattenrättsdomaren ingiva skriftligt svaromål å stämmningspåståendena med bifogande av de handlingar han vill åberopa till stöd för svaromålet så ock att senare iakttaga bestämmelse, som vattenrättsdomaren må komma att jämlikt 80 § meddela om tid och plats, då parterna hava att inställa sig inför vattendomstolen för målets vidare utredning.

78 §.

Stämningen skall jämte ansökan och därvid fogade handlingar delgivas svaranden. Skall delgivning ske genom kärandens försorg, meddele vattenrättsdomaren föreläggande därom. Förklaras kärandens i målet väckta talan, i anledning av underlåten delgivning, av vattenrättsdomaren förfallen, skall bevis därom med de skäl, varå beslutet grundas, tecknas å ett exemplar av stämmningsinlagan.

Har svaromål inkommit, skall det med därvid fogade handlingar delgivas käranden.

79 §.

Finner vattenrättsdomaren för målets beredande erforderligt, att ytterligare skriftväxling äger rum mellan parterna, äge han förordna därom.

Vattenrättsdomaren äge ock föreskriva, i vilket avseende part skall yttra sig eller förebringa utredning vid äventyr, som i 82 § förmäles.

80 §.

Sedan målets beredande avslutats, bestämme vattenrättsdomaren tid och plats för det sammanträde, då parterna hava att inställa sig inför vattendomstolen för huvudförhandling; finnes parternas inställelse inför vattendomstolen ej vara behöflig för målets utredning och hava parterna ej heller påfordrat förhandling inför domstolen, må vattendomstolen utan sådan för-

handling företaga målet till avgörande. Om föreläggande för part att inställa sig vid vattendomstolens sammanträde för huvudförhandling och hans utelåten gälle vad i rättegångsbalken är stadgat angående sak, varom förlikning ej är tillåten.

81 §.

Vad i 42—46 §§, 49 § första stycket, 50 § första stycket, 51 och 52 §§, 55 § första stycket, 56 § första stycket, 57, 58, 64, 67, 70—72 §§, 73 § första och tredje styckena samt 74 § stadgas skall, där ej annat framgår av vad nedan i denna paragraf sägs, äga motsvarande tillämpning i fråga om stämningssmål.

Utlåtande, som — — — vattenrättsdomarens tjänsterum.

I de fall, då enligt vad för ansökningsmål finnes föreskrivet parterna skola erhålla besked i den för kallelser till dem i 32 § bestämda ordning, skall i stämningssmål med avseende å sättet för meddelande av sådant besked i stället lända till efterrättelse vad om delgivning är stadgat.

82 §.

Underlåter svaranden att inom förelagd tid avgiva svaromål eller har part genom att utebliva från vattendomstolen eller ej iakttaga föreläggande, som vattenrättsdomaren eller vattendomstolen meddelat, eller genom påstående eller invändning, som han insett eller bort inse sakna fog, eller annorledes genom vårdslöshet eller försummelse föranlett uppskov i målet eller eljest vållat kostnad för motparten, vare den försumlige, ändå att hans talan bifalles, pliktig att gottgöra motparten de utgifter, som därigenom åsamkats denne.

84 §.

Bestämmelserna i 75—83 §§ om förfarandet i stämningssmål skola äga tillämpning å mål, vari talan om ansvar föres, allenast såvitt de ej avvika från rättegångsbalkens föreskrifter om brottmål; vad där stadgats om rätten skall i fall, då underrätt enligt nämnda balk är domför med en lagfaren domare, avse vattenrättsdomaren.

86 §.

Över besvär — — — skyndsamt beslut.

När besvär — — — röra saken.

Äro besvärerna i något avseende ofullständiga eller finner vattenrättsdomaren besvärstalan icke hava fullföljts på föreskrivet sätt eller inom rätt tid, äge vad i 29 och 31 §§ är stadgat beträffande ansökningsmål motsvarande tillämpning.

87 §.

Möter ej mot talans upptagande hinder, som i 86 § sista stycket avses, skall, sedan de i 86 § andra stycket omförmälda handlingar inkommit och besvärstiden gått till ända, vattenrättsdomaren, så snart ske kan, låta ett

exemplar av besvärshandlingarna tillställas den eller de personer, som efter ty därom är stadgat utsetts att mottaga förrättningshandlingarna, samt angående besvären utfärda kungörelse.

Kungörelsen skall — — — 89 § avgivas.

Angå besvären — — — andra stycket.

I sammanhang — — — sammanträdet bestämmas.

88 §.

Angående offentliggörande av kungörelse, som i 87 § sägs, gälle beträffande mål, som avse företag enligt 6 kap., vad i 33 § första stycket finnes stadgat i fråga om mål enligt 17 § 13, 14, 15 och 16 men i andra fall vad nämnda lagrum föreskriver beträffande mål, som omförmälas i 17 § 1—12 samt 17, 18, 20 och 21; dock vare i fråga om företag enligt 7 eller 8 kap. ej erforderligt, att kungörelsen införes i allmänna tidningarna. Är sådant företag av mindre omfattning och berör det allenast viss eller vissa sakägare, må kungörelsen, i stället för att införas i en eller flera ortstidningar, delgivas envar sakägare.

Kungörelsen varde — — — mottaga förrättningshandlingarna.

Angå besvär — — — nämnda intressen.

Där i besvär över syneförrättning rörande företag enligt 3, 7 eller 8 kap. föres talan mot ägare eller nyttjanderättshavare till sådan fastighet, vilken ej angivits i någon angående syneförrättningen offentliggjord kungörelse, skola besvären jämte den rörande desamma utfärdade kungörelsen i den för delgivande av stämning stadgade ordning delgivas ägare eller nyttjanderättshavare, som ovan sagts. Om föreläggande samt påföljden, där det ej fullgöres, äge vad i 37 § sista stycket stadgas motsvarande tillämpning.

92 §.

Vad i 29 § andra stycket, 39—41 §§, 56 § första stycket, 60 § första, andra och fjärde styckena, 70—72 §§, 73 § första och tredje styckena samt 74 § stadgas beträffande ansökningsmål skall äga motsvarande tillämpning å underställningsmål ävensom i tillämpliga delar å besvärs mål vid vattendomstolen, 60 § dock med iakttagande av bestämmelserna i 3 kap. 11 §, 6 kap. 3 § 1 mom., 7 kap. 45 och 55 §§ samt 8 kap. 38 §.

Bestämmelserna i 42—46, 48 och 49 §§, 50 § första stycket samt 51, 52, 54, 55, 57—59, 62—64, 66 och 67 §§ skola i tillämpliga delar gälla besvärs mål vid vattendomstolen och underställningsmål.

93 §.

I underställningsmål gälle om sakägares rätt till ersättning för talans bevakande vad i 10 kap. 30 och 79 §§ är för motsvarande fall stadgat. I fråga om kostnad, som i underställningsmål föranledes av anförda besvär, eller kostnad i besvärs mål pröve domstolen efter ty med hänsyn till föreliggande omständigheter finnes skäligt, huruvida klaganden bör gottgöra motparter-

na deras kostnad eller parterna helt eller till någon del böra bära var sin kostnad, eller, där besvären bifallas, klaganden bör erhålla ersättning för sin kostnad.

Vad i 65 § andra stycket finnes stadgat om skyldighet för part i ansökningsmål att gälda kostnader, som han genom obefogad invändning eller anorledes föranlett, äge motsvarande tillämpning.

97 §.

Sökande i ansökningsmål vare pliktig att förskjuta:

kostnaden för sådana kungörelser och underrättelser i målet, vilka det åligger vattenrättsdomaren att offentliggöra eller avsända, så ock för handlingarnas tillhandahållande, såsom i 32 § sägs, där särskild utgift härför ifrågakommer, ävensom för handlingars delgivning i fall, då delgivningen ej sker genom sökandens försorg;

ersättning för — — — stycket förmäles;

gottgörelse åt — — — i målet;

gottgörelse åt sakkunnig, som tillkallas av vattenrättsdomaren eller vattendomstolen, så ock annan ersättning eller kostnad i anledning av förhör med vittnen eller annan bevisning, varom vattenrättsdomaren eller vattendomstolen självant föranstaltar;

ersättning för undersökning enligt 45 § 1 mom.; samt

gottgörelse åt — — — närmast sammanträdesplatsen.

Vad nu — — — hans besvär.

Där i — — — av klagande.

Huruvida kostnad — — — gällande regler.

Om fullföljd av talan till vattenöverdomstolen och högsta domstolen.

98 §.

Talan mot vattendomstols dom eller beslut skall fullföljas till vattenöverdomstolen. Vad i det följande stadgas om dom gälle vattendomstols avgörande, varigenom vattendomstolen prövat saken, ändå att sådant avgörande annorstädes i denna lag givits annan benämning; med beslut avses vattendomstols avgöranden i andra fall.

Vattenrättsdomaren äge meddela beslut i fråga, vari enligt vad i rättegångsbalken är föreskrivet underrätt är domför med en lagfaren domare.

99 §.

Vill part vädja mot vattendomstols dom i mål, som ej är brottmål, skall han inom två veckor från den dag, då domen gavs, hos vattenrättsdomaren anmäla vad. Hos vattenrättssekreteraren må ock vädjas; pröve dock vattenrättsdomaren, huruvida sålunda gjord vadeanmälan rätteligen skett.

Part, som anmält vad, skall inom fyra veckor från den dag, då domen gavs, fullfölja vadet genom att till vattenrättsdomaren inkomma med vadeinlaga.

100 §.

Vill part vädja mot vattendomstols dom i brottmål, skall han inom fyra veckor från den dag, då domen gavs, till vattenrättsdomaren inkomma med vadeinlaga.

101 §.

Har ena parten enligt 99 eller 100 § väddat mot vattendomstols dom, äge även motparten, ändå att han ej iakttagit vad i nämnda paragrafer sägs, föra talan mot domen; dock åligge honom att inom två veckor från den dag, då tiden för fullföljd av vadet utgick, till vattenrättsdomaren inkomma med vadeinlaga.

102 §.

Vill någon anföra besvär mot vattendomstols beslut, skall han till vattenrättsdomaren inkomma med besvärinlaga. I stället för den i 52 kap. 1 § rättegångsbalken föreskrivna tid av två veckor gälle för besvärs anförande i fall, då sådan tid är föreskriven, tid av tre veckor.

103 §.

För målets beredande i vattenöverdomstolen skall i vademål vadeinlagan med därvid fogade handlingar delgivas vadesvaranden och föreläggande meddelas honom att inom viss tid, minst tre veckor från delgivningen, till vattenöverdomstolen inkomma med skriftligt genmäle.

Finnes i besvärs mål motparten böra höras över besvären, skall besvärinlagan med därvid fogade handlingar delgivas motparten och föreläggande meddelas honom att inom viss tid, minst två veckor från delgivningen, inkomma med skriftlig förklaring.

Vad i rättegångsbalken är stadgat om befogenhet för hovrätt att utan motpartens hörande bevilja viss åtgärd eller förordna om hävande av sådan åtgärd skall även avse fråga, varom förmäles i 46 §.

104 §.

Har i ansökningsmål, vari kungörelse enligt 32 § utfärdats, talan mot vattendomstols dom eller beslut fullföljts av sökanden, äge vattenöverdomstolen i stället för att förordna om delgivning enligt 103 § besluta, att ett exemplar av vade- eller besvärinlagan med därvid fogade handlingar skall så snart ske kan tillställas den eller de personer, hos vilka enligt förut utfärdad kungörelse de vid vattendomstolen ingivna handlingarna hållas tillgängliga, samt att angående den fullföljda talan skall utfärdas kungörelse, som

utan dröjsmål skall tillställas nämnda person eller personer och offentliggöras i den eller de för vattenöverdomstolens meddelanden bestämda ortstidningar.

Kungörelsen skall innehålla

dels tillkännagivande:

att, intill dess målet av vattenöverdomstolen avgjorts, ett exemplar av fullföljdshandlingarna skall hållas för sakägarna tillgängligt hos bemälda person eller personer, samt

att kallelser och andra meddelanden till parterna i målet under det målet är anhängigt vid vattenöverdomstolen, skola, då de icke särskilt tillställas den eller dem, till vilka de äro riktade, ske på det sätt, att de genom vattenöverdomstolens försorg offentliggöras i den eller de ortstidningar, som härför blivit bestämda, samt hållas tillgängliga hos ovannämnda person eller personer,

dels ock besked om den tid, inom vilken genmäle eller förklaring skall enligt 103 § avgivas.

Vad i denna paragraf stadgats äge motsvarande tillämpning, där i besvär- och underställningsmål, vari kungörelse enligt 87 eller 91 § utfärdats, talan fullföljts av sökanden.

I fall, som i denna paragraf avses, skall delgivning anses hava skett, då vad sålunda föreskrivits blivit fullgjort.

105 §.

Vademål må av vattenöverdomstolen avgöras utan huvudförhandling, där sådan finnes ej vara av betydelse för prövningen. Hava parterna å ömse sidor begärt huvudförhandling, skall huvudförhandling äga rum, om den ej uppenbart skulle vara utan betydelse.

Äger huvudförhandling rum, må, i den omfattning vattenöverdomstolen bestämmer, utredningen framläggas genom vattenöverdomstolens försorg.

Bevis genom syn å stället må upptagas i vattenöverdomstolen, allenast om synnerliga skäl därtill äro.

Har i ansöknings- eller besvär- eller underställningsmål talan fullföljts av sökanden, må ej i föreläggande, som skall tillkännagivas motpart på sätt i 104 § sägs, utsättas vite eller annan påföljd för utevaro från vattenöverdomstolens sammanträde; utsättes sådant, skall delgivning ske.

106 §.

Bestämmelserna i 43 och 44 §§, 45 § 1 mom. samt 57, 58, 62—64, 66, 67 och 97 §§ skola i tillämpliga delar gälla om vattenöverdomstolen och måls behandling därstädes; vad i 97 § föreskrives om sökande, käreande eller klagande skall avse den, som i vattenöverdomstolen fullföljt talan.

107 §.

Angående talan mot beslut, som enligt detta kapitel meddelats av vattenrättsdomaren, äge vad i rättegångsbalken är stadgat om talan mot underrätts

beslut motsvarande tillämpning, dock med iakttagande av vad i 102—104 samt 106 §§ är stadgat om besvär mot vattendomstols beslut. Talan mot vattenrättsdomares beslut i fråga, varom förmäles i 46 §, skall föras särskilt. Mot vattenrättsdomares beslut i fråga, som avses i 83 § andra eller tredje stycket, må talan föras allenast i sammanhang med talan mot dom eller slutligt beslut. Över vattenrättsdomares beslut rörande jävsfråga, varom i 85 § första stycket förmäles, må klagan ej föras.

Talan mot vattenrättsdomares beslut om inskrivning i vattenbok, som i 12 kap. förmäles, angående besiktning, varom i 13 kap. sägs, samt i fråga, som i 14 kap. 7 § avses, föres i enahanda ordning, som ovan är föreskriven för talan mot vattenrättsdomares beslut i andra fall.

108 §.

Talan mot vattenöverdomstolens dom eller beslut skall fullföljas till högsta domstolen.

Vad i 103—106 §§ är stadgat angående rättegången i vattenöverdomstolen skall äga motsvarande tillämpning i fråga om mål, som dragits under högsta domstolens prövning.

109 §.

Sedan vattenöverdomstolens dom eller slutliga beslut vunnit laga kraft eller högsta domstolen slutligen avgjort dit fullföljt mål, skola domstolarnas akter i målet översändas till vattenrättsdomaren.

13 KAP.

11 §.

Den, som — — — lämnat medgivande

eller mot — — — stadgad ordning

eller mot — — — i vatten

eller mot — — — utriver byggnad i vatten

eller mot — — — av vattendomstolen

eller mot bestämmelserna i 2 kap. 47 § första eller andra stycket anlägger eller nyttjar vattentäkt utan medgivande av vattendomstolen

eller mot bestämmelserna i 5 kap. 7 § utför anläggning eller åtgärd för allmän farled utan medgivande av vattendomstolen eller mot stadgande i 2 kap. 34 § första stycket och 5 kap. 5 § utan vattendomstolens medgivande utriver dylik anläggning

eller mot stadgandet i 6 kap. 20 § första stycket utför anläggning eller åtgärd för allmän flottled utan medgivande av vattendomstolen

eller mot — — — 45 § omförmäles,

skall, där — — — sex månader.

Till samma — — — 8 kap. 37 §.

Vad i första stycket sägs om medgivande av vattendomstolen skall avse

medgivande av vattenrättsdomaren i fall, då sådant enligt 11 kap. 46 § är tillfyllest.

14 KAP.

9 §.

Där på grund av stadgande i denna lag handling skall ingivas till domstol i vattenmål, nedre justitierevisionen eller vattenrättsdomaren, må den i stället på vederbörande parts eget ansvar inlämnas genom bud eller i betalt brev insändas med posten. I fråga om handling, som sålunda inkommer, äge i övrigt vad i 33 kap. 3 § rättegångsbalken är stadgat motsvarande tillämpning.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 1, 3 och 4 §§ förordningen den 20 november 1845 (nr 50 s. 1) i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva.

Härigenom förordnas, att 1, 3 och 4 §§ förordningen den 20 november 1845 i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva¹, skola erhålla följande ändrade lydelse.

1 §.

Vill den, som tillhandlar sig lösören och tillåter, att desamma få i säljarens vård kvarbliva, att vad han tillhandlat sig skall fredas från utmätning för säljarens skuld och i händelse av dennes konkurs från boets tillgångar avskiljas, upprätte skriftlig avhandling om köpet, med förteckning å de köpta persedlarne och vittnens underskrift, och låte sedermera från predikstolen i kyrkan uti den församling, där säljaren bor, å nästa söndag, då gudstjänst därstädes hålles, om samma avhandling uppläsa kungörelse, upptagande säljarens och köparens namn och yrken, dagen då köpeavhandlingen blivit uppgjord samt köpeskillningens belopp, över vilket uppläsande bevis bör tecknas å handlingen; varefter densamma bör, inom åtta dagar efter kungörandet,

¹ Senaste lydelse se beträffande 1 § 1907:36 s. 45 samt beträffande 3 § 1921:243.

uppvisas, i Stockholm hos överståthållarämbetets kansli, och i annan stad, där rådstuvurätt finnes, inför rådstuvurätten för att i dess protokoll intagas samt, om egendomen finnes å annan ort än nu sagts, ej allenast inom berörda tid för landsfiskalen i orten eller, där stadsfogde finnes, för stadsfogden uppvisas och i bestyrkt avskrift honom tillställas, utan ock senast inom en månad efter kungörandet, inför häradsrätten, till intagande i dess protokoll, företes.

3 §.

Är köpeavhandling så upprättad och behandlad, som i 1 § sägs, men inträffar utmätning inom trettio dagar efter det avhandlingen för intagande i protokollet hos överståthållarämbetets kansli eller inför rätten företeddes, eller försättes säljaren i konkurs efter ansökning, som gjorts inom sagda tid, vare den sålda egendomen ej fredad från att utmätas eller att till konkursboet räknas. Lag samma vare, där konkurs föregåtts av offentlig ackordsförhandling, som på grund av konkursen förfallit, eller följt på ansökning, som gjorts inom fjorton dagar från det kungörelse om ackordsförhandlings upphörande varit i allmänna tidningarna införd, samt beslutet om inledande av ackordsförhandling meddelats inom tid, som i första punkten sägs. Göres efter utgången av sistnämnda tid jäv mot köpeavhandling, vilken befinnes så upprättad och behandlad, som nyss sagts, vare, där jävet göres vid utmätningstillfälle, fordringsägaren skyldig att, om han vill fullfölja jävet, inom en månad därefter väcka talan mot såväl säljaren som köparen vid domstolen i den ort, där godset finnes, eller vare all talan i ty mål kvitt; och stånde godset i kvarstad, därest sökanden, inom fjorton dagar efter utmätningförrättningen, hos överexekutor ställer full borgen för den kostnad och skada, som av kvarstaden följa kan; var säljarens egendom avträdd till konkurs, skall vad om återvinning av lös egendom till konkursbo är stadgat i 39 § konkurslagen äga motsvarande tillämpning.

4 §.

Utan hinder därav, att med köpeavhandling om lös egendom blivit så förfaret, som här ovan sagt är, äge domaren efter omständigheterna pröva avhandlingens giltighet.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag
till
Lag
angående ändrad lydelse av 17 § lagen den 11 juni 1915
(nr 219) om avbetalningsköp.

Härigenom förordnas, att 17 § lagen den 11 juni 1915 om avbetalningsköp skall erhålla följande ändrade lydelse.

17 §.

Har köparen, i avtalet eller sedermera, för den händelse han framdeles skulle komma att åsidosätta sina förpliktelser, avstått från någon rätt eller förmån, som honom enligt här ovan givna stadganden tillkommer, skola dessa ändock lända till efterrättelse. Avtal om den domstol, som har att upptaga tvist angående köpet, vare, om avtalet ingåtts innan tvisten uppkommit, utan verkan.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

Förslag
till
Lag
angående ändrad lydelse av §§ 11 och 12 förordningen den
4 mars 1862 (nr 10) om tioårig preskription och om kallelse
å okända borgenärer.

Härigenom förordnas, att §§ 11 och 12 förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

§ 11.

Då kallelse är så sökt, som i 9 § sägs; utfärde rätten offentlig stämning å okända borgenärer, att sist före klockan tolv å viss dag, näst efter sex månader, giva sina fordringar skriftligen eller muntligen an. Stämningen varde i rättens kansli anslagen sex månader före inställedagen och i allmänna tidningarna kungjord tre gånger, första gången fem och tredje gången sist två

¹ Senaste lydelse se 1933: 326.

månader innan den dag inträffar. Kronans ombudsman i orten och alla inländska borgenärer, som å den i 9 § omnämnda förteckning upptagna äro, skola om stämningen särskilt underrättas; och foga rätten anstalt, att sådan underrättelse varder, minst en månad före inställelsedagen, dem meddelad.

§ 12.

Uraktlåter borgenär, den där ej finnes upptagen å omnämnda förteckning, att sin fordran å den i kallelsen utsatta inställelsedagen angiva, och har han den ej heller förut angivit, have sin talan förlorat mot gäldenär, som ej visas hava före inställelsedagen ägt eller å nämnda tid erhållit vetskap om fordringens tillvaro.

Är kallelse — — — är sagt.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

angående tid för framställande av anspråk mot löftesman enligt 4 § förordningen den 28 juni 1798 angående vissa omständigheter uti lagsöknings- och utmättningsmål.

Härigenom förordnas, att vad i 4 § förordningen den 28 juni 1798 angående vissa omständigheter uti lagsöknings- och utmättningsmål är stadgat om skyldighet för borgenär att inom viss tid lagsöka löftesman i anledning av borgen, som ingåtts såsom för egen skuld, vid påföljd att denne eljest är fri från sin borgen, skall anses fullgjort, om inom sålunda föreskriven tid talan mot löftesmannen blivit vid domstol väckt eller anspråket eljest hos domstol eller domare gjorts i laga ordning gällande.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

Genom lagen upphävas förklaringen den 29 juli 1812 över 4 § i 1798 års förordning samt kungörelsen den 9 maj 1835 angående tid för lagsökning hos Kungl. Maj:ts befallningshavande emot löftesman, vilken borgat såsom för egen skuld.

F ö r s l a g
till
L a g
**om ändring i förordningen den 4 maj 1855 (nr 66) angående
handelsböcker och handelsräkningar.**

Härigenom förordnas, att 12—18 och 25 §§ förordningen den 4 maj 1855 angående handelsböcker och handelsräkningar skola upphöra att gälla samt att 23 § nämnda förordning¹ skall erhålla följande ändrade lydelse.

23 §.

Räkning å varor, utborgade till köpman utan avtal om öppen kredit skall gäldenären bevisligen tillställas senast inom tre månader efter utgången av det år, varunder det utborgade i handelsboken inskrevs, där ej annorlunda uttryckligen avtalat är.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälla i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

F ö r s l a g
till
L a g
**angående ändring i vissa delar av lagen den 8 april 1927
(nr 85) om dödande av förkommen handling.**

Härigenom förordnas, att 5, 6, 7 och 13 §§ lagen den 8 april 1927 om dödande av förkommen handling² skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande angives.

5 §.

Rätten äge, innan beslut i saken meddelas, förelägga sökanden att förelägga utredning om viss omständighet, som finnes kunna på saken inverka; därvid må förhör under sanningsförsäkran äga rum med sökanden.

6 §.

Har sökanden visat sannolika skäl, att handlingen för honom förstörts eller eljest förkommit, förelägge rätten honom att å viss rättegångsdag fullfölja

¹ Senaste lydelse se 1868: 66 s. 7.

² Senaste lydelse av 13 § se 1934: 260 och 1936: 95.

ansökningen; och utfärde rätten offentlig stämning, som anslås i rättens kansli och genom rättens försorg införes i allmänna tidningarna ävensom, där rätten prövar lämpligt, i tidning inom orten. Införandet i allmänna tidningarna skall äga rum i första numret för januari, april, juli eller oktober månad; och skall vid utsättande av dag för ansökningens fullföljande iakttagas, att minst ett och högst två år komma att förflyta mellan dagen för införandet och den dag, som utsättes för ärendets fullföljande.

Stämningen skall innehålla, jämte beskrivning av handlingen, att sannolika skäl visats för sökandens uppgift att den för honom förkommit, ävensom tillkännagivande att, om någon innehar handlingen eller vet att den finnes i behåll, han bör därom hos rätten göra anmälan sist å den för ärendets fullföljande utsatta dag.

Har stämningen icke blivit i rätt tid införd i allmänna tidningarna och möter på grund härav hinder för ärendets företagande å den utsatta dagen, äge rätten utsätta ny dag för ansökningens fullföljande samt utfärda och kungöra offentlig stämning på sätt förut sagts. Underrättelse härom skall meddelas sökanden.

7 §.

Fullföljes ej — — — den förfallen.

13 §.

Hava tio år förflutit från det in-tecknad fordringshandling, om vilken det ej är känt var den finnes, blivit uppvisad för anteckning om innehav eller eljest företedd i in-teckningsärende och vill den in-tecknade egendomens ägare äska att in-teckningen, ehuru han ej kan förete handlingen, måtte dödas, göra ansökan därom hos in-teckningsdomstolen eller, där handlingen är in-tecknad i fast egendom eller i jordbruksinventarier, hos den rätt under vilken fastigheten lyder. Sedan ansökningen, där så ske kan, på sätt om stämning i tvistemål är stadgat delgivits den senast antecknade innehavaren av handlingen, utfärde rätten offentlig stämning, som skall kungöras på sätt i 6 § sägs samt innehålla beskrivning av handlingen ävensom tillkännagivande att, om någon innehar handlingen eller har kännedom om att den finnes i behåll, han bör därom, vid äventyr att in-teckningen eljest dödas, hos rätten göra anmälan sist å dag som för ärendets fullföljande utsättes. Sådan dag må ej sättas tidigare än sex månader efter kungörelsens införande i allmänna tidningarna.

Fullföljes ej ansökningen å utsatt dag, vare den förfallen.

Finner rätten — — — handlingens företeende.

Rätten har — — — i fastighets- eller in-teckningsboken.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

F ö r s l a g
till
L a g
om ändring i vissa delar av sjölagen.

Härigenom förordnas, att 324 och 325 §§ sjölagen skola upphöra att gälla samt att 313—316, 319, 323 och 328—330 §§ samma lag skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande angives.

313 §.

Rådstuvurätt vare — — — denna lag.

Att sådant mål i visst fall må upptagas av häradsrätt är särskilt stadgat.

314 §.

1 mom. När sjöförklaring av rätten upptages eller sjöförhör, varom i 317 och 320 §§ sägs, verkställs, skall rätten bestå av en lagfaren domare såsom ordförande och såsom sakkunniga, med säte och stämma i rätten, två i sjöväsendet kunniga och erfarna män.

De sakkunniga ledamöterna, av vilka åtminstone den ene bör hava utövat tjänst såsom befälhavare å handelsfartyg, skola före utgången av varje år, med tjänstgöringsskyldighet för det följande, utses av rätten. Å ledamöter skall därförinnan förslag, upptagande minst fem personer, upprättas av handels- och sjöfartsnämnden i staden eller, där sådan nämnd ej finnes, av stadsfullmäktige; dock vare rätten ej bunden av förslaget. För att i de sålunda utseddass ställe, vid inträffat förfall, tjänstgöra skola två suppleanter utses; uppstår hinder jämväl för dem, äge ordföranden för varje särskilt fall tillkalla andra.

Finner rätten, att i särskilt fall, med avseende på de däruti förekommande omständigheter, biträde av person med särskild fackkunskap är erforderligt, äge rätten tillkalla sådan att såsom tredje sakkunnig ledamot inträda i rätten.

Ersättning till sakkunnig ledamot gäldas av statsverket enligt bestämmelser, som meddelas av Konungen.

2 mom. När vid rådstuvurätt till handläggning förekommer mål angående klander av dispasch, skola, utom det antal av rättens lagfarna ledamöter, som i rättegångsbalken är i allmänhet föreskrivet för rådstuvurätts domförhet vid huvudförhandling, tre i handel och sjöfart kunniga och erfarna män hava säte och stämma i rätten. Stadsfullmäktige i stad, vars rådstuvurätt enligt 326 § äger upptaga dylikt mål, skola före utgången av varje år utse dessa särskilda ledamöter att utöva befatningen under det följande året. För att i deras ställe, vid inträffat förfall, tjänstgöra skola tillika tre suppleanter utses; uppstår hinder jämväl för dem, äge rättens ordförande efter samråd med de lagfarna ledamöterna för varje särskilt fall tillkalla andra.

De särskilda ledamöterna njute ersättning av allmänna medel enligt bestämmelser, som meddelas av Konungen. Om skyldighet för part att återgälda sådan ersättning äge vad i 18 kap. 13 § rättegångsbalken är stadgat motsvarande tillämpning.

3 mom. Sakkunnig ledamot, som avses i 1 och 2 mom., skall vara svensk medborgare och hava fyllt tjugufem år; ej må den vara ledamot, som är omyndig eller i konkurstillstånd.

Har tid, för vilken sådan ledamot utsetts, gått till ända, vare han dock skyldig att tjänstgöra vid fortsatt behandling av mål, i vars handläggning han förut deltagit.

315 §.

När anmälan — — — för sammanträdet.

De sakkunniga ledamöterna skola om inkommen anmälan till sjöförklarings avgivande underrättas så snart ske kan, och åligge det dem att taga del av de anmälan bilagda handlingarna samt att för rättens ordförande före sammanträdet skriftligen angiva de förhållanden, om vilka från sjöteknisk synpunkt med avseende å olyckans art upplysningar påkallas.

316 §.

Vid sjöförklarings upptagande skola först befälhavaren och därefter de till upplysning i saken inkallade eller eljest för sådant ändamål närvarande personer var för sig avgiva en såvitt möjligt sammanhängande berättelse angående händelsen; där någons berättelse är ofullständig, otydlig eller obestämd, bör rätten genom lämpliga frågor söka erhålla säker upplysning om vad han verkligen erfarit angående händelsen. De sakkunniga ledamöterna böra under sammanträdet lämna nödiga upplysningar för sakens bedömande ur sjöteknisk synpunkt och, i den mån det finnes nödigt för sakens utredning, framställa frågor till personer, som höras. Sedan samtliga berättelser avgivits, böra, där ej laga hinder finnes möta eller rätten eljest med avseende å sakens omständigheter finner edgång ej böra äga rum, de till upplysning i saken inkallade eller eljest för sådant ändamål närvarande personer sina berättelser, sedan de blivit ur protokollet upplästa, med vittnesed bekräfta.

Till sammanträdet särskilt inkallade personer, som icke tillhöra besättningen, njute ersättning av allmänna medel efter ty om ersättning till vittne är stadgat.

Om förhör, som i första stycket sägs, samt påföljd för den som icke hör sammar kallelse gälle i övrigt vad i rättegångsbalken är stadgat om vittne.

319 §.

Det i 317 § föreskrivna sjöförhör skall utom riket anställas av vederbörande konsul, därest sjöförklaring inför honom avgives, i sammanhang med dess upptagande, och eljest så snart han genom den i 40 § omförmälda rap-

port, dagboken eller annorledes erhållit kännedom om olyckan. Till sjöförhöret inkalle konsuln befälhavaren, med åläggande för honom att medhava dagboken ävensom de personer, vilka antagas kunna giva upplysning angående olyckan. Där det lämpligen kan ske, bör konsuln såsom bisittare vid sjöförhöret tillkalla två i sjöväsendet kunniga, helst svenska män, mot vilka ej förekommer jäv, som gäller mot domare.

Har i — — — 317 § avses.

323 §.

Om rådstuvurätternas inbördes behörighet i tvistemål, som skola bedömas efter denna lag, gälle i tillämpliga delar vad angående laga domstol i tvistemål i allmänhet är stadgat. Såsom svarandens hemvist skall ock anses den ort, där fartyget finnes. Äro flera redare i ett fartyg, skall fartygets hemort anses som rederiets hemvist. Finnes ej rådstuvurätt å ort, där svaranden enligt vad sålunda är föreskrivet må sökas, äge käranden instämma tvisten till den rådstuvurätt, som är närmast den orten.

328 §.

Om rådstuvurätternas inbördes behörighet i brottmål, som skola bedömas efter denna lag, gälle i tillämpliga delar vad angående laga domstol i brottmål i allmänhet är stadgat. Finnes ej rådstuvurätt å ort, där brottet förövats eller vid vars domstol den tilltalade enligt vad sålunda är föreskrivet eljest har att svara, må åtal väckas vid den rådstuvurätt, som är närmast den orten.

329 §.

1 mom. Den som vill klandra dispasch skall inom trettio dagar från den dag, då dispaschen utgavs, till rådstuvurätten inkomma med skriftlig inlaga i två exemplar. I inlagan skola fullständigt upptagas alla klagandens påståenden jämte skälen därtill. Vid inlagan skola ock fogas den klandrade utredningen samt de handlingar klaganden åberopar.

Finnes uppenbart, att talan icke kan upptagas till prövning, skall den omedelbart avvisas; beslut härom må meddelas av rättens ordförande.

Avvisas ej klandertalan, äge klagandens vederpart utbekomma ena exemplaret av klagandens inlaga. Vill vederparten bemöta klandret, äge han inom två veckor efter klandertidens utgång till rådstuvurätten inkomma med skriftlig förklaring i två exemplar. Vid förklaringen skola fogas de handlingar förklaranden åberopar, där de ej redan äro ingivna. Ej må å någondera sidan mer än en skrift ingivas.

Har icke dispasch blivit överklagad i den ordning, nu är sagt, lände den till efterrättelse.

2 mom. Vill part bliva muntligen hörd, göre därom anmälan inom en månad efter klandertidens utgång. Göres sådan anmälan, bestämme rättens ordförande genast dag för förhöret, som ofördröjligen skall inför rätten hållas. Har ej inom nyss stadgade tid anmälan skett och prövar ej heller rätten

nödigt höra parterna, skall ofördröjligen genom anslag å en för allmänheten tillgänglig plats i rättens kansli tillkännagivas viss dag, då rättens utslag kommer att meddelas. Underrättelse om tiden för utslaget meddelande skall ock avsändas till klaganden samt till annan part, som inkommit med förklaring eller eljest blivit hörd i målet.

3 mom. I rättens utslag eller beslut skall fullständig underrättelse meddelas om vad part för fullföljande av talan mot utslaget eller beslutet har att iakttaga.

330 §.

Talan mot rådstuvurätts utslag eller beslut i mål, som i 326 § omförmäles, föres genom besvär till högsta domstolen. Vill någon anföra besvär, skall han inom fyra veckor från den dag, då utslaget eller beslutet meddelades, till rådstuvurätten inkomma med besvärslagan i två exemplar och därvid foga de till saken hörande handlingar klaganden kan anse nödigt förete. Om klagandes skyldighet att nedsätta fullföljdsavgift samt belopp till säkerhet för kostnadsersättning åt motparten skola bestämmelserna i 54 kap. 17 och 18 §§ rättegångsbalken äga motsvarande tillämpning; vad klaganden enligt 56 kap. 2 § samma balk har att iakttaga skall fullgöras hos rättens ordförande och skall vad i övrigt där sägs om hovrätt avse rättens ordförande.

Finnes besvärstalan ej vara fullföljd på föreskrivet sätt eller inom rätt tid, skall den av rådstuvurätten avvisas; beslut härom må meddelas av rättens ordförande. Om talan mot sådant beslut gälle vad i första stycket sagts.

Avvisas ej besvärstalan, äge klagandens vederpart utbekomma ena exemplaret av besvärslagan; han äge därefter att inom fyra veckor från besvärstidens utgång till rådstuvurätten inkomma med förklaring jämte de handlingar han vill åberopa.

Sedan förklaring inkommit eller tiden för förklarings avgivande gått till ända utan att sådan avgivits, skall rådstuvurätten utan dröjsmål till högsta domstolen insända de växlade skrifterna jämte därvid fogade handlingar samt akten i målet.

Angående förfarandet i högsta domstolen gälle i övrigt i tillämpliga delar vad i 56 kap. rättegångsbalken är stadgat om besvär.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag
till
Lag
om ändring i vissa delar av sjömanslagen den 15 juni
1922 (nr 270).

Härigenom förordnas, att 88 § sjömanslagen den 15 juni 1922 skall upphöra att gälla samt att 86, 87 och 89 §§ samma lag skola erhålla följande ändrade lydelse.

86 §.

Rådstuvurätt vare första domstol i mål, som skall bedömas efter denna lag.

Att sådant mål i visst fall må upptagas av häradsrätt är särskilt stadgat.

87 §.

Om rådstuvurätternas inbördes behörighet i tvistemål, som skola bedömas efter denna lag, gälle i tillämpliga delar vad angående laga domstol i tvistemål i allmänhet är stadgat. Såsom svarandens hemvist skall ock anses den ort, där fartyget finnes. Äro flera redare i ett fartyg, skall fartygets hemort anses som rederiets hemvist. Finnes ej rådstuvurätt å ort, där svaranden enligt vad sålunda är föreskrivet må sökas, äge kåranden instämman tvisten till den rådstuvurätt, som är närmast den orten.

89 §.

Om rådstuvurätternas inbördes behörighet i brottmål, som skola bedömas efter denna lag, gälle i tillämpliga delar vad angående laga domstol i brottmål i allmänhet är stadgat. Finnes ej rådstuvurätt å ort, där brottet förövats eller vid vars domstol den tilltalade enligt vad sålunda är föreskrivet eljest har att svara, må åtal väckas vid den rådstuvurätt, som är närmast den orten.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 4 juni 1937 (nr 306) om behörighet för häradsrätt att upptaga sjörättsmål

Härigenom förordnas, att 2 § lagen den 4 juni 1937 om behörighet för häradsrätt att upptaga sjörättsmål skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

2 §.

Vad i — — — av häradsrätt.

Vid upptagande av sjöförklaring eller sjöförhör gälle om rättens sammansättning vad i 314 § 1 mom. sjölagen är stadgat; nämnd skall ej deltaga. Förslag å sakkunniga ledamöter, som avses i andra stycket sistnämnda lagrum, skall upprättas av handels- och sjöfartsnämnd eller, där sådan nämnd ej finnes, stadsfullmäktige i stad vars förenande med domsaga föranlett förordnande enligt 1 §.

—————

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 71, 93 och 94 §§ växellagen.

Härigenom förordnas, att 71, 93 och 94 §§ växellagen¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

71 §.

Växelpreskription avbrytes genom:

delgivning av stämning eller av lagsökning till svensk domstol eller kungörande av rättegång vid sådan domstol;

växelfordringens återopande för kvittning vid svensk domstol;

¹ Senaste lydelse av 71 och 93 §§ se 1937:458.

fordringens bevakning — — — konkurs; eller
dess anmälände — — — utan konkurs.

Genom delgivning av stämning till domstol i främmande stat avbrytes preskription, där gäldenären har hemvist i den staten eller, utan invändning mot domstolens behörighet, inställer sig i målet eller personligen erhållit del av stämningen. Lika med delgivning av stämning till utländsk domstol anses kungörande av rättegång vid sådan domstol enligt där gällande lag. Har i främmande stat fordringen bevakats i växelgäldenärs konkurs eller anmälts under ackordsförhandling utan konkurs, vare preskription därigenom avbruten, där växelgäldenären vid konkursens eller ackordsförhandlingens början hade hemvist i den främmande staten. Växelfordrans återopande för kvittning vid utländsk domstol medföre ock avbrott i preskription.

Preskription avbrytes — — — vidtagit åtgärden.

Har preskription — — — sist handlades.

Möter för — — — hindrets upphörande.

93 §.

Växelmål instämnes till domstol, där den, som skall stämmas, har att svara i tvistemål i allmänhet.

Vill man — — — i lagsökningslagen.

94 §.

Delgivning av stämning i växelmål skall ske genom rättens försorg, om käranden ej hellre vill själv ombesörja delgivningen.

I växelmål erfordras ej förberedelse, om ej käranden det begär. Då käranden det äskar, skall första inställelse eller, om förberedelse ej erfordras, huvudförhandling utsättas till samma dag som stämning sökes eller nästföljande dag, om svaranden är så till hands, att han kan infinna sig, och synnerligt hinder ej möter. Parterna skola omedelbart kallas.

Då huvudförhandling utsättes omedelbart i stämningen, vare rätten vid huvudförhandling, som då hålles, domför, häradsrätt utan nämnd och rådstuvurätt med en lagfaren domare.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 53, 71 och 72 §§ checklagen.

Härigenom förordnas, att 53, 71 och 72 §§ checklagen¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

53 §.

Checkpreskription avbrytes genom:

delgivning av stämning eller av lagsökning till svensk domstol eller kungörande av rättegång vid sådan domstol;

checkfordringens återopande för kvittning vid svensk domstol;

fordringens bevakning — — — konkurs; eller

dess anmälände — — — utan konkurs.

Genom delgivning av stämning till domstol i främmande stat avbrytes preskription, där gäldenären har hemvist i den staten eller, utan invändning mot domstolens behörighet, inställer sig i målet eller personligen erhållit del av stämningen. Lika med delgivning av stämning till utländsk domstol anses kungörande av rättegång vid sådan domstol enligt där gällande lag. Har i främmande stat fordringen bevakats i checkgäldenärs konkurs eller anmälts under ackordsförhandling utan konkurs, vare preskription därigenom avbruten, där checkgäldenären vid konkursens eller ackordsförhandlingens början hade hemvist i den främmande staten. Checkfordrans återopande för kvittning vid utländsk domstol medföre ock avbrott i preskription.

Preskription avbrytes — — — vidtagit åtgärden.

Har preskription — — — sist handlades.

Möter för — — — hindrets upphörande.

71 §.

Checkmål instämnes till domstol, där den, som skall stämmas, har att svara i tvistemål i allmänhet.

Vill man — — — i lagsökningslagen.

72 §.

Delgivning av stämning i checkmål skall ske genom rättens försorg, om käranden ej hellre vill själv ombesörja delgivningen.

I checkmål erfordras ej förberedelse, om ej käranden det begär. Då käranden det äskar, skall första inställelse eller, om förberedelse ej erfordras, hu-

¹ Senaste lydelse av 53 och 71 §§ se 1937: 459.

vudförhandling utsättas till samma dag som stämning sökes eller nästföljande dag, om svaranden är så till hands, att han kan infinna sig, och synnerligt hinder ej möter. Parterna skola omedelbart kallas.

Då huvudförhandling utsättes omedelbart i stämningen, vare rätten vid huvudförhandling, som då hålles, domför, häradsrätt utan nämnd och rådstuvurätt med en lagfaren domare.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 95 och 138 §§ lagen den 12 augusti 1910 (nr 88 s. 1) om aktiebolag.

Härigenom förordnas, att 95 och 138 §§ lagen den 12 augusti 1910 om aktiebolag skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

95 §.

Menar styrelsen — — — beslutet förlorad.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekommer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade beslutet ej må verkställas. Om förordnandet skall, där klandrade beslutet är av beskaffenhet, att det bör registreras, underrättelse ofördröjligen genom rättsens eller domarens försorg avsändas för registrering.

Domstols utslag, varigenom bolagsstämmobeslut upphävts eller ändrats, gälle jämväl för de aktieägare, som ej instämt klandertalan.

138 §.

Innehåller bolagsordningen förbehåll, att tvister mellan bolaget och styrelsen eller ledamot därav eller aktieägare skola hänskjutas till avgörande av en eller flera skiljemän, äge det förbehåll samma verkan, som tillkommer skiljeavtal. Om påkallande av förbehållets tillämpning gälle vad om stämning i denna lag finnes stadgat; där styrelsen vill föra klandertalan mot bolagsstämmobeslut, skall styrelsens rätt till talan anses bevarad, om den i 68 § 2 mom. omförmälda stämman blivit inom den i 95 § 1 mom. stadgade tiden utlyst att hållas så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälla i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 45 och 90 §§ lagen den 22 juni 1911 (nr 55 s. 1) om ekonomiska föreningar.

Härigenom förordnas, att 45 och 90 §§ lagen den 22 juni 1911 om ekonomiska föreningar¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

45 §.

Menar styrelsen — — — beslutet förlorad.

Klandertalan, grundad — — — samtliga föreningsmedlemmarna.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekommer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade beslutet ej må verkställas. Om förordnandet skall, där klandrade beslutet är av beskaffenhet, att det bör registreras, underrättelse ofördröjligen genom rättsens eller domarens försorg avsändas för registrering.

Domstols utslag, varigenom föreningsbeslut upphävts eller ändrats, gälla jämväl för de föreningsmedlemmar, som ej instämt klandertalan.

90 §.

Innehålla ekonomisk förenings stadgar förbehåll, att tvister mellan föreningen och styrelsen eller ledamot därav eller föreningsmedlem eller röstberättigad, som ej är föreningsmedlem, skola hänskjutas till avgörande av en eller flera skiljemän, äge det förbehåll samma verkan, som tillkommer skiljeavtal. Om påkallande av förbehållets tillämpning gälla vad om stämning i denna lag finnes stadgat; där styrelsen vill föra klandertalan mot föreningsbeslut, skall styrelsens rätt till talan anses bevarad, om det i 26 § 2 mom. oförmälda sammanträdet blivit inom den i 45 § 1 mom. stadgade tiden utlyst att hållas så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälla i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

---

¹ Senaste lydelse av 90 § se 1942:264.

Förslag
till
Lag
angående ändrad lydelse av 88 § lagen den 22 juni 1911
(nr 74) om bankrörelse.

Härigenom förordnas, att 88 § lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

88 §.

Menar styrelsen — — — beslutet förlorad.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekommer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade beslutet ej må verkställas. Om förordnandet skall, där klandrade beslutet är av beskaffenhet, att det bör registreras, underrättelse ofördröjligen genom rättsens eller domarens försorg avsändas för registrering.

Domstols utslag, varigenom bolagsstämmobeslut upphävts eller ändrats, gälle jämväl för de aktieägare, som ej instämt klandertalan.

—————

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag
till
Lag
angående ändring i vissa delar av lagen den 25 maj 1917
(nr 257) om försäkringsrörelse.

Härigenom förordnas, att 86, 116, 185 och 211 §§ lagen den 25 maj 1917 om försäkringsrörelse skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

86 §.

Menar styrelsen — — — beslutet förlorad.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekommer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade beslutet ej må verkställas. Om förordnandet skall, där klandrade beslutet är av

beskaffenhet, att det bör registreras, underrättelse ofördröjligen genom rät-
tens eller domarens försorg avsändas för registrering.

Domstols utslag, varigenom bolagsstämmobeslut upphävts eller ändrats,
gälla jämväl för de aktieägare, som ej instämt klandertalan.

116 §.

Innehåller bolagsordningen förbehåll, att tvister mellan bolaget och styrelsen
eller ledamot därav eller aktieägare skola hänskjutas till avgörande av en
eller flera skiljemän, äge det förbehåll samma verkan, som tillkommer skilje-
avtal. Om påkallande av förbehållets tillämpning gälle vad om stämning i
denna lag finnes stadgat; där styrelsen vill föra klandertalan mot bolagsstäm-
mobeslut, skall styrelsens rätt till talan anses bevarad, om den i 60 § 2 mom.
omförmälda stämman blivit inom den i 86 § 1 mom. stadgade tiden utlyst
att hållas så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske.

185 §.

Menar styrelsen — — — beslutet förlorad.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekom-
mer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade be-
slutet ej må verkställas. Om förordnandet skall, där klandrade beslutet är av
beskaffenhet, att det bör registreras, underrättelse ofördröjligen genom rät-
tens eller domarens försorg avsändas för registrering.

Domstols utslag, varigenom bolagsstämmobeslut upphävts eller ändrats,
gälla jämväl för delägare eller röstberättigad, som ej är delägare, ändå att han
icke instämt klandertalan.

211 §.

Innehåller bolagsordningen förbehåll, att tvister mellan bolaget och styrelsen
eller ledamot därav eller delägare eller röstberättigad, som ej är delägare, skola
hänskjutas till avgörande av en eller flera skiljemän, äge det förbehåll samma
verkan, som tillkommer skiljeavtal. Om påkallande av förbehållets tillämp-
ning gälle vad om stämning i denna lag finnes stadgat; där styrelsen vill föra
klandertalan mot bolagsstämmobeslut, skall styrelsens rätt till talan anses
bevarad, om den i 161 § 2 mom. omförmälda stämman blivit inom den i 185 §
1 mom. stadgade tiden utlyst att hållas så snart det med iakttagande av före-
skrivna kallelsetid kan ske.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälla i tillämpliga
delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag
till
Lag
angående ändrad lydelse av 45 och 84 §§ lagen den 24 mars 1938 (nr 96) om understödsföreningar.

Härigenom förordnas, att 45 och 84 §§ lagen den 24 mars 1938 om understödsföreningar skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

45 §.

Menar styrelsen — — — beslutet förlorad.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekommer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade beslutet ej må verkställas. Om förordnandet skall, där klandrade beslutet är av beskaffenhet att det bör registreras, underrättelse ofördröjligen genom rättens eller domarens försorg avsändas för registrering.

Domstols utslag, varigenom understödsförenings beslut upphävs eller ändrats, gälle jämväl för de medlemmar, som ej instämt klandertalan.

84 §.

Innehålla understödsförenings stadgar förbehåll, att tvister mellan föreningen och styrelsen eller ledamot därav eller föreningsmedlem eller annan understödsberättigad skola hänskjutas till avgörande av en eller flera skiljemän, äge det förbehåll samma verkan, som tillkommer skiljeavtal. Om påkallande av förbehållets tillämpning gälle vad om stämning i 26 § finnes stadgat; där styrelsen vill föra klandertalan mot föreningsbeslut, skall styrelsens rätt till talan anses bevarad, om det där omförmälda förenings-sammanträdet blivit inom den i 45 § första stycket stadgade tiden utlyst att hållas så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 61 § lagen den 19 juni 1919 (nr 426) om flottning i allmän flottled.

Härigenom förordnas, att 61 § lagen den 19 juni 1919 om flottning i allmän flottled skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

61 §.

Förmenar enskild — — — gjorda debiteringen.

Menar styrelsen — — — beslutet förlorat.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekommer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade beslutet ej må verkställas.

Domstols utslag, varigenom föreningsbeslut upphävts eller ändrats, gälle jämväl för dem, som ej instämt klandertalan.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

om ändring i vissa delar av konkurslagen.

Härigenom förordnas, dels att 7, 9, 11—14, 16, 17, 20, 22, 26, 37, 39, 77, 79, 95, 103, 108, 111, 117, 130, 164, 185, 199, 204 och 211 §§ konkurslagen¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att 212 § nämnda lag skall upphöra att gälla.

7 §.

Vill gäldenär — — — nyss sagts.

Konkursdomare vare — — — skola upptagas.

Med stad avses i denna lag stad med rådstuvurätt; om annan stad gälle vad för landet är föreskrivet.

¹ Senaste lydelse av 7 och 11 §§ se 1933: 324.

9 §.

Borgenär, som söker gäldenärs försättande i konkurs, skall i ansökningen uppgiva sin fordran. Borgenären bör tillika i ansökningen ange de omständigheter, på vilka han grundar yrkandet om egendomsavträde, samt vid ansökningen foga, i huvudskrift eller styrkt avskrift, de handlingar, vilka han vill åberopa till stöd för sin talan. Ansökningen, som bör innehålla uppgift om borgenärens och gäldenärens hemvist och postadress, skall, jämte därvid fogade handlingar, ingivas i två exemplar.

11 §.

Upptages konkursansökning — — — i konkurs.

Har, i fall då dödsbo ej står under förvaltning av boutredningsman, ansökning om boets avträdande till konkurs icke gjorts av samtliga dödsbodelägare, utsättes konkursdomaren genast dag för prövning av ansökningen inom fjorton dagar från dess ingivande; och skall konkursdomaren därom utfärda kungörelse, som anslås i rättens kansli samt införes en gång i allmänna tidningarna och i tidning inom orten. Underrättelse om tid och ställe för prövning av ansökningen skall tillika särskilt delgivas envar delägare, som ej underskrivit ansökningen, om det kan antagas, att kallelsen före den utsatta dagen kommer honom till handa. Varder på framställning, som göres sist då konkursansökningen företages till prövning, boets egendom ställd under förvaltning av boutredningsman, vare konkursansökningen förfallen. I annat fall meddele konkursdomaren beslut om dödsboets försättande i konkurs.

12 §.

Upptages borgenärs konkursansökning, teckne konkursdomaren genast å ansökningen föreläggande för gäldenären att inom viss tid, ej över fyra dagar i stad och en vecka på landet, från det han erhållit del av ansökningshandlingarna till konkursdomaren ingiva förklaring över ansökningen. Föreligger på grund av att gäldenären vistas utomlands eller eljest i särskilt fall anledning att utsträcka förklaringstiden, må det ske, dock ej utöver vad oundgängligen kräves och ej utöver sex veckor. Föreläggandet skall innehålla anmaning till gäldenären att, om hans postadress icke tillförlitligen angivits i konkursansökningen, hos konkursdomaren anmäla den postadress, under vilken kallelse kan tillställas gäldenären. Ansökningshandlingarna jämte föreläggande, som nu sagts, skola delgivas gäldenären.

Medgiver gäldenären ansökningen, meddele konkursdomaren genast beslut om gäldenärens försättande i konkurs; bestrider gäldenären ansökningen eller uteblir han med förklaring, ehuru delgivning i behörig ordning skett, varde målet hänskjutet till rätten.

13 §.

Då konkursansökning skall hänskjutas till rätten, varde målet av konkursdomaren utsatt att förekomma, i stad inom fyra dagar samt på landet inom

tio dagar. Kräves för gäldenärens kallande eller hans inställelse vid rätten oundgängligen längre tid, må tiden för målets företagande vid rätten utsträckas, dock ej utöver sex veckor från det delgivning av kallelsen kan väntas hava ägt rum. Till rätten skola parterna särskilt kallas. I kallelse skall an-
givas, att gäldenärens utevaro icke hindrar målets handläggning och avgörande samt att, om borgenären uteblir, ansökningen är förfallen, så vida den ej medgives av gäldenären.

14 §.

I fråga om delgivning av konkursansökning äge vad om delgivning av stämning i tvistemål är stadgat motsvarande tillämpning. Delgivning på sätt i 33 kap. 12 § rättegångsbalken är föreskrivet må i fall, som avses i 11—13 §§, ske även då den, som sökes för delgivning, vistas å känd ort utom riket och delgivning eljest ej kan med laga verkan ske här i riket samt konkursdomaren med hänsyn till ortens avlägsenhet eller andra omständigheter finner det icke skäligen böra krävas, att delgivningen verkställas utom riket. Delgivning skall verkställas så skyndsamt omständigheterna medgiva.

Sker delgivning av konkursansökning på sätt i 33 kap. 12 § rättegångsbalken föreskrives, skall konkursdomaren tillse, att gäldenärens egendom varder satt under säker vård; kostnaden härför skall gäldas av borgenären.

16 §.

I mål angående egendomsavträde må rätten ej bevilja part uppskov, med mindre synnerliga skäl därtill äro. Beviljas uppskov, må det ej sättas längre än som oundgängligen kräves.

17 §.

Nu är konkursansökning gjord av borgenär, och dör gäldenären, utan att han den medgivit; har ej målet hänskjutits till rätten, varde dödsboet förelagt att till konkursdomaren inkomma med förklaring över ansökningen inom fjorton dagar från delfåendet. Medgiva, i fall då dödsbo ej står under förvaltning av boutredningsman, ej samtliga dödsbodelägare ansökningen och skall förty densamma prövas av rätten, varde, där någon dödsbodelägars vistelseort är okänd eller dödsbodelägare uppehåller sig å avlägsen utrikes ort, sådan delägare särskilt kallad på sätt i 33 kap. 12 § rättegångsbalken sägs. Är målet, då gäldenären dör, redan hänskjutet till rätten, varde dödsboet kallat att inför rätten yttra sig över ansökningen, och gälle beträffande frånvarande delägars kallande vad nyss sagts. Söker borgenär, att avliden gäldenärs bo skall avträdas till konkurs, skall i fråga om ansökningens delgivning med dödsboet och delägars kallande till rätten tillämpas vad i första och andra punkterna föreskrivits.

20 §.

Kungörelse, som i 19 § sägs, skall ofördröjligen anslås i rättens kansli samt genast eller nästa postdag avsändas för att införas en gång i allmänna tid-

ningarna och den eller de ortstidningar, som jämlikt 19 § i sådant avseende bestämts.

Sedan den — — — sådan uppbörd.

Breven skola — — — utsatta dag.

Varder sedan — — — ovan sägs.

Om innehållet i kungörelsen skall konkursdomaren på sätt om delgivning av stämning i tvistemål är stadgat låta delgiva gäldenären särskild underrättelse med erinran om den honom enligt 92 § åliggande skyldigheten att å första borgenärssammanträdet avlägga bouppteckningsed.

Att i — — — sistnämnda paragraf.

22 §.

Sedan beslut — — — till konkursboet.

Är, då egendom avträdes till konkurs, rättegång mellan gäldenären och annan om sådan egendom, må konkursboet övertaga gäldenärens talan; övertager ej konkursboet gäldenärens talan, ehuru det underrättats om rättegången, skall den egendom, varom är fråga, anses icke tillhöra konkursboet. I fråga om konkursboets skyldighet att, då det övertager gäldenärens talan, svara för rättegångskostnad äge vad i rättegångsbalken är stadgat beträffande den, å vilken överlåtelse enligt 13 kap. 7 § nämnda balk ägt rum, motsvarande tillämpning.

Föres talan mot gäldenären angående fordran, som må göras gällande i konkursen, äge konkursboet inträda i rättegången jämte gäldenären.

Då konkurs inträffat, åligge gäldenären att därom underrätta den rätt, där enligt vad nu sagts rättegång föres; rätten har att, om det erfordras, lämna konkursboet meddelande om rättegången.

Angående skyldighet för förvaltaren att inhämta rättens ombudsmans samtycke till talan, som enligt denna paragraf må föras av konkursboet, och påföljden, om det underlåtes, gälle vad i 79 § är stadgat.

26 §.

Varder beslut om egendomsavträde upphävt av högre rätt, skall konkursdomaren underrättas därom; och låte han kungöra den högre rättens beslut en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen, ävensom nedtaga den i rättens kansli anslagna kungörelsen.

Finnes i — — — rättens beslut.

Innan i — — — sig, betalas.

37 §.

Finnes egendom — — — uppkommen skada.

Har den — — — egendomens värde.

När å — — — till ersättning.

Då betalning — — — hans lott.

Återvinnnes från gäldenärens make egendom, som denne erhållit i gåva, eller går bodelning emellan gäldenären och hans make eller dennes arvingar åter och har maken eller arvingarna i följd av vad som stadgas i 8 kap. 5 § eller 13 kap. 14 § giftermålsbalken, innan stämning om återvinning delgavs, infriat någon gäldenärens skuld, vare konkursboet skyldigt återgälda maken eller arvingarna vad sålunda guldits jämte ränta.

39 §.

Den återvinningsrätt, som enligt vad ovan är stadgat tillkommer konkursbo, må göras gällande ej mindre av förvaltaren än även av borgenär, som bevakat fordran i konkursen; dock att borgenär, som vill anställa återvinningstalan, skall, före talans anhängiggörande, därom underrätta förvaltaren vid påföljd, att hans talan eljest ej upptages till prövning.

Återvinningstalan enligt — — — bodelningshandlingen ingavs.

Är talan — — — till godo.

77 §.

Förvaltaren vare pliktig att så snart ske kan vidtaga nödiga åtgärder för indrivning av utestående fordringar; dock må i den ordning, som i 64 § är stadgad beträffande uppskov med försäljning av boets egendom, beslutas uppskov med indrivning av boets fordringar, och skall, om sådant uppskov beslutits, vad i 65 § för där avsett fall föreskrives äga motsvarande tillämpning. Kan fordran ej indrivnas utan att rättegång eller lagsökning eller handräckning för fordran anhängiggöres eller skiljedom påkallas, gälle vad i 79 § finnes stadgat. Varder ej rättegång eller lagsökning eller handräckning för fordran anhängiggjord eller skiljedom påkallad och kommer ej heller förlikning till stånd på sätt nedan sägs, må fordringen förtryttras såsom annan lös egendom.

79 §.

Rättegång eller lagsökning eller handräckning för fordran må ej utan rätens ombudsmans samtycke anhängiggöras av förvaltaren, och må han ej heller utan sådant samtycke för konkursboets räkning fortsätta mål, som anhängiggjorts innan beslutet om egendomsavträde meddelades.

Vill förvaltaren — — — ombudsmannens samtycke.

Underlåter förvaltaren att iakttaga vad ovan är föreskrivet, vare det utan verkan å målet, men svare förvaltaren för kostnad och skada, som må uppkomma för konkursboet och ej täckes av vad genom rättegången, lagsökningen eller handräckningsförfarandet kommit boet tillgodo.

Vad sålunda — — — inlett skiljedomsförfarande.

95 §.

På konkursdomaren ankomme att förordna om vidtagande av åtgärd enligt 94 § och att utdöma förelagt vite. Har någon för tredska insatts i häkte, skall konkursdomaren, då anledning till hans kvarhållande ej längre är för

handen, genast förordna om hans lösgivande. Den, som insatts i häkte, skall senast var fjortonde dag inställas för konkursdomaren.

103 §.

Efter bevakningstidens — — — anmärkningar framställas.

Anmärkningstiden skall — — — av anmärkningstiden.

Konkursdomaren bestämme ock viss dag, å vilken, därest förlikning ej träffas, målet angående de tvistiga fordringarna skall vid rätten förekomma, i stad inom fjorton dagar från nyssnämnda sammanträde och på landet under först infallande allmänna ting, så framt ej handläggningen efter ty i 108 § sägs skall äga rum å särskilt sammanträde. Där det i särskilt fall finnes nödvändigt, må målet utsättas till senare tidpunkt.

Konkursdomaren låte — — — och förvaltaren.

Finner konkursdomaren — — — särskilt underrättas.

108 §.

De tvistefrågor — — — deras talan.

Förvaltaren skall — — — ärendets handläggning.

På ombudsmannen — — — därå tala.

Finnes anmärkning — — — till rätten.

Framställes på landet begäran om särskilt sammanträde för målets handläggning, åligge ombudsmannen att genast underrätta konkursdomaren där-om. Finner konkursdomaren skäl därtill, utsatte han ofördröjligen sådant sammanträde. Kan besked om konkursdomarens beslut ej före borgenärssammanträdet slut erhållas och för de närvarande tillkännagivas, vare ombudsmannen pliktig att till envar, som närvarit vid sammanträdet och vars adress är känd, avlåta särskild underrättelse om tid och ställe för målets handläggning.

Efter borgenärssammanträdet tillställe ombudsmannen så snart ske kan konkursdomaren protokoll över sammanträdet, innehållande om och i vad mån förlikning skett och vilka anspråk såsom stridiga återstå. Vid protokollet skola fogas å sammanträdet ingivna handlingar.

111 §.

Vill borgenär — — — angående bevakning.

Då efterbevakning sålunda gjorts, överlämne konkursdomaren genast det ena exemplaret av bevakningshandlingarna till rättens ombudsman; låte ock en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen, kungöra, att efterbevakning skett, så ock viss tid, inom vilken anmärkningar må framställas mot bevakningen, ställe, varest de till ombudsmannen överlämnade bevakningshandlingarna skola hållas tillgängliga för granskning, tid och ställe för sammanträde inför ombudsmannen, därest i anledning av anmärkning sammanträde varder erforderligt, samt viss dag, å vilken, om förlikning ej träff-

fas, målet angående den tvistiga fordringen skall vid rätten förekomma, så framt ej handläggningen skall äga rum å särskilt sammanträde.

Anmärkningstiden må — — — anmärkningstidens utgång.

Om innehållet — — — och förvaltaren.

I övrigt — — — om bevakning.

Hava flere — — — handläggas gemensamt.

Ersättning till — — — för efterbevakningarna.

117 §.

Yrkande, att — — — i anmärkningsskrift.

Konkursdomaren förelägg — — — bevis därom.

Kan borgenären — — — ny tid.

Inlagan jämte föreläggande, som nu sagts, skall delgivas borgenären, och äge härvid vad i rättegångsbalken är stadgat om delgivning av stämning i tvistemål motsvarande tillämpning. Delgivning skall verkställas så skyndsamt omständigheterna medgiva.

130 §.

Klander mot — — — ej upptagas.

Varder klander — — — klandret, denne.

Vid målets handläggning böra ombudsmannen och förvaltaren vara tillstädes.

De för — — — tillhandahållas rätten.

164 §.

Är vid — — — rättens prövning.

Rättens ombudsman — — — protokollet angivet.

Har ackordsfrågan hänskjutits till rätten, utsätte konkursdomaren, sedan protokollet inkommit, ärendet att vid rätten förekomma, i stad inom tre veckor och på landet så snart ske kan å ting eller, om konkursdomaren finner skäl därtill, å särskilt sammanträde.

Konkursdomaren låte — — — och gäldenären.

Vill borgenär — — — vid rätten.

Då ärendet — — — oundgängligen erfordras.

185 §.

Finner konkursdomaren — — — nedan föreskrives:

1) Konkursdomaren skall om konkursen genast utfärda kungörelse med uppgift om dagen, då konkursansökningen ingivits; och varde i kungörelsen dessutom anmärkt, att anledning finnes till sådant antagande, som ovan sagts. Kungörelsen skall ofördröjligen anslås i rättens kansli samt genast eller nästa postdag avsändas för att en gång införas i allmänna tidningarna ävensom en eller två tidningar inom orten; varjämte konkursdomaren har att om konkursen genast underrätta allmänna åklagaren i orten samt, om gäldenären är ämbets- eller tjänsteman, hans närmaste förman.

- 2) Konkursdomaren skall — — — uppgiva boet.
- 3) Framgår ej — — — motsvarande tillämpning.
- 4) Varder ej — — — skulle yppas.
- 5) Finnes boet — — — sådan edgång.

199 §.

Har ämbets- eller tjänsteman blivit försatt i konkurs, ankomme på den myndighet, under vilken gäldenären i och för tjänsten lyder, att pröva, huruvida han förr än fyra månader förflutit från det beslutet om egendomsavträde meddelades må åter inträda i utövning av tjänsten. Att den, som är i konkurstillstånd, ej må utöva domarämbete, därom stadgas i rättegångsbalken.

204 §.

Har handling — — — för avskriften.

Inlaga eller annan handling må till konkursdomaren inlämnas genom bud eller insändas med posten i betalt brev. Handling, som sålunda inkommer, skall anses ingiven av den, som undertecknat handlingen. Handlingen skall anses inkommen, då den avlämnats till konkursdomaren eller rättens kansli.

Varder, då — — — sagda kostnad.

211 §.

I mål, som avses i 16, 27, 85, 93, 98, 109, 130, 164 eller 183 §, gälle om rättens förhandling i tillämpliga delar vad i rättegångsbalken är stadgat om huvudförhandling. Uteblir part eller annan, som äger komma tillstådes vid förhandling, utgöre det ej hinder för målets handläggning och avgörande, om ej annat är stadgat.

Beträffande talan mot avgörande i mål, som avses i första stycket, gälle vad i rättegångsbalken är stadgat om talan mot beslut i mål, som väckts vid underrätt. Över underrätts eller hovrätts beslut, varigenom sådan av gäldenären fördd talan, som avses i 183 § tredje stycket andra punkten, blivit bifallen, må klagan ej föras.

Vid förhandling i mål, som avses i 16, 85 eller 164 §, vare häradsrätt domför med tre i nämnden.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

angående upphävande av 7 § 6. lagen den 13 maj 1921 (nr 226) om nya konkurslagens införande och vad i avseende därå skall iakttagas.

Häri genom förordnas, att 7 § 6. lagen den 13 maj 1921 om nya konkurslagens införande och vad i avseende därå skall iakttagas skall upphöra att gälla.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälla i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av lagen den 15 juni 1934 (nr 252) om begränsning av tiden för efterbevakning i vissa konkurser.

Häri genom förordnas, att lagen den 15 juni 1934 om begränsning av tiden för efterbevakning i vissa konkurser skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Konungen äger — — — i konkursen.

Har Konungen meddelat beslut som nu sagts, skall kungörelse om beslutet utfärdas av konkursdomaren samt genom dennes försorg skyndsamt anslås i rättens kansli och avsändas för att införas tre gånger, minst tre veckor mellan varje gång, i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar som bestämts för offentliggörande av kungörelser om konkursen.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

F ö r s l a g
till
L a g
angående ändring i vissa delar av lagen den 13 maj 1921
(nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs.

Härigenom förordnas, att 8, 29, 32, 41—43 och 47 §§ lagen den 13 maj 1921 om ackordsförhandling utan konkurs skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

8 §.

Kungörelse, som i 7 § sägs, skall ofördröjligen anslås i rättens kansli samt genast eller nästa postdag avsändas för att införas en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar, som jämlikt 7 § i sådant avseende bestämts.

Snarast möjligt — — — gäldenärens bekostnad.

29 §.

Har till konkursdomaren inkommit protokoll över borgenärssammanträde, utvisande att ackordsfrågan hänskjutits till rätten, utsätte konkursdomaren ofördröjligen ärendet att vid rätten förekomma, i stad inom tre veckor och på landet så snart ske kan å ting eller, om konkursdomaren finner skäl därtill, å särskilt sammanträde. Är ackordsförslaget icke att anse såsom antaget vid borgenärssammanträdet och har beträffande någon fordran anmärkningstiden icke utgått före nämnda sammanträde, må ärendet icke företagas vid rätten tidigare än en vecka från anmärkningstidens utgång.

Konkursdomaren låte — — — särskilt gäldenären.

Vill borgenär på någon av de i 32 eller 33 § omförmälda grunder bestrida fastställelse av ackordet, göre det skriftligen hos rätten eller konkursdomaren sist tre dagar innan ärendet skall förekomma vid rätten.

Då ärendet är i det skick, att rätten kan företaga ackordsfrågan till avgörande, skall rätten meddela sitt beslut genast eller sist nästa dag, där ej på grund av särskilda omständigheter längre rådrum oundgängligen erfordras.

32 §.

Ackord må — — — för borgenärerna.

Vägras fastställelse — — — ej föras.

Har gäldenären blivit ställd under tilltal för bedrägligt eller oredligt förhållande mot sina borgenärer, men anser rätten i övrigt skäl vara för handen att meddela fastställelse å ackordet, skall frågan därom anstå i avbidan på åtalets utgång. Bifalles ej åtalet, skall konkursdomaren efter det beslutet

vunnit laga kraft ofördröjligen utsätta dag, då ackordsfrågan skall förekomma vid rätten; och skola därvid bestämmelserna i 29 § första och andra styckena i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Är, då rätten skall företaga ackordsfrågan till avgörande, ansökning om gäldenärens försättande i konkurs beroende på prövning och anser rätten skäl vara för handen att meddela fastställelse å ackordet, skall ackordsärendet anstå i avbidan på prövningen av konkursansökningen. Varder konkursansökningen avslagen av underrätten och vinner beslutet därom laga kraft eller bliver det av högre rätt fastställt genom beslut, som vinner laga kraft, skall konkursdomaren ofördröjligen utsätta dag, då ackordsfrågan skall förekomma vid rätten; och lände jämväl i fall, som nu sagts, bestämmelserna i 29 § första och andra styckena i tillämpliga delar till efterrättelse.

41 §.

Beslut om — — — beslutet sökes.

Varder beslutet upphävt av högre rätt, skall konkursdomaren därom underrättas; och låte han införa kungörelse om den högre rättens beslut en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om ackordsförhandlingen, ävensom nedtaga den i rättens kansli anslagna kungörelsen.

42 §.

Menar någon — — — förklarats vilande.

Har ackordsfrågan hänskjutits till rättens prövning, skall beträffande klagan över borgenärernas beslut i ackordsfrågan vad i 29 § tredje stycket sägs lända till efterrättelse. Har sådant hänskjutande icke ägt rum, skall klagan föras genom besvär, vilka skola inom fjorton dagar ingivas till konkursdomaren, som har att ofördröjligen utsätta dag, då ärendet skall vid rätten förekomma, ävensom låta minst tio dagar förut införa kungörelse därom en gång i allmänna tidningarna och den eller de ortstidningar, som bestämts för offentliggörande av kungörelser om ackordsförhandlingen, varjämte särskild underrättelse om den utsatta dagen skall meddelas gäldenären och, där borgenär är klagande, denne.

43 §.

I ackordsförhandlingsmål gälle om rättens förhandling i tillämpliga delar vad i rättegångsbalken är stadgat om huvudförhandling. Uteblir part eller annan, som äger komma tillstådes vid förhandling, utgöre det ej hinder för målets handläggning och avgörande. Vid förhandling vare häradsrätt domför med tre i nämnden.

Beträffande talan mot avgörande i mål, som avses i första stycket, gälle vad i rättegångsbalken är stadgat om talan mot beslut i mål, som väckts vid underrätt.

47 §.

Har handling — — — för avskriften.

Inlaga eller annan handling må till konkursdomaren inlämnas genom bud eller insändas med posten i betalt brev. Handling, som sålunda inkommer, skall anses ingiven av den, som undertecknat handlingen. Handlingen skall anses inkommen, då den avlämnats till konkursdomaren eller rättens kansli.

Varder, då — — — sagda kostnad.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

F ö r s l a g

till

L a g

**angående ändring i vissa delar av lagen den 13 maj 1921
(nr 244) om utmättningsed.**

Härigenom förordnas, att 3—7, 9 och 15 §§ lagen den 13 maj 1921 om utmättningsed skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives samt att i lagen skall införas en ny paragraf, betecknad 16 §, av följande lydelse.

3 §.

Den, som — — — gäldenärens tillgångar.

Borgenärs ansökning och därvid fogade handlingar skola ingivas i två exemplar. Är endast ett exemplar ingivet, besörje konkursdomaren mot stadgad avgift erforderlig avskrift.

Ansökning, som i första stycket sägs, må ej göras senare än sex månader efter det utmättningsförrättningen ägde rum.

4 §.

Finner konkursdomaren, att han enligt 3 § ej är behörig att taga befattning med ansökning, som där sägs, eller har sökanden ej iakttagit vad i samma paragraf första och sista styckena föreskrives eller kan ansökningen av annan orsak icke upptagas, meddele konkursdomaren genast beslut i överensstämmelse därmed och teckne det å ena exemplaret av ansökningen.

5 §.

Upptages ansökning, som gjorts av borgenär, skall förhör med parterna hållas inför konkursdomaren å tid och ort, som av honom bestämmas. Konkursdomaren teckne genast å ena exemplaret av ansökningen föreläggande för gäldenären att inställa sig vid förhöret, beredd att avgiva förklaring över ansökningen, vid äventyr att uraktlåtenhet därutinnan ej utgör hinder för målets avgörande. Nämnda äventyr skall utsättas i föreläggandet, vilket ock skall innehålla erinran om att utmätningsseden må avläggas vid förhöret samt anmaning till gäldenären att, om han saknar laga orsak att bestrida ansökningen, personligen infinna sig vid förhöret för att med företeende av förteckning över sina tillgångar fullgöra edgången. Det exemplar av ansökningshandlingarna, varå föreläggandet tecknats, skall delgivas gäldenären. Delgivning skall ske genom konkursdomarens försorg, där borgenären ej hellre vill själv ombesörja delgivningen. I fråga om delgivning äge i övrigt vad om delgivning av stämning i tvistemål är stadgat motsvarande tillämpning.

6 §.

Över ansökning, som gjorts av borgenär, skall konkursdomaren meddela beslut vid det förhör, varom i 5 § förmåles. Bestrider gäldenären ansökningen, må dock konkursdomaren, om han på grund av särskilda omständigheter finner det erforderligt, till rätten hänskjuta frågan, om edgång skall äga rum. Har sådant hänskjutande skett, utsätte konkursdomaren dag för målets handläggning vid rätten. Parterna skola kallas till rätten omedelbart eller genom särskild kallelse. I kallelse skall angivas, att partens utevaro icke hindrar målets handläggning och avgörande.

Om handläggning, som i första stycket avses, gälle i tillämpliga delar vad om huvudförhandling i tvistemål är stadgat; dock vare häradsrätt domför med tre i nämnden.

7 §.

Varder av — — — för honom.

Är gäldenären — — — avlägga eden.

Är gäldenären ej personligen närvarande, då beslut, som i första stycket sägs, av konkursdomaren meddelas, skall konkursdomaren på sätt om delgivning av stämning i tvistemål är stadgat låta delgiva gäldenären beslutet. Är borgenären ej tillstädes, skall han, så vitt ske kan, av konkursdomaren underrättas om beslutet.

9 §.

På konkursdomaren ankomme att förordna om vidtagande av åtgärd enligt 8 §. Har gäldenär för tredska insatts i häkte, skall konkursdomaren, då anledning till gäldenärens kvarhållande ej längre är för handen, genast förordna om hans lösgivande. Gäldenär, som insatts i häkte, skall senast var fjortonde dag inställas för konkursdomaren.

Varder gäldenären — — — allmänna medel.

15 §.

Över beslut — — — hovrätten kommer.

Beträffande talan mot rättens avgörande gälle vad i rättegångsbalken är stadgat om talan mot beslut i mål, som väckts vid underrätt.

16 §.

Inlaga eller annan handling må till konkursdomaren inlämnas genom bud eller insändas med posten i betalt brev. Handling, som sålunda inkommer, skall anses ingiven av den, som undertecknat handlingen. Handlingen skall anses inkommen, då den avlämnats till konkursdomaren eller rättens kansli.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändring i vissa delar av lagen den 1 juli 1898
(nr 64 s. 10) om boskillnad.

Härigenom förordnas, att 4—8, 25, 26 och 28 §§ lagen den 1 juli 1898 om boskillnad¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande angives.

4 §.

Ansökning om — — — i allmänhet.

Ansökning, som göres allenast av endera maken, skall med därvid fogade handlingar ingivas i två exemplar. Är endast ett exemplar ingivet, besörje konkursdomaren mot stadgat avgift erforderlig avskrift.

5 §.

Finner konkursdomaren, att han enligt 4 § icke är behörig att taga befattning med ansökning om boskillnad, eller att sådan ansökning av annan orsak icke kan upptagas, meddele konkursdomaren beslut i överensstämmelse därmed och teckne det å ena exemplaret av ansökningen.

Upptages ansökningen — — — inom orten.

¹ Senaste lydelse av 4—7, 26 och 28 §§ se 1921:233 samt av 25 § se 1901:38 s. 30, 11 §.

6 §.

Har ej — — — redligen uppgiva.

Sedan boet blivit i laga ordning upptecknat, meddele konkursdomaren genast dom om boskillnaden.

7 §.

Är ansökning om boskillnad gjord allenast av endera maken, teckne konkursdomaren å ena exemplaret av ansökningen föreläggande för andra maken att inom viss tid inkomma med skriftligt svaromål. Det exemplar av ansökningshandlingarna, varå föreläggandet tecknats, skall delgivas andra maken. I fråga om delgivning äge vad om delgivning av stämning i tvistemål är stadgat motsvarande tillämpning.

Medgives ansökningen, gälle vad i 6 § är stadgat.

8 §.

Varder ansökning, som gjorts allenast av endera maken, ej av andra maken medgiven, skall förberedelse i målet äga rum eller, om förberedelse ej erfordras, målet omedelbart utsättas till huvudförhandling. Angående föreläggande för part och parts utevarö äge vad i rättegångsbalken är stadgat om mål, vari förlikning ej är tillåten, motsvarande tillämpning.

Är bouppteckning ej ingiven och visas skälig anledning till boskillnaden, meddele rätten förordnande för lämplig person att uppteckningen förrätta, såsom i 6 § sägs. Ej må till boskillnad dömas, innan boet blivit i laga ordning upptecknat.

Rätten äge under förberedelsen meddela beslut i fråga, som avses i 12 § andra stycket eller 14 eller 20 §. Meddelas sådant förordnande, tage rätten, när målet förekommer till huvudförhandling, under omprövning, huruvida förordnandet skall äga bestånd. Det kan även eljest när som helst återkallas.

25 §.

I fråga om fullföljd av talan mot rättens avgörande i mål angående boskillnad gälle, där ej nedan i denna lag annat föreskrives, vad i rättegångsbalken är stadgat om fullföljd i tvistemål, som väckts vid underrätt.

Har underrätt annorledes än i sammanhang med prövning av boskillnadsansökning meddelat beslut angående fråga, som omförmåles i 12, 14 eller 20 §, skall, i händelse av missnöje med det beslut, särskild talan däremot föras.

Beslut i fråga, som i 10, 12, 14 eller 20 § avses, gånge utan hinder av förd klagan i verkställighet, där ej förbud däremot från hovrätten kommer.

26 §.

Inlaga eller annan handling må till konkursdomaren inlämnas genom bud eller insändas med posten i betalt brev. Handling, som sålunda inkommer, skall anses ingiven av den, som undertecknat handlingen. Handlingen skall anses inkommen, då den avlämnats till konkursdomaren eller rättens kansli.

Konkursdomaren skall föra förteckning, däri för varje boskillnadsärende antecknas dagen, då ansökning gjord är, så ock alla av rätten eller konkursdomaren i ärendet vidtagna åtgärder.

28 §.

Ansökning, som — — — är gjort.

Göres jäv — — — omförmälda borgenärssammanträde.

Om handläggning vid rätten av mål, som i denna paragraf avses, och talans fullföljande i högre rätt gälle i tillämpliga delar vad i 211 § konkurslagen är stadgat.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

L a g

om ändring i vissa delar av strafflagen.

Härigenom förordnas, att 4 kap. 4 §, 5 kap. 14—18 §§ samt 6 kap. 8 § strafflagen¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

4 KAP.

4 §.

Förekommer till — — — av målen.

Domstolen må ej förordna om förening av straff utan att den dömde erhållit tillfälle att yttra sig. Den dömde skall, om han begär det eller domstolen finner det erforderligt, höras muntligen. Angående domstolens sammansättning vid sådant förhör så ock eljest vid avgörande av fråga om förening av straff skall vad i allmänhet är föreskrivet om domförhet vid huvudförhandling äga motsvarande tillämpning. Domstolens avgörande träffas genom slutligt beslut. Beslutet skall, där ej annorlunda förordnas, lända till efterrättelse ändå att talan däremot föres. Utan avbidan på beslut om förening av straff må ettdera straffet verkställas.

¹ Senaste lydelse se beträffande 4 kap. 4 § 1933:251, beträffande 5 kap. 14 och 15 §§ 1926:70 beträffande 5 kap. 16 § 1942:378 samt beträffande 5 kap. 17 och 18 §§ 1926:70.

5 KAP.

14 §.

Straff vare förfallet för brott, för vars beivrande åtgärd ej blivit vidtagen:

1. inom tjugufem — — — å brottet;
2. inom femton — — — åtta år;
3. inom tio — — — åtta år;
4. inom fem — — — två år;
5. inom två — — — än fängelse.

15 §.

För brott, som av ämbetsman begås i ämbetet, vare straffet förfallet, om åtgärd för brottets beivrande ej blivit vidtagen inom två år, där brottet i lagen med endast bötesstraff belagt är, eller inom fem år, där brottet är av den beskaffenhet, som i 25 kap. 17 § förmåles.

För andra brott, som av ämbetsman begås i ämbetet, vare, där ej annorlunda stadgat är, straffet förfallet, om åtgärd för brottets beivrande icke blivit vidtagen inom tio år; dock skall, där straff, som i 14 § första eller andra punkten sägs, kan följa å brottet, gälla vad där stadgas.

16 §.

De i — — — kunde ske.

Åtgärd för brottets beivrande skall anses vara vidtagen, då den misstänkte i laga ordning erhållit del av åtal, som mot honom väckts för brottet, eller, där åtalet föregåtts av laga förundersökning, då han vid denna erhållit under rättelse om den mot honom riktade misstanken.

17 §.

Har inom tid, som i 14 eller 15 § bestämmes, den misstänkte erhållit del av åtal för brottet eller vid laga förundersökning, varå åtal följt, underrättats om den mot honom riktade misstanken, och har åtalet avbrutits; då skall för rättigheten att fullfölja brottets beivrande lika tid, som i samma paragrafer utsatt finnes, räknas från den dag avbrottet skedde.

18 §.

Har någon begått brott, som i 14 § första, andra eller tredje punkten sägs, och har han därefter, innan tid för brottets beivrande förflutit, ånyo förövat brott, som i lag är belagt med straffarbete över två år; då skall tid för rättigheten att det förra brottet beivra räknas från det senare brottet. Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning, där den brottslige, innan tid för beivrande är ute, begår ytterligare brott, varå straff, som nyss är sagt, kan följa.

6 KAP.

8 §.

Målsägande är den, emot vilken brott begånget är, eller som därav förnärmas blivit eller skada lidit.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; beträffande 4 kap. 4 § gälla därvid i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

om ändring i vissa delar av lagen den 4 juni 1913 (nr 68)
angående utlämning av förbrytare.

Häri genom förordnas, att 17—19 och 21 §§ lagen den 4 juni 1913 angående utlämning av förbrytare skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

17 §.

Vid förhöret — — — honom biträda.

Medgiver den — — — till Kungl. Maj:t.

Lämnar den häktade ej sådant medgivande och sådan förklaring, som nu sagts, skall ärendet hänskjutas till domstol; och varde förty protokollet över förhöret samt övriga handlingar i ärendet överlämnade till allmänna underretten för den stad, där Konungens befallningshavande har sitt säte. Underrettelse om vad vid förhöret sålunda förelupit skall genast insändas till utrikesdepartementet.

18 §.

I ärende, som jämlikt 17 § till underrätt inkommit, skall underrätten verkställa utredning, huruvida förhållande, som enligt 2—9 §§ utgör hinder mot utlämning, föreligger; och skall i fråga om behandlingen av sådant ärende, så vitt ej nedan annorlunda sägs, i tillämpliga delar gälla vad i rättegångsbalken är stadgat om huvudförhandling i brottmål, däri den tilltalade är häktad; rådhusrätt skall dock äga den sammansättning, som i nämnda balk är i allmänhet föreskriven för domförhet vid huvudförhandling.

Vid ärendets — — — statens intresse.

Den häktade skall vid sin talans utförande åtnjuta biträde av försvarare.

Utser han ej själv försvarare, förordne rätten offentlig försvarare för honom.

Kräver i särskilt fall hänsyn till den främmande staten, att ärendet inom stängda dörrar behandlas, förordne rätten därom.

Vad åklagaren, den häktade och hans försvarare anföra vid ärendets behandling skall antecknas i protokollet.

19 §.

Högsta domstolen — — — i 2—9 §§ sägs.

Det åligger förty underrätten att, sedan handläggningen där avslutats, skyndsamt insända protokoll och övriga handlingar i ärendet till högsta domstolen.

21 §.

Huru ersättning åt åklagare samt biträde och försvarare, varom i 17 och 18 §§ sägs, må bestämmas, därom förordne Konungen.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

L a g

angående upphävande av 25 § lagen den 15 juni 1935 (nr 343) om ungdomsfängelse.

Häriigenom förordnas, att 25 § lagen den 15 juni 1935 om ungdomsfängelse skall upphöra att gälla.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag
till
Lag
angående ändring i vissa delar av lagen den 9 april 1937
(nr 119) om verkställighet av bötesstraff.

Härigenom förordnas, att 10, 16 och 19 §§ lagen den 9 april 1937 om verkställighet av bötesstraff skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges samt att 20 § nämnda lag skall upphöra att gälla.

10 §

Skall förvandling av böter äga rum, skall mål därom (*mål om förvandling av böter*) upptagas av allmän underrätt i den ort där den bötfällda finnes eller ock av allmän underrätt vid vilken förts talan om ansvar varom i målet är fråga.

Talan om — — — allmän åklagare.

16 §.

I mål om förvandling av böter skola parterna kallas till förhör inför rätten. Målet må handläggas och avgöras utan hinder av att den bötfällda uteblivit. Rättens avgörande av saken sker genom slutligt beslut.

Rätten vare domför, häradsrätt utan nämnd och rådhusrätt med en lagfaren domare. Där det finnes lämpligt, bör dock i häradsrätt nämnd delta och rådhusrätt äga den sammansättning, som i rättegångsbalken är i allmänhet föreskriven för domförhet vid huvudförhandling; häradsrätt vare domför med tre i nämnden.

I övrigt gälle i tillämpliga delar vad beträffande mål om allmänt åtal är stadgat.

19 §.

Klagan må ej föras mot beslut, som avses i 12 §. Ej heller må ändring sökas i hovrätts beslut i mål om förvandling av böter.

Där först — — — därtill äro.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

**angående ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1939
(nr 314) om villkorlig dom.**

Härigenom förordnas, att 9, 17—19, 22 och 24 §§ lagen den 22 juni 1939 om villkorlig dom skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

9 §.

Övervakning skall — — — av övervakare.

Har den — — — allmän underrätt.

Övervakare förordnas — — — hans ställe.

Angående övervakningsdomstols sammansättning vid behandling av fråga, som avses i denna paragraf, äge vad i allmänhet är föreskrivet om domföret vid huvudförhandling motsvarande tillämpning. Finnes uppskov olägligt, vare rätten dock domför, häradsrätt utan nämnd och rådhusrätt med den lagfarne ledamot i rätten, som är satt att taga befattning med ärenden enligt denna lag.

17 §.

Finnes i mål mot någon, som tidigare erhållit villkorlig dom, anståndet böra förklaras förverkat, må huvudförhandling eller syn å stället ej hållas vid häradsrätt utan nämnd eller vid rådhusrätt av en lagfaren domare.

18 §.

Ärende angående — — — domen meddelats.

I rättens ställe må sådant ärende upptagas av övervakningsnämnd, varom i 25 § förmåles. Ärendet må, där så finnes lämpligt, hänskjutas till rätten; och skall så alltid ske, då anstånd finnes böra förklaras förverkat.

Om rättens sammansättning vid behandling av ärende, som avses i denna paragraf, gälle vad i 9 § sista stycket sägs; har ärendet tidigare handlagts av övervakningsnämnd eller finnes anstånd böra förklaras förverkat, må dock ärendet ej handläggas vid häradsrätt utan nämnd eller vid rådhusrätt av en lagfaren domare.

19 §.

Framställning om — — — upptaga ärendet.

I ärende, som här avses, skall tillfälle lämnas den dömde att yttra sig, där fråga ej är allenast om upphörande av övervakning eller av skyldighet enligt 8 §, samt yttrande jämväl inhämtas från övervakaren. Innan beslut meddelas om förverkande av anstånd med straffs ådömande, skall tillfälle be-

redas allmän åklagare eller enskild målsägande som i målet yrkat ansvar att utföra talan om bestämmande av ansvar för det brott som avsetts med den villkorliga domen. Den dömde skall, om han begär det eller det finnes erforderligt, höras muntligen.

22 §.

Beslut som — — — icke överklagas.

Mot underrätts slutliga beslut angående fråga, som avses i 11 eller 12 §, må, därest beslutet icke innefattar att anstånd förklaras förverkat, endast den villkorligt dömde föra talan. Talan föres genom besvär.

Den som icke åtnöjes med övervakningsnämnds beslut äge hos underrätten påkalla prövning av beslutet.

24 §.

Vill den dömde före fullföljdstidens utgång förklara sig nöjd med rättens avgörande i vad det avser den villkorliga domen, må förklaringen avgivas inför den rätt, som meddelat domen, eller övervakningsdomstolen. Sådan förklaring må ock avgivas inför domare eller ledamot i rådhusrätt som i 9 § sägs eller ock inför tillsyningsman eller styresman vid häkte eller fängelse. Förklaring, vilken avgives inför annan än domstol, som meddelat domen, skall icke gälla utan att domen eller rättens bevis om målets utgång, såvitt den dömde rör, finnes att tillgå för den som mottager förklaringen.

Förklaring, som avgivits i överensstämmelse med vad nu sagts, må icke återtagas. Har den dömde fullföljt talan mot domen, skall den fullföljda talan anses återkallad genom nöjdförklaringen, såvitt angår fråga som förklaringen avser.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

L a g

**angående ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1939
(nr 315) om särskild förundersökning i brottmål.**

Härigenom förordnas, att 1, 3—5 och 7 §§ lagen den 22 juni 1939 om särskild förundersökning i brottmål skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges:

1 §.

I brottmål må, där det provas erforderligt, särskild förundersökning äga rum för vinnande av utredning rörande den misstänktes personliga förhållanden samt angående de åtgärder som må anses lämpligast för hans rättande.

3 §.

Om särskild förundersökning förordnar domstolen. Beslut därom bör, om det kan ske, meddelas redan före åtalet. Häktas den misstänkte före åtalet, bör beslutet meddelas i samband med häktningen.

Till förundersökare — — — villig person.

4 §.

Domstolen må, när skäl därtill äro, besluta att läkarintyg angående misstänkt skall anskaffas. Att avgiva sådant intyg, vilket skall avfattas enligt av Konungen meddelade anvisningar, förordnas, därest den misstänkte är häktad, fängelseläkaren och eljest annan läkare, om möjligt psykiater.

Där utlåtande — — — eller ungdomsfängelse.

Misstänkt, som ej är häktad, är pliktig att för läkarundersökningen inställa sig å tid och ort som läkaren bestämmer. Uteblir den misstänkte, må polismyndighet lämna handräckning för hans inställande.

5 §.

Förundersökaren äger taga del av anteckningar och andra handlingar från den av åklagaren ledda förundersökningen samt närvara vid förhör, som av åklagaren hålles med den misstänkte. På begäran av åklagaren eller den misstänktes försvarare har förundersökaren att meddela de upplysningar som äro av betydelse för nämnda förundersökning.

Barnavårdsnämnd och nykterhetsnämnd skola på begäran av förundersökaren, åklagaren eller domstolen meddela upplysningar beträffande misstänkt, med vilken nämnden har att taga befattning, och föreslå de åtgärder, som nämnden må finna erforderliga för hans rättande.

7 §.

Förundersökare ävensom läkare, vilken förordnats jämlikt 4 §, åtnjuta efter domstolens prövning av allmänna medel skäligen arvode för utfört arbete samt ersättning för nödvändiga utgifter. Beslut härom skall gå i verkställighet ändå att det ej vunnit laga kraft. Skriftligt besked om beslutet skall, där det begäres, tillhandahållas utan avgift. Ersättning som avses i denna paragraf skall gäldas av statsverket.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

Förslag
till
Lag
angående ändring av lagen den 22 juni 1939 (nr 316) med
vissa bestämmelser om mål rörande brott av underårig.

Härigenom förordnas, att i lagen den 22 juni 1939 med vissa bestämmelser om mål rörande brott av underårig skola införas tre nya paragrafer, betecknade 3—5 §§, av nedan angivna lydelse.

3 §.

Rör mål mot underårig ansvar för brott, varå kan följa svårare straff än fängelse i ett år, gälla om rådhusrätts domförhet i sådant mål vad i rättegångsbalken är stadgat om mål, vari nämnd skall deltaga.

Förekommer i annat fall än i första stycket avses anledning att döma den underårige till frihetsstraff eller till tvångsuppfostran eller meddela honom villkorligt anstånd med straffs ådömande, bör ock nämnd deltaga; har rätten vid huvudförhandling handlagt målet i den sammansättning, som eljest är föreskriven, vare rätten dock domför utan nämnd.

Vad i lag eller författning är stadgat om särskild sammansättning av rådhusrätt i vissa mål vare gällande, även om målet är sådant, som i första eller andra stycket sägs.

4 §.

Då vid underrätt förekommer mål som avses i 3 §, böra för tjänstgöring i nämnden företrädesvis anlitas nämndemän med insikt och erfarenhet i vård och fostran av ungdom.

5 §.

Rätten skall tillse, att åtal mot underårig såvitt möjligt ej företages till förhandling i anslutning till andra brottmål.

Har i fall, varom i 3 § förmäles, den underårige ej utsett försvarare eller avvisas av honom utsedd försvarare, skall offentlig försvarare förordnas för honom, om det icke på grund av sakens beskaffenhet eller eljest finnes uppenbart, att behov av försvarare ej föreligger.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälla i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 6 § lagen den 18 juni 1937 (nr 461) om förvaring och internering i säkerhetsanstalt.

Häri genom förordnas, att 6 § lagen den 18 juni 1937 om förvaring och internering i säkerhetsanstalt, vilken lag träder i kraft den dag Konungen förordnar, skall erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

6 §.

Innan, enligt — — — därom förfallen.

Finner fångvårdsstyrelsen — — — för uppfostringsanstalten.

Talan enligt andra stycket föres vid den domstol, som först avgjort det mål vari dömts till straff eller tvångsuppfostran. Angående förfarandet äge vad i 4 kap. strafflagen är stadgat om förening av straff motsvarande tillämpning; dock skall den tilltalade alltid höras muntligen.

Beslut om — — — laga kraft.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Därest lagen den 18 juni 1937 om förvaring och internering i säkerhetsanstalt vid förstnämnda tidpunkt ännu icke trätt i kraft, gälle även om ikraftträdandet av nu förevarande lag vad tidigare blivit bestämt angående lagen den 18 juni 1937.

Förslag

till

Lag

om återgåldande av kostnad för blodundersökning i brottmål.

Med upphävande av lagen den 31 maj 1934 (nr 194) om blodundersökning i brottmål förordnas som följer.

I fråga om skyldighet att till statsverket återgålda kostnad för tagande av blodprov å den som misstänkes för brott samt undersökning av sådant blodprov skall vad i 31 kap. rättegångsbalken är stadgat om kostnad, som enligt

rättens beslut utgått av allmänna medel, äga motsvarande tillämpning.

Denna lag gälle ej blodprov, erforderligt för läkarundersökning, som någon enligt lag eller författning är skyldig att undergå.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

Förslag
till
Lag
angående omhändertagande av djur, som är utsatt för
djurplågeri.

Med upphävande av lagen den 6 maj 1921 (nr 188) om rätt i vissa fall för polismyndighet att omhändertaga djur förordnas som följer.

1 §.

Är djur utsatt för djurplågeri av svår beskaffenhet och sker ej på tilläggelse av polismyndighet rättelse, äge polismyndigheten att i den ordning nedan stadgas omhändertaga djuret samt, om sådant finnes av omständigheterna påkallat, låta avliva eller försälja det.

2 §.

Finnes anledning föreligga till ingripande, som sägs i 1 §, vare polismyndigheten skyldig att, före eller omedelbart efter det åtgärd för djurets omhändertagande vidtagits, tillkalla legitimerad veterinär för att anställa besiktning å djuret.

Efter besiktningen, därvid protokoll skall föras, har veterinären att avgiva yttrande angående djurets vidare behandling.

3 §.

Finner veterinären, att djuret bör avlivas, skall i närvaro av polismyndigheten värdering av djuret verkställas av veterinär och tillkallad, i husdjurskötsel kunnig, trovärdig person. Vid sådan värdering skall protokoll föras.

4 §.

Efter det besiktning och värdering, som ovan sägs, ägt rum, skall polismyndigheten ofördröjligen besluta, huru med djuret skall förfaras. Prövas djuret ej böra avlivas och kan det ej vårdas utan oskäligen kostnad, må polismyndigheten sälja det.

I övrigt gälle i fråga om omhändertagande, som avses i 1 §, i tillämpliga delar vad i rättegångsbalken är stadgat om beslag; dock skall, om ej rätten utsatt annan tid, åtal för djurplågeriet väckas inom åtta dagar sedan åtgärden vidtogs.

5 §.

Ersättning till veterinär för besiktning så ock övriga kostnader, vilka för-
anledas av åtgärd, som vidtages enligt denna lag, skola förskjutas av all-
männa medel.

Då målet angående djurplågeri avgöres, skall rätten pröva, huruvida nämnda
kostnader skola till statsverket återgäldas av allmän åklagare eller av
den tilltalade. Ej må åklagaren därtill förpliktas i annat fall än då den åtgärd,
som föranlett kostnaderna, blivit av honom utan skäl vidtagen eller
godkänd.

Har djuret av polismyndigheten försålts, skall polismyndigheten i avbidan
på rättens beslut i kostnadsfrågan av försäljningssumman innehålla belopp,
svarande mot vad av allmänna medel förskjutits.

6 §.

Med polismyndighet avses i denna lag åklagare, som har befattning med
polisväsendet, samt polismästare och poliskommissarie.

7 §.

Närmare bestämmelser angående tillämpningen av denna lag meddelas av
Konungen.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga
delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

angående ersättning av allmänna medel åt oskyldigt häktade eller dömda.

Med upphävande av lagen den 12 mars 1886 (nr 8 s. 1) angående ersätt-
ning av allmänna medel åt oskyldigt häktade eller dömda förordnas som
följer.

1 §.

Har någon, som häktats såsom misstänkt för brott, blivit i målet frikänd
eller förundersökning, som mot honom inletts, avslutats utan att åtal väckts

eller mot honom väckt åtal nedlagts, äge han, om anledning till misstanke att han förövat brottet eller varit delaktig däri uppenbart icke kvarstår, av allmänna medel erhålla ersättning för förlorad arbetsförtjänst samt nödiga kostnader, så ock för det hinder eller den brist i sin näring, som han eljest lidit genom häktningen.

Ej må sådan ersättning utgå, om den misstänkte sökt avvika eller annorledes undandraga sig förundersökning eller lagföring eller sökt undanröja bevis eller på annat sätt försvåra sakens utredning, ej heller om han genom sanningslös bekännelse vid eller utom rätten eller genom att falskeligen angiva sig själv eller eljest uppsåtligen föranlett, att häktningen ägt rum eller att han kvarhållits i häkte.

Vad ovan sagts äge motsvarande tillämpning beträffande den, som innan domen mot honom vunnit laga kraft varit intagen i anstalt för undergående av tvångsuppfostran eller ungdomsfängelse.

2 §.

Har någon, vilken blivit dömd till straffarbete eller fängelse eller till böter, som förvandlats till frihetsstraff, helt eller till någon del undergått straffet och meddelas sedermera efter ansökan om resning eller besvär över domvilla dom, varigenom han frikännes eller fälles till ringare straff än han redan utstått, äge han av allmänna medel erhålla ersättning för förlorad arbetsförtjänst samt nödiga kostnader, så ock för det hinder eller den brist i sin näring, som han eljest lidit genom verkställandet av straffet eller den del därav, varifrån han sedermera vunnit befrielse; dock ej om han genom sanningslös bekännelse vid eller utom rätten eller genom att falskeligen angiva sig själv eller eljest uppsåtligen föranlett, att han blivit dömd till straffet.

Vad nu sagts äge motsvarande tillämpning beträffande den, som på grund av lagakraftägande dom undergått tvångsuppfostran eller ungdomsfängelse eller varit underkastad förvaring eller internering i säkerhetsanstalt.

3 §.

Innan ersättningen slutligen fastställts, må ej anspråk på ersättning enligt denna lag överlätas; avlider den ersättningsberättigade därförinnan, äge den, som har rätt till kvarlåtenskapen efter honom, föra talan om ersättning.

4 §.

Anspråk på ersättning enligt denna lag må, då åtal ägt rum, framställas i det mål, vari åtalet handlägges eller ansvarsfrågan eljest förekommer till behandling.

Har åtal ej ägt rum eller anspråket eljest ej framställts på sätt nu sagts, skall det framställas hos den rätt, som skulle ägt upptaga åtal för brottet eller sist handlagt målet. Anspråket skall väckas genom skriftlig ansökan inom tre månader från den dag, då sökanden erhöll vetskap om åklagarens beslut att ej åtala eller, om åtalet nedlagts, målets avskrivning, och i annat

fall från den dag, då domen i målet vann laga kraft. Angående rättens sammansättning gälle vad i allmänhet är föreskrivet om domförhet vid huvudförhandling; är fråga om ersättning enligt 1 § och har rätten tidigare handlagt målet mot sökanden, äge dock vad i fråga om sådant mål är stadgat motsvarande tillämpning. Rättens avgörande sker genom slutligt beslut.

I mål om ersättning skall åklagaren erhålla tillfälle att yttra sig; han äge ock föra talan å det allmännas vägnar. Utdömd ersättning skall av statsverket utbetalas, sedan beslutet därom vunnit laga kraft.

5 §.

Då på grund av bestämmelserna i denna lag staten utgivit belopp, som sökanden ägt rätt att såsom skadestånd utkräva av annan, inträde staten i rätten mot denne.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947. I fråga om anspråk, som framställts därförinnan, gälle äldre lag. Skall tid för framställande av ersättningsanspråk räknas från dag före nya lagens ikraftträdande, gälle i fråga om längden av sådan tid äldre lag.

Förslag

till

Lag

**angående fullföljd av talan och underställning i vissa mål,
vari domkapitel har att döma.**

Häri genom förordnas som följer.

1 §.

Uti mål, vari enligt lagen den 8 mars 1889 om straff för ämbetsbrott av präst eller eljest gällande bestämmelser domkapitel har att döma över ämbetsbrott eller fel i levernet, skall talan mot domkapitlets utslag fullföljas till hovrätten genom besvär. Vill någon fullfölja talan mot domkapitlets utslag, skall han inom tre veckor från den dag, då han erhöll del av utslaget, till domkapitlet inkomma med besvärsinlaga. I utslaget skall givas till känna vad part sålunda har att iakttaga; genom domkapitlets försorg skall utskrift av utslaget utan dröjsmål tillställas parten mot bevis, som överlämnas till domkapitlet.

Då besvär inkommit, skall inlagan jämte domkapitlets protokoll och övriga till målet hörande handlingar utan dröjsmål insändas till hovrätten. Angående målets behandling i hovrätten gälle vad i rättegångsbalken är stadgat

om besvärsmål, där det är tillämpligt; hovrätten tillkomme att meddela beslut i fråga, huruvida talan blivit fullföljd på föreskrivet sätt och inom rätt tid.

Mot domkapitels beslut under rättegången må särskild talan ej föras.

2 §.

Skall domkapitlets utslag underställas hovrätten, gälle ej vad i 1 § är stadgat om fullföljd av talan. I sådant fall äge part att inom tid, som i 1 § är föreskriven för besvärns anförande, till domkapitlet inkomma med de påminnelser, han aktar nödiga. I utslaget skall givas till kända vad part sålunda har att iakttaga; genom domkapitlets försorg skall utskrift av utslaget utan dröjsmål tillställas parten mot bevis, som överlämnas till domkapitlet. Sedan tiden för avgivande av påminnelser utgått, skola handlingarna i målet utan dröjsmål insändas till hovrätten. Finner hovrätten part eller annan böra höras muntligen, förordne hovrätten därom på sätt den finner lämpligt.

3 §.

Talan mot hovrätts dom eller beslut i mål, som avses i denna lag, skall fullföljas till högsta domstolen genom besvär. Beträffande sådan talan gälle rättegångsbalkens föreskrifter rörande talan mot hovrätts beslut i mål, som väckts vid underrätt, där det är tillämpligt.

4 §.

Av hovrätts eller högsta domstolens slutliga beslut i mål, som avses i denna lag, skall utskrift utan dröjsmål tillställas domkapitlet.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

Genom lagen upphävas:

8 § cirkulärbrevet den 7 december 1787 rörande de mål, som av konsistorium böra upptagas och avgöras, m. m.;

förordningen den 29 juli 1812 angående åtskilliga omständigheter, som böra iakttagas vid ändrings sökande i konsistoriernas utslag;

så ock vad i övrigt finnes i särskild författning stridande mot bestämmelserna i denna lag.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändring i vissa delar av lagen den 23 oktober 1914 (nr 325) om krigsdomstolar och rättegången därstädes.

Härigenom förordnas, att i lagen den 23 oktober 1914 om krigsdomstolar och rättegången därstädes 1, 7, 9—14, 16 och 17 kap. samt 6, 8, 14, 15, 20—24, 26—30, 37 och 38 §§¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

1 KAP.

Om krigsdomstolar och rättegången i allmänhet vid krigsdomstol.

1 §.

Underdomstol vid krigsmakten är krigsrätt. Krigsrätt är regementskrigsrätt, stationskrigsrätt, särskild krigsrätt eller i fall, varom i 3 kap. förmäles, fältkrigsrätt.

Krigsöverdomstol är krigshovrätten eller i fall, som i 5 kap. nämnes, överkrigsrätt.

Under krigshovrätten lyda alla krigsrätter, där ej vid någon avdelning av krigsmakten överkrigsrätt finnes, i vilket fall krigsrätterna vid den avdelning lyda under överkrigsrätten.

För krigsdomstol skall finnas kansli, som hålles öppet å bestämda tider.

2 §.

I mål, som fullföljes från krigsöverdomstol eller vari krigsöverdomstols dom skall underställas, dömer högsta domstolen enligt vad i grundlagen stadgas.

3 §.

Ståndrätt är en särskild domstol, som i vissa fall må förordnas under krig. Därom stadgas i 15 kap.

4 §.

Angående krigsdomstolar och rättegången i mål vid sådan domstol (*krigs-mål*) gälle i allt, varom ej i denna lag eller annan lag eller författning är särskilt stadgat, vad i fråga om allmän domstol är föreskrivet, där det tillämpligt är.

¹ Senaste lydelse se beträffande 20, 21, 23 och 30 §§ 1942:367, beträffande 33 § 1918:416, beträffande 39 § 1940:211, beträffande 46 § 1937:127, beträffande 65 och 67 §§ 1941:421, beträffande 76 och 77 §§ 1934:80, beträffande 80 § 1919:370, beträffande 82 § 1938:263 samt beträffande 91 och 94 §§ 1933:186.

6 §.

Krigsrätt, som — — — en auditör.

Krigsrätten vare domför, då samtliga ledamöter äro tillstädes i rätten. Vid måls avgörande utan huvudförhandling samt annan handläggning, som ej sker vid huvudförhandling eller syn å stället eller för undersökning som i 39 § under 8:o) avses, vare krigsrätten dock domför med krigsdomaren eller auditören. Sådan undersökning, som nyss sagts, må handläggas av krigsrätten, även om av de civila ledamöterna endast den ene är tillstädes; är krigsdomaren ej tillstädes i rätten, föres ordet av auditören.

8 §.

Militära ledamöter i krigsrätt, som i detta kapitel avses, äro i mål, som angår åtal mot:

- a) generalsperson eller flaggman: en generalsperson eller en flaggman och en officer av överstes eller kommandörs grad;
- b) regementsofficer: två regementsofficerare, av vilka åtminstone den ene bör hava överstes eller kommandörs grad;
- c) officer av kaptens eller lägre grad: två officerare av kaptens grad;
- d) underofficer eller någon av manskapet: en officer av kaptens grad samt en underofficer av fanjunkares eller likställd grad.

Äro i — — — högsta graden.

Beträffande mål angående undersökning, som i 39 § under 8:o) avses och som ej rör åtal mot officer av högre grad än kaptens, så ock andra mål än ovan sagts gälle, om ej annat föranledes av bestämmelserna i 97 §, vad i första stycket är stadgat om mål, som angår åtal mot officer av kaptens eller lägre grad.

14 §.

Krigsrätt, som i detta kapitel avses, skall sammanträda så ofta det för arbetet kräves. Sammanträde bör, där ej särskilda omständigheter annat föranleda, hållas vid den avdelning av krigsmakten, vid vilken krigsrätten är inrättad.

15 §.

Befälhavaren för det truppförband eller den örlogsstation, vid vilker krigsrätten är inrättad, eller, i fråga om särskild krigsrätt, den befälhavare, som Konungen därtill förordnat, har att enligt vad i denna lag därom är stadgat föranstalta om krigsrättens sammanträde.

Då krigsrätten har att sammanträda för handläggning, som ej ankommer på civil ledamot ensam, bestämme krigsdomaren eller den ledamot, som eljest har att föra ordet i rätten, efter samråd med befälhavaren tid och ställe för rättens första sammanträde i målet. Befälhavaren skall draga försorg därom, att övriga ledamöter varda till sammanträdet inkallade. Där någon av de militära ledamöterna tjänstgör vid det kompani eller annan där-

emot svarande avdelning, som den tilltalade tillhör, må denne ledamot icke sitta i rätten, utan skall ställföreträdare i hans ställe inkallas. Ej heller må officer eller underofficer, som tillhör samma regemente eller samma därmed likställda truppförband som den tilltalade, vara bisittare i rätten, då mål angående åtal mot officer eller underofficer där förekommer, utan skola i sådant fall militära ledamöter i krigsrätt vid annat truppförband i deras ställe tjänstgöra i rätten. I de fall, då militära ledamöter, vilka lyda under annan befälhavare än den, som föranstaltar om rättens sammantråde, skola inkallas till tjänstgöring i krigsrätt, skall denne hos närmast högre befälhavare göra framställning om deras inkallande.

Tid och ställe för förhandling, som ankommer på civil ledamot ensam, bestämmas av honom efter samråd med befälhavaren.

20 §.

Fältkrigsrätt utgöres — — — två militära.

Är den — — — militäre ledamoten.

Krigsrätten vare domför, då samtliga ledamöter äro tillstädes i rätten. Vid måls avgörande utan huvudförhandling samt annan handläggning, som ej sker vid huvudförhandling eller syn å stället eller för undersökning som i 39 § under 8:o) avses, vare krigsrätten dock domför med den civile ledamoten.

21 §.

Till militära ledamöter i fältkrigsrätt förordnas i mål, som angår åtal mot:

- a) generalsperson, flaggman eller regementsofficer: en generalsperson eller en flaggman samt en regementsofficer;
- b) officer av kaptens eller lägre grad: en regementsofficer och en officer av kaptens grad eller två officerare av kaptens grad;
- c) underofficer eller någon av manskapet: en officer av minst kaptens grad och en underofficer av fanjunkares eller likställd grad.

Äro i ett och samma mål de tilltalade av skilda grader, gälle vad i 8 § om annan krigsrätt än fältkrigsrätt för motsvarande fall är stadgat.

Beträffande mål angående undersökning, som i 39 § under 8:o) avses och som ej rör åtal mot officer av högre grad än kaptens, så ock andra mål än ovan sagts gälle, om ej annat föränledes av bestämmelserna i 97 §, vad i första stycket är stadgat om mål, som angår åtal mot officer av kaptens eller lägre grad.

Finnes officer av föreskriven grad ej att tillgå, må till militär ledamot förordnas officer av närmast högre eller närmast lägre grad än den, som för varje fall är föreskriven. I stället för underofficer av föreskriven grad må i motsvarande fall annan underofficer av lägre grad förordnas.

De militära ledamöterna böra tillhöra den avdelning av krigsmakten, vid vilken fältkrigsrätten skall hållas; dock må, då åtal mot officer eller underofficer förekommer, ledamöterna ej tillhöra samma regemente eller samma därmed likställda truppförband som den tilltalade. Finnas ej behöriga mili-

tära ledamöter vid avdelningen, skola sådana från annan avdelning av krigsmakten tillkallas.

De militära ledamöterna förordnas för tillfället av den befälhavare, vilken jämlikt 23 § föranstaltar om krigsrättens sammanträde. Har mål uppskjutits, skola samma ledamöter förordnas att deltaga i målets fortsatta handläggning, där det ske kan.

22 §.

Till civil — — — i domareämbeten.

Den civile ledamoten förordnas av Konungen för den tid, fältskyngsrättens verksamhet fortfar. I fall, som i 18 eller 19 § avses, så ock eljest, där sålunda utsedd civil ledamot ej finnes att tillgå, förordnas civil ledamot av den befälhavare, som föranstaltar om krigsrättens sammanträde.

23 §.

Fältskyngsrätt skall sammanträda så ofta det för arbetet kräves. Befälhavaren för den avdelning av krigsmakten, vid vilken fältskyngsrätten är inrättad, eller den befälhavare, Konungen utsett, har att enligt vad i denna lag därom är stadgat föranstalta om fältskyngsrättens sammanträde.

Då fältskyngsrätt har att sammanträda för handläggning, som ej ankommer på den civile ledamoten ensam, bestämme befälhavaren efter samråd med den civile ledamoten tid och ställe för rättens första sammanträde i målet samt kalle till sammanträdet rättens samtliga ledamöter.

Tid och ställe för förhandling, som ankommer på den civile ledamoten ensam, bestämmas av honom efter samråd med befälhavaren.

24 §.

Mål, som — — — målet anhängiggjorts.

Vad sålunda är stadgat skall, där ej Konungen annorlunda förordnar, äga motsvarande tillämpning i fråga om mål, som anhängiggjorts vid fältskyngsrätt, innan den jämlikt 16 § skall upphöra.

26 §.

Vid förfall — — — civila ledamoten.

Krigshovrätten vare domför, då samtliga ledamöter äro tillstädes i rätten. Konungen bestämmer, i vilken omfattning åtgärd, som avser allenast målsberedande, må vidtagas av civil ledamot i krigshovrätten eller av tjänsteman vid denna.

27 §.

Erfordras i — — — skall inrättas.

Överkrigsrätt utgöres — — — till ordförande.

Ordförande och — — — hans ställe.

Till överauditör — — — domareämbeten nyttjas.

Överkrigsrätt vare domför, då samtliga ledamöter äro tillstädes i rätten.

Konungen bestämmer, i vilken omfattning åtgärd, som avser allenast

måls beredande, må vidtagas av överauditör eller av tjänsteman vid överkrigsrätten.

28 §.

Varder i fält eller på sjötåg under krig avdelning av krigsmakten skild från förbindelse med den ort, där krigsöverdomstolen finnes, eller varder under krig avdelning, som är i fästning, på sådant sätt avskild, äge den avskilda avdelningens befälhavare att, där så för krigstuktens upprätthållande finnes nödigt, bestämna, att överkrigsrätt skall inrättas, ävensom att, med iakttagande av vad i 27 och 30 §§ är stadgat, meddela förordnande för samtliga ledamöter i rätten. I sådant fall ankomme på befälhavaren att meddela bestämmelse, som avses i 27 § sista stycket.

29 §.

Där överkrigsrätt — — — vederbörande befälhavare.

Utan hinder därav att vid avdelning av krigsmakten överkrigsrätt inrättas, tillkomme det den krigsöverdomstol, varunder samma avdelning förut lytt, att i laga ordning handlägga och pröva avdelningen eller dess personal rörande mål, som före den dag, överkrigsrätten enligt därom meddelad bestämmelse skall träda i verksamhet, äro vid den andra krigsöverdomstolen anhängiga eller dess prövning underställts, ävensom talan emot dom eller beslut, som före nämnda dag av krigsrätt vid avdelningen meddelats; dock att, där hinder möter för insändande av handlingarna i underställt eller fullföljt mål, detsamma i stället skall upptagas av överkrigsrätten.

Överkrigsrätts verksamhet upphör, så snart lämpligen ske kan, å dag, som av Konungen bestämmes, eller, i fall som i 28 § sägs, då förbindelsen återknutits med den ort, där den krigsöverdomstol finnes, varunder ifrågasvarande avdelning av krigsmakten förut varit lydande; skolande, där ej Konungen annorlunda förordnar, överkrigsrätten, ändå att dess verksamhet i övrigt upphör, med slut avhjälpa mål, som dessförinnan där anhängiggjorts, ävensom ägna den handläggning åt av samma domstol avgjorda mål, som i 12 kap. avses.

30 §.

Ledamot i krigsrätt eller krigsöverdomstol skall vara svensk medborgare och hava fyllt tjugufem år; ej må den vara ledamot, som är omyndig eller i konkurstillstånd.

Ledamot skall, innan han må tjänstgöra, hava avlagt domareed. Sådan ed må avläggas inför domstol, ordförande eller ledamot i krigsrätt, som själv avlagt domareed, eller inför den befälhavare, som har att föranstalta om krigsrättens sammanträde.

Ej skall såsom jäv mot domare anses, att ledamot i krigsrätt såsom auditör tagit befattning med disciplinmål.

7 KAP.

Om åklagare i krigsmål.

31 §.

Åklagare i krigsmål äro justitiekanslern, överkrigsfiskaler och krigsfiskaler. Justitiekanslern är under Konungen högste åklagare och har i denna egenkap ansvaret för och ledningen av åklagarväsendet vid krigsdomstolarna.

Under justitiekanslern har överkrigsfiskal inom sitt verksamhetsområde ansvaret för och ledningen av åklagarväsendet.

Angående den åtalsrätt, som tillkommer riksdagens militieombudsman, är särskilt stadgat.

32 §.

Åklagare vare

vid krigsrätt i mål angående åtal mot officer av regementsofficers eller högre grad överkrigsfiskal eller, efter justitiekanslerns förordnande, krigsfiskal och i annat mål krigsfiskal;

vid krigsöverdomstol justitiekanslern eller överkrigsfiskal i mål, som upp-
tages omedelbart av krigsöverdomstolen, och i annat mål överkrigsfiskal, om han fört talan i målet vid krigsrätten, men eljest krigsfiskal; samt
vid högsta domstolen justitiekanslern.

Har talan till högsta domstolen fullföljts allenast av enskild part, må åklagartalan där, efter justitiekanslerns förordnande, föras av lägre åklagare.

33 §.

Justitiekanslern så ock överkrigsfiskal må övertaga uppgift, som tillkommer lägre åklagare. Justitiekanslern äge även förordna extra åklagare att föra talan vid krigsrätt eller krigsöverdomstol eller, då talan fullföljts allenast av enskild part, vid högsta domstolen.

34 §.

Krigsfiskal anställs vid varje regementskrigsrätt, stationskrigsrätt och särskild krigsrätt. Äro två eller flera avdelningar, vid vilka krigsrätter äro inrättade, förlagda å samma ort eller nära intill varandra belägna orter, må, där så finnes lämpligt, samma krigsfiskal anställas vid alla dessa krigsrätter eller några av dem.

Krigsfiskal, som i första stycket avses, förordnas av Konungen. Därtill må ej förordnas annan än den, som antingen fullgjort vad författningarna föreskriva såsom villkor för att nyttjas i domareämbeten eller ock tjänstgör eller förut tjänstgjort såsom åklagare vid allmän underrätt och vid avlagt prov visat sig äga erforderlig kännedom om militära lagar och författningar; dock må, då särskild krigsrätt inrättats vid avdelning av flottan, som är på sjö-
tåg, jämväl annan lämplig person, som fullgjort dylikt prov, förordnas att där vara krigsfiskal. Närmare bestämmelser om nu omförmälda prov samt om krigsfiskals tjänstgöring meddelas av Konungen.

Konungen må, där så anses erforderligt, förordna vice krigsfiskal att, då krigsfiskal, som ovan sägs, är förhindrad att tjänstgöra, inträda i hans ställe. Har ej vice krigsfiskal förordnats, eller föreligger hinder även för denne, förordnas annan ställföreträdare av justitiekanslern. I fall, där förordnandet ej utan olägenhet kan avvaktas, må dock den befälhavare, som är behörig att föranstalta om krigsrättens sammanträde, tills vidare förordna ställföreträdare. Meddelar befälhavaren sådant förordnande, åligger det honom att där-om lämna underrättelse till justitiekanslern.

35 §.

Vid fältkrigsrätt förordnas krigsfiskal av justitiekanslern. Till nämnda befattning förordnas någon, som enligt vad i 34 § är sagt äger bekläda sådan tjänst vid annan krigsrätt än fältkrigsrätt. Finnes sådant förordnande ej utan olägenhet kunna avvaktas, äge befälhavaren för den avdelning, där krigsrätten är inrättad, förordna lämplig person att tills vidare vara åklagare vid fältkrigsrätten. Meddelar befälhavaren sådant förordnande, åligger det honom att därom lämna underrättelse till justitiekanslern.

Varder under krig avdelning av krigsmakten, där fältkrigsrätt är inrättad, skild från förbindelse med den ort, där krigsöverdomstolen finnes, förordne befälhavaren för nämnda avdelning lämplig person att i överkrigsfiskalens ställe föra talan i mål angående åtal mot officer av regementsofficers eller högre grad.

36 §.

Överkrigsfiskal vid krigshovrätten utnämnes av Konungen. Där så anses erforderligt, må Konungen förordna biträdande överkrigsfiskal att i den omfattning, som Konungen närmare bestämmer, utföra uppgift, som tillkommer överkrigsfiskal.

Inrättas överkrigsrätt, förordnar Konungen särskild överkrigsfiskal, som där skall tjänstgöra. Vid förfall för sådan överkrigsfiskal förordnas ställföreträdare av högste befälhavaren. Varder överkrigsrätt tillsatt jämlikt 28 §, äger den avskilda avdelningens befälhavare meddela förordnande för den överkrigsfiskal, som där skall föra talan.

Till överkrigsfiskal må ej utses annan än den, som fullgjort vad författningarna föreskriva såsom villkor för att nyttjas i domareämbeten.

Vad i rättegångsbalken stadgas om biträdande åklagare hos justitiekanslern och sådan åklagares befogenhet äge motsvarande tillämpning.

37 §.

Protokoll föres

i regementskrigsrätt, stationskrigsrätt och särskild krigsrätt av auditören, krigsdomaren likväl obetaget att, om han så finner lämpligt, själv föra protokollet;

i fältkrigsrätt av rättens civile ledamot; och

i krigsöverdomstol av tjänsteman vid denna eller civil ledamot i rätten.

Om aktbildning och dagbok i mål, som handläggas av krigsdomstol, förordnar Konungen.

38 §.

Sedan mål blivit av krigsrätt avgjort, skall krigsrättens akt i målet så ock dom eller beslut, som uppsatts särskilt, av auditören eller, i fältkrigsrätt, den civile ledamoten, utan dröjsmål avlämnas till krigsrättens kansli att där förvaras; och åligge det, vad angår annan krigsrätt än fältkrigsrätt, vederbörande befälhavare att varje år, före den 1 april, meddela krigshovrätten, huruvida krigsrättens akter i mål, som under nästföregående år slutligen handlagts, blivit jämte domar och beslut, som uppsatts särskilt, till kansliet behörigen avlämnade, eller, om något mål ej blivit under året slutligen handlagt, därom göra anmälan. Om förfarandet i mål, som skall underställas krigsöverdomstols prövning, stadgas i 72 §.

Då särskild krigsrätt eller fältkrigsrätt upphört, skall befälhavaren, sedan tid för talan mot krigsrättens domar och beslut utgått, utan dröjsmål insända samtliga rätten tillhörande akter jämte domar och beslut, som uppsatts särskilt, till krigshovrätten att där förvaras; har något mål icke förekommit under den tid krigsrätten varit inrättad, göre befälhavaren, sedan krigsrättens verksamhet upphört, anmälan därom hos krigshovrätten.

Hos överkrigsrätt förvarade akter varde, efter det överkrigsrättens verksamhet upphört och tid för talan mot dess avgöranden utgått, jämte domar och beslut, som uppsatts särskilt, avlämnade till krigshovrätten att där förvaras.

9 KAP.

Om de mål, som äro att hänföra till krigsmål; så ock om krigsdomstolarnas inbördes behörighet m. m.

39 §.

Till krigsmål hänföras följande mål:

- 1:o) åtal emot — — — allmän lag;
- 2:o) åtal för — — — såsom straffbart;
- 3:o) åtal emot — — — på krigsfot;
- 4:o) åtal emot — — — dylik bevakning;
- 5:o) åtal emot — — — sådan domstol;
- 6:o) tvister om gjort krigsbyte till lands eller uppbringning till sjöss;
- 7:o) besvär över befälhavares beslut, varigenom disciplinstraff blivit någon ålagt; samt
- 8:o) undersökning, varmed krigsdomstol, enligt vad därom är särskilt stadgat, har att taga befattning.

Då förhållandena — — — äga tillämpning.

Mål om — — — samma lag.

Utan hinder av vad här ovan under 1:o) och 2:o) är sagt, gälle angående domkapitlens domsrätt vad därom särskilt är eller kan varda stadgat.

Krigsdomstol äge ock döma över kronans eller annans enskilda anspråk på grund av brott, som tillhör krigsdomstols prövning, samt kronans anspråk på grund av förhållande, varom undersökning, som ovan under 8:o) avses, må äga rum, så ock angående rättegångskostnad eller annat dylikt, som av huvudsaken flyter, även om nämnda frågor ej samtidigt med denna avgöras.

Där inför — — — allmän domstol.

Över förseelse i rättegång inför krigsdomstol döme ock denna.

40 §.

I krigsmål är, där ej i denna lag annorlunda bestämmes, krigsrätt första domstol.

41 §.

Åtal för brott, som tillhör krigsrätts prövning, upptages av regements- eller stationskrigsrätten vid det truppförband eller den örlogsstation, som den tilltalade tillhör eller som målet närmast angår. Tillhör den tilltalade avdelning av krigsmakten, där särskild krigsrätt eller fältkrigsrätt inrättats, eller som enligt därom meddelad bestämmelse lyder under viss regements- eller stationskrigsrätt, eller rör målet eljest sådan avdelning, tillkommer det denna krigsrätt att handlägga målet. Lydde den tilltalade vid tiden för brottets begående under annan krigsrätt än den, som enligt vad nu sagts är behörig att upptaga målet, må åtal för brottet upptagas vid förstnämnda krigsrätt, om denna med hänsyn till utredningen samt kostnader och andra omständigheter finner det lämpligt.

Har brott, som bör åtalas vid krigsrätt, ej blivit åtalat, medan den brottslige lydde under strafflagen för krigsmakten, varde målet upptaget av krigsrätten vid den avdelning av krigsmakten, som den tilltalade tillhörde vid den tid, då brottet begicks, eller som han sist tillhörde.

Tilltalas någon, som ej tillhör krigsmakten, och är ej på grund av vad nu är sagt viss krigsrätt behörig att handlägga målet, då skall målet upptagas av den krigsrätt, som har att handlägga mål rörande den avdelning av krigsmakten, där den tilltalade gripes eller finnes.

Brott, begånget under sjötåg, åtalas, där ej målet skall upptagas av särskild krigsrätt eller fältkrigsrätt, inför krigsrätten vid den av flottans stationer, dit fartyget, som den brottslige åtföljt, hör eller först inlöper.

Mål angående förolämpning inför krigsrätt upptages av den krigsrätt, där förolämpningen skett. Över förseelse i rättegång vid krigsrätt döme den krigsrätt, där rättegången föres.

42 §.

Skall åtal äga rum mot flera gärningsmän för samma brott och tillhöra åtalen enligt vad förut i detta kapitel är stadgat olika krigsrätter, må, om det sker samtidigt, åtalen väckas vid den rätt, där någon av gärningsmännen har att svara; väckas åtalen å olika tider, må vid den rätt, som upptagit åtal mot någon av gärningsmännen, åtal väckas även mot den eller de övriga. Vad

nu sagts äge motsvarande tillämpning i fråga om åtal mot flera gärningsmän för skilda brott, om brotten till varandra stå i sådant sammanhang, att rätten med hänsyn till utredningen samt kostnader och andra omständigheter finner lagföring böra äga rum vid samma domstol.

Åtal för delaktighet i brott må, ehuru åtalet mot den delaktige tillhör annan krigsrätts prövning, väckas vid den krigsrätt, som upptagit åtal mot gärningsmannen.

Har någon förövat flera brott och hör enligt vad förut i detta kapitel är stadgat åtal för något av brotten under annan krigsrätt än åtal för det eller de övriga, må åtalen för samtliga brotten upptagas av den krigsrätt, som är behörig att upptaga åtal för något av dem, om denna med hänsyn till utredningen samt kostnader och andra omständigheter finner det lämpligt.

43 §.

Hör i fall, som avses i 42 §, något av åtalen under krigsrätt och det eller de övriga under allmän underrätt, äge i fråga om behörighet för någon av dessa domstolar att upptaga samtliga åtalen vad i 42 § är stadgat beträffande krigsrätt motsvarande tillämpning; dock må ej utan justitiekanslerns medgivande åtal, som hör under allmän underrätt, upptagas av krigsrätt, ej heller utan sådant medgivande åtal, som hör under krigsrätt, upptagas av allmän underrätt, med mindre brottet på grund av hänvisning i strafflagen för krigsmakten eller eljest skall bedömas efter allmän lag eller författning.

44 §.

Talan om ansvar för falskt åtal eller falsk angivelse, varå åtal följt, må, där den tillhör krigsrätts prövning, väckas vid den rätt, där brottet åtalats.

45 §.

Talan om kronans eller annans enskilda anspråk på grund av brott, som tillhör krigsrätts prövning, föres vid den rätt, som har att döma över brottet. Angående rättegångskostnad eller annat dylikt, som av huvudsaken flyter, föres talan vid den rätt, som dömt i huvudsaken.

På krigsrätt ankommande undersökning, som i 39 § under 8:o) avses, så ock talan om kronans anspråk på grund av förhållande, varom sådan undersökning må äga rum, upptages av krigsrätten vid den avdelning av krigsmakten, som målet närmast angår.

46 §.

Finnes ej krigsrätt, som, enligt vad ovan i detta kapitel är stadgat, är behörig att upptaga målet till handläggning, förordne uppå anmälan krigsöverdomstolen, vid vilken krigsrätt målet skall upptagas.

47 §.

Krigsöverdomstol äge tillsyn över de krigsrätter, som lyda under densamma.

Krigsöverdomstol skall omedelbart döma över följande av de i 39 § omförmälda mål, nämligen:

1:o) mål, som röra åtal mot officer för fel eller försummelse vid fullgörande av något tjänsteåliggande, som på grund av denna lag skall av honom utföras, eller vid förande av straffregister, eller som angå fel eller försummelse i domareämbetet av ledamot i underdomstol;

2:o) mål, som röra åtal för fel eller försummelse vid disciplinmåls handläggning eller vid verkställighet av disciplinstraff;

3:o) mål, som röra tvist om gjort krigsbyte till lands eller uppbringning till sjöss;

4:o) mål, som i övrigt äro av beskaffenhet att enligt allmän lag eller särskild författning hovrätt över likartat mål omedelbart dömer.

Krigsöverdomstol döme ock:

i mål, som fullföljas från krigsrätt, så ock över besvär, som anföras emot beslut, varigenom befälhavare ålagt disciplinär bestraffning; samt

i mål, som blivit av krigsrätt avdömda och krigsöverdomstols prövning underställda eller som avdömts av ståndrätt och enligt 89 § till krigsöverdomstol överlämnats.

48 §.

Mål, som ej enligt 39 § tillhör krigsdomstols handläggning, må ej i annat fall än förut i detta kapitel är stadgat av sådan domstol upptagas, ändå att invändning mot domstolens behörighet ej göres; och varde i mål, som fullföljts till eller underställts högre rätt, frågan om målet rätteligen tillhör krigsdomstol prövad oberoende därav, huruvida sådan prövning av part påkallats eller eljest enligt allmän lag bör äga rum.

49 §.

Vad i detta kapitel är stadgat äge motsvarande tillämpning i fråga om krigsdomstols befattning med förundersökning och användande av tvångsmedel.

10 KAP.

Om förundersökning och åtal i krigsmål.

50 §.

Vill man anmäla någon för brott, som tillhör krigsrätts upptagande, göredet hos den befälhavare, som, enligt vad i strafflagen för krigsmakten är stadgat, i disciplinmål närmast äger utöva bestraffningsrätt över den misstänkte.

Är den misstänkte underkastad straff enligt strafflagen för krigsmakten men lyder han ej under befälhavare, som äger utöva bestraffningsrätt över honom, må brottet anmälas hos allmän åklagare eller vederbörande åklagare vid krigsdomstol. Har anmälan gjorts hos allmän åklagare, skall anmälan omedelbart tillställas åklagaren vid krigsdomstol.

Är brottet av beskaffenhet, att krigsöverdomstol däröver omedelbart döma bör, skall anmälan göras hos vederbörande åklagare.

51 §.

Är hos befälhavare anmälan gjord om brott, som i 50 § första stycket sägs, eller är eljest till hans kunskap kommet, att dylikt brott blivit begånget, då bör utredning om brottet och de närmare omständigheterna därvid ske vid förhör på sätt i 202 § strafflagen för krigsmakten är föreskrivet.

Hör brottet under allmänt åtal, varde, där befälhavaren funnit, att fråga om ansvar för brottet ej skall behandlas i den för disciplinmål stadgade ordning, målet hänskjutet till åklagaren; och skola för sådant ändamål handlingarna i saken till honom överlämnas. Är brottet av beskaffenhet, att åtal för detsamma kan väckas endast av målsägande, varde denne, om han anmält brottet och detta icke skall bestraffas i den för disciplinmål stadgade ordning, underrättad, att han må instämna saken till krigsrätten.

52 §.

Finnes, sedan för ändamål som i 51 § andra stycket sägs handlingar överlämnats till vederbörande åklagare, anledning att den för brottet misstänkte begått annan förbrytelse, som tillhör krigsrättens upptagande, eller att åtal mot annan för samma eller annan förbrytelse bör handläggas i samma rättegång, då må, utan hinder av vad i 50 och 51 §§ är stadgat, åklagaren vid krigsrätten föra den talan, vartill anledning förefinnes; dock skall, om den tilltalade tillhör krigsmakten, hans befälhavare underrättas om åtalet.

Att bestämmelserna i 50 och 51 §§ om anmälan och förhör ej skola äga tillämpning, då åklagaren i anledning av undersökning, som i 39 § under 8:o) avses, vill väcka åtal för brott, därom stadgas i 63 §.

53 §.

Att i vissa fall jämväl mål, som enligt strafflagen för krigsmakten äro att hänföra till disciplinmål, skola hänskjutas till åklagaren, därom stadgas i 204 § nämnda lag.

54 §.

Förundersökning ledes av åklagaren. Vid förundersökningen äge åklagaren erhålla nödigt biträde, förutom av polismyndighet, jämväl av lägre åklagare eller av personal, tillhörande krigsmakten. Sedan tid och ställe för krigsrätts sammanträde blivit bestämda, utfärde åklagaren stämning å den misstänkte.

Har vid förhör, varom stadgas i 202 § strafflagen för krigsmakten, skett sådan utredning om brottet, som avses i 23 kap. 2 § rättegångsbalken, må åtal väckas utan att förundersökning ägt rum. Om nedläggande av förundersökning, så ock om beslut, att åtal ej skall äga rum, göre åklagaren, om brottet tillhör krigsrätts upptagande, anmälan hos den befälhavare, från vilken han mottagit handlingarna i saken.

Vad i rättegångsbalken är stadgat om eftergift av åtal i fall, som avses i 20 kap. 7 § första stycket 1 nämnda balk, så ock om strafföreläggande äge icke tillämpning.

Att förundersökning ej erfordras, då åklagaren i anledning av undersökning, som i 39 § under 8:o) avses, vill väcka åtal för brott, samt att talan i samband med sådan undersökning i vissa fall må väckas omedelbart inför rätten, därom stadgas i 63 §.

11 KAP.

Särskilda bestämmelser om rättegång vid krigsrätt.

55 §.

Tilltalad och målsägande kallas till krigsrätts sammanträde genom åklagarens försorg.

Vill tilltalad eller målsägande erhålla stämning å någon för att såsom vittne höras vid krigsrätt, begäre kallelse å vittnet hos åklagaren vid krigsrätten.

Är den till vittne åberopade anställd vid krigsmakten eller värnpliktig, som är i tjänstgöring, varde, där tilltalad eller målsägande det begär, kallelsen delgiven genom åklagarens försorg. I fråga om vittne, som åberopats vid fältkrigsrätt, skall vad nu stadgats gälla, ändå att till vittne åberopats annan än nu nämnts.

56 §.

På anhållan av rätten eller åklagaren äge vederbörande befälhavare att ombesörja delgivning med den, som fullgör tjänstgöring vid krigsmakten; kallelse å part eller annan må ske genom skriftlig order.

Har rätten beslutat, att någon skall hämtas till rätten, anmode rätten vederbörande befälhavare om verkställighet av rättens beslut, där den, som skall hämtas, fullgör tjänstgöring vid krigsmakten, men begäre i annat fall, så ock om hämtningen ej lämpligen kan ske genom befälhavarens försorg, handräckning av polismyndighet.

57 §.

Förhandling skall hållas inom stängda dörrar, förutom då sådant eljest i lag är stadgat, jämväl då riket befinner sig i krig eller dess krigsmakt eller del därav för annat ändamål än övning ställes eller är ställd på krigsfot och offentligheten finnes vara hinderlig för krigsföretagens framgång eller menlig för krigsmaktens säkerhet.

58 §.

Förhör inför fältkrigsrätt ledes av rättens civile ledamot, även om han ej är ordförande i rätten, med iakttagande av de beslut och föreskrifter, som rätten kan finna skäl att meddela.

59 §.

Vad i 11 § lagen om införande av nya rättegångsbalken är stadgat om vittnesmål av vakter och andra, som förrätta offentligt tjänsteärende, skall avse även den, som har att förrätta vaktgöring eller annan likartad tjänstgöring för upprätthållande av allmän ordning eller ordningen inom krigsmakten.

60 §.

Då överläggning skall hållas, åligge det den, som för ordet i rätten, eller, i fältkrigsrätt, den civile ledamoten, även om han ej för ordet i rätten, att i korthet framställa vad i saken förekommit samt de lagrum och författningar, som äro i varje fall tillämpliga. Vid omröstning i regementskrigsrätt, stationskrigsrätt eller särskild krigsrätt säge auditören sin mening först, därefter krigsdomaren och sist de militära ledamöterna; i fältkrigsrätt säge den civile ledamoten sin mening först. I övrigt gälle angående omröstning vad i rättegångsbalken är stadgat beträffande omröstning bland rådhusrätts lagfarna ledamöter.

61 §.

Auditören, då han fört protokollet, och i annat fall krigsdomaren samt, i fältkrigsrätt, den civile ledamoten åligge att uppsätta rättens dom eller beslut. Sedan domen eller beslutet efter verkställd justering meddelats, ombesörjes erforderlig expediering av auditören eller, i fältkrigsrätt, den civile ledamoten.

Rör mål allenast ansvar för brott, varå icke kan följa svårare straff än böter eller disciplinstraff, och har den tilltalade erkänt gärningen, må domen utfärdas i förenklad form. Närmare bestämmelser därom meddelas av Konungen.

Utskrift av krigsrättens dom eller slutliga beslut skall utan dröjsmål tillställas den tilltalades befälhavare. Tillhör den tilltalade icke krigsmakten eller har icke någon varit i målet tilltalad, skall utskrift av domen eller beslutet utan dröjsmål tillställas den befälhavare, som föranstaltat om krigsrättens sammanträde.

I mål angående häktad ävensom i mål, däri någon, som icke hålles häktad, dömts till frihetsstraff, skola angående tiden för översändande av utskrift av krigsrättens dom eller slutliga beslut de bestämmelser tillämpas, som gälla rörande dom eller slutligt beslut, meddelat av underrätt i stad. I mål angående häktad skall en utskrift av domen eller beslutet alltid översändas till den befälhavare, som har uppsikt över häktet, eller, då den tilltalade förvaras i allmänt häkte, till häktets föreståndare.

62 §.

Dömes någon av krigsrätt till dödsstraff eller till straffarbete på livstid eller förklaras han skyldig att fortsätta honom förut ådömt straffarbete på livstid, skall målet, i vad det honom rör, underställas krigsöverdomstolens prövning; och give krigsrätten därvid tillkänna vad part har att iakttaga, där han vill i den högre rätten sig yttra.

63 §.

Sådan undersökning, som i 39 § under 8:o) avses, upptages av krigsrätt på framställning av den befälhavare, som har att föranstalta om krigsrättens sammanträde. Kronans ombud skall av befälhavaren kallas att närvara vid undersökningen. Vid undersökningen äge rätten efter omständigheterna hålla förhör samt upptaga bevisning; härvid lände i tillämpliga delar till efterrättelse vad om bevisupptagning utom huvudförhandling är stadgat. Höres någon upplysningsvis, gälle om hans rätt till ersättning vad om vittne är föreskrivet.

Vid undersökning må upptagas talan om kronans anspråk på grund av förhållande, varom undersökningen äger rum, om anspråket medgivits eller talan avser belopp, ej över femhundra kronor, så ock talan om ansvar för sedelförseelse eller därmed jämförlig försummelse. Talan, som nu sagts, må framställas omedelbart inför rätten, muntligen eller skriftligen. Den, mot vilken talan riktas, skall erhålla tillfälle att yttra sig däröver.

Vill åklagaren eljest i anledning av undersökningen väcka åtal för brott, som tillhör krigsrättens upptagande, äge vad i 50 och 51 §§ föreskrivits om anmälan och förhör ej tillämpning. Ej heller vare förundersökning, som avses i 54 §, erforderlig.

12 KAP.

Om fullföljd av talan till krigsöverdomstol och högsta domstolen.

64 §.

Vill part vädja mot krigsrätts dom, skall han inom tre veckor från den dag, då domen gavs, till krigsrättens kansli inkomma med vadeinlaga.

Har ena parten vädjat, äge även motparten, ändå att han ej iakttagit vad i första stycket sägs, föra talan mot domen; dock åligge honom att inom en vecka från den dag, då vadetiden utgick, till krigsrättens kansli inkomma med vadeinlaga.

65 §.

Vill någon anföra besvär mot krigsrätts beslut, skall han inom tre veckor från den dag, då beslutet meddelades, till krigsrättens kansli inkomma med besvärinlaga; där beslut under rättegången meddelats annorledes än vid sammanträde för förhandling, skall dock besvärstiden räknas från den dag, då klaganden erhöll del av beslutet. Klagan över beslut om någons häktande eller kvarhållande i häkte eller över beslut, varigenom målet förmenats hava onödigt uppehållits, vare ej inskränkt till viss tid.

66 §.

Då för fullföljd av talan mot krigsrätts dom eller beslut till krigsrättens kansli inkommit vade- eller besvärinlaga, skall inlagan med därvid fogade

handlingar ävensom akten i målet utan dröjsmål insändas till krigsöverdomstolen; äro besvär anförda, skall i erforderliga delar insändas akten eller styrkt avskrift därav. Avskrift av vadeinlaga skall dock vara att tillgå å kansliet, till dess den i 64 § andra stycket angivna tiden utgått.

På krigsöverdomstolen ankomme att pröva, huruvida vade- eller besvärstalan blivit fullföljd på föreskrivet sätt och inom rätt tid.

67 §.

Vill någon visa, att han av laga förfall varit hindrad att inom tid, som i 64 och 65 §§ är för där avsett fall föreskriven, inkomma med vade- eller besvärinlaga, inlämne inom samma tid till krigsrättens kansli de handlingar, han vill till styrkande av förfallet åberopa; och skola handlingarna utan dröjsmål insändas till krigsöverdomstolen. Krigsöverdomstolen utsätte, om förfallet prövas lagligt, ny tid.

68 §.

Förutom i fall, som i 50 kap. 21 § samt 51 kap. 21 § första och tredje styckena rättegångsbalken avses, må vademål avgöras utan huvudförhandling, när i brottmål den tilltalade av krigsrätten frikänts för brottet eller dömts till böter eller disciplinstraff eller till fängelse, ej överstigande sex månader, eller fällts till vite och anledning ej förekommer till ådömande av svårare straff eller annan påföljd än nu sagts; föres tillika talan om annat än ansvar, må det dock ej ske, med mindre talan därutinnan enligt 50 kap. 21 § rättegångsbalken må prövas utan huvudförhandling. I mål, som fullföljts från fältkrigsrätt, vare ej heller eljest huvudförhandling erforderlig, om särskilda skäl däremot äro.

69 §.

Brottmål, som upptages omedelbart av krigsöverdomstol, må avgöras utan huvudförhandling, då anledning ej förekommer till ådömande av svårare straff än böter eller disciplinstraff.

70 §.

I överkrigsrätt ledes förhör av överauditör.

71 §.

Av krigsöverdomstols dom eller slutliga beslut skall utskrift alltid tillställas den myndighet, till vilken enligt 61 § utskrift av krigsrätts dom eller beslut skall översändas. Avkunnas ej dom eller slutligt beslut vid huvudförhandlingen eller avgöres målet utan huvudförhandling, skall, i stället för vad i rättegångsbalken är stadgat om meddelande av dom eller slutligt beslut, i sådant fall iakttagas, att en utskrift av domen eller beslutet tillsändes vederbörande befälhavare eller Konungens befallningshavande att i behörig ordning delgivas part emot bevis, som bör insändas till krigsöverdomstolen; och varde, där åklagare fört talan i målet, utskrift av domen eller beslutet honom tillställd.

72 §.

I mål, som skall underställas krigsöverdomstols prövning, gälle ej vad förut i detta kapitel är föreskrivet om fullföljd av talan. När dom i sådant mål meddelats, skall akten i målet av auditören eller, i fältkrigsrätt, den civile ledamoten utan dröjsmål insändas till krigsöverdomstolen. Part äge att inom tid, som i 64 § första stycket är för där avsett fall föreskriven, till krigsöverdomstolen eller krigsrättens kansli inkomma med de påminnelser, han aktar nödiga; och skola till kansliet inkomna påminnelser utan dröjsmål insändas till krigsöverdomstolen.

I underställningsmål skall huvudförhandling äga rum. Huvudförhandling skall, där ej till följd av åtgärd, som i 51 kap. 11 § rättegångsbalken omförmåles, eller annan omständighet längre uppskov är nödvändigt, hållas inom två veckor efter utgången av den tid, inom vilken part haft att inkomma med påminnelser.

73 §.

Vad om rättegången vid krigsrätt är i 56, 57 och 59 §§ stadgat skall lända till efterrättelse för krigsöverdomstol i allt vad som är tillämpligt.

Dom skall underskrivas av de domare, som deltagit i avgörandet; vad nu sagts gälle ock slutligt beslut, som uppsättes särskilt.

74 §.

Har krigsöverdomstol dömt någon till dödsstraff, skall målet, i vad det honom rör, underställas högsta domstolens prövning; och give krigsöverdomstolen därvid tillkänna vad part har att iakttaga, där han vill i högsta domstolen sig yttra. I avseende å delgivning av domen iakttages vad i 71 § är stadgat.

75 §.

Talan mot krigsöverdomstols dom eller beslut fullföljes till högsta domstolen.

I behandling av fråga om prövningstillstånd skall i stället för ett av justitieråden deltaga en av de militärpersoner, vilka enligt vad i grundlagen stadgas av Konungen förordnats att tjänstgöra i högsta domstolen.

76 §.

Part, som vill söka revision av krigsöverdomstols dom, skall inom fyra veckor från den dag, då domen gavs, till krigsöverdomstolen inkomma med revisionsinlaga; har domen ej avkunnats vid huvudförhandlingen eller har målet avgjorts utan huvudförhandling, skall dock tiden för avlämnande av revisionsinlaga räknas från den dag, då parten erhöll del av domen.

Vill någon anföra besvär mot krigsöverdomstols beslut, skall han inom fyra veckor från den dag, då beslutet gavs, till krigsöverdomstolen inkomma med besvärslaga; är fråga om beslut, som meddelats annorledes än vid

sammanträde för förhandling, skall dock besvärstiden räknas från den dag, då klaganden erhöll del av beslutet. Klagan över beslut om någons häktande eller kvarhållande i häkte vare ej inskränkt till viss tid.

77 §.

Beträffande fullföljd av talan till högsta domstolen i mål, vari befälhavare ålagt disciplinär bestraffning, lände till efterrättelse vad angående mål, som anhängiggjorts vid krigsrätt, är stadgat; dock skall talan föras genom besvär.

78 §.

I mål, som skall underställas högsta domstolens prövning, gälle ej vad i 75 och 76 §§ är föreskrivet om fullföljd av talan. När dom i sådant mål av krigsöverdomstolen meddelats, skall akten i målet av krigsöverdomstolen utan dröjsmål insändas till högsta domstolen. Part äge att inom tid, som i 76 § första stycket är för där avsett fall föreskriven, till högsta domstolen inkomma med de påminnelser han aktar nödiga. Påminnelser må ock inlämnas till krigsöverdomstolen eller krigsrättens kansli; och skola påminnelser, som sålunda inkommit, insändas till högsta domstolen. Beträffande rättegången i högsta domstolen äge i övrigt vad i 72 § andra stycket är stadgat motsvarande tillämpning.

79 §.

Vad om rättegången i krigsöverdomstol är i 71 och 73 §§ stadgat skall, i allt vad som är tillämpligt, lända till efterrättelse jämväl i fråga om rättegången i högsta domstolen.

De militärpersoner, vilka av Konungen förordnats att tjänstgöra i högsta domstolen böra även deltaga i avgörande av mål från krigsöverdomstol, som skall behandlas av högsta domstolen i dess helhet.

13 KAP.

Om biträde åt den, som misstänkes för brott.

80 §.

Vad i rättegångsbalken är föreskrivet om rätt för den, som är anhållen eller häktad, att på begäran erhålla offentlig försvarare skall avse jämväl den, som eljest misstänkes för brott, varå straffarbete eller förlust av ämbete eller tjänst efter lag kan följa. Tillhör brottet fältkrigsrätts behandling, må till offentlig försvarare förordnas även annan än advokat, om han finnes lämplig därtill.

Angående biträde vid ståndrätt stadgas i 86 §.

81 §.

Vederbörande befälhavare åligger tillse, att den, som hör till krigsmakten och står under hans befäl, ej må av sin tjänstgöring vid krigsmakten, där ej

densamma det oundgängligen kräver, hindras att på sin begäran erhålla tillfälle att förskaffa sig nödigt biträde.

Därest den, som är i tjänstgöring vid krigsmakten, vill, att offentlig försvarare för honom förordnas, äge han göra anmälan därom hos sin befälhavare, som har att hos rätten göra framställning om sådant förordnande; framställning må ock göras omedelbart hos rätten.

Befälhavare, som har uppsikt över häkte, öve tillsyn däröver, att den, som där hålles häktad och vill i målet fullfölja talan eller eljest avgiva inlaga till högre rätt eller ock göra ansökan om nåd, därvid ej må sakna nödigt biträde.

14 KAP.

Om verkställighet av dom och beslut.

82 §.

Krigsdomstols dom, varigenom någon dömts till ansvar, skall av vederbörande befälhavare befordras till verkställighet. Vad nu är sagt gälle ock om annan domstols dom, varigenom någon, som är anställd vid krigsmakten och lyder under strafflagen för krigsmakten, ådömts ansvar. Finner befälhavaren på grund av den dömdes vistelseort eller annat förhållande det lämpligare, att dom verkställs genom annan befälhavares försorg, äge han överlämna verkställigheten till denne. Är befälhavaren av särskilt i lag givet stadgande eller eljest förhindrad att verkställa dom, varde den överlämnad till Konungens befallningshavande.

Vad förut i denna § är stadgat är icke tillämpligt, då den dömden hålles häktad. I sådant fall skall dom, varom ovan förmäles, befordras till verkställighet, om den dömden förvaras i militärhäkte, av den befälhavare, som har uppsikt över häktet, men eljest av Konungens befallningshavande eller tillsyningsmannen vid häktet.

Med utmätning — — — befatta sig.

Har någon genom krigsrätts dom blivit fälld till disciplinstraff, då må, ändå att ändring i domen sökes, straffet genast befordras till verkställighet. Då disciplinstraff, som den dömden undergått, skall avräknas å annat straff, förfares enligt de i 36 och 37 §§ strafflagen för krigsmakten stadgade grunder.

Vad i denna § är stadgat angående dom gälle i tillämpliga delar beslut.

16 KAP.

Särskilda bestämmelser om tvångsmedel i krigsmål.

91 §.

Rymmer någon, som är tjänstgöringsskyldig vid avdelning av krigsmakten, som för annat ändamål än övning ställes eller är ställd på krigsfot, skall han i häkte tagas.

Har officer, underofficer eller någon av manskapet eljest begått rymningsbrott eller har han gjort sig skyldig till olovligt undanhållande under sådana omständigheter, att det skall anses som rymning, må han i häkte tagas.

Vad i andra stycket stadgats äge motsvarande tillämpning beträffande vid krigsmakten anställd civil ämbets- eller tjänsteman, som är tjänstgörings-skyldig vid avdelning av krigsmakten, varom i första stycket sägs.

92 §.

Förutom åklagare tillkomme även befälhavare, vilken, enligt vad i strafflagen för krigsmakten är stadgat, i disciplinmål äger utöva bestraffningsrätt över underlydande, befogenhet att förordna om anhållande av den underlydande. I anledning av brott, för vilket underlydande är misstänkt, må befälhavaren ock förordna om annat tvångsmedel, där sådan befogenhet enligt lag tillkommer åklagare.

Befogenhet, som nu sagts, tillkomme jämväl kommandant och annan befälhavare, som av Konungen förklarats skola vara likställd med kommandant, ävensom fartygschef i fråga om de personer, över vilka de endast i vissa disciplinmål äga utöva bestraffningsrätt.

93 §.

Har i brottmål, som tillhör krigsdomstols upptagande, befälhavare förordnat angående tvångsmedel, som i 92 § avses, skall han ofördröjligen göra anmälan därom hos vederbörande åklagare, och ankomme på denne att taga den befattning med ärendet, som för motsvarande fall är i rättegångsbalken föreskriven. Är för åtgärd, som enligt nämnda balk skall av åklagaren vidtagas, viss tid stadgad, skall denna räknas från den dag, då anmälan inkom. Understiger den tid, som i rättegångsbalken är föreskriven för åtgärd av rätten eller åklagaren, en vecka, skall i stället gälla en tid av en vecka.

94 §.

Varder någon, som är anställd vid krigsmakten, eller ock värnpliktig under den tid, han fullgör sin tjänstgöringsskyldighet vid krigsmakten, anhållen eller av annan myndighet än den krigsrätt, under vilken han lyder, häktad, göre den myndighet, som förordnat angående åtgärden, utan dröjsmål anmälan därom hos hans befälhavare.

Där militärhäkte finnes, må häktad person, som är anställd vid krigsmakten eller som häktats, medan han fullgjorde sin tjänstgöringsskyldighet såsom värnpliktig, eller i anledning av uteblivande från honom i sådan egen-skap åliggande tjänstgöring, förvaras i sådant häkte.

95 §.

Befälhavare, vilken på grund av stadgandet i 204 § strafflagen för krigsmakten hänskjutit mål mot honom underlydande person till åklagaren, må, ändå att befälhavaren finner skäl till hans anhållande icke vara för handen,

förordna, att den misstänkte skall hållas i förvarsarrest, till dess krigsrätten sammanträder. Sådant förordnande må dock icke meddelas, med mindre förseelsen är av svårare beskaffenhet och det för krigslydnadens upprätthållande finnes vara av synnerlig vikt, att den misstänkte icke lämnas på fri fot. Om förordnande, som nu sagts, göre befälhavaren ofördröjligen anmälan hos åklagaren. Har åklagaren ej inom en vecka från den dag, då anmälan till honom inkom, väckt åtal för förseelsen, skall åklagaren därom omedelbart underrätta befälhavaren, som har att förordna om den arresterades frigivning. Väcket åtal, skall i fråga om den tid, inom vilken huvudförhandling skall hållas, gälla vad om häktad är föreskrivet.

96 §.

Den, som anhållits, skall hållas under bevakning i låst ljust rum eller i tält. Den anhållne må ej deltaga i tjänstgöring.

Vad nu sagts om anhållen gälle ock om den, som tagits i förvarsarrest enligt 95 §, dock att officer eller underofficer må, om det finnes tillfyllest, under arresttiden utan bevakning vistas i eget rum eller i tält.

Då den felaktiges förvaring i låst rum eller eljest under bevakning kan erfordras, men han vägrar eller underlåter att efterkomma den erhållna tillsägelsen, äger den, som anbefallt åtgärden, att på tjänligt sätt befordra densamma till verkställighet.

17 KAP.

Vissa allmänna bestämmelser.

97 §.

Skall vid krigsdomstol föras talan mot någon, som icke är krigsman, och är han i den tjänsteställning, att han är att anse såsom likställd med officer, gälle då, evad han är svensk eller utländsk man, vad här ovan i 2, 3, 4, 7 och 9 kap. är stadgat beträffande officer av motsvarande tjänstegrad, men vare i annat fall tillämpade de i fråga om manskap gällande bestämmelser.

98 §.

Inkommer på grund av denna lag inlaga eller annan handling till krigsdomstols kansli eller till befälhavare, skall å handlingen tecknas bevis om tiden, då den inkommit.

Krigsrätts kansli är expeditionen hos den befälhavare, som har att föranstalta om krigsrättens sammanträde. Handlingar, som inkommit till kansliet eller eljest till befälhavare, skola, där ej, enligt vad i denna lag är föreskrivet, ytterligare åtgärd på befälhavaren ankommer, även i de fall, där ej sådant eljest är stadgat, ofördröjligen insändas till den myndighet, som vederbör.

I fullföljdshänvisning, som meddelas av krigsrätt, skall tydligt angivas kansliets postadress och, där annat ej föranledes av militära skäl, var kansliet är beläget och när det hålles öppet.

99 §.

I avseende på verkställighet av krigsdomstols dom eller beslut skall i allt, varom ej i denna lag eller i annan lag eller författning är särskilt stadgat, lända till efterrättelse vad i fråga om verkställighet av allmän domstols dom eller beslut finnes föreskrivet, där det tillämpligt är.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Lag

om ändring i vissa delar av strafflagen för krigsmakten.

Härigenom förordnas, dels att 33, 47, 186, 189, 199, 202, 203 och 204 §§ samt 19—21 kap. strafflagen för krigsmakten¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges, dels ock att i lagen skall införas ett nytt kapitel, betecknat 22 kap., av nedan angivna lydelse.

33 §.

Är någon — — — sig skyldig.

Ej skall — — — år dömas.

I övrigt skall vad i allmän lag finnes stadgat om delaktighet i brott, om försök till brott, om sammanträffande av brott, om förändring av straff, om återfall i brott och om särskilda grunder, som utesluta, minska eller upphäva straffbarhet, lända till efterrättelse vid tillämpning av denna lag, likväl med iakttagande av de ytterligare eller skiljaktiga stadganden, som däri förekomma. Ej må dom å disciplinstraff tillräknas någon till sådan förhöjning av straff för återfall i brott, varom i 4 kap. 14 § allmänna strafflagen förmäles.

I fråga — — — eller annan.

47 §.

I fråga om viss tid för brotts beivrande och för verkställande av dom gälle vad i allmän lag är föreskrivet; och skall i dessa fall disciplinstraff anses lika med fängelse enligt allmän lag samt förhör, varom stadgas i 202 § denna lag, anses såsom laga förundersökning.

¹ Senaste lydelse se beträffande 33 § 1942:379, beträffande 47 § 1937:126, beträffande 186 § 1938:262, beträffande 202 § 1943:461 samt beträffande 207 § 1938:262.

186 §.

Är någon på en gång angiven för förseelse, som i 185 § avses, och för brott, som tillhör krigsdomstols upptagande, skola de båda hänskjutas till vederbörande åklagare för åtal vid krigsdomstol.

189 §.

Disciplinstraff av sträng arrest må icke åläggas av befälhavare, där ej här nedan annorlunda är stadgat. Om befälhavares skyldighet att, då dylikt straff finnes påkallat, hänskjuta målet till åklagare för åtal vid krigsdomstol, därom stadgas i 18 kap. Angående de övriga fall, i vilka befälhavare, då sådan förseelse förekommer, varom i 185 § förmäles, skall hänskjuta målet till åklagare, gäller jämväl vad i nämnda kapitel finnes föreskrivet.

Vid mobiliserad avdelning av krigsmakten ävensom å fartyg på sjötåg må vederbörande befälhavare bestraffa begångna förseelser med disciplinstraff av sträng arrest. Finnes i annat fall på grund av särskilda omständigheter vara för krigslydnadens upprätthållande av synnerlig vikt, att den felande utan uppskov varder bestraffad, och är anledning antaga att saken icke kan med erforderlig skyndsamhet upptagas vid krigsrätt, må disciplinstraff av sträng arrest kunna, efter det auditör, om sådan finnes, blivit jämlikt 203 § 1 mom. i målet hörd, åläggas av befälhavaren. Att den tilltalade, om det utan olägenhet kan ske, skall höras inför befälhavaren eller auditören, därom stadgas i 203 § 3 mom.

199 §.

Finner befälhavare, som innehar bestraffningsrätt med den inskränkning, varom i 194 § förmäles, av underlydande begången förseelse påkalla strängare straff, än han själv äger ålägga, eller uppstår hos honom tvekan, huruvida målet bör behandlas såsom disciplinmål eller hänskjutas till åklagare för åtal vid krigsdomstol, överlämne befälhavaren målet till närmast högre med oinskränkt bestraffningsrätt beklädd befälhavare eller, där han är chef för självständig fartygsavdelning eller enkelt fartyg, till stationsbefälhavare vid den station av flottan, dit fartyget, varå den felaktige befinner sig, hör eller först ankommer; och åligger det nämnda högre befälhavare eller stationsbefälhavare att meddela beslut i målet.

Äger befälhavare — — — med kommandant.

202 §.

Vill man anmäla någon för förseelse, som i 185 § avses, göre det hos den till bestraffningsrättens utövning närmast behörige befälhavaren. Är sådan anmälan gjord, eller är eljest till befälhavarens kunskap kommet, att dylik förseelse blivit begången, då skall utredning om förseelsen och de närmare omständigheterna därvid ske vid förhör. Sådant förhör hålles av nyssnämnda befälhavare eller, där bestraffningsrätten innehaves av befälhavare, som omtalas i 191 § 1:o—6:o), eller av högre befälhavare eller av kommandant eller

befälhavare, som enligt 196 § är likställd med kommandant, och han ej finner skäl att själv hålla förhöret, av den, vilken därtill i allmänhet eller för särskilt fall av honom förordnats.

Konungen äger — — — sådant mål.

Vid förhöret — — — därför möter.

203 §.

Innan disciplinstraff — — — beslutet ansvarig.

Skulle auditörens — — — av krigsmakten.

Förekommer anledning att ålägga disciplinstraff av skärpt arrest eller sträng arrest, skall, där det utan avsevärd olägenhet kan ske, den tilltalade höras inför befälhavaren eller, efter dennes förordnande, inför auditören. Vid inställelse inför befälhavaren bör jämväl auditören vara tillstädes, såvitt det utan avsevärd olägenhet kan ske; och äger han därvid framställa de frågor till den tilltalade, vilka han anser kunna tjäna till upplysning i målet. Om protokoll gälle vad i 202 § är stadgat.

204 §.

Finner vederbörande befälhavare, att påföljden i det särskilda fallet ej bör stanna vid disciplinstraff eller att förseelsen påkallar svårare disciplinstraff, än han enligt 189 § äger ålägga, eller har erforderlig utredning om brottets beskaffenhet eller den angivnes straffbarhet ej kunnat vinnas, då skall målet hänskjutas till åklagaren för åtal vid krigsdomstol; dock att i sistnämnda fall befälhavaren, där saken prövas vara av synnerligen ringa vikt och målsägande ej påfordrar åtal vid krigsdomstol, må låta målet förfalla.

19 KAP.

Om tvångsmedel i disciplinmål, förvarsarrest m. m.

207 §.

Vad enligt lagen om krigsdomstolar och rättegången därstädes skall lända till efterrättelse i fråga om tvångsmedel i krigsmål äge motsvarande tillämpning i disciplinmål; dock gälle följande avvikelser:

1. Befogenhet att förordna om tvångsmedel tillkommer allenast den till bestraffningsrättens utövning behörige befälhavaren.

2. Har den tilltalade anhållits, skall beslut i målet meddelas så snart ske kan och, om synnerligt hinder ej möter, sist inom en vecka; ej må häktning ske.

208 §.

Förman är berättigad att, då underlydande under tjänstgöring gör sig skyldig till fel, varigenom krigslydnaden eller ordningen inom krigsmakten äventyras, och det för krigslydnadens eller ordningens upprätthållande finnes nödigt, tillsäga den felande förvarsarrest.

Rätt att tillsäga förvarsarrest, då det för ordningens upprätthållande finnes nödigt, tillkommer ock förman i avseende å underlydande, som utom tjänsten stör allmän ordning eller ordningen inom krigsmakten. Enahanda rätt tillkommer även annan överordnad än förman i avseende å underordnad, såvida den överordnade är av officers eller underofficers grad.

Tillsägelse av förvarsarrest, varom i denna § förmäles, är allenast ett förständigande att i arrest avbida, vad den, som över den felaktige äger bestraffningsrätt i disciplinmål, vill i laga ordning besluta. I övrigt äge vad i 96 § lagen om krigsdomstolar och rättegången därstädes är stadgat beträffande den, som tagits i förvarsarrest, motsvarande tillämpning.

209 §.

Är ej den, som tillsagt förvarsarrest, själv i utövning av bestraffningsrätt i disciplinmål över den arresterade, åligger den förstnämnda att om arresteringen genast och sist inom tjugufyra timmar avgiva rapport till den befälhavare, som äger bestraffningsrätten; och åligger det denne att, så fort ske kan, meddela beslut i ärendet.

210 §.

Träffas underordnad, som är av starka drycker överlastad, inom vederbörande förläggningssort eller å väg, gata eller annat ställe, varom i 11 kap. 15 § allmänna strafflagen förmäles, då må han, ändå att sådant fall, som i 208 § avses, ej finnes vara för handen, när hans behöriga vårdande icke annorledes låter sig verkställa, på befallning av förman eller annan överordnad, vilken är av officers eller underofficers grad, kunna tagas i förvar och insättas i militärhäkte, till dess han återvunnit sina sinnens bruk.

20 KAP.

Om verkställighet av disciplinstraff.

211 §.

Disciplinstraff, som blivit ålagt av befälhavare, skall, där så kan ske, genast verkställas.

Är den straffskyldige för annat brott under tilltal vid domstol, må straffets verkställighet därav ej hindras eller uppehållas.

Hålles tilltalad häktad för brott, som hör till domstols upptagande, må disciplinstraff ej bringas till verkställighet.

212 §.

Befälhavare, som i disciplinmål ålagt straff, skall i laga ordning befodra det till verkställighet eller, om straffet bör av annan befälhavare verkställas, hos denne därom göra hemställan. Tillhör den straffskyldige avdelning, som tagits ombord å fartyg utan att vara till tjänstgöring å fartyget kommenderad,

och har bestraffningen ålagts av avdelningens egen befälhavare, må bestraffningen ej å fartyget verkställas, innan fartygets chef förklarar hinder därför ej möta.

Innan i disciplinmål ålagd bestraffning verkställles, skall befälhavaren eller den hans ställe företräder, antingen genom beslutets muntliga avkunnande eller genom skriftliga order, meddela den straffskyldige underrättelse om orsaken till bestraffningen och om dennas beskaffenhet, så ock om vad den straffskyldige har att iakttaga, i händelse han med beslutet om bestraffningen icke åtnöjes.

21 KAP.

Om klagan i disciplinmål.

213 §.

Den, som blivit belagd med disciplinstraff och med beslutet ej åtnöjes, må däröver föra talan hos krigshovrätten eller, om överkrigsrätt trätt i verksamhet vid den avdelning av krigsmakten, dit befälhavaren hör, hos överkrigsrätten. Talan föres genom besvär. Vill någon föra talan, som nu sagts, skall han inom tre veckor från den dag, då straffet avslutades, till expeditionen hos den befälhavare, som ålagt bestraffningen eller i hans ställe satt är, inkomma med besvärsinlaga; besvärsinlaga må till befälhavaren insändas med posten. Inkommen besvärsinlaga skall, försedd med påteckning om tiden för dess avlämnande, jämte därvid fogade handlingar och protokoll, som förts i målet, utan dröjsmål insändas till krigsöverdomstolen.

Möter under fält- eller sjötåg, då avdelning av krigsmakten är detacherad, laga hinder för besvärens ingivande inom tid, som här ovan sägs, beräknas tiden, inom vilken besvären skola ingivas, från den dag, hindret upphörde.

Försummar den missnöjde, vad sålunda är föreskrivet, have förlorat sin talan.

Domstolen äger att utlåta sig om och i vad mån det undergångna straffet bör räknas klaganden till last, ävensom angående befälhavares förhållande.

Utan hinder av anförda besvär skall straffet i föreskriven ordning verkställas.

22 KAP.

Om tillrättavisningar.

214 §.

För mindre förseelser och fel mot militär tukt och ordning må, på sätt och i den ordning av Konungen närmare förordnas, i stället för disciplinär bestraffning såsom tillrättavisning användas:

a) varning, meddelad enskilt eller i närvaro av några den felaktiges överordnade eller med honom likställda;

b) vägran, ombord å fartyg, av landpermission för viss bestämd tid, högst trettio dagar, eller för högst sex landpermissionsdagar;

samt, för manskap dessutom:

- c) åläggande för visst antal gånger, högst sex, eller för viss bestämd tid, högst femton dagar, att utom vanlig ordning förrätta handräckningsarbeten;
- d) förbud att under viss bestämd tid, högst femton dagar, vistas utom kaserneområde, läger eller däremot svarande område eller åt kompani eller likställt truppförband upplåten del av dylikt område.

Tillrättavisning, varom nu är sagt, må ej användas av mer än ett slag för samma förseelse eller fel, ej heller tillrättavisning, varom i c) förmäles, i något fall så användas, att genom överansträngning eller annan orsak men för den felaktiges hälsa och tjänstbarhet därav kommer.

Om tillrättavisningar, som få användas för barn, vilka ej fyllt femton år, därom förordnar Konungen.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändring i vissa delar av lagen den 8 juni 1923 (nr 147) om straff för olovlig varuinförsel.

Härigenom förordnas, att 9 samt 12—15 och 17 §§ lagen den 8 juni 1923 om straff för olovlig varuinförsel¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

9 §.

Tulltjänsteman, polisman eller lotstjänsteman, som anträffar egendom, vilken skäligen kan antagas enligt denna lag vara förverkad, skall taga egendomen i beslag; och åligger det beslagaren, där han själv äger anställa åtal, att så snart ske kan väcka talan vid domstol med yrkande om egendomens förverkande eller ock förfara på sätt i 17 § 2 mom. sägs. Äger beslagaren icke själv anställa åtal, skall han ofördröjligen om beslaget göra anmälan hos vederbörande åklagare, vilken det åligger att pröva, huruvida beslaget skall äga bestånd, och, därest beslaget finnes icke böra hävas, vidare förfara på sätt nyss sagts.

Vad i rättegångsbalken är stadgat om den tid, inom vilken åtal sist skall hava väckts, skall ej äga tillämpning.

¹ I senaste lydelse se beträffande 9 § 1924:226, beträffande 12 § 1938:267 och beträffande 14 § 1928:146.

12 §.

Förordnande om husrannsakan må meddelas, förutom av tullverkets vederbörande åklagare samt befattningshavare, som i allmänhet äger meddela sådant förordnande, även av tulldirektör, tullförvaltare, kustbevakningschef, kustdistriktchef eller gränsbevakningschef. Utan förordnande äge tulltjänsteman företaga husrannsakan i lägenhet, som avses i 28 kap. 3 § rättegångsbalken. Vad i nämnda balk är stadgat om rätt för polisman att utan förordnande företaga husrannsakan skall i övrigt gälla tulltjänsteman.

Till lägenhet, som avses i 28 kap. 3 § rättegångsbalken, skola även hänföras magasin, upplagsbodas och uthus.

13 §.

Förekommer mot någon, som å fartyg eller eljest ankommer från utlandet till ort, där tullförvaltning finnes, eller som anträffas vid gräns- eller kustort, anledning, att han har på sig förstucket gods, som olovligen införts, må för eftersökande av sådant gods tulltjänsteman företaga kroppsvisitation å honom. Där vederbörande chef för tull-, kust- eller gränsbevakning finner skärpning av tullkontrollen å persontrafiken från utlandet med viss lägenhet eller för viss tidrymd å någon plats oundgängligen nödvändig, må efter bevakningschefens bestämmande kroppsvisitation verkställas å envar med lägenheten eller under tidrymden från utlandet till platsen ankommande person. Sådant förordnande skall ofördröjligen underställas generaltullstyrelsens prövning men gånge likväl genast i verkställighet.

14 §.

Kroppsvisitation, som är av mera väsentlig omfattning, skall verkställas inomhus i avskilt rum eller i lämpligt utrymme i fartyg samt, om undersökningsman eller den misstänkte det äskar och det utan större omgång kan ske, i vittnens närvaro. Kroppsvisitation å kvinna må ej verkställas eller bevitnas av annan än kvinna.

Förande av protokoll och utfärdande av bevis om företagen kroppsvisitation erfordras ej, med mindre föremål, som påträffas, tages i beslag.

15 §.

Åtal för — — — generaltullstyrelsens prövning.

Om tullåklagares befogenhet i fråga om brott, som avses i denna lag, skall, om ej i arbetsordning eller eljest annat bestämts, vad angående allmän åklagare är stadgat äga motsvarande tillämpning.

17 §.

1 mom. Är fråga om förverkande av annan egendom än forslingsredskap och är ägaren ej känd eller har han icke känt hemvist inom riket eller kan eljest ej på sätt om stämning i brottmål är stadgat delgivning ske här i riket,

må mot forslare eller annan innehavare av den beslagtagna egendomen, om han kan med stämning anträffas, föras talan om egendomens förverkande.

2 mom. Kan ej mot någon föras ansvarstalan för olovlig befattning med egendom, som enligt denna lag tagits i beslag, må åklagaren, där fråga är allenast om annan egendom än forslingsredskap och egendomens värde uppskattas till mindre än etthundra kronor, i stället för att vid domstol väcka talan om egendomens förverkande, meddela skriftligt förordnande, att beslaget skall tillsvidare bestå; och skall i sådant fall egendomen vara förverkad, därest icke inom en månad, sedan förordnandet meddelats, ägaren eller annan, som påstår sig äga rätt till egendomen, hos åklagaren anmäler missnöje med beslaget.

Anmäles missnöje, skall åklagaren, om ej beslaget finnes böra hävas, väcka talan vid domstol med yrkande om egendomens förverkande. Väckes ej talan inom en månad, sedan anmälan gjorts, skall beslaget gå åter.

Har förordnande enligt första stycket meddelats och anställs, innan frågan om egendomens förverkande blivit avgjord i den ordning, som för sådant fall är stadgad, åtal angående olovlig befattning med de varor, förordnandet avser, skall frågan om egendomens förverkande i stället prövas i samband med åtalet; och skola förty jämlikt första och andra styckena vidtagna åtgärder förfalla.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

F ö r s l a g

till

L a g

**om ändring i vissa delar av lagen den 20 juni 1924 (nr 225)
med särskilda bestämmelser angående olovlig befattning
med spritdrycker och vin.**

Härigenom förordnas, *dels* att 14 §, 15 § 3 mom. samt 16 och 17 §§ lagen den 20 juni 1924 med särskilda bestämmelser angående olovlig befattning med spritdrycker och vin¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges, *dels ock* att 18—21 §§ samma lag skola upphöra att gälla.

14 §.

Talan angående olovlig befattning med spritdrycker eller vin anhängiggöres och utföres vid tullmålsdomstol av tullverkets vederbörande åklagare

¹ Senaste lydelse av 17 § se 1928:145.

samt vid allmän domstol av vederbörande allmänne åklagare, beslagare dock obetaget att, därest åklagaren vägrar åtala, underställa frågan prövning av närmast högre åklagare eller, därest åklagaren är tullverkets åklagare, av generaltullstyrelsen.

Därom att — — — i 3 § 2 mom.

Om tullåklagares befogenhet i fråga om brott, som avses i denna lag, skall, om ej i arbetsordning eller eljest annat bestämts, vad angående allmän åklagare är stadgat äga motsvarande tillämpning.

15 §.

3 mom. Då egendom — — — nyss sagts.

Vad i rättegångsbalken är stadgat om den tid, inom vilken åtal sist skall hava väckts, skall ej äga tillämpning.

16 §.

Är fråga om förverkande av annan egendom än forslingsredskap och är ägaren ej känd eller har han icke känt hemvist inom riket eller kan eljest ej på sätt om stämning i brottmål är stadgat delgivning ske här i riket, må mot brukare, forslare eller annan innehavare av den beslagtagna egendomen, om han kan med stämning anträffas, föras talan angående egendomens förverkande.

Påföljd, som i 8 § 3 mom. sägs, må ej ådömas, med mindre inteckningens innehavare erhållit underrättelse om målet i den ordning, som angående delgivning av stämning är stadgat; är inteckningens innehavare ej känd eller har han icke känt hemvist inom riket eller kan eljest ej på sätt om stämning i brottmål är stadgat delgivning ske här i riket, må i stället sådan underrättelse kungöras på sätt i 33 kap. 12 § rättegångsbalken sägs.

17 §.

Kan ej mot någon föras ansvarstalan för olovlig befattning med egendom, som enligt denna lag tagits i beslag, må åklagaren, där fråga är allenast om annan egendom än forslingsredskap och egendomens värde uppskattas till mindre än etthundra kronor, i stället för att vid domstol väcka talan om egendomens förverkande, meddela skriftligt förordnande, att beslaget skall tillsvidare bestå; och skall i sådant fall egendomen vara förverkad, därest icke inom en månad, sedan förordnandet meddelats, ägaren eller annan, som påstår sig äga rätt till egendomen, hos åklagaren anmäler missnöje med beslaget.

Anmäles missnöje, skall åklagaren, om ej beslaget finnes böra hävas, väcka talan vid domstol med yrkande om egendomens förverkande. Väcker ej talan inom en månad, sedan anmälan gjorts, skall beslaget gå åter.

Har förordnande enligt första stycket meddelats och anställes, innan frågan om egendomens förverkande blivit avgjord i den ordning, som för sådant fall är stadgat, åtal angående olovlig befattning med de varor, förordnandet

avser, skall frågan om egendomens förverkande i stället prövas i samband med åtalet; och skola förty jämlikt första och andra styckena vidtagna åtgärder förfalla.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag

till

Förordning

om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin.

Häri genom förordnas, att 45 § förordningen den 11 juni 1926 angående tillverkning och beskattning av brännvin skall upphöra att gälla samt att 42 och 44 §§ samma förordning¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

42 §.

1. Allmän åklagare — — — allmän domstol.
2. I övrigt — — — i tjänsten.

44 §.

Utöver vad i 28 kap. rättegångsbalken är stadgat om husrannsakan gälle om sådan förrättning för uppdragande av förbrytelse, som i denna förordning avses, eller eljest för eftersökande av egendom, som kan antagas enligt denna förordning vara förverkad, att i lägenhet, som avses i 28 kap. 3 § rättegångsbalken, husrannsakan må företagas även av polisman, då honom anbefalld tjänstgöring därtill föranleder, samt att till sådan lägenhet skola hänföras även bränneri med tillhörande lägenheter, magasin, upp-lagsbodar och uthus.

Denna förordning skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

¹ Senaste lydelse av 44 § se 1933:192.

Förslag
till
Förordning
om ändring i vissa delar av förordningen den 18 juni 1937
(nr 436) angående försäljning av rusdrycker.

Härigenom förordnas, att 7 kap. 23 § förordningen den 18 juni 1937 angående försäljning av rusdrycker skall upphöra att gälla samt att 19 § samma kapitel skall erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

7 KAP.

19 §.

- 1 mom. Allmän åklagare — — — mot densamma.
2 mom. I övrigt — — — i tjänsten.
3 mom. Åtal anhängiggöres vid allmän domstol.

Denna förordning skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälla i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag
till
Lag
angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 13 juni 1941
(nr 402) om förverkande i vissa fall av spritdrycker och
vin m. m.

Härigenom förordnas, att 2 § lagen den 13 juni 1941 om förverkande i vissa fall av spritdrycker och vin m. m. skall erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

2 §.

Äger beslagaren — — — nyss sagts.
Anställes ej åtal inom en månad från det beslaget ägde rum, skall, om ej rätten utsatt annan tid, beslaget hävas.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälla i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Fö r s l a g

till

L a g

**angående ändrad lydelse av 6—8 §§ lagen den 15 juni 1934
(nr 271) om förbud mot vissa sammanslutningar.**

Härigenom förordnas, att 6—8 §§ lagen den 15 juni 1934 om förbud mot vissa sammanslutningar skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande angives.

6 §.

Påträffar polisman egendom som skäligen kan antagas vara förverkad enligt denna lag, skall han taga egendomen i beslag.

7 §.

Har egendom tagits i beslag med stöd av denna lag och föres talan om ansvar för brott, som föranlett beslaget, må, även om den tilltalade är annan än ägaren till den beslagtagna egendomen, frågan om egendomens förverkande prövas i målet.

Kan ej mot någon föras ansvarstalan, som i första stycket sägs, skall åklagaren, om ej beslaget finnes böra hävas, mot ägaren väcka talan med yrkande om egendomens förverkande.

8 §.

Egendom som — — — säkert ställe.

Har egendom förklarats förverkad genom laga kraft ägande utslag, skall därmed förfaras på sätt länsstyrelsen bestämmer.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälla i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag
till
Lag
om ändrad lydelse av 15 § lagen den 25 juni 1909 (nr 56 s. 1)
angående naturminnesmärkens fredande.

Härigenom förordnas, att 15 § lagen den 25 juni 1909 angående naturminnesmärkens fredande skall erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

15 §.

Allmän åklagare — — — i 14 § förmäles.
I övrigt äge envar rättighet att anställa åtal för sådan förseelse.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag
till
Lag
om ändrad lydelse av 7 § lagen den 25 juni 1909 (nr 56 s. 7)
angående nationalparker.

Härigenom förordnas, att 7 § lagen den 25 juni 1909 angående nationalparker skall erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande anges.

7 §.

Allmän åklagare — — — i 5 § förmäles.
I övrigt äge envar rättighet att anställa åtal för sådan överträdelse.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Förslag
till
Lag
om ändring i vissa delar av sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321).

Härigenom förordnas, att överskriften till 6 kap. sinnessjuklagen den 19 september 1929 ävensom 10 § 1 mom., 38 §, 39 § 2 och 4 mom., 41—46 a §§, 47 § 1, 4 och 5 mom. samt 49 och 51 §§ samma lag, 41 och 46 a §§ sådana dessa lagrum skola lyda enligt lag den 18 juni 1937 (nr 470)¹, skola erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande angives.

10 §.

1. Då ansökan — — — sinnestillstånd (*levnadsberättelse*).

Vårdattest må utfärdas allenast av legitimerad läkare eller, efter medicinalstyrelsens särskilda bemyndigande, av annan, som av styrelsen förordnats att uppehålla läkarbefattning. Vårdattest må ej meddelas av läkare vid det sinnessjukhus, varest intagning begäres; dock må läkare vid sinnessjukhus, som drives av landsting eller kommun, utfärda vårdattest, då fråga är om förflyttning till sjukhuset av någon, som vårdas å fattigvårdsanstalt, där läkaren omhänderhar sjukvård, samt annan läkare ej utan olägenhet eller omgång kan anlitas. Vårdattest må ej godkännas, därest den meddelats av någon, som veterligen till den sjuke står i den skyldskap eller i det svågerlag, som enligt lag utgör jäv mot domare.

38 §.

För vinnande — — — eller upplysningsvis.

Förhör, som nyss sagts, skall äga rum inför rätten i den ort, där den, som skall höras, uppehåller sig, eller med hans samtycke vid annan allmän underrätt.

39 §.

2. Förhör skall begäras skriftligen hos rätten. I framställningen om förhör böra de omständigheter angivas, vilka förhöret skall avse. Däri skall ock, om det kan ske, beträffande envar, som enligt vad nedan sägs skall underrättas om förhöret, lämnas uppgift om namn och postadress. Åberopas samtycke, som i 38 § andra stycket sägs, skall skriftligt bevis därom bifogas framställningen.

Förhör skall äga rum så snart ske kan. Rätten låte till förhöret kalla den eller dem, vilkas hörande begärts; avsände ock underrättelse om tiden för

¹ Senaste lydelse se beträffande 45 § 1933:45 och beträffande 47 § 4 mom. 1942:146.

förhöret till den, som gjort framställningen därom. Sådan underrättelse varde jämväl, där det kan ske, avsänd till den, som gjort hemställan, varom i 1 mom. andra stycket förmäles, så ock i fall, då den intagne ej på egen ansökning intagits å sinnessjukhuset till den, som gjort ansökningen. Till den, som intagits för observation, skall, ändå att han ej gjort hemställan, som nyss sagts, underrättelse om förhöret avsändas.

Vill den — — — försorg därom.

4. Sedan förhör hållits, låte rätten, ändå att förhöret ej begärts av sjukvårdsläkaren, tillstålla honom protokoll över förhöret, och vare läkaren pliktig att i de fall, där den intagne underrättats om förhöret, låta honom taga del av protokollet.

6 KAP.

Särskilda bestämmelser angående undersökning av för brott misstänkta samt angående intagning och utskrivning av straffriförklarade m. m.

41 §.

Ej må i brottmål domstolen döma den misstänkte till straffarbete i ett år eller däröver för mord eller för mordbrand eller annat eldåsättande, som icke förövats i uppsåt att bedraga försäkringsgivare eller i annan sådan sviklig avsikt, eller för försök till brott, som nu är sagt, eller till förvaring eller in- ternering i säkerhetsanstalt, med mindre läkares utlåtande blivit inhämtat angående hans sinnesbeskaffenhet vid tiden för brottets begående och be- träffande frågan, huruvida han är i behov av vård å sinnessjukhus.

Där i annat fall domstolen på grund av att den misstänkte tidigare lidit av sinnessjukdom eller eljest finner anledning till antagande, att han vid tiden för brottets begående varit av sinnesbeskaffenhet, varom i 5 kap. 5 eller 6 § strafflagen sägs, må han ej dömas skyldig till brottet utan att läka- res utlåtande inhämtats i enahanda hänseenden.

Beslut om inhämtande av utlåtande, som nyss sagts, må ej meddelas, med mindre övertygande bevisning förebragts, att den misstänkte begått gär- ningen.

42 §.

Har domstol jämlikt 41 § beslutat att inhämta utlåtande angående miss- tänkt, som förvaras i häkte, skall sådant utlåtande efter verkställd under- sökning avgivas av sjukvårdsläkaren vid den fångvården tillhörande sin- nessjukavdelning, som har att för vård eller observation mottaga misstänk- ta från det häkte, där den misstänkte förvaras. För undersökningen skall den misstänkte överföras till sinnessjukavdelningen, och varde samtliga handlingar i målet överlämnade till sjukvårdsläkaren.

Där sjukvårdsläkaren finner det erforderligt för bedömande av den miss-

tänktes sinnesbeskaffenhet, må han hos domstolen göra framställning om att förhör i målet hålles med personer, som kunna antagas äga kännedom om omständigheter av betydelse för bedömande av den misstänktes sinnesbeskaffenhet. I framställningen bör angivas vad förhöret skall avse. Skall förhör äga rum, ankomme på domstolen att föranstalta om att förhöret varder hållet samt att därom underrätta sjukvårdsläkaren. Ersättning till den, som enligt detta stycke inkallats för att höras, skall utgå av allmänna medel; där- om gälle vad om ersättning till vittne är stadgat.

Utlåtande, varom i denna paragraf förmäles, skall avgivas utan dröjsmål och sist inom två månader från det den misstänkte intogs å sinnessjukavdelningen, i den mån ej domstolen i särskilt fall på framställning av sjukvårdsläkaren medgiver anstånd. Beslut om anstånd må meddelas utan parternas hörande. Har domstolen förordnat om förhör, som i andra stycket sägs, må, om tiden ej därigenom förlänges till mer än tre månader, med utlåtandet utan särskilt medgivande anstå till dess fjorton dagar förflutit från det protokoll över förhöret kommit sjukvårdsläkaren till handa. Vid utlåtandet skola fogas de av domstolen till sjukvårdsläkaren överlämnade handlingarna.

Då utlåtande avgives, skall sjukvårdsläkaren samtidigt insända en avskrift därav till medicinalstyrelsen; finner styrelsen anledning föreligga, att frågan om den misstänktes sinnesbeskaffenhet underkastas ytterligare psykiatrisk granskning, har styrelsen att ofördröjligen underrätta domstolen där- om.

43 §.

Där misstänkt, angående vilken domstol jämlikt 41 § beslutat inhämta utlåtande, befinner sig på fri fot, åligge det medicinalstyrelsen att på anmälan av domstolen förordna lämplig läkare att efter verkställd undersökning till domstolen avgiva sådant utlåtande. Sedan förordnande av medicinalstyrelsen meddelats, varde samtliga handlingar i målet överlämnade till den förordnade.

Den misstänkte är pliktig att för undersökningen inställa sig å tid och ort, som av läkaren bestämmas.

Finner läkaren, att undersökningen ej kan verkställas utan att den misstänkte intages å sinnessjukhus, göra anmälan därom hos domstolen, som äge förordna, att den misstänkte skall intagas å ett statens sinnessjukhus. Ej må domstolen utan medgivande av den misstänkte meddela dylikt förordnande, med mindre å brottet kan följa straffarbete, fängelse, avsättning eller mistning av ämbete på viss tid. Har förordnande, som nu sagts, meddelats, varde den misstänkte, om läkaren är anställd å något statens sinnessjukhus, där intagen. I annat fall skall intagning ske å det statens sinnessjukhus, som medicinalstyrelsen, på anmälan av domstolen, bestämmer, samt undersökningen efter styrelsens förordnande övertagas av där anställd läkare.

I fall, som avses i denna paragraf, skola föreskrifterna i 42 § andra, tredje och fjärde styckena i tillämpliga delar lända till efterrättelse med iakt-

tagande av att tiden för utlåtandes avgivande skall räknas, om den misstänkte intagits å sinnessjukhus, från den dag, intagningen ägde rum, men eljest från det läkaren mottog handlingarna i målet.

Vad i tredje stycket stadgats skall icke tillämpas, där undersökningen överlämnats åt sjukvårdsläkaren vid sinnessjukhus och den misstänkte jämlikt bestämmelse i 4 kap. blivit för observation där intagen. Där sådan intagning skett, må domstolen, på framställning av sjukvårdsläkaren, besluta förlängning av den tid, inom vilken observationen skall vara slutförd; har intagningen skett jämlikt 27 §, må den misstänkte ej före observationens avslutande lämna sjukhuset. Ej må i fall, som nu sagts, förhör enligt 5 kap. anställas.

44 §.

Prövar domstol — — — i målet.

Medicinalstyrelsen äge att föranstalta om förnyat, på undersökning av den misstänkte grundat läkarutlåtande, och skall, om så sker, vad i 42 och 43 §§ för där avsedda fall stadgats i tillämpliga delar lända till efterrättelse. Därvid skall dock följande iakttagas:

- 1) Det åligger — — — i målet.
- 2) Undersökning av — — — dit överföras.
- 3) Jämväl medicinalstyrelsen äger att hos domstolen göra framställning, som i 42 § andra stycket sägs, och påkalla intagning å sinnessjukhus av misstänkt, som vistas å fri fot. Varder i anledning av framställning, som nyss sagts, förhör utsatt, skall domstolen underrätta medicinalstyrelsen därom.
- 4) Vederbörade läkares — — — med avgivandet.

45 §.

Emot domstols beslut, varigenom förordnats om intagande å sinnessjukhus av misstänkt, som befinner sig å fri fot, skall föras särskild klagan genom besvär.

Har domstol under rättegången meddelat beslut, som i detta kapitel sägs, gånge beslutet, där det ej är sådant, som i första stycket avses, i verkställighet ändå att det icke vunnit laga kraft.

46 §.

Finner myndighet — — — å sinnessjukhus.

Å sådant utlåtandes avgivande skola bestämmelserna i 42 och 43 §§ i tillämpliga delar lända till efterrättelse med iakttagande av att vad där stadgats om domstolen i stället skall gälla om myndigheten; dock att, om läkare hos myndigheten gjort framställning om förhör, det skall ankomma på myndigheten att förordna om sådant förhör vid lämplig underrätt och på rätten att lämna myndigheten meddelande om förhöret och vidtaga de åtgärder, som i 42 § andra stycket omförmälas. Ersättningen till den, som inkallats till förhöret, skall gäldas av statsverket. Prövar myndigheten erforderligt, att

jämväl medicinalstyrelsens utlåtande inhämtas, skola stadgandena i 44 § därvid lända till efterrättelse med enahanda avvikelser, som nyss angående läkares utlåtande sagts.

46 a §.

Finner fångvårdsstyrelsen — — — underkastas förvaring.

Beträffande sådant utlåtande skola bestämmelserna i 42 § i tillämpliga delar lända till efterrättelse med iakttagande av att vad där stadgas om domstolen i stället skall gälla om styrelsen; dock att, om läkare hos styrelsen gjort framställning om förhör, det skall ankomma på styrelsen att föranstalta om sådant förhör vid lämplig underrätt och på rätten att lämna styrelsen meddelande om förhöret och vidtaga de åtgärder, som i 42 § andra stycket omförmälas. Ersättningen till den, som inkallats till förhöret, skall gäldas av statsverket. Prövar styrelsen erforderligt, att jämväl medicinalstyrelsens utlåtande inhämtas, skola stadgandena i 44 § i vad de avse häktad äga motsvarande tillämpning med enahanda avvikelser, som nyss angående läkares utlåtande sagts.

47 §.

1. Misstänkt, som enligt förut i detta kapitel meddelat stadgande intagits å sinnessjukhus eller å sinnessjukavdelning vid fångvården, skall tillsvidare där kvarbliva, i den mån ej annat följer av vad nedan föreskrives.

Förklaras den intagne i infordrat utlåtande icke vara i behov av vård å sinnessjukhus, må han ej vidare på grund av stadgande, som nyss sagts, kvarhållas å sinnessjukhuset eller sinnessjukavdelningen; är han häktad, varde till häktet återförd. Samma lag vare, där förundersökning nedlagts eller avslutats utan att åtal mot den intagne följt eller domstol angående honom meddelar slutligt utslag samt han icke däri förklaras på grund av sin sinnesbeskaffenhet från ansvar fri.

4. Vad ovan i 1—3 mom. sägs angående för brott misstänkt skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse beträffande den, rörande vilken utlåtande infordrats jämlikt 46 §, med iakttagande av att vad i nämnda mom. stadgas om domstol i stället skall gälla myndighet, vilken äger ålägga tvångsarbete, och att vad i samma mom. sägs om den, som förklaras på grund av sin sinnesbeskaffenhet från ansvar fri, skall avse den, som på grund av sin sinnesbeskaffenhet förklaras icke kunna dömas till tvångsarbete. Med avvikelse från vad i nämnda mom. stadgas skall dock vård av den, som kvarhållas å sinnessjukavdelning vid fångvården eller som icke är häktad men enligt vederbörligt utlåtande är i behov av vård å sinnessjukhus, beredas å det sinnessjukhus, till vars område han hör, samt ansökan om hans intagande å sådant sjukhus göras hos sjukvårdsläkaren vid sjukhuset.

Ej må — — — utlåtandet avgivits.

5. Vad i 36 § finnes stadgat beträffande den, som för observation intagits å sinnessjukhus, skall lända till efterrättelse jämväl i avseende å den, som på grund av bestämmelse i detta kapitel för undersökning intagits å sådant sjukhus; dock skall i fråga om handling, för vars vidarebefordran

sjukvårdsläkarens tillstånd enligt nämnda paragraf erfordras, gälla, att den ej må fortskaffas till eller från den, som är misstänkt för brott, om den innehåller något, som kan hindra brottets upptäckt eller sakens utredning.

49 §.

Där beslut om inhämtande av utlåtande, som i 41 § sägs, meddelas först sedan målet förekommit vid huvudförhandling, erfordras ej vid ny huvudförhandling, att tidigare upptagen bevisning därom, att den misstänkte begått gärningen, ånyo upptages, så framt ej särskilda skäl därtill äro.

Är misstänkt intagen å sinnessjukhus eller å sinnessjukavdelning vid fångvården, må beslut om hans inställelse vid rätten icke meddelas innan domstolen inhämtat sjukvårdsläkarens yttrande. Meddelas utslag i den misstänktes frånvaro, åligger det rätten att föranstalta om att utslaget delgives honom genom sjukvårdsläkarens försorg.

Vad i andra stycket stadgas om för brott misstänkt skall äga motsvarande tillämpning å den, som är föremål för förfarande, avseende ådömande av tvångsarbete.

51 §.

Motsätter sig — — — av nöden.

Undandrager sig någon, som är misstänkt för brott eller föremål för förfarande, avseende ådömande av tvångsarbete, samt vistas på fri fot, att iakttaga vad enligt 43, 44 eller 46 § åligger honom, eller behöver läkare för verkställande av undersökning, varom där förmåles, skydd för sin personliga säkerhet, skall ock på begäran av vederbörande läkare erforderlig handräckning lämnas. Samma lag vare, där sådant fall prövas föreligga, att undersökning må äga rum enligt 16 §, och den, om vilkens undersökning är fråga, vägrar att underkasta sig densamma eller läkare för verkställande av undersökningen behöver skydd för sin personliga säkerhet.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

Därest lagen den 18 juni 1937 (nr 470) om ändring i vissa delar av sinnessjuklagen vid förstnämnda tidpunkt ännu icke trätt i kraft i fråga om 41 och 46 a §§, skall, intill dess så sker, 41 § sinnessjuklagen hava nedan angivna lydelse samt 46 a § och 47 § 4 mom. andra stycket i nu förevarande lag icke äga tillämpning.

41 §.

Där i brottmål domstolen på grund av att den misstänkte tidigare lidit av sinnessjukdom eller eljest finner anledning till antagande, att den misstänkte vid tiden för brottets begående varit av sinnesbeskaffenhet, som utesluter eller minskar straffbarheten, må den misstänkte ej dömas skyldig till brottet

utan att läkares utlåtande blivit inhämtat angående hans sinnesbeskaffenhet vid nämnda tid och beträffande frågan, huruvida han är i behov av vård å sinnessjukhus.

Ändå att domstolen ej finner anledning till antagande, som i första stycket sägs, må domstolen ej, utan att läkares utlåtande inhämtats, förordna om den misstänktes internering eller döma honom till straffarbete i ett år eller däröver för mord eller för mordbrand eller annat eldåsättande, som icke förövats i uppsåt att bedraga försäkringsgivare eller i annan sådan sviklig avsikt, eller för försök till brott, som nu är sagt.

Beslut om inhämtande av läkares utlåtande må ej meddelas, med mindre övertygande bevisning förebragts, att den misstänkte begått gärningen.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 12 § lagen den 20 juni 1918 (nr 460) angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar.

Häri genom förordnas, att 12 § lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar skall erhålla följande ändrade lydelse.

12 §.

Finnes vid förundersökning enligt 23 kap. rättegångsbalken någon skäligen misstänkt för brott, som omförmäles i 14 kap. 21 §, 15 kap. 12, 13, 15 eller 15 a §, 18 kap. 7, 8, 8 a, 9 eller 10 § strafflagen eller försök till brott, som nu sagts, där sådant försök är med straff belagt, eller för gärning, varom i 18 kap. 13 § samma lag sägs och som innebär uppfordran eller inbjudan till otukt, åligger det åklagaren att omedelbart göra skriftlig anmälan därom till sundhetsinspektören i orten eller, om den misstänkte blivit för brottet häktad, den vid häktet anställde eller anlitate läkaren.

Anhängiggöres talan om brott, som avses i första stycket, av enskild part, åligger det domstolen att omedelbart därom underrätta sundhetsinspektören i orten eller, därest den tilltalade förklaras häktad, den vid häktet anställde eller anlitate läkaren.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

F ö r s l a g
till
L a g
om ändrad lydelse av 6 § lagen den 12 juni 1885 (nr 27)
angående lösdrivares behandling.

Härigenom förordnas, att 6 § lagen den 12 juni 1885 angående lösdrivares behandling skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

6 §.

Vill någon söka ändring i Konungens befallningshavandes utslag, varigenom han blivit dömd till tvångsarbete, äger han inom två veckor från den dag, då utslaget blivit avkunnat, till Konungens befallningshavande inkomma med sina till hovrätten ställda besvär. Behöver klaganden biträde vid besvärens författande, foge Konungens befallningshavande anstalt att det erhålles.

Finnes besvärstalan ej vara fullföljd på föreskrivet sätt eller inom rätt tid, skall den av Konungens befallningshavande avvisas. Om fullföljd av talan mot beslutet gälle vad i första stycket sägs; dock skall besvärstiden räknas från det klaganden erhöll del av beslutet. Avvisas ej besvärstalan, skall Konungens befallningshavande så fort ske kan till hovrätten insända besvären tillika med vederbörandes yttrande, om anledning förekommit att sådant infordra, ävensom eget utlåtande och Konungens befallningshavandes protokoll och utslag samt övriga till målet hörande handlingar.

Konungens befallningshavande — — — fri fot.

Konungens befallningshavandes — — — blivit ådömt.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

F ö r s l a g
till
L a g
angående] ändrad lydelse av 81 § 1 mom. samt 83 § lagen
den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården.

Härigenom förordnas, att 81 § 1 mom. samt 83 § lagen den 14 juni 1918 om fattigvården¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

¹ Senaste lydelse av 81 § 1 mom. se 1926: 202.

81 §.

1 mom. Är någon — — — hos Konungens befallningshavande.

Besvären skola inom trettio dagar efter den, då klaganden erhöll del av utslaget, avlämnas till Konungens befallningshavande, som över besvären inforrdar vederbörandes förklaring och, sedan sådan inkommit, till kammar-rätten insänder handlingarna i målet jämte bevis om utslagets delgivning och eget utlåtande.

83 §.

Den, som vill söka ändring i Konungens befallningshavandes utslag i mål rörande ådömande av tvångsarbete enligt 75 §, äger att till Konungens befallningshavande inkomma med sina till hovrätten ställda besvär, om han är häktad, inom två veckor från den dag, då beslutet för honom avkunnades, men i annat fall inom samma tid från den dag, då beslutet delgavs honom. Finnes besvärstalan ej vara fullföljd på föreskrivet sätt eller inom rätt tid, skall den av Konungens befallningshavande avvisas. Om fullföljd av talan mot beslutet gälle vad nyss sagts; dock skall besvärstiden räknas från det klaganden erhöll del av beslutet. Avvisas ej besvärstalan, skall Konungens befallningshavande så fort ske kan till hovrätten insända besvären tillika med vederbörandes yttrande, om anledning förekommit att sådant infordra, ävensom eget utlåtande och Konungens befallningshavandes protokoll och utslag samt övriga till målet hörande handlingar.

I sammanhang — — — tilldelad varning.

Vid klagan — — — viss tid.

Behöver häktad — — — det erhålles.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 84 § 1 mom. lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag).

Härigenom förordnas, att 84 § 1 mom. lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård och ungdomsskydd¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

¹ Senaste lydelse se 1926: 203.

84 §.

1 mom. Är någon — — — hos länsstyrelsen.

Besvären skola inom trettio dagar efter den, då klaganden erhöll del av utslaget, avlämnas till länsstyrelsen, som över besvären infor drar vederbörandes förklaring och, sedan sådan inkommit, till kammarrätten insänder handlingarna i målet jämte bevis om utslagets delgivning och eget utlåtande.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

F ö r s l a g
till
L a g
angående ändrad lydelse av 35 § lagen den 11 juni 1937
(nr 344) om utlännings rätt att här i riket vistas
(utlänningslag).

Härigenom förordnas, att 35 § lagen den 11 juni 1937 om utlännings rätt att här i riket vistas skall erhålla följande ändrade lydelse.

35 §.

Vill den som genom länsstyrelses utslag förklarats skola utvisas överklaga utslaget, äger han inom två veckor från den dag, då utslaget avkunnades för honom eller, om det ej avkunnats, annorledes delgavs honom, till länsstyrelsen inkomma med sina till hovrätten ställda besvär. Vill utlänning som icke är på fri fot anföra besvär, åligger det länsstyrelsen eller tillsyningsman vid häkte att tillse att utlänningen ej saknar nödigt biträde.

Finnes besvärstalan ej vara fullföljd på föreskrivet sätt eller inom rätt tid, skall den av länsstyrelsen avvisas. Om fullföljd av talan mot beslutet gälle vad i första stycket sägs; avvisas ej besvärstalan, skall länsstyrelsen så fort ske kan till hovrätten insända besvären jämte eget utlåtande och länsstyrelsens protokoll och utslag samt övriga till ärendet hörande handlingar.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

Förslag
till
Lag
om ändring i vissa delar av utsökningslagen.

Härigenom förordnas, *dels* att 6, 7, 37, 39, 41, 42, 47, 49, 51, 52, 55, 69, 151, 153, 176, 187, 188, 190, 194, 201—203 och 211—221 §§ utsökningslagen¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels* att 43, 44, 222—225, 225 a, 226—228 samt 230 och 231 §§ nämnda lag skola upphöra att gälla, *dels* ock att i lagen skall införas en ny paragraf, betecknad 187 a §, av följande lydelse.

6 §.

Föreligger för utmättningsman beträffande visst mål omständighet, som enligt rättegångsbalken skulle utgöra jäv mot domare, må han ej taga befattning med målet. Jäv må ej grundas därå, att utmättningsmannen såsom domare eller befattningshavare vid domstol fattat beslut, som rör saken, eller hos annan myndighet än domstol tagit befattning därmed eller i saken vittnat eller varit sakkunnig, ej heller å åtgärd, som utmättningsmannen vidtagit å tjänstens vägnar, eller gärning, som föröfvats mot honom i eller för hans tjänst. Förekommer jäv mot landsfiskal eller stadsfogde eller av överexekutor särskilt förordnad förrättningsman, anmäla han det genast hos överexekutor, som, där jävet prövas lagligt, förordnar annan utmättningsman i den jäviges ställe. Över beslut, som i jävsfrågan gives av överexekutorn, må klagan ej föras.

7 §.

Utmättningsman skall vid sin förrättning hava med sig trovärdigt vittne.

37 §.

Domstols dom i tvistemål, varmed avses även annat avgörande av domstol i tvistemål, må, sedan domen vunnit laga kraft, av utmättningsman utan särskilt bemyndigande verkställas:

- 1) då skyldighet att gälda penningar eller varor blivit den tappande ålagd;
- 2) då någon blivit förpliktad att viss lös egendom till annan utgiva;
- 3) då någon blivit förpliktad att avträda fast egendom eller dömt är om flyttning i eller ur hus;

¹ Senaste lydelse se beträffande 6 § 1917:307, beträffande 37 § 1926:147, beträffande 39 § 1921:301, beträffande 41 § 1926:147, beträffande 42 § 1930:118, beträffande 49 § 1939:304, beträffande 51 § 1937:452, beträffande 52 § 1942:114, beträffande 69 § 1920:418, beträffande 151, 153, 176 och 187 §§ 1912:211, beträffande 188 § 1937:452, beträffande 190 § 1912:211, beträffande 194 § 1925:142, beträffande 211 § 1942:114, beträffande 212 § 1941:814, beträffande 213 § 1937:452, beträffande 214 och 215 §§ 1912:211, beträffande 216 § 1942:114 samt beträffande 217—221 §§ 1912:211.

4) då domen eljest innehåller förpliktande för den tappande att något fullgöra, vid äventyr att det, om han tredskas, må genom vederpartens föranstaltande utföras; och

5) då domstolen förordnat angående kvarstad, skingsringsförbud eller annan handräckning eller om tillhandahållande genom utmätningsmannens försorg av skriftligt bevis eller av föremål, varå syn eller besiktning skall äga rum.

Om vattenrättsdomares — — — i vattenlagen.

39 §.

Är betalningsskyldighet — — — ske kan.

Vad nedsatt — — — är föreskrivet.

41 §.

Har någon — — — med kvarstad.

42 §.

Skall enligt lag dom genast verkställas, gånge den i fullbordan såsom laga kraft ägande, om ej annat är stadgat.

Har domstol förordnat, att dom må verkställas utan hinder av att den icke äger laga kraft, gånge ock domen i verkställighet såsom laga kraft ägande, där den vinnande ställer pant eller borgen för det skadestånd, vartill han kan kännas skyldig, om domen ändras. Avser förordnandet verkställighet av hovrätts dom eller av beslut, varigenom föreläggande meddelats någon att förete skriftligt bevis eller att tillhandahålla föremål för syn eller besiktning, erfordras ej ställande av säkerhet, med mindre i domen eller beslutet annorledes förordnats.

47 §.

Uppstår hos utmätningsman tvivel huru dom rätteligen verkställas bör, anmäle det genast hos överexekutor. Finnes i ty fall, eller då verkställighet av dom hos överexekutor sökes, domen så mörk eller ofullständig, att därav ej framgår huru i saken dömts, hänvise han parterna att föra talan angående domvilla.

Förekommer, då dom skall verkställas, anledning att domen till följd av skrivfel, misräkning eller annat dylikt förbiseende innehåller uppenbar oriktighet, förelägge utmätningsmannen eller överexekutor parterna att söka rättelse i domen.

49 §.

Tredskodom, varigenom betalningsskyldighet blivit den uteblivne parten ålagd, må, utan hinder av att återvinning sökts, verkställas såsom lagakraftvunnen, så vitt ej rätten, där talan om återvinning är anhängig, annorledes förordnar.

Har talan mot dom, varigenom betalningsskyldighet ålagts, av högre rätt förklarats förfallen, gånge ock domen, om ej annorledes förordnas, i verkställighet såsom lagakraftvunnen utan hinder av att parten gjort ansökan om målets återupptagande.

Ej må ansökan om resning eller återställande av försutten tid eller beslut, varigenom sådan ansökan beviljats, eller besvär över domvillå hindra doms fullbordan, så vitt ej i anledning av ansökan eller besvären annorledes förordnas.

51 §.

Om verkställighet av överexekutors utslag, varigenom betalningsskyldighet blivit någon ålagd, gälle vad ovan i 37 samt 39 och 40 §§ är stadgat i fråga om underrätts dom i ty fall.

I fråga om verkställighet av utslag i lagsökningsmål, varigenom betalningsskyldighet blivit någon ålagd, gälle vad om tredskodom är i 49 § första stycket stadgat.

Har intecknad fordran fastställts till betalning ur fast egendom, må försäljning ej äga rum förr än laga kraft å utslaget kommit. Har jämlikt 169 § äskats, att egendomen skall sättas under tvångsförvaltning, må sådan verkställighet ske utan hinder av att ändring i utslaget sökes, så vitt ej den domstol, där talan är anhängig, annorlunda förordnar; dock gälle om borgenärs rätt att lyfta behållningen vad i 40 § tredje stycket för där omförmält fall sägs.

Har i mål om handräckning för fordran rätten å ansökningen tecknat bevis, att utmätning för fordringen eller någon del därav må äga rum, njute borgenären på grund av ansökning, varå beviset är tecknat, jämte räkning, som i målet åberopats, utmätning såsom enligt dom. Vad nu sagts äge motsvarande tillämpning, när enligt rättens bevis utmätning må äga rum för handräckningskostnad. Visar gäldenären, att han sökt återvinning, gälle om verkställigheten vad i 39 och 40 §§ är stadgat om underrätts dom, så vitt ej domstolen, där talan om återvinning är anhängig, förordnar, att vidare åtgärd för verkställighet icke må äga rum.

52 §.

Har i tvistemål någon fällts till böter eller vite, må ej beslutet verkställas förr än det vunnit laga kraft; i fråga om hovrätts icke lagakraftvunna beslut skall dock vad i 39 och 40 §§ är stadgat om hovrätts dom i tillämpliga delar lända till efterrättelse. Vad nu sagts gälle ock beträffande utslag i utsökningsmål, varigenom någon fällts till böter eller vite eller utmättningsman dömts att utgiva skadestånd.

Beslut om — — — av besvär.

Huru beslut — — — och 7 kap.

55 §.

För fordran, som enligt protokoll över offentlig auktion härleder sig från inrop av lös egendom och är till betalning förfallen, må ock, ändå att be-

talningsskyldighet ej blivit gäldenären ålagd, utmätning ske, där gäldenären vid utmätningstillfället utan jäv erkänner skulden; dock skall utmätningssmannen, innan utmätningen verkställs, om erkännandet taga skriftligt bevis, antingen av gäldenären själv eller, om han ej kan skriva eller ej vill beviset meddela, av två trovärdiga män.

69 §.

Påstår annan sig vara ägare till lös egendom, som i gäldenärs bo finnes, men kan ej genast visa sin rätt, vare hans anspråk ej hinder för egendomens utmätande; bjuder han vid utmätningen sannolika skäl för anspråket, hänvisar utmätningssmannen honom att sin talan efter stämning utföra, och må det utmätta godset ej säljas förr än tvisten om äganderätten blivit av domstol prövad; väcke dock han, som godset från utmätning freda vill, inom en månad talan mot borgenären och gäldenären vid domstol i orten, där godset finnes, eller have sin talan mot borgenären förlorat. Kommer någon efter utmätningen med anspråk, som nu är sagt, vare det ej hinder för försäljningen, där ej överexekutor annorlunda förordnar. Varder den, som anspråket väckt, av överexekutor hänvisad att sin talan efter stämning utföra, åligge honom att inom en månad därefter väcka talan vid äventyr, som förut är nämnt. Vill borgenär själv väcka talan, stånde det honom fritt.

Vad sålunda — — — freda egendom.

151 §.

Är fråga — — — slutligen avgjord.

Finnes eljest fordran tvistig, varde borgenären hänvisad att vid domstol väcka talan och vad å fordringen belöper avsatt, såsom nyss är stadgat. Vill annan, vars rätt är av frågan beroende, själv väcka talan, stånde det honom fritt.

Är fordran — — — eller förfallit.

153 §.

Varder, utan att gäldenären det medgivit, betalning tillerkänd borgenär ur egendom, som ej varit för hans fordran utmätt, och är ej heller fordringen förut genom dom eller utslag fastställd, äge gäldenären rätt att inom en månad efter det fördelningen vann laga kraft vid domstol väcka talan om återvinning.

176 §.

Vill borgenär klandra sysslomannens redovisning, väcke vid domstol talan därom inom en månad från det sammanträde, där redovisningen framlades, eller have förlorat sin rätt till klander. Gäldenären vare ock öppet att efter ty nu sagts klandra redovisningen.

187 §.

Är fara för handen, att gäldenär begiver sig från riket utan att efterlämna känd egendom, som mot gälden svarar, eller att någon, som häftar i skuld

för hushyra, kost, skeppslega eller annat dylikt, avviker från orten, utan att borgenären har säkerhet i kvarlämnat gods; då äge överexekutor förbjuda gäldenären att avresa från orten, innan han gjort rätt för sig; dock må sådant reseförbud ej gälla utöver tre månader efter delgivningen. Har meddelat reseförbud före nämnda tids utgång hävts eller eljest upphört att gälla, må nytt reseförbud avse allenast återstoden av sagda tid.

I beslut om reseförbud skall angivas den ort, där gäldenären skall uppehålla sig, samt erinras om påföljden för överträdelse av förbudet. Överträdes reseförbud, äge överexekutor på yrkande av borgenär förordna, att gäldenären skall återhämtas och under den tid förbudet gäller hållas i häkte.

187 a §.

Gör någon mot annan gällande anspråk, som kan antagas bliva eller är föremål för rättegång eller prövning i annan ordning, och vill han till säkerställande av sin rätt hos överexekutor utverka åtgärd, som avses i 15 kap. 3 § rättegångsbalken, äge vad i nämnda lagrum är stadgat motsvarande tillämpning.

188 §.

Den, som vunnit kvarstad, förbud eller handräckning enligt 187 a §, skall, om talan ej redan väckts, inom en månad eller, då reseförbud utverkats, inom två veckor efter det förordnandet gavs hos domstol anhängiggöra sin talan genom ansökan om stämning, lagsökning eller handräckning för fordran. Gör han det ej eller avvisas, återkallas eller förfaller eljest anhängiggjord talan, gånge åtgärden åter.

Vad nu sagts äge motsvarande tillämpning när enligt lag eller författning det åligger den, som vill göra viss fordran eller rätt gällande, att utföra sin talan hos myndighet i annan ordning än i första stycket avses.

Är den, som vunnit kvarstad, förbud eller handräckning enligt 187 a §, enligt stadgande i lag eller författning eller enligt dom eller avtal förpliktad att låta sin talan av skiljemän prövas eller vill han göra gällande sådant anspråk på ersättning på grund av jordbruksarrende, som må allenast genom syn styrkas, åligge honom, vid äventyr av åtgärdens återgång, att inom tid, som i första stycket stadgats för talans anhängiggörande, ej mindre skriftligen påkalla skiljedom eller syn med uppgift i förra fallet å den eller de frågor, om vilka skiljedom äskas, än även, där parterna var för sig skola välja skiljemän eller synemän, skriftligen underrätta motparten om sitt val.

190 §.

Prövas de omständigheter, som föranlett kvarstad eller förbud eller handräckning enligt 187 a §, ej vidare vara för handen, må åtgärden hävas av överexekutor, så ock av domstol, då rättegång där anhängig är. Väckes eljest, där till vidmakthållande av åtgärden förfarande, som i 188 § tredje stycket sägs, blivit anhängiggjort, fråga om återgång av åtgärden, pröve överexekutor efter omständigheterna, huruvida sådan återgång skall äga rum eller om och på vad villkor åtgärden må bestå.

194 §.

Kvarstad, skingrings- eller reseförbud eller handräckning enligt 187 a eller 192 § eller försäljning av lös egendom, å vilken lagts kvarstad eller vilken ställts under skingringsförbud, må ej av överexekutor beviljas, där ej sökanden ställt pant eller borgen för den skada, som kan genom åtgärden vederparten tillskyndas. Finnes, då fråga är om kvarstad, skingrings- eller reseförbud eller handräckning enligt 187 a eller 192 §, någon, som bör sådan säkerhet ställa, ur stånd därtill, och har han för sin talan visat synnerliga skäl, äge överexekutor honom från säkerhets ställande befria.

201 §.

För klagan över utmätning äge gäldenär tid av femton dagar från det utmätningen fullbordats eller blivit i fall, varom i 75 § sägs, hos gäldenären verkställd. Är borgenär missnöjd med förrättningen, ingive sin klagoskrift inom samma tid från det han erhöll del av protokollet över utmätningen.

202 §.

Vill någon klaga över utmätningsmans åtgärd vid auktion å fast egendom, göre det sist å femtonde dagen därefter; dock att klagan över borgenärsförteckningen, där ej fråga är om bestämmande av lägsta budet eller andra villkor för försäljningen, skall föras i den ordning 203 § stadgar.

203 §.

Är någon missnöjd med utmätningsmans förslag till fördelning av köpeskilling för utmätningsvis såld egendom eller av medel, som i 143 § 2 mom. avses eller som influtit under tvångsförvaltning, ingive sin klagoskrift till överexekutor sist å tjugonde dagen från det förslaget avgavs.

211 §.

Nöjes ej — — — det försummas.

Över utslag, varigenom överexekutor visat mål åter till utmätningsman, må ej klagas; innefattar överexekutors prövning avgörande av fråga, som inverkar på målets utgång, äge dock part utan hinder av vad nu sagts fullfölja talan däremot.

Ej må klagan föras över beslut, varigenom överexekutor funnit utmätningsman behörig.

Om klagan över beslut, varigenom varning meddelats utmätningsman eller han avstängts från tjänstgöring, stadgas i 221 §.

212 §.

Har överexekutor genom särskilt beslut utlåtut sig över omständighet, som angår målets behandling; däröver må ej besvär anföras annorledes än i sammanhang med huvudsaken. Ej vare part förment att särskilt överklaga

beslut, varigenom överexekutor före målets slutliga avgörande utlåt sig i fråga, som avses i 195 § 1 mom., eller meddelat förordnande enligt 208 §. Tilltror part sig visa, att utsokningsmål av överexekutor onödigt uppehålles; äge då att däröver klaga.

213 §.

Vill någon överklaga överexekutors slutliga utslag i fråga om fördelning av köpeskilling för fast egendom, som blivit av överexekutor såld, eller av medel, som i 143 § 2 mom. eller i 7 kap. avses, eller på klagan över utmätning, auktion å fast egendom eller förslag till fördelning av köpeskilling eller av medel, som i 143 § 2 mom. eller i 7 kap. avses, åligge honom att inom tre veckor från den dag, då utslaget muntligen avkunnades, eller, om det blivit efter anslag meddelat, från den dag, å vilken utslaget är ställt, till överexekutor inkomma med besvärslaga.

För klagan — — — är stadgad.

214 §.

Den, som ej nöjes åt överexekutors beslut i andra fall än i 213 § nämnas, äge, där beslutet blivit för honom muntligen avkunnat, inom tid, som i samma paragraf stadgas, till överexekutor inkomma med besvärslaga, eljest njute han lika tid från det han av beslutet erhöll del.

215 §.

Skall besvärstid räknas från erhållen del av beslutet, skall genom den vinnandes försorg beslutet delgivas vederparten på sätt i rättegångsbalken är om delgivning stadgat. Skall delgivning ske enligt 33 kap. 12 § nämnda balk, ankomme på överexekutor att på begäran förordna därom.

216 §.

Vill någon klaga däröver, att han av överexekutor blivit fälld till ansvar enligt 11 § eller till skadestånd enligt 207 §, och är utslaget ej för honom muntligen avkunnat, åligge honom att inom tre veckor från den dag, utslaget genom överexekutors försorg honom delgavs, till överexekutor inkomma med besvärslaga.

217 §.

Finnes besvärstalan ej vara fullföljd på föreskrivet sätt eller inom rätt tid, skall den av överexekutor avvisas. Om fullföljd av talan mot beslutet gälle vad i 216 § är föreskrivet.

Avvisas ej besvärstalan efter vad i första stycket sägs, låte överexekutor genast till hovrätten insända besvärslagan med därvid fogade handlingar ävensom överexekutors protokoll och utslag samt, i huvudskrift eller styrkt avskrift såvitt angår den fullföljda frågan, utmätningmans protokoll och andra hos överexekutor förvarade handlingar i målet.

218 §.

Sedan besvär mot överexekutors utslag till hovrätten inkommit, äge hovrätten, om skäl därtill äro, att, innan ändringssökandet slutligen prövas, förordna, att utslaget icke må verkställas eller att, om verkställighet redan följt, ytterligare åtgärd ej må vidtagas. Hovrätten äge ock omedelbart meddela förordnande enligt vad i 195 § 1 mom. sägs.

219 §.

Talan mot hovrätts utslag eller beslut i utsökningsmål skall fullföljas genom besvär till högsta domstolen.

Har i utsökningsmål hovrätt meddelat beslut, varigenom målet visats åter till överexekutor eller utmättningsman, skall vad i 211 § andra stycket finnes stadgat äga motsvarande tillämpning.

Över beslut, varigenom hovrätten, innan ändringssökandet slutligen prövas, förordnat, att överexekutors utslag icke må verkställas eller att, om verkställighet redan följt, ytterligare åtgärd ej må vidtagas, eller utlåtut sig i fråga, som i 195 § 1 mom. sägs, må särskild talan föras. Har hovrätten i annat fall än nu sagts genom särskilt beslut utlåtut sig över omständighet, som angår målets behandling; däröver må besvär ej anföras annorledes än i sammanhang med huvudsaken.

Ej må klagan föras över utslag, varigenom hovrätten undanröjt förordnande, som av överexekutor meddelats enligt 208 §.

220 §.

Bestämmelserna i rättegångsbalken om skyldighet för hovrätt att till högsta domstolen insända huvudskrift eller styrkt avskrift av underrättens akt, såvitt angår fullföljd fråga, skola i utsökningsmål avse överexekutors protokoll och utslag samt utmättningsmans protokoll och andra målet tillhörande handlingar, som varit för överexekutor tillgängliga, då målet av honom avgjordes.

221 §.

Utmättningsman, som icke åtnöjes med beslut, varigenom med stöd av 10 § varning meddelats honom eller han avstängts från tjänstgöring, må däröver hos Kungl. Maj:t anföras besvär, vilka skola hava inkommit till socialdepartementet sist å trettionde dagen efter det utmättningsmannen erhöill del av beslutet.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947. Utsökningsmål, som vid nämnda tid redan äro anhängiga, skola behandlas enligt äldre lag. I fråga om verkställighet av dom i mål, som av underrätt avgjorts före lagens ikraftträdande, skola äldre bestämmelser tillämpas.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 22 § förordningen den 10 augusti 1877 (nr 31 s. 51) om nya utsökningslagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall.

Härigenom förordnas, att 22 § förordningen den 10 augusti 1877 om nya utsökningslagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall skall er-hålla följande ändrade lydelse.

22 §.

Har i brottmål dömts till böter eller vite eller i samband med åtal för brott dömts till skadestånd eller annat, för vilket utmätning eller annan utsökning kan äga rum, gälla i fråga om verkställigheten därav vad i nya lagen är för motsvarande fall föreskrivet, så vitt det ej är stridande mot vad angående brottmål särskilt finnes stadgat.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

F ö r s l a g

till

L a g

om handräckning åt utländsk domstol.

Med upphävande av lagen den 6 mars 1899 (nr 12 s. 1) om handräckning åt utländsk domstol förordnas som följer.

1 §.

Har i visst mål eller ärende utländsk domstol gjort framställning hos domstol här i riket om vidtagande av någon till rättegången hörande åtgärd såsom upptagande av ed, anställande av förhör med part eller upptagande av bevis genom vittne, sakkunnig eller syn eller av skriftligt bevis, och varder framställningen genom utrikesdepartementet överlämnad till den svenska domstolen, skall den äskade handräckningen lämnas efter ty i denna lag sägs. Vad sålunda stadgats äge dock ej tillämpning, där fråga är om ansvar för gärning, som har karaktär av politiskt brott eller som icke är i svensk lag belagd med straff. Ej heller må i mål om ansvar för brottslig gärning handräckning meddelas för parts hörande på ed eller under sanningsförsäkran.

Lika med utländsk domstol anses i denna lag annan utländsk judiciell myndighet.

2 §.

Handräckning, som i 1 § sägs, skall lämnas av allmän underrätt.

Är framställning gjord om upptagande av ed, anställande av förhör, upptagande av skriftligt bevis eller syn å föremål, som lämpligen kan flyttas till rätten, ankomme åtgärden på den rätt, inom vars område den, som skall fullgöra edgång eller höras eller som innehar handling eller föremål, varom fråga är, har sitt hemvist eller någon tid sig uppehåller; där han samtyckt att vid annan rätt fullgöra vad av honom äskas, skall dock åtgärden vidtagas av den rätten. Är fråga om syn å fastighet eller å föremål, som ej lämpligen kan flyttas till rätten, tillkomme sådan åtgärd den rätt, inom vars område fastigheten är belägen eller föremålet finnes. Annan åtgärd skall verkställas av den rätt, till vilken framställning därom inkommit.

3 §.

Prövar rätten, att begärd handräckning ej kan lämnas, meddele rätten den utländska domstolen underrättelse därom med uppgift om skälen för beslutet.

Finner rätten, att det jämlikt 2 § tillkommer annan rätt att vidtaga åtgärd, varom fråga är, skall framställningen översändas till den rätten och meddelande därom tillställas den utländska domstolen.

4 §.

Möter ej för äskad åtgärd laga hinder, utsätte rätten dag för ärendets företagande.

Avser mål, däri handräckning äskats, ansvar för brottslig gärning, give rätten i god tid den utländska domstolen underrättelse, vilken dag ärendet skall förekomma. Sådan underrättelse skall ock eljest lämnas, där den utländska domstolen därom framställt begäran.

5 §.

I fråga om ärendets behandling vid rätten skall, där ej av föreskrifterna i denna lag annat föranledes, lända till efterrättelse vad om rättegång vid svensk domstol finnes stadgat. Ärendet skall därvid anses såsom bevisupptagning utom huvudförhandling; dock vare ej nödigt att part kallas, där han ej själv skall höras eller fullgöra något.

6 §.

Avser framställningen parts hörande på ed och är ej särskilt utsatt vad under eden skall bekräftas eller förnekas, anställe rätten förhör med parten angående den omständighet, varom upplysning äskas. I övrigt skall i fråga om parts hörande på ed vad om förhör med part under sanningsförsäkran

i rättegång vid svensk domstol är stadgat äga motsvarande tillämpning. Är i framställningen särskilt utsatt vad under eden skall bekräftas eller förnekas, lände det till efterrättelse.

7 §.

Äger enligt lagen i det land, där den främmande domstolen är, den som skall höras eller något fullgöra att utöver vad om rättegång vid svensk domstol är stadgat vägra att efterkomma vad av honom äskas, njute han den rättigheten till godo.

8 §.

Har den utländska domstolen hemställt, att vid eds avläggande skola användas andra ordalag än i svensk lag äro stadgade eller att därvid eljest skall förfaras annorledes än svensk lag föreskriver, och är den, av vilken eden kräves, villig att sålunda fullgöra eden, pröve rätten, huruvida det må ske.

Innefattar den utländska domstolens framställning eljest begäran, att visst förfarande skall iakttagas vid verkställande av äskad åtgärd, skall den begäran efterkommas, där det ej är i svensk lag förbjudet.

9 §.

Rätten bestämme till vilket belopp kostnad för delgivning uppgår. Sådan kostnad så ock av rätten bestämd ersättning till den som, utan att vara part, inställt sig vid rätten eller något fullgjort skall gäldas av statsverket.

10 §.

Sedan ärendet blivit fört till slut, låte rätten protokoll över vad däri förekommit tillställas den utländska domstolen; foge ock därvid särskild skriftelse, upptagande de kostnader, den äskade åtgärden enligt 9 § eller eljest medfört.

Har Konungen efter avtal med främmande stat förordnat, att visst slag av kostnader, som föranletts av framställning från domstol i den staten, ej skall utkrävas, varde sådan kostnad ej för den utländska domstolen uppgiven.

11 §.

Vad här ovan är stadgat för det fall, att framställning om handräckning, som i 1 § sägs, blivit genom utrikesdepartementet översänd till svensk domstol, skall jämväl äga tillämpning, där sådan framställning blivit till domstol här i riket översänd från utländsk domstol, med vilken enligt Konungens förordnande den svenska domstolen äger omedelbart skriftväxla.

Konungen äger ock efter avtal med främmande stat förordna, att de i förestående paragrafer för nämnda fall givna bestämmelserna skola gälla, där framställning, varom nyss sagts, blivit från konsul för den staten översänd till svensk domstol.

12 §.

I de fall, då rätten enligt denna lag har att avlåta meddelande till utländsk domstol skall, där ej på grund av Konungens förordnande omedelbar skriftväxling må äga rum, meddelandet översändas till utrikesdepartementet för vidare åtgärd; dock skall meddelande, som är föranlett av framställning överlämnad från konsul, avsändas till denne.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

Förslag

till

Lag**om upptagande av bevis vid utländsk domstol.**

Med upphävande av lagen den 6 mars 1899 (nr 12 s. 6) om vittnesförhör vid utländsk domstol förordnas som följer.

1 §.

I mål eller ärende, som är vid svensk domstol anhängigt, må domstolen förordna, att bevis genom vittne, sakkunnig, syn eller förhör med part under sanningsförsäkran eller skriftligt bevis skall upptagas vid utländsk domstol.

I brottmål må bevisupptagning, som nu sagts, äga rum allenast om synnerliga skäl äro därtill.

2 §.

Enskild part, som framställt begäran om bevisupptagning eller som eljest enligt lag har att utgiva kostnaden därför, åligge att inom tid, som honom av rätten förelägges, till rätten avlämna antingen löftesskrift av två vederhäftiga, inom riket bosatta svenska personer, vilka en för båda och båda för en borga såsom för egen skuld för den kostnad åtgärden kan medföra, eller ock bevis, att han till säkerhet för sagda kostnad hos länsstyrelsen nedsatt det belopp, vartill rätten finner kostnaden kunna skäligen beräknas. Försummas det och har bevisupptagningen begärts av part, vare frågan därom förfallen; skall kostnaden för bevisupptagningen eljest utgivas av part, skall rättens beslut översändas till länsstyrelsen, som har att vidtaga erforderliga åtgärder för kostnadsbeloppets uttagande och dess nedsättande samt därom inkomma med bevis till rätten.

Vad nu sagts skall ej äga tillämpning, då kostnad för bevisupptagning skall utgivas av kronan såsom part eller på grund av parten tillkommande förmån av fri rättegång skall utgå av allmänna medel.

3 §.

Då rätten beslutat bevisupptagning vid utländsk domstol samt, i fall som avses i 2 §, vad där är föreskrivet blivit fullgjort, utfärde rätten framställning till den utländska domstolen om bevisupptagningen. I framställningen skall rätten kort redogöra för saken samt uppgiva beviset och den omständighet, som skall styrkas därmed. Där part sådant äskar, begäre rätten ock, att underrättelse om dagen för bevisupptagningen varder i god tid meddelad rätten.

Framställning, som nu sagts, skall av rätten tillställas utrikesdepartementet för vidare åtgärd eller, där enligt Konungens förordnande omedelbar skriftväxling med den utländska domstolen må äga rum, översändas till den domstolen.

4 §.

Sedan till rätten inkommit uppgift å kostnad för bevisupptagningen, skall rätten i fall, som avses i 2 §, översända uppgiften jämte borgen eller nedsättningsbevis till länsstyrelsen, som har att vidtaga erforderliga åtgärder för kostnadsbeloppets uttagande.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

Förslag

till

Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 4 april 1930
(nr 64) om handräckning vid svensk domstol åt vissa
internationella organ.

Härigenom förordnas, att 1—6 §§ lagen den 4 april 1930 om handräckning vid svensk domstol åt vissa internationella organ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

1 §.

Har domstol eller skiljedomstol, vilken det tillkommer att avgöra tvist mellan stater, eller annat internationellt organ, som tillsatts för behandling av sådan tvist, hos Konungen gjort framställning om vidtagande av någon till tvistens behandling hörande åtgärd, såsom upptagande av ed eller av bevis genom vittne, sakkunnig eller syn eller av skriftligt bevis, och varder efter Konungens beslut framställningen genom utrikesdepartementet överlämnad till vederbörande domstol, skall den äskade handräckningen lämnas efter ty i denna lag sägs.

2 §.

Handräckning som — — — allmän underrätt.

Är framställning gjord om upptagande av ed, anställande av förhör, upptagande av skriftligt bevis eller syn å föremål, som lämpligen kan flyttas till rätten, ankomme åtgärden på den rätt, inom vars område den, som skall fullgöra edgång eller höras eller som innehar handling eller föremål, varom fråga är, har sitt hemvist eller någon tid sig uppehåller; där han samtyckt att vid annan rätt fullgöra vad av honom äskas, skall dock åtgärden vidtagas av den rätten. Är fråga om syn å fastighet eller å föremål, som ej lämpligen kan flyttas till rätten, tillkomme sådan åtgärd den rätt, inom vars område fastigheten är belägen eller föremålet finnes.

Annan åtgärd — — — Konungen bestämmer.

3 §.

Prövar rätten, att begärd handräckning ej kan lämnas, avlåte rätten meddelande därom till den, som sökt handräckning, med uppgift om skälen för beslutet.

Finner rätten, att det jämlikt 2 § andra stycket tillkommer annan rätt att vidtaga åtgärd, varom fråga är, skall framställningen översändas till den rätten och meddelande därom tillställas utrikesdepartementet.

4 §.

Möter ej för äskad åtgärd laga hinder, utsatte rätten dag för ärendets företagande.

Om den utsatta dagen låte rätten underrätta den som begärt handräckning.

5 §.

I fråga om ärendets behandling vid rätten skall lända till efterrättelse vad om rättegång vid svensk domstol finnes stadgat; ärendet skall därvid anses som bevisupptagning utom huvudförhandling.

6 §.

Rätten bestämme, till vilket belopp kostnad för delgivning uppgår. Sådan kostnad så ock av rätten bestämd ersättning till den som, utan att vara part, tillstädeskommit vid rätten eller något fullgjort skall gäldas av statsverket.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

Förslag

till

Lag

**angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 5 april 1935 (nr 93)
om upptagande av ed för rättighets tillvaratagande i ut-
landet.**

Häri genom förordnas, att 2 § lagen den 5 april 1935 om upptagande av ed för rättighets tillvaratagande i utlandet skall erhålla följande ändrade lydelse.

2 §.

Ej må ed avläggas av den som är under femton år, eller av den som på grund av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan rubbning av själsverksamheten finnes sakna erforderlig insikt om edens betydelse.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

Förslag

till

Lag

**angående ändrad lydelse av 15 § lagen den 14 juni 1929
(nr 145) om skiljemän.**

Häri genom förordnas, att 15 § lagen den 14 juni 1929 om skiljemän skall erhålla följande ändrade lydelse.

15 §.

Om parterna ej annorlunda bestämma, äga skiljemännen vidtaga åtgärder för utredningens främjande såsom att anmoda part eller sakkunnig eller annan att infinna sig för att höras i saken eller uppmana part eller annan, vilken innehar skriftlig handling eller föremål som kan antagas vara av betydelse som bevis, att hålla handlingen eller föremålet till handa. Skiljemännen äga ej stadga vite eller eljest använda tvångsmedel, ej heller upptaga ed eller sanningsförsäkran.

Vill part, att vittne eller sakkunnig skall höras eller förhör med part under sanningsförsäkran skall äga rum vid domstol, eller att föreläggande skall meddelas part eller annan att som bevis tillhandahålla skriftlig handling eller föremål, göra ansökan därom hos den allmänna underrätt, inom vars område

den som skall höras eller som åtgärden eljest angår vistas. Hava skiljemännen prövat åtgärden nödig och tillhandahålles erforderlig utredning, skall rätten anställa förhör eller meddela föreläggande, därest laga hinder ej möter. Angående åtgärd, som nu sagts, gälle i tillämpliga delar vad om bevisupptagning i rättegång utom huvudförhandling är stadgat.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

Förslag
till
Lag
angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 14 juni 1929
(nr 147) om utländska skiljeavtal och skiljedomar.

Härigenom förordnas, att 12 § lagen den 14 juni 1929 om utländska skiljeavtal och skiljedomar skall erhålla följande ändrade lydelse.

12 §

Vad i 15 § andra stycket av lagen om skiljemän är stadgat om bevisupptagning under skiljemannaförfarande här i riket äge tillämpning jämväl där utom riket sådant förfarande äger rum på grund av skiljeavtal rörande fråga, som enligt svensk lag må hänskjutas till avgörande av skiljemän.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1947.

Förslag
till
Förordning
angående ändrad lydelse av 17 och 60 §§ förordningen den
6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt.

Härigenom förordnas, att 17 och 60 §§ förordningen den 6 juni 1941 om arvsskatt och gåvoskatt skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

17 §.

För företeende — — — för inregistrering.

Anstånd skall bestämmas till högst fyra månader från det bouppteckningen senast skolat vara ingiven. Ställes omedelbart eller, om anstånd

redan beviljats, före anståndstidens utgång nöjaktig säkerhet för det belopp, vartill skatten uppgår vid lotternas beräkning enligt lag och testamente, må anstånd medgivas högst ett år från det bouppteckningen senast skolat vara ingiven.

Anstånd som — — — bouppteckningens registrering.

På framställning — — — motsvarande tillämpning.

Ställd säkerhet — — — vidare gälla.

Om skyldighet — — — i 52 §.

60 §.

Vill någon föra talan mot beslut i skatteärende, äger han till beskattningsmyndigheten inkomma med sina till hovrätten ställda besvär; besvär må anföras, förutom av enskild part, av advokatfiskalen vid hovrätten.

Innefattar beslut av underrätt eller länsstyrelse prövning av fråga om fastställande, eftergift eller återvinning av skatt, må talan fullföljas inom tre år från beslutets dag. Har part anfört besvär och vill jämväl hans vederpart söka ändring i beslutet, skall denne dock inkomma med sina besvär inom två månader från det delgivning som avses i 52 kap. 7 § rättegångsbalken ägt rum. I sistnämnda fall må vederparten inkomma med besvärsinlaga till hovrätten; prövningen huruvida hans besvärstalan fullföljts på föreskrivet sätt och inom rätt tid skall alltid tillkomma hovrätten.

Då besvär behörigen anförts över beslut, som avses i nästföregående stycke, skall klagandens vederpart städse höras över besvären.

För klagan över beslut av underrätt eller länsstyrelse i annat fall än i andra stycket sägs räknas tid från den dag, då klaganden erhöll del av beslutet.

Över beslut av beskattningsmyndighet i frågor, som avses i 17 och 26 §§, må klagan ej föras. Har någon förelagts att vid vite fullgöra åliggande, varom i 26 § förmäles, må dock föreläggandet komma under prövning i samband med klagan över beslut om vitets utdömande.

Denna förordning skall träda i kraft den 1 januari 1947; därvid gälle i tillämpliga delar vad i lagen om införande av nya rättegångsbalken finnes föreskrivet.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Sid.
Skrivelse till Konungen	III
Yttrande av processlagberedningens rådgivande nämnd	VII
Förslag till	
Lag om införande av nya rättegångsbalken	1
Lag med särskilda bestämmelser angående vittne vid vissa rättshandlingar	10
Lag om handläggning av ärenden	11
Lag om lagsökning och om handräckning för fordran (lagsökningslag)	14
Utkast till ändringar i rikets grundlag	22
Förslag till	
Lag om Kungl. Maj:ts högsta domstols sammansättning och tjänstgöring	25
Lag angående ändrad lydelse av 6 § lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 7) om tjänstgöringen i Kungl. Maj:ts lagråd	27
Lag med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål	27
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar	30
Lag om inskränkning i vissa fall av offentligheten vid domstol beträffande allmänna handlingar	32
Lag om val av borgmästare och lagfaren rådman i stad	33
Lag angående ändrad lydelse av 2 och 3 §§ lagen den 17 juni 1932 (nr 263) om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende	36
Lag angående ändrad lydelse av 9 § lagen den 6 juni 1930 (nr 251) om kommunalstyrelse på landet	38
Lag angående ändrad lydelse av 9 § lagen den 6 juni 1930 (nr 252) om kommunalstyrelse i stad	38
Lag om ändring i vissa delar av giftermålsbalken	39
Lag om ändrad lydelse av 2 § lagen den 26 maj 1933 (nr 229) angående blodundersökning i mål om barn utom äktenskap	42
Lag om barnmorskas hörande vid domstol	42
Lag angående ändrad lydelse av 2 kap. 4 § och 7 kap. 1 § lagen den 25 april 1930 (nr 104) om testamente	43
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 9 juni 1933 (nr 314) om boutredning och arvskifte	44
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet	45
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 12 maj 1917 (nr 189) om expropriation	52
Lag angående ändrad lydelse av 4 och 5 §§ lagen den 28 juni 1918 (nr 526) om rätt att över annans mark framdraga ledning för vatten till hus- behovsförbrukning	54
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 20 juni 1924 (nr 384) om återköpsrätt till fast egendom	55

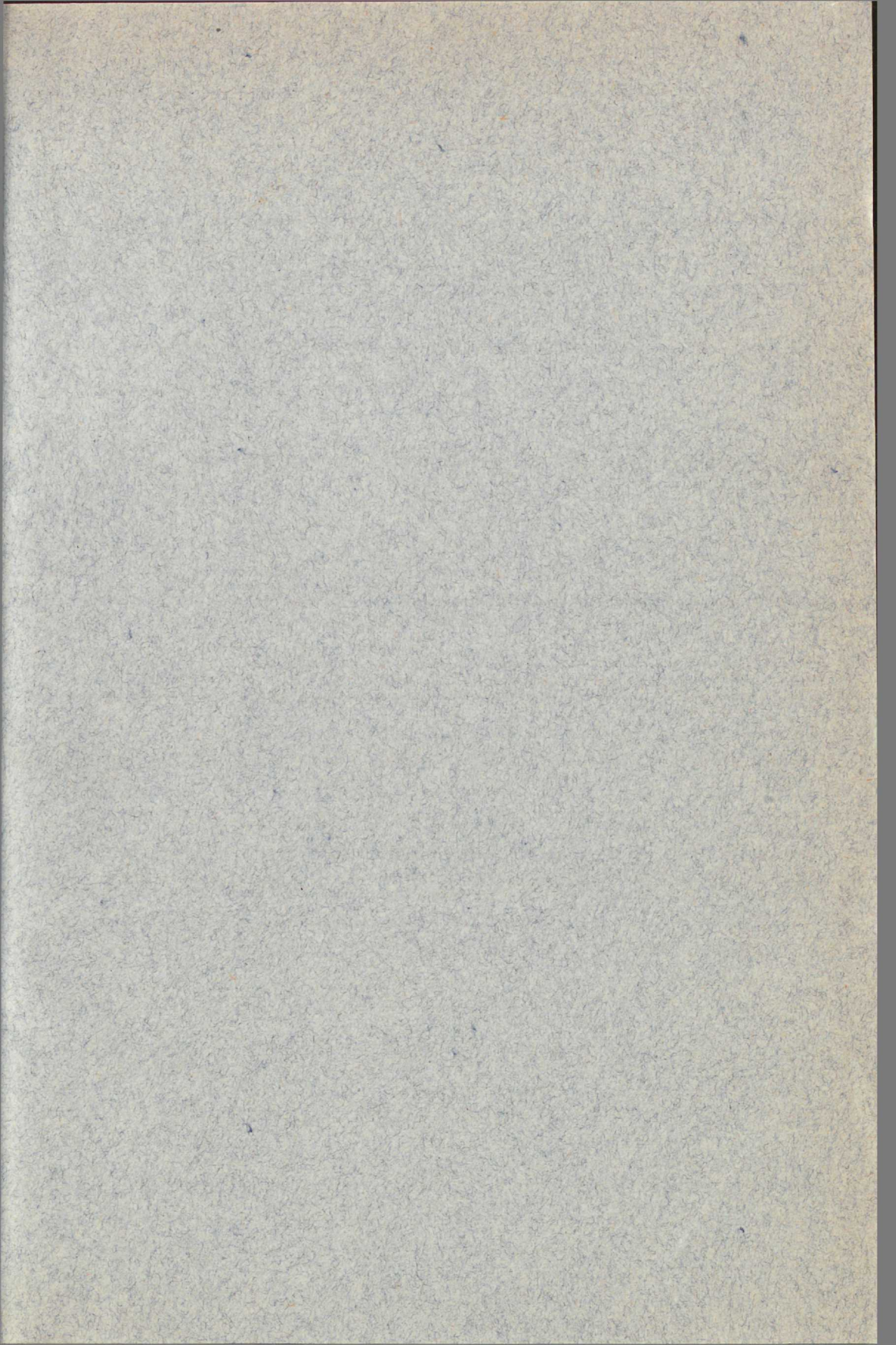
	Sid.
Lag om ändrad lydelse av 31 § stadsplanelagen den 29 maj 1931 (nr 142)	57
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 18 juni 1925 (nr 221) om bulvanförhållande i fråga om fast egendom	57
Lag angående ändrad lydelse av 4, 7 och 8 §§ lagen den 7 juni 1934 (nr 239) om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag	58
Lag om upphävande av 13 § lagen den 27 juni 1927 (nr 287) angående uppsikt å vissa jordbruk	59
Lag om ändrad lydelse av 16 och 31 §§ skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212)	59
Lag angående ändrad lydelse av 21 och 29 §§ lagen den 10 juni 1932 (nr 180) om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden	60
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 2 juni 1933 (nr 269) om ägfored	60
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 13 juni 1921 (nr 299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfälliga ägor och rättigheter	63
Lag om ändring i vissa delar av vattenlagen	65
Lag om ändrad lydelse av 1, 3 och 4 §§ förordningen den 20 november 1845 (nr 50 s. 1) i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva	78
Lag angående ändrad lydelse av 17 § lagen den 11 juni 1915 (nr 219) om avbetalningsköp	80
Lag angående ändrad lydelse av §§ 11 och 12 förordningen den 4 mars 1862 (nr 10) om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer	80
Lag angående tid för framställande av anspråk mot löftesman enligt 4 § förordningen den 28 juni 1798 angående vissa omständigheter uti lagsöknings- och utmätningsmål	81
Lag om ändring i förordningen den 4 maj 1855 (nr 66) angående handelsböcker och handelsräkningar	82
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 april 1927 (nr 85) om dödande av förkommen handling	82
Lag om ändring i vissa delar av sjölagen	84
Lag om ändring i vissa delar av sjömanslagen den 15 juni 1922 (nr 270)	88
Lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 4 juni 1937 (nr 306) om behörighet för häradsrätt att upptaga sjörättsmål	89
Lag om ändrad lydelse av 71, 93 och 94 §§ växellagen	89
Lag om ändrad lydelse av 53, 71 och 72 §§ checklagen	91
Lag angående ändrad lydelse av 95 och 138 §§ lagen den 12 augusti 1910 (nr 88 s. 1) om aktiebolag	92
Lag angående ändrad lydelse av 45 och 90 §§ lagen den 22 juni 1911 (nr 55 s. 1) om ekonomiska föreningar	93
Lag angående ändrad lydelse av 88 § lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse	94
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 25 maj 1917 (nr 257) om försäkringsrörelse	94
Lag angående ändrad lydelse av 45 och 84 §§ lagen den 24 mars 1938 (nr 96) om understödsföreningar	96
Lag angående ändrad lydelse av 61 § lagen den 19 juni 1919 (nr 426) om flottning i allmän flottled	97
Lag om ändring i vissa delar av konkurslagen	97
Lag angående upphävande av 7 § 6. lagen den 13 maj 1921 (nr 226) om nya konkurslagens införande och vad i avseende därå skall iakttagas	105

	Sid.
Lag angående ändrad lydelse av lagen den 15 juni 1934 (nr 252) om begränsning av tiden för efterbevakning i vissa konkurser	105
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs	106
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 13 maj 1921 (nr 244) om utmätningssed	108
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 1 juli 1898 (nr 64 s. 10) om boskillnad	110
Lag om ändring i vissa delar av strafflagen	112
Lag om ändring i vissa delar av lagen den 4 juni 1913 (nr 68) angående utlämning av förbrytare	114
Lag angående upphävande av 25 § lagen den 15 juni 1935 (nr 343) om ungdomsfångelse	115
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 9 april 1937 (nr 119) om verkställighet av bötesstraff	116
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1939 (nr 314) om villkorlig dom	117
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1939 (nr 315) om särskild förundersökning i brottmål	118
Lag angående ändring av lagen den 22 juni 1939 (nr 316) med vissa bestämmelser om mål rörande brott av underårig	120
Lag angående ändrad lydelse av 6 § lagen den 18 juni 1937 (nr 461) om förvaring och internering i säkerhetsanstalt	121
Lag om återgäldande av kostnad för blodundersökning i brottmål	121
Lag angående omhändertagande av djur, som är utsatt för djurplågeri ..	122
Lag angående ersättning av allmänna medel åt oskyldigt häktade eller dömda	123
Lag angående fullföljd av talan och underställning i vissa mål, vari domkapitel har att döma	125
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 23 oktober 1914 (nr 325) om krigsdomstolar och rättegången därstädes	127
Lag om ändring i vissa delar av strafflagen för krigsmakten	148
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 juni 1923 (nr 147) om straff för olovlig varuinförsel	153
Lag om ändring i vissa delar av lagen den 20 juni 1924 (nr 225) med särskilda bestämmelser angående olovlig befattning med spritdrycker och vin	155
Förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin	157
Förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 18 juni 1937 (nr 436) angående försäljning av rusdrycker	158
Lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 13 juni 1941 (nr 402) om förverkande i vissa fall av spritdrycker och vin m. m.	158
Lag angående ändrad lydelse av 6—8 §§ lagen den 15 juni 1934 (nr 271) om förbud mot vissa sammanslutningar	159
Lag om ändrad lydelse av 15 § lagen den 25 juni 1909 (nr 56 s. 1) angående naturminnesmärkens fredande	160
Lag om ändrad lydelse av 7 § lagen den 25 juni 1909 (nr 56 s. 7) angående nationalparker	160
Lag om ändring i vissa delar av sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321)	161
Lag om ändrad lydelse av 12 § lagen den 20 juni 1918 (nr 460) angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar	167

	Sid.
Lag om ändrad lydelse av 6 § lagen den 12 juni 1885 (nr 27) angående lösdriwares behandling	168
Lag angående ändrad lydelse av 81 § 1 mom. samt 83 § lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården	168
Lag angående ändrad lydelse av 84 § 1 mom. lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag)	169
Lag angående ändrad lydelse av 35 § lagen den 11 juni 1937 (nr 344) om utlännings rätt att här i riket vistas (utlänningslag)	170
Lag om ändring i vissa delar av utsökningslagen	171
Lag angående ändrad lydelse av 22 § förordningen den 10 augusti 1877 (nr 31 s. 51) om nya utsökningslagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall	179
Lag om handräckning åt utländsk domstol	179
Lag om upptagande av bevis vid utländsk domstol	182
Lag angående ändring i vissa delar av lagen den 4 april 1930 (nr 64) om handräckning vid svensk domstol åt vissa internationella organ	183
Lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 5 april 1935 (nr 93) om upptagande av ed för rättighets tillvaratagande i utlandet	185
Lag angående ändrad lydelse av 15 § lagen den 14 juni 1929 (nr 145) om skiljemän	185
Lag angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 14 juni 1929 (nr 147) om utländska skiljeavtal och skiljedomar	186
Förordning angående ändrad lydelse av 17 och 60 §§ förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt	186

Jan on Sunday before by a letter from the
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

Statens offentliga utredningar 1944

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen).

Allmän lagstiftning. Rättsskipning. Fångvård.

Processlagberedningens förslag till lag om införande av nya rättegångsbalken m. m. 1. Lagtext. [9] 2. Motiv m. m. [10]

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

Betänkande med förslag ang. revision av riksdagens arbetsformer [8]

Kommunalförvaltning.

Promemoria med förslag till lag med bestämmelser om allmänna behörighetsvillkor för vissa kommunala uppdrag m. m. [4]

Statens och kommunernas finansväsen.

Politi.

Betänkande ang. nykterhetstillståndet under krigsåren. [3]

Nationalekonomi och socialpolitik.

Utredningar ang. ekonomisk efterkrigsplanering. 1. [7]

Hälso- och sjukvård.

Allmänt näringsväsen.

Fast egendom. Jordbruk med binärningar.

Jordbruksbefolkningens levnadskostnader. [1]
Betänkande med förslag till byordningar och instruktioner för ordningsmännen i lappbyarna. [6]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Industri.

Handel och sjöfart.

Kommunikationsväsen.

Bank-, kredit- och penningväsen.

Försäkringsväsen.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

Försvarsväsen.

Betänkande med förslag ang. långtjänstunderbefäl m. [2]
Betänkande med förslag till civilförsvarslag m. m. [5]

Utrikes ärenden. Internationell rätt.